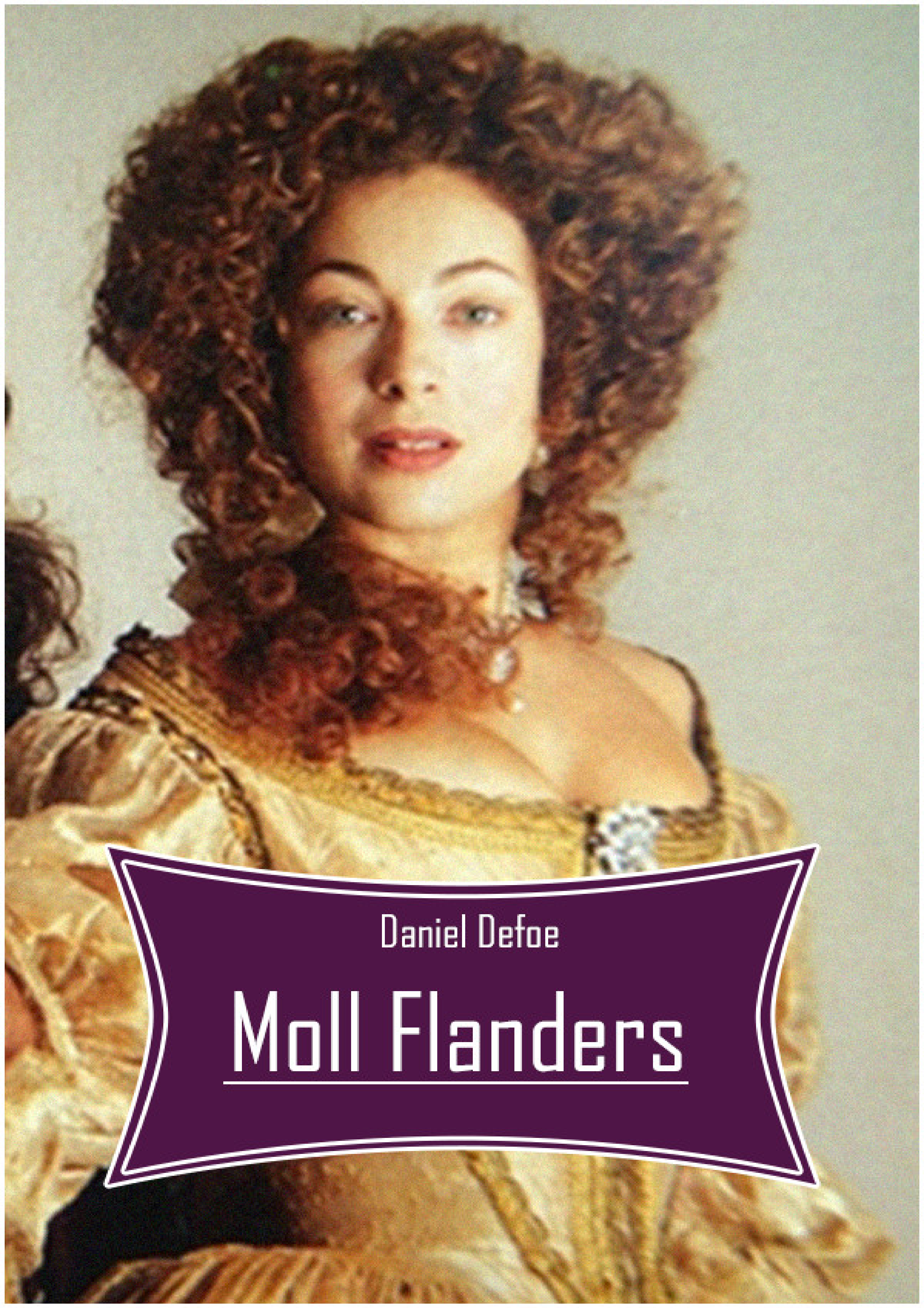

Daniel Defoe
Moll Flanders

Daniel Defoe

ÎNTÂMPLĂRILE FERICITE ŞI NEFERICITE ALE VESTITEI MOLL FLANDERS

Numele meu adevărat este atât de bine cunoscut în registrele şi catastifele din Newgate şi Old Bailey şi, în locurile acelea, se mai află încă mărturii atât de importante în legătură cu viaţa mea particulară, încât nu vă aşteptaţi să-mi aştern numele pe hârtie sau să vorbesc despre familia mea. Lucrurile vor fi poate mai bine cunoscute după ce voi muri, acum însă nu le-aş da pentru nimic în lume în vileag, nu, nici chiar dacă ar veni o amnistie generală pentru toţi răufăcătorii şi toate crimele.

Deoarece însă câţiva dintre tovarăşii mei cei mai păcătoşi, care acum nu-mi mai pot face nici un rău (căci au părăsit lumea asta cu ajutorul scării şi al frânghiei, aşa cum adesea mă aşteptam s-o părăsesc şi eu) mă cunoşteau pe numele de Moll Flanders, îmi veţi îngădui să-l port, până când voi îndrăzni să mărturisesc cine am fost şi cine sunt.

Am aflat că într-una din ţările vecine cu noi nu ştiu dacă în Franţa sau în altă parte dacă un criminal osândit la moarte, la galere, sau la deportare, lasă în urmă copii rămaşi fără sprijin din pricina confiscării bunurilor părinteşti, aceştia sunt, din porunca regelui, daţi în grija cârmuirii şi adăpostiţi în nişte clădiri numite orfelinate, unde sunt crescuţi, îmbrăcaţi, hrăniţi, învăţaţi iar, când le vine timpul să plece, daţi la meserii sau în slujbe, ca să fie în stare să se întreţină prin muncă cinstită şi cuviincioasă.

Dacă aşa ar fi fost obiceiul şi la noi, nu mi-ar fi fost hărăzit să rămân pe drumuri ca o biată fată necăjită, fără căpătâi, fără prieteni, fără haine, fără

ajutor, fără un om pe lume care să mă ocrotească; în felul ăsta însă, nu numai c-am fost lăsată pradă celei mai mari răstrişti, încă înainte de a înţelege ce-i cu mine sau cum să ies din impas, dar şi azvârlită într-o viaţă de ruşine, a cărei desfăşurare firească m-a făcut să mă pierd repede cu trup şi cu suflet.

Asta, fiindcă la noi lucrurile se întâmplă altfel. Mama mea fusese osândită pentru un furt atât de mărunt, încât nici nu face să-l pomenesc anume împrumutase trei bucăţi de olandă fină de la un pânzar oarecare din Cheapside. Împrejurările furtului sunt prea multe ca să le repet şi apoi le-am auzit spuse în atâtea feluri, că nici nu mai ştiu care-i povestea adevărată.

Oricum ar fi fost, toţi se potrivesc când spun că maică-mea s-a apărat arătându-şi pântecul şi, când s-a văzut că-i însărcinată, pedeapsa s-a amânat cu vreo şapte luni, după care cum se zice, a fost readusă la prima judecată, i s-a făcut hatârul de a fi deportată la plantaţii, iar eu, care aveam vreo şase luni, am fost lăsată, după cum vă puteţi închipui, pe mâini rele.

Toate astea sunt prea apropiate de primele clipe ale vieþii mele ca sã pot istorisi despre mine altceva decât lucruri auzite; ajunge sã amintesc însã cã m-am nãscut într-un loc atât de pãcãtos, încât nu s-a gãsit nici o parohie care sã mã hrãneascã în primii ani ai copilãriei şi nu ştiu, zãu, cum de-am scãpat cu zile atâta ştiu din auzite cã o rudã de-a mamei m-a scos de acolo, dar pe socoteala sau cu sprijinul cui, habar n-am.

Primul lucru de care-mi pot aminti sau pe care l-am aflat despre mine este că am rătăcit într-o bandă de oameni dintre cei care sunt numiţi ţigani sau faraoni, dar cred că n-am stat decât puţină vreme printre aceştia, pentru că nu mi-au schimbat culoarea pielii, cum fac ei de obicei cu copiii pe care-i fură, n-aş şti însă să spun nici cum m-am pripăşit pe acolo şi nici cum am scăpat.

Ţiganii m-au lepădat la Colchester, în Essex şi parcă mi-amintesc că eu i-am părăsit (adică m-am ascuns şi n-am vrut să pornesc mai departe), dar n-aş fi în stare să dau amănunte în privinţa asta. Atât mi-amintesc că, fiind culeasă de nişte slujbaşi ai parohiei din Colchester, am povestit c-am venit în oraş cu ţiganii, că n-am vrut să mă mai ţin după ei, că ei m-au lepădat, dar că nu ştiu încotro au apucat-o, pare-se că, deşi s-au făcut cercetări prin ţinut, nu li s-a mai dat de urmă.

Eram acum în situaţia de a primi ajutor; căci deşi, după lege, nu trebuia să cad în sarcina vreunei parohii dintr-o parte sau alta a oraşului totuşi, fiindcă povestea mea ajunsese să fie cunoscută şi fiindcă eram prea mică pentru a fi bună la vreo muncă n-aveam mai mult de trei ani mila i-a împins pe magistraţii oraşului să se îngrijească de mine, aşa că am ajuns şi eu una din ocrotitele lor, şi încă într-atâta de parc-aş fi fost născută în locurile acelea.

A fost norocul meu că, în grija lor pentru mine, m-au dat în seama unei doici, cum i se spune, care era într-adevăr săracă, dar o dusese mai bine pe vremuri şi acum trăia din ce câştiga de pe urma unor copii de teapa mea, pe care-i creştea asigurându-le cele trebuincioase, până la o anumită vârstă, când copiii îşi puteau găsi o slujbă şi agonisi singuri pâinea.

Femeia asta ţinea şi o mică şcoală, unde-i învăţa pe copii să citească şi să lucreze şi, cum spuneam, deoarece înainte dusese o viaţă mai aleasă, creştea copiii cu pricepere şi cu multă tragere de inimă.

Important e că-i creştea cu frica lui Dumnezeu, fiindcă ea însăşi era o femeie foarte cumpătată şi pioasă, în al doilea rând, bună gospodină şi curată şi în al treilea rând, bine crescută şi cu purtări frumoase. Aşa încât, lăsând la o parte mâncarea care era simplă, locuinţa care era sărăcăcioasă şi hainele care erau grosolane, eram

crescuţi cu atâta distincţie, de parc-am fi fost la o şcoală de dans.

Am stat acolo până am împlinit opt ani, când am aflat cu groază că magistraţii (parcă aşa li se spunea) au poruncit să-mi găsesc slujbă. Oriunde m-aş fi dus, mare lucru nu eram în stare să fac, poate doar să alerg după comisioane sau să fac muncă de roabă pe lângă o bucătăreasă şi mi se vorbea atât de des despre asta, încât mă înspăimântasem rău de tot. Deşi eram atât de mică, aveam o sfântă groază de serviciu cum se spunea. I-am arătat doicii că aş putea să-mi agonisesc traiul, fără să intru în serviciu, dacă ar vrea ea, căci mă învăţase să cos şi să torc lână din cea aspră care alcătuieşte negoţul cel mai de seamă al oraşului şi i-am făgăduit că, dacă mă ţine mai departe, voi lucra pentru ea şi încă din răsputeri.

Aproape în fiecare zi îi făgăduiam că am să muncesc pe rupte într-un cuvânt, nu făceam toată vremea decât să lucrez şi să plâng, ceea ce o necăjea atât de mult pe biata femeie care era tare de ispravă şi mă şi iubea, încât până la urmă a început să-şi pună la inimă necazul meu.

Aşa că, într-o bună zi, a intrat în odaia unde copiii sărmani lucrau laolaltă şi s-a aşezat, nu la locul ei obişnuit de profesoară, ci lângă mine, ca şi cum şi-ar fi pus în gând să mă observe ca să vadă cum mă descurc. Coseam ceva ce-mi dăduse ea, parcă mi-amintesc că însemnam nişte cămăşi; şi, după câtăva vreme, femeia începu să-mi vorbească.

— Copil prost ce eşti, zice, mereu plângi (plângeam şi atunci). De ce, mă rog?

— Fiindcă vor să mă ia de aici, zic eu, şi să mă trimită la un serviciu şi eu nu mă pricep la gospodărie.

— Bine, fetiţo, spune ea, chiar dacă nu te pricepi la gospodărie, ai să înveţi cu timpul şi doar n-o să te pună la treburi grele de la început.

— Ba da, spun eu, şi dacă n-o să mă descurc, au să mă bată până şi slujnicele ca să fac treburi grele, şi eu sunt o fetiţă mică şi nu mă pricep. Şi iar m-am pornit pe plâns până ce nici n-am putut să mai vorbesc.

Cu inima ei de mamă, doica era atât de mişcată, încât a hotărât să nu mă lase încă la serviciu; m-a îndemnat să nu mai plâng, făgăduindu-mi că o să vorbească cu domnul primar şi încredinţându-mă că nu voi intra în serviciu decât după ce voi creşte mai mare.

Dar vedeţi că nici asta nu mă mulţumea, fiindcă numai gândul de a intra în serviciu mă înspăimânta în aşa hal, încât dacă femeia m-ar fi încredinţat că nu voi pleca de la ea până la douăzeci de ani, tot la fel ar fi fost, aş fi plâns toată vremea, numai de teamă că, până la urmă, tot o să se întâmple.

Când a văzut că nu mă potolesc, a început să se supere.

— Ce-ai vrea? îmi spunea. Nu ţi-am făgăduit că nu te duci la serviciu până nu mai creşti puţin?

— Da, făcui eu, dar atunci tot o să trebuiască să mă duc.

— Ce-o mai fi şi asta, a înnebunit fata? Ce! Nu cumva vrei să te faci cucoană?

— Ba da, am spus eu, şi iar m-am pornit pe plâns, până când plânsul s-a făcut bocet.

Vă închipuiţi că bătrânica a început să râdă de mine.

— Zău, spunea ea, luându-mă în râs, vrei să te faci cucoană? Şi cum ai să faci ca s-ajungi? Cum? Mişcând din vârful degetelor?

— Da, am spus eu cu nevinovăţie.

— Păi cât poţi câştiga pe zi din ce lucrezi? mă întrebă.

— Trei penny, dacă torc, şi patru cu cusutul.

— Ei, sărmană cucoană, spuse ea râzând din nou, ce-ai să faci numai cu atât?

— O să mă întreţin, am zis eu, dacă mă lăsaţi să locuiesc cu dumneavoastră. Şi am rostit cuvintele acestea cu glas atât de nenorocit şi de rugător, încât inima femeii s-a muiat, după cum mi-a mărturisit-o chiar ea, odată, mai târziu.

— Dar, mi-a spus, asta nu-ţi ajunge şi pentru mâncare şi pentru haine; şi apoi, cine vrei să cumpere haine pentru micuţa doamnă? Şi-mi zâmbea tot timpul.

— Atunci o să lucrez mai mult, am spus eu, şi o să vă dau dumneavoastră tot.

— Sărmană copilă! N-o să-ţi ajungă. De-abia o să fie destul pentru hrană.

— Atunci, n-am nevoie de hrană, am spus eu din nou cu nevinovăţie. Lăsaţi-mă numai să stau cu dumneavoastră.

— Cum, vrei să trăieşti fără hrană? m-a întrebat ea.

— Da, am răspuns eu ca un copil ce eram, puteţi fi sigură c-aşa o să fac, şi iar am plâns cu năduf.

Nu urmăream nici un scop, vedeţi şi dumneavoastră că vorbele veneau de la sine; dar se îmbinau cu atâta nevinovăţie şi cu atâta patimă, încât n-a trecut mult şi biata fiinţă cu suflet de mamă s-a pornit şi ea pe plâns şi, până la urmă, hohotea la fel de tare ca mine. La sfârşit, m-a luat de mână şi m-a scos din odaia unde învăţam.

— Hai, mi-a spus, n-ai să intri în serviciu; ai să rămâi cu mine, şi asta m-a potolit pentru câtva timp.

Ducându-se, nu mult după aceea, să-l vadă pe primar, doica i-a spus povestea mea. El a fost atât de încântat, când a auzit-o, încât şi-a chemat nevasta şi pe cele două fete s-o asculte şi puteţi să vă-nchipuiţi cum s-au veselit cu toţii pe seama mea.

Nici o săptămână n-a trecut şi, într-o bună zi, vine doamna primărească cu fetele s-o vadă pe bătrâna mea doică şi să-i viziteze şcoala şi copiii.

După ce s-au uitat puţin în jurul lor, spune primăreasa către doică:

— Ei, doamnă... ia spune-mi, te rog, care-i fetiţa care vrea să ajungă cucoană?

Eu am auzit-o când a spus aşa şi mi s-a făcut tare frică, deşi nici eu nu ştiam de ce dar doamna primăreasă s-a apropiat de mine şi mi-a spus:

— Ia zi, domnişoară, la ce lucrezi?

Cuvântul "domnişoară" nu prea îl auzisem îi şcoala noastră şi mă întrebam ce nume nenorocit o mai fi şi ăsta; totuşi, m-am ridicat în picioare, m-am înclinat, iar ea mi-i luat lucrul din mână, s-a uitat la el şi a spus că e foarte frumos; pe urmă s-a uitat la mâinile mele.

— S-ar putea să iasă o cucoană din ea, după câte înţeleg eu, a spus zău că are mâini de cucoană.

Grozav mi-au plăcut vorbele astea; dar doamna primăreasă nu s-a oprit aici, ci a vârât mâna în buzunar, mi-a dat un şiling şi m-a îndemnat să-mi văd de treabă şi să învăţ să lucrez bine, fiindcă, după părerea ei, s-ar putea să ajung cucoană.

În tot timpul acesta, buna şi bătrâna mea doică, doamna primăreasă şi toţi ceilalţi nici nu înţelegeau măcar ce voiam, fiindcă pentru ei cuvântul cucoană însemna un lucru, iar pentru mine cu totul altceva căci vai! tot ce înţelegeam eu spunând că vreau să fiu cucoană era să pot lucra pentru mine şi să câştig de ajuns ca să mă întreţin, fără a fi nevoită să caut o slujbă, pe când ei credeau că vreau să trăiesc pe picior mare şi mai ştiu eu ce.

Şi aşa, după ce s-a dus doamna primăreasă, au intrat în odaie cele două fete ale ei, au întrebat unde e cucoana şi au vorbit mult cu mine, iar eu le răspundeam în felul meu nevinovat dar de câte ori mă întrebau dacă eram hotărâtă să fiu cucoană, răspundeam: da. Până la urmă m-au întrebat ce este o cucoană? Asta m-a încurcat tare. Totuşi, am răspuns prin propoziţiuni negative, spunând că o

cucoană e o persoană care nu se duce la slujbă, ci își vede de casă s-au arătat foarte încântate şi le-a plăcut, pesemne, pălăvrăgeala mea, căci mi-au dat şi ele nişte bani.

Cât despre banii aceştia, îi dădui toţi stăpânei mele, doica, după cum îi spuneam eu, făgăduindu-i că va căpăta tot ce voi avea, la fel ca şi acum, şi atunci când voi fi cucoană. Tot auzindu-mă vorbind aşa, bătrâna începu să înţeleagă ce voiam să spun prin cuvântul cucoană şi că el nu însemna mai mult decât putinţa de a-mi câştiga pâinea prin munca mea. Până la urmă, m-a întrebat dacă aşa este.

I-am spus că da şi am stăruit, arătându-i că a face aşa, înseamnă să fii cucoană: fiindcă, îi explicam eu, ştiu una din astea şi am numit o femeie care repara dantelă şi spăla bonetele brodate ale cucoanelor. Ea, spusei eu, e cucoană, şi i se spune "doamnă".

— Sărmană copilă, făcu bătrâna mea doică, nu e greu să ajungi curând o cucoană de soiul ăsta, cu nume prost şi doi copii din flori.

Eu n-am înţeles nimic din vorbele ei, dar i-am răspuns:

— Sunt sigură că i se spune "doamnă" şi nu se duce la slujbă şi nici treabă în casă nu face. Şi am stăruit că e cucoană i că vreau s-ajung ca ea.

Cucoanele au aflat despre cuvintele mele şi iar s-au înveselit şi, una, două, fetele domnului primar veneau să mă vadă şi întrebau unde e cuconiţa, lucru de care eu eram tare mândră. Uneori domnişoarele, care veneau des, mai aduceau pe câte cineva cu ele, aşa încât eram cunoscută prin tot oraşul.

Împlinisem aproape zece ani şi începeam să arăt ca o femeiuşcă, fiindcă eram tare serioasă şi cu purtări alese, şi auzind adesea cucoanele spunând că sunt drăguţă şi că voi fi foarte frumoasă, vă închipuiţi că mă umflam în pene. Totuşi, mândria asta încă n-avea urmări proaste

asupra mea; numai că, primind adesea bani şi dându-i pe toţi bătrânei mele doici care era atât de cumsecade, încât îi punea deoparte pentru mine şi-mi cumpăra boneţele, albituri şi mănuşi, umblam foarte curăţică. Şi chiar în vremea când eram îmbrăcată în zdrenţe, tot îmi plăcea să fiu curată, încât mi le spălam şi le clăteam singură. Dar, cum spuneam, ori de câte ori primeam bani, buna mea doică îi cheltuia cinstit pentru mine şi spunea regulat cucoanelor că lucrul ăsta sau ăla a fost cumpărat din banii lor şi atunci ele îmi dădeau şi mai mulţi. În cele din urmă însă, tot am fost chemată de magistraţi, ca să intru în slujbă. Numai că, între timp, ajunsesem o lucrătoare atât de bună şi cucoanele erau atât de drăguţe cu mine, încât nici nu mai aveam nevoie de slujbă, căci mă simţeam în stare să câştig singură banii de care avea nevoie doica mea ca să mă întreţină. Aşa încât femeia le-a spus că, dacă i se îngăduie, e gata s-o ţină pe cuconiţă cum mi se spunea pe lângă ea, ca ajutor la creşterea copiilor, ajutor pe care eram în stare să îi dau, căci eram îndemânatică, măcar că eram atât de tânără.

Dar bunătatea cucoanelor nu s-a oprit aici, fiindcă de cum înţeleseră că nu mai sunt întreţinută de oraş, ca mai înainte, au început să-mi dea bani şi mai des iar pe măsură ce creşteam, mi-aduceau de lucru, ca, de pildă, lenjerie de cusut, dantelă de reparat, bonete de potrivit şi nu numai că mă plăteau pentru ce făceam, dar îmi şi arătau cum să lucrez.

Iată că ajunsesem o cucoană, aşa cum înţelegeam eu cuvântul, căci nici nu împlinisem bine doisprezece ani şi nu numai că-mi făceam singură rost de îmbrăcăminte, dar îi plăteam doicii întreţinerea mea şi mai aveam şi bani de buzunar.

Cucoanele îmi dădeau adesea haine de-ale lor sau de-ale copiilor, ciorapi, fuste, rochii, una un lucru, alta altul. Şi aceste daruri, doica le gospodărea ca o mamă şi mi le păstra, silindu-mă

să le cârpesc şi să le folosesc cu cât mai multă socoteală, căci era o gospodină desăvârşită.

Până la urmă, una dintre cucoane m-a îndrăgit atât de tare, încât a vrut să mă ia acasă la ea, să stau cu fetele ei, pentru o lună.

Deşi era un lucru foarte frumos din partea ei, totuşi, după cum i-a spus bătrâna, dacă nu era hotărâtă să mă păstreze pentru totdeauna, putea să-mi facă mai mult rău decât bine.

— Da, spuse cucoana, ai dreptate. Atunci o iau la mine numai pentru o săptămână, ca să văd cum se împacă fetele mele cu ea şi cum mă împac eu cu firea ei şi pe urmă îţi spun eu ce o să fie. Şi, dacă între timp, vine cineva s-o vadă, cum se întâmplă de obicei, spune c-ai trimis-o până la mine.

Lucrurile erau destul de bine chibzuite şi m-am dus la casa cucoanei, unde m-am simţit atât de bine printre domnişoare şi ele atât de bine cu mine, încât nu mi-a fost uşor să plec, mai ales că nu voiau să-mi dea drumul.

Totuşi, am plecat şi-am mai trăit aproape un an cu bătrâna cea cumsecade, căreia ajunsesem să-i fiu de mare ajutor, căci împlinisem aproape paisprezece ani, eram înaltă pentru vârsta mea şi arătam ca o femeiuşcă; dar în casa cucoanei prinsesem gust de viaţă aleasă şi, în vechea mea locuinţă, nu mă mai simţeam la largul meu ca înainte. Mă gândeam că într-adevăr ar fi minunat să fiu cucoană, căci acum aveam altă părere decât înainte despre ceea ce înseamnă să fii cucoană şi, fiindcă gândeam că ar fi minunat să fiu cucoană, îmi şi plăcea să mă aflu printre cucoane şi, prin urmare, tânjeam să mă întorc înapoi.

Aveam vreo paisprezece ani şi trei luni când buna mea doică ar trebui să-i spun mamă căzu la pat şi se prăpădi. Starea mea era jalnică, fiindcă aşa cum familia unui sărac se împrăştie de îndată ce omul e băgat în groapă, tot aşa de îndată ce au îngropat-o pe sărmana femeie, copiii au şi fost duşi

de epitropii parohiei. Se sfârşise cu şcoala şi externii n-aveau altceva de făcut decât să stea şi să aştepte până vor fi trimişi într-alt loc. Cât despre moştenirea bătrânei, o fiică de-a ei, o femeie măritată, a venit şi a luat totul. Şi în timp ce se cărau lucrurile, oamenii nu găseau ceva mai bun de făcut decât să mă ia în râs, spunând că micuţa doamnă poate să se instaleze pe cont propriu, dacă are chef.

Îmi ieşisem aproape din minţi de spaimă şi nu ştiam ce să fac; căci eram, ca să zic aşa, scoasă din casă şi azvârlită în lumea largă şi, ceea ce era mai rău, îi încredinţasem bătrânei aceleia de ispravă douăzeci şi doi de şilingi, adică toată averea micuţei doamne; dar când i-am cerut fiicei ei să mi-i dea, m-a ocărât şi mi-a spus că pe ea toate astea n-o privesc.

E drept că buna bătrână îi vorbise fiică-si de ei şi-i spusese că-i pusese în cutare loc şi că erau banii copilului, ba mă şi chemase o dată sau de două ori ca să mi-i dea, dar din nefericire nu eram pe acolo şi când m-am întors, ea nu mai era în stare să-mi vorbească. Totuşi, până la urmă, fiică-sa s-a arătat cinstită şi mi i-a înapoiat, deşi la început m-a chinuit atâta din pricina lor.

Acum eram într-adevăr o cucoană săracă şi, chiar în noaptea aceea, trebuia să fiu azvârlită în lumea largă; căci fiica răposatei cărase tot ce se afla în casă şi eu n-aveam unde să mă adăpostesc şi nici măcar un codru de pâine din care să mănânc. Se pare însă că unor vecini li s-a făcut milă şi-au înştiinţat-o pe cucoana în casa căreia locuisem ea a trimis îndată o slujnică după mine, iar eu m-am dus cu boccelele şi, fiţi siguri, cu bucurie în suflet. Spaima prin care trecusem mă zguduise atât de rău încât acum nu mai doream să fiu cucoană, ci eram mulţumită să fiu slujnică şi încă orice fel de slujnică ar fi socotit ei de cuviinţă să facă din mine.

Dar mărinimoasa mea stăpână avea gânduri mai bune în ce mă privea. Şi spun mărinimoasă, pentru că o întrecea în toate pe bătrâna cea cumsecade pe lângă care trăisem înainte, aşa cum o întrecea şi în avere; spun în toate, în afară de cinste. Trebuie să amintesc în toate împrejurările că, deşi cucoana aceasta era foarte dreaptă, totuşi prima mea gazdă, aşa sărmană cum era, era cum nu se poate mai cinstită.

Nici nu apucasem bine să ajung, cum am spus, la cucoana cea bună şi prima doamnă, adică primăreasa, şi-a şi trimis fetele să vadă ce-i cu mine şi mai era o familie ce-mi arătase interes în vremea când mi se spunea micuţa doamnă, care a trimis de asemenea să mă caute, aşa încât nu eram lăsată în plata Domnului. Ba mai mult, unii, mai ales primăreasa, erau tare supăraţi că mă luaseră ceilalţi fiindcă, după cum spunea ea, eram de drept a ei, fiindcă ea fusese prima care mă luase în seamă. Dar cei care mă opriseră în casa lor n-au vrut să mă lase să plec cât despre mine, nici că aş fi putut nimeri mai bine decât nimerisem.

Şi-am stat în casa asta până pe la şaptesprezece-optsprezece ani şi am avut parte de o educaţie cum nu se poate închipui mai bună. Cucoana aducea în casă profesori care-i învăţau fetele să danseze, să vorbească franţuzeşte, să scrie, precum şi alţii care le învăţau muzica, iar eu, fiind mereu prin preajmă, învăţam la fel de repede ca ele; şi, deşi profesorii nu erau tocmiţi să mă înveţe pe mine, totuşi am prins, prin imitaţie şi punând întrebări, tot ce prindeau ele prin învăţătură şi îndrumare aşa încât, în scurtă vreme, am învăţat dansul şi franceza la fel de bine ca ele, iar de cântat cântam cu mult mai bine, fiindcă aveam o voce mai bună decât a vreuneia din ele. N-a fost aşa uşor să învăţ a cânta la harpă sau spinetă, fiindcă n-aveam vreun instrument al meu pe care să mă exersez, iar de ale fetelor mă apropiam numai când ele le lăsau în părăsire;

totuşi am învăţat destul de bine, iar cu timpul, domnişoarele au căpătat două instrumente, adică fiecare câte o harpă şi o spinetă, şi m-au învăţat chiar ele. Cât despre dans, cu greu m-ar fi putut opri să învăţ dansuri ţărăneşti, fiindcă mereu aveau nevoie de mine ca să fim perechi, iar pe de altă parte, ele erau la fel de dornice să-mi predea tot ce învăţaseră ele, cum eram şi eu să prind tot ce puteam.

În felul acesta, am avut parte, cum spuneam, de toate binefacerile unei educaţii pe care aş fi primit-o desigur, dacă aş fi fost şi eu o domnişoară deopotrivă celor în mijlocul cărora trăiam. Şi, în unele privinţe, eram mai norocoasă decât domnişoarele mele, deşi ele îmi erau superioare, fiindcă eu eram înzestrată de natură cu daruri pe care, cu toată averea lor, ele nu şi le puteau însuşi. Mai întâi, pare-se că eram mai frumoasă decât oricare dintre ele în al doilea rând, eram mai bine făcută în al treilea rând, cântam mai bine, vreau să spun aveam un glas mai bun; spunând acestea, îngăduiţi-mi să vă asigur că nu vorbesc cu înfumurare, ci redau părerea tuturor celor care cunoşteau familia.

Trebuie să spun însă că nu eram lipsită de deşertăciunea obişnuită sexului femeiesc căci, fiind socotită foarte drăguţă sau, dacă vreţi, de o mare frumuseţe, ştiam că e aşa şi aveam despre mine o părere la fel de bună ca şi a celorlalţi îmi plăcea mai ales să aud lumea spunându-mi lucrurile astea, ceea ce se întâmpla adesea şi-mi făcea mare bucurie.

Până aici povestea mea s-a desfăşurat neted şi, în tot acest răstimp al vieţii mele, mi se dusese faima nu numai fiindcă trăiam într-o familie de oameni cumsecade, o familie cunoscută şi respectată peste tot pentru virtutea şi cumpătarea ei şi pentru alte însuşiri de preţ, dar şi pentru că aveam cu adevărat firea unei fete foarte cuminţi, modeste, virtuoase, aşa cum şi fusesem până

atunci. De altfel, nici n-avusesem prilejul de a mă gândi la alte alea sau de a şti ce înseamnă o ispită păcătoasă.

Dar tocmai lucrurile de care eram atât de mândră aveau să mă ducă la pierzanie sau, mai bine zis, deşertăciunea mea a fost de vină. Doamna în casa căreia locuiam avea doi fii, tineri nespus de înzestraţi şi cu purtări alese şi spre nenorocirea mea mă împăcam bine cu amândoi, dar ei s-au purtat cu mine în mod cu totul felurit.

Cel mai vârstnic era un tânăr vesel, care ştia să petreacă la fel de bine la oraş ca şi la ţară şi, deşi destul de uşuratic pentru a se deda la fapte rele, avea totuşi destulă judecată pentru a nu-şi plăti prea scump plăcerile. Începu cu afurisita de momeală cu care prinzi de obicei femeile, anume observând, ori de câte ori se ivea prilejul, cât eram de drăguţă cum spunea el cât de plăcută, de bine făcută şi câte şi mai câte. Era atât de priceput în treaba asta, de parc-ar fi fost tot atât de meşter la prins femei în laţ cum era la prins prepeliţe; se prefăcea anume că spune toate astea surorilor lui, când eu nu eram de faţă, deşi ştia că nu sunt atât de departe, încât să nu poată fi sigur că-l aud. Surorile lui îi răspundeau în şoaptă: "Pst, frăţioare, te aude; e doar în odaia alăturată". Atunci el le asculta, vorbea mai încet şi recunoştea că greşise, ca şi cum până atunci n-ar fi ştiut. Pe urmă, ca dintr-o uitare, iar vorbea tare, iar eu, care eram atât de încântată să-l aud, fireşte că trăgeam cu urechea ori de câte ori puteam.

După ce şi-a înfipt astfel momeala în undiţă şi a găsit cu uşurinţă mijlocul să mi-o întindă în cale, a început să joace cu cărţile pe masă; încât într-o zi, trecând prin odaia surorii lui, în timp ce mă aflam acolo, se îndreptă spre mine cu un aer bucuros:

— Ei, coniţă Betty, mi-a spus, ce mai faci? Nu-ţi ard obrajii, coniţă Betty?

Eu m-am înclinat şi am roşit, dar n-am răspuns nimic.

— Ce-ţi vine să vorbeşti aşa, frate? întrebă domnişoara.

— Păi, răspunse el, de o jumătate de oră tot despre ea am vorbit în salonul de jos.

— Bine, dar de vreme ce n-ai spus nimic rău, de asta sunt sigură, i-a răspuns soră-sa, nu importă ce aţi vorbit.

— Te cred, zise el, că n-am spus lucruri rele pe socoteala ei, dimpotrivă, am spus o mulţime de lucruri bune, o mulţime de lucruri frumoase, poţi fi încredinţată; am spus, mai ales, că e cea mai frumoasă fată din Colchester şi că, în oraş, au şi început bărbaţii să închine în sănătatea ei.

— Mă mir de tine, frate, că vorbeşti aşa, spuse soră-sa. Lui Betty nu-i lipseşte decât un singur lucru, dar e ca şi cum i-ar lipsi toate, fiindcă acum femeile nu sunt la preţ pe piaţă. Chiar dacă o fată e frumoasă, de neam bun, binecrescută, deşteaptă, chibzuită, are purtări frumoase, e modestă şi tot ce vrei, e ca şi cum n-ar fi nimic, dacă n-are bani; mai bine n-ar avea nici una din toate însuşirile astea astăzi numai banii sunt de folos unei femei, iar bărbaţii ţin toate cărţile în mână.

Fratele mai mic, care era de faţă, a strigat:

— Taci, surioară, prea ai luat-o repede. Eu fac excepţie de la regula ta. Te încredinţez că, dacă găsesc o femeie atât de desăvârşită ca cea despre care vorbeşti, nu-mi bat capul după bani.

— Sigur, făcu soră-sa, dar ai să ai tu grijă să nu-ţi placă una fără bani.

— Asta nu se ştie, spuse fratele ei.

— Dar, surioară, se amestecă iute fratele cel mare, de ce atâta tărăboi pentru avere? Ţi-or fi lipsind ţie multe altele, dar de avere nu duci lipsă.

— Te înţeleg, frate, răspunse înţepată domnişoara, vrei să spui că am bani, dar duc lipsă de frumuseţe; numai că în timpurile noastre, banii

sunt totul, aşa încât află că stau mai bine decât semenele mele.

— Sigur, spuse cel mai tânăr, dar totuşi semenele tale ar putea fi pe picior de egalitate cu tine, pentru că frumuseţea vrăjeşte adesea pe un bărbat, în ciuda banilor şi, când se întâmplă ca servitoarea să fie mai frumoasă decât stăpâna, se prea poate să încheie un târg la fel de bun ca aceasta, ba chiar să se plimbe în caleaşcă înaintea ei.

M-am gândit că e momentul să mă retrag şi aşa am şi făcut, dar nu m-am dus atât de departe încât să nu aud până la capăt convorbirea lor, care era plină de lucruri plăcute la adresa mea. Toate cele auzite îmi sporeau mândria, dar, după cum am descoperit curând, nu erau de natură să sporească şi bunăvoinţa familiei faţă de mine, fiindcă fratele cel mic şi sora s-au luat rău la harţă din cauza mea şi mi-am dat seama curând cât o dureau pe fată lucrurile usturătoare, pe care i le spusese el atunci, după purtarea ei faţă de mine, purtare foarte nedreaptă, la urma urmelor, fiindcă mie nu-mi trecuse niciodată prin minte vreun gând în legătură cu fratele ei mai tânăr, aşa cum bănuia ea. Desigur fratele ei mai mare spusese chipurile în glumă, în felul lui învăluit şi arogant, o mulţime de poveşti, pe care eu avusesem nesăbuinţa să le iau în serios, ba chiar îmi făcusem speranţe în legătură cu lucruri despre care ar fi trebuit să-mi închipui că lui nici nu-i trecuseră prin cap.

Într-o zi, a urcat în goană scările spre odaia unde de obicei stăteau şi lucrau surorile lui; le-a strigat, înainte de a păşi pragul, aşa cum obişnuia el, iar eu care eram înăuntru singură, am ieşit în uşă şi i-am spus:

— Domnule, domnişoarele nu sunt aici; s-au dus jos, în grădină, să se plimbe.

În clipa în care eu am făcut un pas înainte ca să-i spun aceste cuvinte, el tocmai ajunsese în uşă şi m-a strâns în braţe, ca din întâmplare.

— Vai, cuconiţă Betty, mi-a spus, aici erai? Cu atât mai bine. Mai mult cu dumneata ţineam să vorbesc decât cu ele.

Şi, fiindcă eram în braţele lui, m-a sărutat de vreo trei-patru ori. Eu m-am zbătut să scap, dar destul de moale, iar el mă ţinea strâns şi mă tot săruta, până şi-a pierdut răsuflarea. Atunci s-a aşezat şi mi-a spus:

— Dragă Betty, sunt îndrăgostit de tine.

Trebuie să mărturisesc că vorbele lui mi-au aprins sângele am simţit cum îmi năvăleşte în inimă şi eram tare tulburată. După aceea, mi-a mai repetat de câteva ori cuvintele acelea, anume că era îndrăgostit de mine, iar inima mea răspundea limpede ca şi cum aş fi rostit cu vorba cât mă încânta acest lucru. Ba, mai mult, de câte ori el spunea: "Sunt îndrăgostit de tine", roşeaţa din obrajii mei îi răspundea: "Tare-aş vrea să fie aşa, domnule".

Totuşi, atunci, nu s-a întâmplat nimic. Fusesem luată prin surprindere şi curând mi-am venit în fire. El a stat mai multă vreme cu mine, dar uitându-se, din întâmplare, pe fereastră şi văzând că surorile lui se întorc din grădină, şi-a luat rămas bun, m-a sărutat din nou, mi-a zis că are gânduri serioase, că foarte curând o să-mi mai spună el multe alte lucruri şi a plecat nespus de încântat. Şi, dacă n-aş fi avut ghinion, dreptatea ar fi fost de partea mea, dar din nenorocire cuconiţa Betty lua totul în serios, iar dumnealui ba.

Din clipa aceea, gândurile mele o luară razna şi pot să recunosc, fără să mint, că-mi ieşisem din fire la gândul că un domn ca el îmi vorbise despre dragoste şi-mi spusese că sunt o făptură atât de încântătoare. Erau vorbe pe care nu ştiam cum să le iau, mi se urcaseră de-a binelea la cap. E adevărat că eram cum nu se poate mai mândră din cauza lor dar, neştiind cât era de păcătoasă lumea în care trăiam, gândul că virtutea mea se afla în joc nici nu-mi trecea prin minte. Dacă tânărul meu

stăpân mi-ar fi făcut, din prima dată, propuneri, ar fi obţinut orice de la mine; dar el nu şi-a dat seama cât de prielnic îi era acel moment, ceea ce a fost, atunci, o fericire pentru mine.

N-a trecut mult şi el a găsit din nou prilejul să mă prindă singură şi aproape în acelaşi fel ca şi rândul trecut. De fapt, se vedea că de data aceasta lucrurile fuseseră puse la cale, deşi eu n-aveam nici o vină. S-a întâmplat aşa: domnişoarele se duseseră într-o vizită cu mama lor; mezinul era în oraş; cât despre tatăl lor, era plecat la Londra de o săptămână. Mă pândise atât de bine, încât ştia unde mă aflu, deşi eu habar n-aveam că el e în casă. A suit scările în goană şi, văzând că lucrez, a intrat în odaie de-a dreptul; şi numai ce începe, ca şi în rândul trecut, să mă ia în braţe şi să mă sărute aproape un sfert de oră fără întrerupere.

Eram în odaia surorii lui mai mici şi, pesemne fiindcă nu era nimeni acasă, în afară de servitoarea care stătea jos, a fost mai îndrăzneţ. Pe scurt, a început să devină stăruitor. I-oi fi părut o pradă prea uşoară pentru că, atâta timp cât m-a ţinut doar în braţe sărutându-mă, nu m-am împotrivit de loc. Adevărul e că-mi plăcea prea mult ca să mă împotrivesc.

Ei dar când a obosit cu treaba asta, ne-am aşezat şi el a început să-mi vorbească. Mi-a zis că e vrăjit de mine, că nu va afla odihnă până n-o să-mi spună cât de îndrăgostit este, că dacă-l voi iubi şi eu şi-l voi face fericit, voi fi salvarea vieţii lui şi multe lucruri frumoase de felul acesta. Eu i-am răspuns cu vorbe puţine, dar nu era greu de văzut că sunt o proastă şi nu înţeleg de fel ce vrea el.

Pe urmă, a început să se plimbe prin odaie şi, după ce m-a luat de mână, m-am plimbat şi eu alături de el; dar curând, folosindu-se de momentul potrivit, m-a aruncat pe pat şi a început să mă sărute cu furie ca să fiu dreaptă cu el, nu s-a arătat însă grosolan de loc, ci m-a sărutat numai timp îndelungat. Deodată i s-a părut că aude pe cineva

urcând scara, astfel că s-a ridicat de pe pat şi m-a ridicat şi pe mine, tot vorbindu-mi mereu despre dragostea lui. Dar mi-a spus că era un sentiment cinstit şi că n-avea gânduri rele în ceea ce mă priveşte apoi mi-a pus cinci guinee în mână şi a coborât.

Banii m-au pus în încurcătură mai mare decât cuvintele de dragoste şi m-a apucat o exaltare, de nu ştiam nici pe ce lume mă aflu. Stărui asupra acestui lucru, pentru ca, în cazul când povestea mea va ajunge să fie citită de o făptură tânără şi nevinovată, s-o ajute să se păzească de nenorocirile ce pândesc o prea timpurie conştiinţă a propriei frumuseţi. Când o fată tânără ajunge să se creadă frumoasă, nu se îndoieşte de sinceritatea nici unui bărbat care-i spune că s-a îndrăgostit de ea fiindcă dacă se crede destul de încântătoare pentru a-l cuceri, e firesc să aştepte urmările farmecelor ei.

Închipuirea tânărului domn se aprinse cum se aprinsese şi deşertăciunea mea şi, ca şi cum omul şi-ar fi dat seama c-a scăpat o ocazie şi ar fi regretat că nu s-a folosit de ea, s-a întors peste vreo jumătate de oră şi a început din nou să mă îmbie ca mai înainte, numai că, de data asta, cu mai puţine menajamente.

Şi, mai întâi, de cum a intrat în odaie, s-a întors şi a încuiat uşa.

— Coniţă Betty, mi-a spus, adineauri mi s-a părut că urcă cineva scara, dar a fost doar o părere; totuşi, a adăugat, dacă mă găseşte cineva în odaie cu dumneata, n-o să mă mai găsească sărutându-te.

I-am spus că nu ştiu cine ar putea să urce scara, fiindcă nu era nimeni acasă în afară de bucătăreasă şi cealaltă slujnică, iar ele nu urcau niciodată.

— Bine, draga mea, mi-a spus el; oricum e bine să fim siguri.

S-a aşezat şi a început să vorbească. Acum, deşi eram încă înfierbântată de prima lui vizită şi

nu prea vorbeam, totuşi parcă-mi vâra el cuvintele în gură, povestindu-mi ce nebuneşte mă iubea şi că, deşi nu putea face nimic până ce nu era stăpân pe averea lui, totuşi era hotărât, de îndată ce va fi în stare, să mă fericească şi pe el de asemenea; adică să se căsătorească cu mine şi alte lucruri din astea, a căror ţintă, eu, sărmană proastă, n-o înţelegeam. Şi mă purtam, de parcă n-ar fi existat altă dragoste, în afară de cea care duce la căsătorie. Şi chiar dacă mi-ar fi vorbit despre dragostea aceea, n-aveam nici temeiul şi nici puterea să spun nu dar încă nu ajunsesem atât de departe.

N-am stat multă vreme aşa când, deodată, el s-a ridicat şi, înăbuşindu-mă cu sărutările lui, m-a aruncat din nou pe pat; dar, de data asta, a mers mai departe decât îmi dă voie buna-cuviinţă să amintesc e drept că nu mi-ar fi stat în puteri să-l resping în clipa aceea, chiar dacă şi-ar fi îngăduit cu mult mai mult decât şi-a îngăduit.

Totuşi, deşi a mers destul de departe, n-a ajuns până la ceea ce se numeşte ultimele consecinţe, la care, ca să fiu dreaptă cu el, nici n-a încercat să ajungă. Dar această jertfă i-a servit drept scuză pentru toate libertăţile pe care avea să şi le ia faţă de mine în ocaziile următoare. După toate acestea, a mai stat puţin cu mine, mi-a pus aproape un pumn întreg de galbeni în mână şi mi-a făcut mii de jurăminte în legătură cu patima lui, spunând că mă iubeşte mai mult decât pe orice femeie din lume.

N-o să vi se pară curios că de-abia acum am căzut pe gânduri, dar vai! nu cu destulă chibzuinţă. Aveam o rezervă fără margini de deşertăciune şi mândrie şi numai o foarte mică rezervă de virtute. Uneori, ce-i drept, îmi închipuiam eu cam ce voia stăpânul meu cel tânăr de la mine, dar nu mă gândeam decât la cuvintele lui frumoase şi la aur; dacă avea sau nu de gând să se însoare cu mine, mi se părea o treabă fără însemnătate şi nici nu-mi trecea prin minte să-mi găsesc scuze ca să mă dau

bătută, până când nu mi-a făcut el o propunere în lege, dar despre aceasta veţi afla îndată.

Şi aşa, am apucat-o pe drumul pierzaniei, fără pic de păsare şi pot sluji drept exemplu grăitor tuturor fetelor tinere a căror deşertăciune e mai tare decât virtutea. Lucrurile s-au petrecut cum nu se poate mai prosteşte de ambele părţi. Dacă eu m-aş fi purtat cum se cuvenea, dacă m-aş fi împotrivit aşa cum cerea virtutea şi cinstea, el fie că ar fi renunţat la atac, neavând temei de a mai spera să-şi ducă planul la îndeplinire, fie că mi-ar fi făcut propuneri frumoase şi cinstite de căsătorie. Şi, în acest caz, chiar dacă el ar fi fost învinuit, nimeni n-ar fi putut să mă învinuiască pe mine. Pe scurt, dacă m-ar fi cunoscut şi ar fi ştiut ce uşor va căpăta fleacul pe care-l urmărea, nu şi-ar mai fi bătut capul, ci mi-ar fi dat patru sau cinci guinee, şi s-ar fi culcat cu mine de prima dată când ar fi venit din nou. Pe de altă parte, dacă eu i-aş fi cunoscut gândurile şi dac-aş fi ştiut cât de greu credea el că sunt de cucerit, aş fi putut să-i pun eu condiţii şi, chiar dacă nu m-aş fi lăsat biruită în vederea unei căsătorii grabnice, aş fi putut s-o fac pentru a fi întreţinută până la căsătorie şi tot aş fi obţinut ce voiam; căci era nespus de bogat, lăsând la o parte ceea ce mai spera să moştenească; dar eu părăsisem cu totul astfel de gânduri şi eram stăpânită doar de trufia frumuseţii mele şi de mândria de a fi iubită de un domn ca el. Cât despre banii de aur, petreceam ceasuri întregi uitându-mă la ei. Îi număram de mii de ori pe zi. Nici cea mai deşartă făptură n-a fost vreodată atât de prinsă în mrejele unei minciuni cum eram eu, fără să mă gândesc la ce mă aşteaptă şi cât de aproape e pierzania şi cred, într-adevăr, că mai degrabă doream acea pierzanie, decât că mă osteneam să mă feresc de ea.

Între timp, mă arătam totuşi destul de şireată ca să nu dau loc la nici o bănuială în familie, cu privire la legăturile mele. În public de-abia dacă

mă uitam la el, de-abia dacă îi răspundeam când îmi vorbea. Aveam totuşi, când şi când, câte o mică întâlnire, ca să schimbăm o vorbă sau două şi, din când în când, şi câte o sărutare, dar prilejul potrivit pentru fapta păcătoasă nu-l găsisem, cu atât mai mult cu cât el o lua mai pe ocolite decât ar fi fost nevoie. Şi deoarece cucerirea mea i se părea lucru anevoios, aşa a şi fost pentru el.

Dar diavolul fiind un ispititor neobosit nu dă niciodată greş, când e vorba să găsească un prilej pentru ca păcătoşenia la care te îndeamnă să se înfăptuiască. Într-o seară, când mă aflam în grădină cu surorile lui mai mici şi cu el, a găsit mijlocul să-mi strecoare un bileţel, în care-mi scria că a doua zi va cere de faţă cu toţi să fiu lăsată să-i fac un comision şi că pe drum ne vom întâlni.

Zis şi făcut. După masă, mi-a spus cu gravitate de faţă cu surorile lui:

— Coniţă Betty, trebuie să-ţi cer un hatâr.

— Despre ce e vorba? a întrebat mezina.

— Surioară, a spus el serios, dacă nu te poţi lipsi astăzi de coniţa Betty, poate rămâne pe oricând, altă dată.

Dar ele au spus că se pot lipsi de mine fără greutate, iar mezina şi-a cerut scuze.

— Trebuie să o înştiinţezi însă pe coniţa Betty despre ce e vorba, a spus sora mai mare. Dacă ai cu ea vreo treabă personală, despre care noi nu trebuie să ştim, n-ai decât s-o chemi afară. Uite-o.

— Ce vrei să spui, draga mea? a întrebat dumnealui cu asprime. Doresc doar să se ducă până în High Street (şi a arătat un pieptar de cămaşă), până la cutare prăvălie.

A început să le toarne o poveste lungă cu nişte gulere elegante despre al căror preţ întrebase, spunând că vrea să mă trimită pe mine să cumpăr un guler pentru pieptarul pe care-l arătase şi că, dacă negustorii nu sunt mulţumiţi cu cât le dădeam eu pentru gulere, să ofer un şiling mai mult, dar mai întâi să mă tocmesc. Şi, după aceea, a mai

născocit câteva comisioane şi a mai descoperit nişte mici treburi pentru mine, ca să fie sigur că pot lipsi mai multă vreme.

După ce mi-a dat de îndeplinit comisioanele astea, le-a spus o poveste lungă despre o vizită pe care trebuia s-o facă el, într-o familie cunoscută, şi unde mai avea să fie cutare şi cutare domn, şi le-a poftit foarte ceremonios pe surorile lui să-l însoţească, dar ele s-au scuzat tot atât de ceremonios, fiindcă aşteptau vizite în după-amiaza aceea în treacăt fie-mi îngăduit să spun, toate astea le potrivise el anume.

Şi uite că nici nu sfârşise bine cu vorba şi servitorul lui urcă scările ca să-i spună că trăsura lui *Sir* W. H. s-a oprit la poartă. El coboară scările în goană şi se întoarce îndată.

— Vai! spune cu glas tare, s-a dus toată bucuria. *Sir* W.H. a trimis trăsura după mine, fiindcă doreşte să-mi vorbească. Se pare că *Sir* W. H. era un domn care locuia la o depărtare de trei mile şi cu care el se înţelesese să-i trimită caleaşca pentru o treabă anume, poruncind-o pentru ora trei, când şi sosise.

A cerut numaidecât cea mai bună perucă, pălăria şi sabia şi, dând ordin valetului să se ducă în celălalt loc şi să ceară scuze în numele lui cu alte cuvinte, a găsit un pretext ca scape de servitor se pregătea să se suie în caleaşcă. În momentul când a ieşit pe uşă, s-a oprit o clipă şi, vorbindu-mi cu mare seriozitate despre treaba pe care mi-o dăduse, a găsit prilejul să-mi şoptească:

— Vino după mine, draga mea, cât poţi mai curând.

Eu n-am răspuns nimic, dar am făcut o reverenţă, ca şi cum aş fi încuviinţat cele spuse de el cu glas tare. După vreun sfert de oră, am plecat şi eu. Nu mi-am schimbat rochia mi-am pus doar un capişon şi un voal, mi-am luat un evantai şi o pereche de mănuşi în buzunar aşa încât nimeni din casă n-avea nici o bănuială. El mă aştepta într-o

ulicioară dosnică, pe unde ştia că trebuie să trec, iar vizitiul ştia încotro să mâne caii, anume spre un loc numit Mile End, unde stătea un om de încredere al stăpânului meu şi unde trăsura s-a oprit, aşa încât am avut toate înlesnirile din lume pentru a ne păcătoşi cum nu se poate mai rău.

Când am rămas singuri, a început să-mi vorbească foarte serios, spunându-mi că nu mă adusese acolo ca să mă înşele; ca pasiunea pentru mine nu-i îngăduia să mă amăgească că era hotărât să mă ia de nevastă, de îndată ce va pune mâna pe avere; că, între timp, dacă îi îndeplinesc dorinţa, mă va întreţine în toată cinstea şi m-a asigurat în fel şi chip despre sinceritatea şi dragostea lui pentru mine, spunând că n-o să mă părăsească niciodată şi, ca să zic aşa, a făcut de o mie de ori mai multe pregătiri decât ar fi fost nevoie.

Totuşi, fiindcă mă îndemna să vorbesc, i-am spus că n-aveam de ce să pun la îndoială sinceritatea iubirii lui după atâtea asigurări, dar că... şi aci m-am oprit, ca şi cum l-aş fi lăsat pe el să ghicească restul.

— Dar ce e, draga mea? m-a întrebat el. Ghicesc ce vrei să spui: ce se întâmplă dacă rămâi însărcinată? Nu-i aşa? Ei bine, dacă se întâmplă una ca asta, a spus, am să am grijă de tine şi am să vă întreţin pe amândoi. Şi ca să vezi că nu glumesc, zice, uite ceva serios. Şi, spunând vorbele astea, a scos din buzunar o pungă de mătase cu o sută de guinee înăuntru şi mi-a dat-o. Şi-am să-ţi dau una la fel, în fiecare an, până când am să te iau de nevastă.

Când am zărit punga, m-am schimbat de câteva ori la faţă şi, tulburată de înflăcărarea cu care-mi făcea propunerea, n-am mai putut scoate o vorbă, iar el şi-a dat seama fără greutate de ceea ce se întâmplă cu mine; aşa încât eu am băgat punga în sân şi nu m-am mai împotrivit, ci l-am lăsat să facă ce a vrut şi de câte ori a vrut. Şi aşa pierzania mea s-a înfăptuit dintr-o dată, căci, din ziua aceea,

fiind lipsită de orice virtute şi cuviinţă, nu mai aveam nimic preţios care să mă ajute să câştig fie binecuvântarea lui Dumnezeu, fie mila oamenilor.

Dar lucrurile nu s-au oprit aci. M-am întors în oraş, am făcut comisionul pe care mi-l încredinţase el şi m-am înapoiat acasă, mai-nainte de-a da cuiva de gândit că am stat prea mult. Cât despre stăpânul meu, el a rămas până noaptea târziu şi nu s-a iscat nici urmă de bănuială în familie, nici în ceea ce-l privea pe el, nici pe mine.

Apoi, s-au ivit nenumărate prilejuri ca să repetăm nelegiuirea, mai ales acasă, când mama lui şi domnişoarele erau plecate în vizită, prilejuri pe care el le pândea cu multă grijă ca nu cumva să le piardă. Ştia totdeauna dinainte când plecau şi nu dădea greş în a mă găsi singură şi fără primejdie de a fi surprinşi. Aşa încât ne-am înfruptat cu prisosinţă din plăcerile noastre păcătoase, vreme de jumătate de an, şi, spre marea mea mulţumire, n-am rămas însărcinată.

Dar, după mai puţin de jumătate de an, s-a întâmplat că i-am căzut cu tronc mezinului despre care am pomenit la începutul povestirii. Şi, găsindu-mă singură în grădină, într-o seară, îmi toarnă şi el aceeaşi poveste, mă asigură cu cuvinte sincere că e îndrăgostit de mine şi, pe scurt, îmi propune frumos şi cinstit să mă ia de nevastă.

Eram atât de încurcată cum nu mi se mai întâmplase să fiu vreodată. M-am împotrivit cu îndărătnicie propunerii şi am început să născocesc argumente. I-am arătat nepotrivirea acestei căsătorii, i-am vorbit despre felul cum aş fi primită în familia lui, despre nerecunoştinţa de care aş da dovada faţă de tatăl şi mama lui, care mă luaseră cu mărinimie în casa lor, când mă aflasem într-o stare de plâns pe scurt, am făcut tot ce am putut ca să-i mut gândul, numai adevărul nu i l-am spus, care fireşte ar fi pus capăt stăruinţelor lui, dar de care eu nu îndrăzneam să pomenesc.

S-a întâmplat însă un lucru la care într-adevăr nu mă aşteptam şi care m-a uluit căci tânărul, sincer şi deschis cum era, nu se gândea decât la lucruri cinstite şi, ştiindu-se nevinovat, n-a avut atâta grijă să-şi ascundă slăbiciunea pentru coniţa Betty cum avusese fratele său. Aşa încât, deşi n-a spus nimănui despre cele ce-mi vorbise, totuşi a arătat destul pentru ca surorile lui să-şi dea seama că mă iubeşte şi mama lui de asemenea, iar ele, măcar că mie nu-mi arătară că ştiu, i-au arătat în schimb lui şi curând am văzut că purtarea lor e alta faţă de mine decât fusese înainte.

Eu am zărit norul, deşi nu prevedeam furtuna. Mi-era uşor, cum spun, să-mi dau seama că purtarea lor faţă de mine se schimbă pe zi ce trece şi devine tot mai aspră, până când, într-o bună zi, am fost înştiinţată că ar fi de dorit să plec curând.

Vestea nu m-a îngrijorat, sigură fiind că nu voi rămâne pe drumuri, cu atât mai mult cu cât aveam motive să mă aştept în orice zi la o sarcină şi ştiam că atunci tot voi fi silită să plec, fără să crâcnesc.

După câtva timp, stăpânul cel tânăr a găsit prilejul să-mi spună că familia prinsese de veste despre slăbiciunea lui pentru mine. Zicea că nu mă învinuieşte, fiindcă ştie foarte bine cum ieşise totul la iveală. Mi-a spus că de vină era felul lui de a vorbi, căci nu făcuse o taină din stima ce-mi purta, aşa cum ar fi putut să facă, asta fiindcă socotea că, dacă eu primesc să fiu nevasta lui, momentul e prielnic să împărtăşească deschis familiei că mă iubeşte şi că are de gând să se căsătorească cu mine. E drept, zicea, că tatăl şi mama lui ar fi putut fi împotrivă şi s-ar fi putut purta urât cu mine, dar el avea acum mijloace de trai, căci studiase dreptul şi nu-l înspăimânta gândul că va trebui să mă întreţină. Pe scurt, aşa cum credea că eu nu mă voi ruşina de el, era şi el hotărât să nu se ruşineze de mine, ba chiar s-ar fi dispreţuit, dacă n-ar fi recunoscut de pe acum pe aceea pe care avea de

gând s-o recunoască drept soţie. Şi, prin urmare, n-aveam altceva de făcut decât să-i dau mâna, fiindcă de restul răspunde el.

Mă aflam într-o situaţie cu adevărat îngrozitoare şi de-abia acum mă căiam din toată inima pentru uşurinţa de care dădusem dovadă faţă de fratele mai mare; asta nu din pricina vreunei tresăriri a conştiinţei, căci eram străină de astfel de lucruri, dar nu mă împăcam cu gândul să fiu târfă pentru un frate şi nevastă pentru celălalt. Mi-am adus aminte că fratele cel mare îmi făgăduise şi el să mă ia de nevastă, când va intra în stăpânirea averii, dar mi-aminteam acum de un lucru la care mă gândisem adesea, anume că nici o vorbă nu mai pomenise, după ce mă cucerise ca amantă. Deşi, după cum am spus, mă gândisem şi până acum adesea la asta, totuşi lucrul nu mă tulburase de fel, fiindcă după cum dragostea lui pentru mine nu părea să scadă, tot aşa nu scădea nici mărinimia lui. E drept că m-a rugat, din bună-cuviinţă, să nu cheltuiesc nici un ban pe îmbrăcăminte şi să nu mă împopoţonez, fiindcă nu era nevoie să stârnesc invidie în familie, unde fiecare ştia că n-aveam cum s-ajung la lux pe calea obişnuită, ci doar cu ajutorul vreunei legături tainice, căreia ei i-ar fi dat numaidecât de urmă.

Mă aflam acum la mare strâmtoare şi nu ştiam ce să fac. Cel mai greu lucru era următorul: fratele cel tânăr nu numai că devenise mai stăruitor, dar nu se mai ascundea. Intra în odaia surorii sau mamei lui, se aşeza şi începea să-mi spună verzi şi uscate, chiar de faţă cu ele; aşa încât toată familia vorbea despre asta. Maică-sa ajunsese să-l dojenească, iar faţă de mine purtarea celor din casă se schimbase de-a binelea. Ba, maică-sa scăpase o vorbă, cum că ar vrea să mă scoată din rândul familiei, ceea ce, spus pe şleau, însemna să mă dea afară pe uşă. Eram sigură că fratele cel mare trebuia să fi aflat taina, atât doar că el putea să-şi închipuie (fiindcă altcineva n-avea cum să se

gândească la asta) că fratele cel tânăr nu-mi făcuse nici o propunere; dându-mi cu uşurinţă seama că lucrurile vor merge mai departe, am înţeles că trebuie cu orice preţ să-i vorbesc fratelui mai mare, sau să-mi vorbească el mie nu ştiam însă dacă e mai bine să deschid eu vorba sau să las lucrurile aşa, până ce o va deschide el.

După ce am chibzuit serios, fiindcă începusem să privesc lucrurile cu mare seriozitate, aşa cum nu făcusem niciodată până acum, m-am hotărât să deschid eu vorba; şi n-a trecut mult până s-a ivit prilejul, căci a doua zi fratele cel mic a plecat la Londra, după treburi, iar restul familiei fiind în vizită, aşa cum se întâmpla şi înainte şi chiar foarte des, fratele cel mare a venit, după obicei, să petreacă un ceas, două, cu coniţa Betty.

N-a durat mult şi şi-a dat seama că e ceva schimbat în comportarea mea, fiindcă eram mai stânjenită cu el şi mai puţin voioasă ca de obicei şi, mai ales, fiindcă plânsesem nu i-a trebuit mult ca să observe toate astea şi m-a întrebat drăgăstos ce mi se întâmplase şi dacă mă supăra ceva. Eu aş fi amânat convorbirea, dac-aş fi putut, dar lucrurile nu se mai puteau ascunde. Aşa încât, după ce m-am lăsat greu, deşi doream din toată inima să dau totul la iveală, i-am spus că într-adevăr mă supăra ceva, ceva greu de ascuns, şi, totuşi, ceva ce nu ştiam cum să-i spun că era un lucru care nu numai că mă mira, dar chiar mă punea în mare încurcătură şi că nu ştiam ce cale s-apuc, decât dacă ar voi el să mă îndrume. El mi-a spus, cu multă dragoste că, orice-ar fi, să nu mă las doborâtă, fiindcă el mă va apăra împotriva lumii întregi.

Atunci l-am luat pe ocolite şi i-am spus temerile mele că stăpânele au aflat câte ceva despre legătura noastră fiindcă era lesne de văzut că purtarea lor faţă de mine se schimbase simţitor; că se întâmpla adesea să-mi găsească pricină, ba câteodată mă şi certau, deşi nu le dădeam prilejul

că, în timp ce înainte dormeam totdeauna în odaia surorii celei mari, în ultima vreme dormeam singură sau cu una dintre slujnice; că trăsesem cu urechea şi că le auzisem vorbind de câteva ori foarte urât despre mine dar, ceea ce îndreptăţea toate bănuielile mele, era mărturisirea uneia dintre slujnice care-mi spusese că, după cum auzise ea, aveau de gând să mă dea afară, fiindcă nu era cuminte să mai rămân în casa lor.

El a zâmbit când a auzit toate astea, iar eu l-am întrebat cum poate să ia lucrurile atât de uşor, când ştie doar că, dacă se descoperă ceva, s-a sfârşit cu mine şi nici lui n-o să-i facă bine, măcar că n-o să-l doboare ca pe mine. L-am învinuit, spunându-i că nu se deosebeşte de restul bărbaţilor care, atunci când viaţa unei femei atârnă de ei, îşi bat adesea joc de ea sau o consideră ca pe un nimic, socotind distrugerea celei din care au făcut ce au voit drept un fleac.

Când a văzut că mă aprind şi vorbesc serios, şi-a schimbat numaidecât purtarea; mi-a spus că-i pare rău că am o astfel de părere despre el, că nu-mi dăduse nici cel mai mic prilej să gândesc aşa, că fusese la fel de grijuliu pentru bunul meu nume ca şi pentru al lui, că era sigur că legătura noastră fusese tăinuită cu atâta iscusinţă încât nimeni din familie n-avea nici urmă de bănuială; că dacă zâmbeşte când îi spun ce gândesc, lucrul se datoreşte tocmai siguranţei dobândite în ultimul timp că nici urmă de bănuială nu există cu privire la înţelegerea dintre noi şi că, în clipa în care-mi va spune câte motive are să fie liniştit, voi zâmbi ca şi el, fiindcă desigur voi fi mulţumită.

— E o taină pe care n-o pot pricepe, am spus eu; cum să fiu mulţumită, când vor să mă dea afară? Fiindcă, dacă legătura dintre noi nu s-a descoperit, nu ştiu ce altceva am făcut care ar fi putut să schimbe purtarea celor din familie, mai înainte atât de drăgăstoşi cu mine, de parc-aş fi fost copilul lor.

— E drept, fetiţo, a spus el, că oamenii sunt cam îngrijoraţi din pricina ta, dar că ar bănui cât de cât ce se întâmplă de fapt între mine şi tine e atât de departe de adevăr, încât ei îl bănuiesc pe fratele meu Robin; mai mult, sunt încredinţaţi de-a binelea că e în dragoste cu tine; neghiobul le-a băgat-o chiar el în cap, fiindcă toată ziua se face de râs pălăvrăgind. Îţi mărturisesc că-l învinuiesc pentru asta, fiindcă vede doar că-i jigneşte pe cei din casă şi-i face să se poarte urât cu tine. Dar pe mine lucrul mă mulţumeşte, pentru că-mi dă asigurarea că bănuiala nici gând să cadă asupra mea şi nădăjduiesc că şi tu eşti mulţumită.

— Da, ai dreptate, într-un fel, am zis eu, dar nu despre asta e vorba şi nu ăsta-i lucrul principal care mă supără, cu toate că şi asta m-a necăjit.

— Dar atunci, ce e? a întrebat el.

La aceste cuvinte, am izbucnit în lacrimi şi n-am mai fost în stare să spun nimic. El se silea cât putea să mă potolească şi stăruia să afle despre ce este vorba. În cele din urmă, i-am răspuns că socotesc cu cale să-i spun, fiindcă are dreptul să ştie; că, în afară de asta, aveam şi nevoie de îndrumarea lui, căci eram atât de încurcată, încât nu ştiam cum s-o scot la capăt. Şi i-am istorisit toată povestea. I-am spus ce nechibzuit se arătase fratele lui, dând totul în vileag fiindcă dac-ar fi păstrat taina, aş fi putut să-l refuz de-a dreptul, fără să-i dau nici un motiv şi el ar fi încetat pe dată dar mai întâi avusese deşertăciunea să creadă că eu nu-l voi respinge şi, în al doilea rând, îşi luase libertatea de a-şi împărtăşi planul întregii familii.

I-am spus cât de tare mă împotrivisem şi cât de sincere şi cinstite fuseseră propunerile lui.

— Dar, am zis, situaţia mea va fi de două ori mai grea; fiindcă dacă familia mi-o ia în nume de rău acum, când el doreşte să mă aibă, o să mi-o ia şi mai mult în nume de rău, când va afla că l-am respins se va spune că motivul nu poate fi altul decât că sunt măritată cu altcineva, căci altminteri

cum aş refuza o căsătorie atât de strălucită pentru o biată fată ca mine.

Cuvintele mele l-au mirat foarte mult. Mi-a spus că într-adevăr e greu să ies din încurcătura asta şi nici el nu ştie cum am s-o scot la capăt, dar că o să se gândească şi-o să-mi spună rândul viitor când ne-om întâlni la ce hotărâre a ajuns între timp însă mă ruga să nu-mi dau consimţământul fratelui său, dar nici să nu-l refuz de-a dreptul, ci să-l mai duc câtva timp cu vorba.

Parcă am tresărit, când l-am auzit spunând să nu-mi dau consimţământul. I-am spus că ştie prea bine că n-am nici un consimţământ de dat; căci el făgăduise să mă ia de soţie şi că, prin urmare, eram legată de el; că toată vremea îmi spusese că sunt soţia lui, iar eu mă socoteam ca atare, întocmai ca şi cum cununia ar fi avut loc, fiindcă doar mă îndemnase tot timpul cu gura lui să mă numesc a sa nevastă.

— Bine, draga mea, mi-a spus, nu te frământa acum, fiindcă dacă nu-ţi sunt soţ, voi fi ca un soţ pentru tine; şi nu te lăsa tulburată de gândurile astea, ci lasă-mă să cercetez povestea şi, rândul viitor când ne întâlnim, voi fi în stare să-ţi spun mai multe.

Cu vorbele astea m-a mai potolit, dar mi s-a părut că a cam căzut pe gânduri şi, măcar că s-a purtat foarte drăguţ cu mine şi m-a sărutat de mii de ori, ba mi-a dat şi bani, s-a mulţumit totuşi numai cu atât în timpul cât a mai stat la mine, adică vreme de peste două ore, ceea ce m-a mirat, ţinând seama cum se întâmplau lucrurile înainte şi ce prilej bun aveam acum.

Frate-său nu s-a înapoiat din Londra vreme de cinci sau şase zile şi au mai trecut două zile, după întoarcerea lui, până când cel mare a găsit momentul nimerit să-i vorbească; dar prinzându-l singur, într-o zi, i-a vorbit în mare taină şi, chiar în seara aceea, a găsit mijlocul (căci am avut o mare discuţie împreună) să-mi repete toată convorbirea,

care, după câte îmi amintesc, a decurs cam aşa. Cel mare i-a spus mezinului că, de când acesta plecase la Londra, umblau zvonuri ciudate, cum că ar fi în dragoste cu coniţa Betty.

— Ei, şi ce-i cu asta? i-a răspuns fratele ăl mic, cam supărat. Ce-i priveşte pe ceilalţi?

— Nu-i chiar aşa, a spus cel mare. Nu fi supărat, Robin; eu nu zic că mă priveşte, dar văd că pe ceilalţi îi priveşte şi că s-au purtat urât cu sărmana fată, lucru care mă doare de parcă mi l-ar fi făcut mie.

— Ce înţelegi prin *ceilalţi?* a întrebat Robin.

— Păi, mama şi fetele, a spus cel mare. Acum ascultă-mă, a vorbit el mai departe, ai gânduri serioase? O iubeşti într-adevăr pe fată?

— Dacă e vorba aşa, i-a răspuns "Robin, o să-ţi vorbesc deschis. O iubesc mai mult ca pe orice altă femeie din lume şi o să fie a mea, orice-ar zice şi ar face ceilalţi. Sper că fata n-o să mă respingă.

M-a lovit în inimă când mi-a spus toate astea, fiindcă deşi era firesc să creadă că nu-l voi respinge, totuşi în cugetul meu ştiam că trebuie şi-mi dădeam seama că fiind silită să fac aşa, mă aşteaptă distrugerea. Ştiam însă că e de datoria mea să nu spun asta, în clipa aceea, aşa încât i-am întrerupt povestirea cu cuvintele:

— Aşa? Îşi închipuie că nu pot să-l resping? O să vadă el că totuşi pot să-l resping.

— Stai, draga mea, a spus el, lasă-mă să-ţi istorisesc până la capăt cum a decurs convorbirea între noi şi apoi ai să spui care ţi-este voinţa.

Pe urmă a vorbit mai departe şi mi-a spus că el a răspuns astfel fratelui său:

— Dar, frate, ştii doar că ea n-are nici o leţcaie şi că tu poţi alege între mai multe femei cu avere frumuşică.

— Nu mă interesează, a spus Robin. O iubesc pe fata asta şi n-am de gând să mă însor ca să fac plăcere buzunarului, ci ca să-mi fac mie plăcere.

— Şi aşa, draga mea, a adăugat fratele cel mare, nu-i chip să i te împotriveşti.

— Ba da, am spus eu, pot să mă împotrivesc; acum am învăţat să spun nu, deşi înainte nu ştiam; şi dacă primul domn din ţară m-ar cere în căsătorie, i-aş spune din toată inima: nu.

— Bine, draga mea, a spus el, dar ce poţi să-i răspunzi? Ştii doar, după cum şi spuneai adineauri, că el o să-ţi pună o mulţime de întrebări şi toată casa o să se mire de răspunsul tău.

— Păi, am răspuns eu zâmbind, pot să închid gura tuturor dintr-o singură lovitură, spunându-i şi lui şi celorlalţi că m-am şi măritat cu fratele lui mai mare.

A zâmbit uşor, când a auzit aceste cuvinte, dar am văzut că a tresărit şi nu era în stare să-şi ascundă tulburarea. Totuşi, mi-a răspuns:

— Deşi, într-un anumit sens, s-ar putea să fie adevărat, totuşi bănuiesc că glumeşti, când spui c-ai să le răspunzi aşa; ar fi nepotrivit în multe privinţe.

— Nu, nu, am întors-o eu, voind să-i fiu pe plac, n-am de gând să dau taina în vileag, fără voia ta.

— Dar ce-ai să le poţi spune, zice el, când ei au să te găsească hotărâtă să nu primeşti o căsătorie atât de ispititoare pentru tine, la prima vedere?

— Păi, am zis eu, crezi c-o să-mi pierd capul? Mai întâi, nu sunt datoare să le dau socoteală; în al doilea rând, n-am decât să le spun că sunt măritată şi gata şi aşa i-am închis şi lui gura, fiindcă, după asta, nu mai are nici un rost să-mi pună vreo întrebare.

— Da, a spus el, dar cu toţii or să te cicălească şi, dacă-l respingi cu hotărâre, au să se supere şi au să şi intre la bănuială pe deasupra.

— Ei şi, am spus eu, ce pot să fac? Ce-ai vrea să fac? Doar ţi-am cerut sfatul şi ţi-am spus totul, tocmai fiindcă mă aflam la strâmtoare.

— Draga mea, mi-a zis el, fii sigură că m-am gândit mult şi, cu toate că sfatul meu e dureros şi pentru mine şi poate să-ţi pară ciudat la prima vedere, totuşi, chibzuind bine, cred că nu există cale mai bună pentru tine decât să-l laşi să meargă mai departe şi, dacă vezi că e cinstit şi serios, să te măriţi cu el.

La cuvintele astea m-am uitat îngrozită la el, m-am făcut palidă ca o moartă şi eram gata să cad de pe scaun. El a tresărit şi m-a întrebat cu glas tare:

— Draga mea, ce-i cu tine? Ce te-a apucat? Ce-ai de gând? şi alte lucruri de felul ăsta.

Şi tot scuturându-mă şi strigându-mă pe nume, m-a făcut să-mi vin un pic în fire, măcar că a trecut timp până mi-am revenit şi că, vreme de câteva minute, n-am putut scoate o vorbă.

După ce mi-am venit în simţiri, a început din nou.

— Draga mea, mi-a zis, te rog să priveşti totul cu seriozitate. Doar vezi bine care e purtarea familiei şi, dacă în loc de frate-meu ar fi vorba de mine, ar turba cu toţii de-a binelea. După câte înţeleg eu, asta ar însemna să ne pierdem amândoi!

— Ei! am făcut eu cu năduf, va să zică praf se alege din făgăduielile şi jurămintele tale, fiindcă familia e împotrivă? Nu te-am prevenit eu de atâtea ori? Dar ai privit lucrurile cu uşurinţă, ca şi cum ai fi fost deasupra lor şi ele n-ar fi cântărit pentru tine, şi uite unde am ajuns acum. Unde ţi-e credinţa şi cinstea, dragostea, temeinicia făgăduielilor?

El a vorbit liniştit mai departe, cu toate imputările mele şi zău că nu-l cruţam. În cele din urmă, mi-a răspuns:

— Draga mea, până acum nu mi-am călcat niciodată cuvântul faţă de tine ţi-am spus că te voi lua de nevastă, când voi avea averea mea, dar vezi doar că tata e un om zdravăn şi sănătos şi mai poate trăi încă treizeci de ani de aci înainte, fără să

fie mai bătrân decât atâţia alţii din oraş; şi nici tu nu mi-ai cerut să mă însor cu tine înainte de moartea lui, fiindcă ai ştiut că asta ar însemna ruina mea; cât despre rest, nu ţi-am rămas dator cu nimic.

Nu puteam să găsesc nici un neadevăr în vorbele lui.

— Dar atunci, i-am spus, cum poţi să mă îndemni la un lucru atât de groaznic, să mă îndemni să te părăsesc, atâta vreme cât tu nu m-ai părăsit? Crezi că în ceea ce mă priveşte nu există dragoste şi credinţă, atunci când la tine a existat atâta? Nu ţi-am răspuns cu aceleaşi simţăminte? Nu ţi-am dovedit sinceritatea iubirii mele? Oare jertfirea cinstei şi modestiei mele nu vădeşte destul că sunt ataşată de tine cu legături prea puternice pentru a fi rupte?

— Dar vezi, draga mea, că acum ai prilej să te căpătuieşti şi să poţi să te arăţi cu cinste în lume iar amintirea celor ce s-au petrecut între noi poate fi învăluită în tăcere veşnică, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat ai să te bucuri totdeauna de dragostea mea sinceră, numai că ea va fi curată şi nu va aduce nici cea mai mică ştirbire fratelui meu vei fi scumpa mea soră, aşa cum eşti acum scumpa mea... şi aici s-a oprit.

— Scumpa ta târfă, am întregit eu, aşa ai vrut să spui şi mai bine ai fi spus-o dar te înţeleg. Totuşi, doresc să-ţi aminteşti câte discuţii ai avut cu mine şi câtă osteneală ţi-ai dat ca să mă faci să cred că sunt o femeie cinstită că sunt ca şi nevasta ta şi că ceea ce s-a petrecut între noi a fost de fapt o căsătorie, la fel ca şi cum am fi fost cununaţi în public de pastorul parohiei. Ştii doar că astea au fost cuvintele tale.

Îmi dădeam seama că prea îl strâng cu uşa, dar am dres-o în ceea ce a urmat. El a rămas încremenit câtăva vreme şi n-a spus nimic, iar eu i-am dat-o înainte cam aşa:

— Îmi faci o mare nedreptate, am zis, gândind că m-am lăsat înduplecată de făgăduielile tale, fără să-ţi port o iubire ce nu poate fi pusă la îndoială, nici zdruncinată de orice s-ar întâmpla mai apoi. Dacă gândeşti lucruri atât de jignitoare despre mine, trebuie să te întreb ce motiv ţi-am dat să crezi aşa? Pe urmă, dacă m-am lăsat târâtă de dragostea mea şi am crezut că sunt, de fapt, nevasta ta, vrei să-mi dezmint credinţa şi să mă numesc târfa sau amanta ta, ceea ce este cam acelaşi lucru? Vrei să mă predai fratelui tău? Poţi să predai dragostea mea? Poţi să-mi porunceşti să încetez să te iubesc pe tine şi să-l iubesc pe el? Crezi că-mi stă în putinţă să fac un asemenea schimb la poruncă? Nu, domnule, am spus, fii sigur că e cu neputinţă, şi oricum te-ai fi schimbat tu, eu îţi voi rămâne credincioasă şi dac-am ajuns până aici, află că mi-e mai uşor să fiu târfa ta decât nevasta fratelui tău.

Mi s-a părut că vorbele astea din urmă i-au plăcut şi l-au mişcat. Mi-a spus că el este tot cel dinainte; că n-a fost necredincios nici uneia dintre făgăduielile date, dar că atâtea lucruri îngrozitoare îi apăreau înaintea ochilor în legătură cu povestea mea, încât se gândise la fratele său ca la o izbăvire. Se mai gândise că asta n-ar însemna o despărţire deplină între noi, ci că ne vom putea iubi ca doi prieteni până la capătul zilelor şi poate chiar cu mai multă mulţumire decât am fi găsit în situaţia în care ne aflam acum. Mă îndemnă să nu mă tem că va da taina în vileag, căci dacă lucrurile s-ar descoperi, ne aştepta nenorocirea pe amândoi că numai o întrebare mai avea să-mi pună cu privire la ceva ce ar fi putut să stea în calea acestui plan şi, dacă răspunsul e cel aşteptat, crede că ăsta e singurul drum pe care trebuie să-l urmez.

Am ghicit numaidecât întrebarea, anume dacă nu sunt însărcinată. Cât despre asta, i-am spus că nu trebuie să se neliniştească, fiindcă nu eram însărcinată.

— Atunci, draga mea, mi-a spus, nu avem timp acum să mai lungim vorba. Gândeşte-te la ce ţi-am spus; eu nu pot avea altă părere decât că asta-i calea cea mai bună pentru tine.

Şi cu asta şi-a luat rămas bun şi încă în mare grabă, fiindcă mama şi surorile lui sunaseră la poartă, tocmai în clipa când el se ridicase să plece.

M-a lăsat cu gândurile răvăşite la culme; şi-a dat seama şi el de asta a doua zi şi în restul săptămânii, dar n-a avut prilej să vină la mine, până în duminica următoare, când eu, simţindu-mă prost, nu m-am dus la biserică, iar el a născocit un pretext ca să stea acasă.

Şi iarăşi am stat singuri o oră şi jumătate şi iar am depănat aceleaşi discuţii, până când, la urmă, l-am întrebat cu năduf ce părere poate să aibă el despre cuviinţa mea, dacă-şi închipuie că-mi poate trece măcar prin minte să mă culc cu doi fraţi şi l-am încredinţat că una ca asta nu se va întâmpla niciodată. Am adăugat că, chiar de mi-ar propune să nu ne mai vedem niciodată, lucru decât care numai moartea poate fi mai groaznic, eu tot n-aş putea să nutresc un gând atât de umilitor pentru mine şi atât de josnic pentru el şi, prin urmare, l-am implorat, dacă i-a mai rămas o fărâmă de respect sau de dragoste pentru mine, să nu-mi mai vorbească despre asta sau, de nu, să-şi scoată sabia din teacă şi să mă ucidă. A rămas mirat de încăpăţânarea mea, cum o numea el; mi-a spus că sunt crudă şi cu mine şi cu el, că se abătuse asupra noastră o pacoste pe care nimeni n-o căutase, că el nu vede altă ieşire pentru amândoi şi că, prin urmare, mă socoteşte cu atât mai crudă. Şi a adăugat, cu o răceală neobişnuită, că nemaigăsind nimic de spus în legătură cu asta, nu vede ce-am mai avea de vorbit, şi s-a ridicat să plece. M-am ridicat şi eu, prefăcându-mă la fel de nepăsătoare, dar când s-a apropiat ca să-mi dea un sărut care semăna a sărut de despărţire, am izbucnit într-un plâns atât de desperat, încât de aş fi vrut să

vorbesc, tot n-aş fi putut şi, strângându-i doar mâna, am încercat să-mi iau rămas bun, plângând în hohote sfâşietoare.

El era vădit mişcat, aşa încât s-a aşezat din nou şi a început să mă ia cu binişorul, dar tot mă mai îmboldea să fac ceea ce-mi propusese îmi repeta mereu că dacă refuz, el va avea totuşi grijă de mine, lăsându-mă să înţeleg însă limpede că mă va respinge ca amantă adică în ceea ce era principal. Îşi făcea o chestiune de onoare din a nu se culca cu femeia care, după câte ştia el, ar putea să devină, cândva, soţia fratelui său.

Pierderea curtezanului nu mă întrista atât de mult cum mă întrista pierderea lui ca om, fiindcă într-adevăr îl iubeam ca o nebună; şi apoi pierdeam orice nădejde de a-l avea vreodată ca bărbat, mi se năruiau toate speranţele. Toate la un loc îmi răvăşeau mintea atât de tare, încât, în scurt timp, tot frământându-mă cu gândurile, m-am îmbolnăvit şi atâta timp au durat fierbinţelile, încât nimeni din familie nu mai credea că voi scăpa cu viaţă.

Eram peste măsură de abătută şi adesea aiuram; dar ceea ce mă dobora cel mai mult era teama ca nu cumva să scap vreo vorbă care să-i aducă lui vreo neplăcere, atunci când nu eram cu mintea întreagă. Era dureros pentru mine chiar să-l şi văd, precum era pentru el să mă vadă pe mine, căci mă iubea într-adevăr cu patimă; dar nu mai aveam încotro nu mai era pic de dorinţă, nici dintr-o parte, nici din alta.

Am zăcut în pat aproape cinci săptămâni şi, deşi după trei săptămâni fierbinţeala a scăzut, totuşi a revenit de câteva ori după aceea; iar doctorii au spus de vreo două sau trei ori că nu mai e nimic de făcut şi că natura şi boala trebuie lăsate să se lupte singure. După ce au trecut cinci săptămâni, starea mea s-a îmbunătăţit, dar eram atât de slăbită şi de schimbată, iar vindecarea mergea atât de încet, încât doctorii se temeau să nu

dau în oftică. Şi, ceea ce mă supăra cel mai rău, îşi dădeau cu părerea că aveam ceva pe suflet, că mă tulbura ceva, pe scurt, că eram îndrăgostită. Atunci cei din casă s-au pus cu toţii pe capul meu, silindu-mă să spun dacă sunt sau nu îndrăgostită şi de cine; dar fireşte am tăgăduit c-aş fi îndrăgostită.

Din pricina asta s-a iscat într-o bună zi, la prânz, o ciorovăială în legătură cu mine, de s-a aprins toată familia. Erau cu toţii la masă, în afară de tată cât despre mine, zăceam bolnavă, în odaia mea. La începutul discuţiei, cucoana cea bătrână, care-mi trimisese de mâncare, a pus-o pe slujnică să mă întrebe dacă mai vreau ceva fata s-a întors spunând că nu mâncasem nici jumătate din ceea ce mi se dăduse.

— Sărmana fată! a zis doamna cea bătrână. Mă tem că n-o să-şi mai vină în fire.

— Păi, a spus fratele cel mare, cum să-şi vină în fire coniţa Betty? Se zice că-i îndrăgostită.

— Nu cred nimic din toate astea, a spus cucoana cea bătrână.

— Nu ştiu nici eu ce să spun, a luat vorba fata cea mare prea s-a făcut mare vâlvă despre frumuseţea şi farmecul ei şi câte şi mai câte. Ba încă în auzul ei, de i s-a sucit fetei capul şi cine ştie ce închipuiri se pot isca în mintea ei după toate astea? În ceea ce mă priveşte, nu ştiu ce să cred.

— Dar, surioaro, trebuie să recunoşti că e foarte frumoasă, a spus fratele cel mare.

— Da, ba chiar cu mult mai frumoasă decât tine, surioaro, a spus Robin, şi mai ales asta te ustură.

— Bine, dar nu despre asta e vorba, a răspuns soră-sa fata e destul de frumoasă şi-o ştie; nu mai trebuie să i se şi spună ca să i se suie la cap.

— Aici nu era vorba dacă i s-a suit la cap, ci dacă e îndrăgostită o fi îndrăgostită de ea însăşi; aşa par să creadă surorile mele.

— Aş vrea să fie îndrăgostită de mine, a spus Robin. I-aş lua boala cu mâna într-o clipă.

— Ce vrei să spui, fiule? a întrebat cucoana cea bătrână. Cum poţi să spui una ca asta?

— Păi, doamnă, a spus Robin cu toată sinceritatea, crezi c-aş lăsa-o pe sărmana fată să se prăpădească din dragoste şi încă pentru mine, care sunt aici, la-ndemână?

— Ruşine, frate, a spus sora cea mică, cum îţi vine să vorbeşti aşa? Eşti în stare să te însori cu o fiinţă care n-are o leţcaie?

— Iartă-mă, fetiţo, a spus Robin, frumuseţea-i un dar şi voia bună e altul măcar de ai avea jumătate cât ea din amândouă. Şi cu asta i-a închis gura.

— Mi se pare, a spus sora cea mare, că dacă Betty nu e îndrăgostită, frate-meu, în schimb, este. Mă mir că nu i-a mărturisit lui Betty; garantez că n-ar zice *nu*.

— Cele care cedează când li se propune, a spus Robin, sunt cu un pas înaintea celor cărora nu li s-a propus niciodată să cedeze şi cu doi paşi înaintea celor care cedează înainte de li s-a propus; ăsta-i un răspuns pentru tine, scumpă soră.

Soră-sa şi-a ieşit din pepeni, s-a înfuriat rău şi a spus că toate astea arătau că e timpul să fie dată afară din casă fetişcana asta, adică eu şi, fiindcă nu era momentul potrivit s-a dea afară atunci, nădăjduia că tatăl şi mama ei se vor gândi la asta, de îndată ce se va putea.

Robin a răspuns că stăpânul şi stăpâna familiei n-aveau nevoie să fie dăscăliţi de o fiinţă cu aşa puţină judecată ca soră-sa cea mare.

Lucrurile au mers mult mai departe; fata a început să ocărască, Robin să-şi bată joc şi s-o ia peste picior, iar biata Betty a pierdut mult de pe urma certei. Când mi s-a povestit, am plâns cu foc, iar doamna cea bătrână s-a urcat până la mine, fiindcă îi spusese cineva ce îndurerată eram de treaba asta. M-am văietat, spunând că-i nedrept ca doctorii să mă judece astfel, fără nici un temei; şi că era cu atât mai nedrept cu cât cunoşteau situaţia

mea în casă nădăjduiam, am spus, că nu făcusem nimic pentru a micşora stima familiei faţă de mine sau pentru a da prilej acelei ciondăneli între fiii şi fiicele ei şi că mai bine m-aş gândi la sicriu decât la dragoste; o mai rugam să nu-şi schimbe în rău părerea despre mine din pricina greşelilor altora, ci numai alor mele.

Ea a înţeles câtă dreptate aveam, dar mi-a spus că, deoarece se iscase tărăboi din pricina mea şi fiindcă fiu-său cel mic trăncănea atâta, mă roagă să am încredere în ea şi să-i răspund cu sinceritate la o singură întrebare. I-am spus că voi răspunde deschis şi cu toată sinceritatea. Ei bine, întrebarea era dacă exista ceva între fiul ei Robert şi mine. I-am răspuns cu toate asigurările de sinceritate de care mă simţeam în stare şi nu mi-a fost greu că nu exista nimic, nici nu fusese vreodată i-am spus că domnul Robert flecărise şi glumise, după cum ştia şi ea că îi era felul, iar eu socoteam cuvintele lui aşa cum îmi închipui că le socotea şi el, drept o vorbire zăpăcită şi zănatică, lipsită de orice temei; şi am asigurat-o că nu era nici urmă din ceea ce bănuia ea între noi doi; că cei care au lăsat să se înţeleagă că ar fi mi-au făcut un mare rău şi nici domnul Robert nu mi-a făcut un serviciu.

Bătrâna s-a arătat pe deplin mulţumită, m-a sărutat, mi-a vorbit drăguţ şi m-a poftit să-mi văd de sănătate, să am grijă să nu duc lipsă de nimic şi pe urmă a plecat. Dar când a coborât, l-a găsit pe băiat încăierându-se cu surorile lui fetele erau supărate, ba chiar furioase, fiindcă el le dădea peste nas că-s urâte, că n-au avut niciodată curtezani, că nu li s-au făcut propuneri, că trebuiau să fie îndrăzneţe şi să propună ele mai întâi şi câte şi mai câte. Ba le şi compara în zeflemea cu coniţa Betty. Ce frumuşică, ce cumsecade era ea, ce mult mai bine ca ele cânta şi dansa, ce mult mai arătoasă era şi nu-i scăpa nici o răutate, care putea să le supere. Mama lor ajunse jos în toiul certei şi, ca să-i potolească, le povesti discuţia pe care o

avusese cu mine şi cum îi răspunsesem eu că nu era nimic între domnul Robert şi mine.

— Aici se înşală, zice Robert, fiindcă dacă n-ar exista atâtea lucruri între noi, am fi mai apropiaţi decât suntem. I-am spus c-o iubesc din toată inima, zice, dar n-am putut s-o fac pe fetişcana aia să înţeleagă că vorbesc serios.

— Nici nu văd cum ai putea, a spus maică-sa. Nici un om în toate minţile n-o să te creadă că eşti serios, când e vorba de o fată săracă, a cărei situaţie o cunoşti prea bine. Dar rogu-te, fiule, a mai adăugat ea, de vreme ce n-ai putut s-o faci pe ea să creadă că eşti serios, ce trebuie să credem noi despre toate astea? Fiindcă ai luat-o razna în aşa hal, încât nimeni nu ştie dacă vorbeşti serios sau în glumă şi deoarece văd că fata, după propria ta mărturisire, a spus adevărul, te-aş ruga să faci şi tu la fel şi să-mi răspunzi cu seriozitate, aşa încât să mă pot încrede în răspunsul tău: e ceva în toate astea sau ba? Vorbeşti serios sau nu? Ţi-ai pierdut minţile sau nu? E o problemă care atârnă greu. Te rog să ne linişteşti.

— Pe legea mea, doamnă, a spus Robin, n-are rost să despicăm firu-n patru sau să mai spunem minciuni. Sunt tot atât de serios ca şi un om care aşteaptă să fie spânzurat. Dacă cuconiţa Betty ar spune că mă iubeşte şi că vrea să mă ia de bărbat, aş lua-o mâine dimineaţă pe nepusă masă şi aş spune: "Ce-i în mână nu-i minciună", asta în loc să-mi mănânc gustarea de dimineaţă.

— Acestea fiind zise, a spus maică-sa, am pierdut un fiu. Vorbea cu glas de jale, ca un om tare întristat.

— Sper că nu, doamnă, a spus Robin, nici un om nu-i pierdut când l-a găsit o nevastă bună.

— Dar, copilule, a spus doamna cea bătrână, Betty e o cerşetoare.

— Cu atât mai multă nevoie are de pomană, a spus Robin. O scot de sub oblăduirea parohiei şi o să cerşim împreună.

— Nu se glumeşte cu lucruri din astea, a spus mama.

— Nu glumesc, doamnă, a răspuns Robin, o să venim să cerşim iertarea dumitale şi binecuvântarea dumitale şi a tatii.

— Vorbeşti aiurea, a spus mama. Dacă o iei în serios, eşti pierdut.

— Mă tem că nu, spune el, fiindcă mi-e într-adevăr teamă că ea nu mă vrea. După toate palavrele jignitoare ale surorilor mele, cred că n-o să fiu niciodată în stare s-o conving.

— Frumoasă poveste. Dar n-avea frică, nu şi-a ieşit ea din minţi. Coniţa Betty nu-i proastă, a spus sora mai mică. Crezi că ştie să spună nu mai bine ca alţii?

— Nu, deşteaptă domnişoară, a spus Robin. Coniţa Betty nu-i proastă, dar se poate ca domnişoara Betty să-şi fi dat cuvântul altuia şi atunci ce ne facem?

— La asta, a răspuns sora cea mare, n-avem nimic de spus. Dar cine poate fi? Nu iese niciodată din casă, tot unul dintre voi trebuie să fie.

— Eu nu mai am nimic de adăugat, a spus Robin. Pe mine m-aţi cercetat destul, e rândul lui frate-meu. Dacă trebuie să fie unul dintre noi doi, apucaţi-vă de el.

Pe fratele cel mare asta l-a lovit din plin şi l-a făcut să creadă că Robin descoperise ceva. Totuşi s-a stăpânit şi nu s-a arătat tulburat.

— Vă rog, a spus, nu începeţi să născociţi poveşti şi pe seama mea. Vă previn că eu nu mă ocup cu marfă din asta, n-am nimic cu vreo coniţă Betty din parohie şi cu asta s-a ridicat şi a şters-o.

— Mă încumet să răspund eu pentru fratele meu, a spus sora cea mare. El cunoaşte lumea mai bine.

Cu asta discuţia s-a sfârşit, dar de pe urma ei fratele cel mare a rămas cu totul nedumerit. A ajuns la convingerea că mezinul descoperise totul şi a început să se întrebe dacă n-aveam şi eu un

amestec în treaba asta, dar cu toate şiretlicurile lui, n-a izbutit să ajungă până la mine. Până la urmă, de atâta nedumerire, a deznădăjduit de-a binelea şi s-a hotărât să mă vadă, fie ce-o fi. De aceea, a potrivit lucrurile în aşa fel, încât, într-o zi, după prânz, a pândit-o pe soră-sa mai mare până ce a văzut-o urcând scările şi s-a luat după ea.

— Ia ascultă, surioară, i-a spus, unde-i femeia aia bolnavă? Nu-i chip s-o vadă omul?

— Ba da, i-a răspuns soră-sa, cred că e chip; dar lasă-mă să intru eu mai întâi şi-ţi spun pe urmă dacă se poate.

Fata a venit în fugă până la uşa mea, m-a vestit şi îndată l-a chemat şi pe el.

— Frate, poţi intra, dacă vrei.

El a intrat, dându-şi mai departe ifose:

— Ei, a spus din uşă, unde-i femeia bolnavă şi îndrăgostită? Ce mai faci, coniţă Betty?

Eu dădui să mă ridic din scaun, dar eram atât de slabă că n-am izbutit văzu şi el, văzu şi soră-sa şi ea îmi spuse:

— Lasă, nu te osteni să te ridici frate-meu n-are nevoie de ceremonii, mai ales acum că eşti atât de slabă.

— Nu, nu, coniţă Betty, stai liniştită, îmi spuse el.

Şi s-a aşezat pe un scaun lângă al meu, arătând foarte vesel.

A vorbit vrute şi nevrute cu soră-sa şi cu mine, bătând câmpii în fel şi chip, când despre una, când despre alta, tocmai ca s-o zăpăcească pe fată şi, nici una, nici două se întorcea la vechea poveste:

— Biata coniţă Betty, spunea, e trist să fii îndrăgostit; uite cum te-ai topit.

La urmă, am spus şi eu câteva cuvinte:

— Mă bucur că vă văd atât de voios, domnule, am zis, dar cred că doctorul ar fi putut să găsească ceva mai bun de făcut decât să-şi ia pacienţii în bătaie de joc. Cunosc prea bine zicala

ca să-l fi lăsat să vină la mine, dacă n-aş fi avut altă boală.

— Ce zicală? a întrebat el. Cumva: "Când amoru-i în joc, doctoru-i un dobitoc." N-o fi asta, coniţă Betty?

Eu am zâmbit şi n-am răspuns nimic.

— Nu, nu, a spus el, urmările au dovedit că e vorba de dragoste, căci se pare că doctorul nu ţi-a fost de mare ajutor; te refaci încet, după câte am auzit. Am o bănuială că aici se ascunde ceva, coniţă Betty, am bănuiala că ai o boală ce nu se vindecă. Am zâmbit şi am spus:

— Zău, domnule, că boala mea nu-i din astea.

Am flecărit multă vreme despre lucruri dintr-acestea şi altele la fel de lipsite de noimă. La un moment dat, el m-a rugat să le cânt ceva, iar eu am zâmbit, spunând că pentru mine s-a sfârşit cu cântatul. Atunci el m-a întrebat dacă vreau să-mi cânte ceva din fluier soră-sa a zis că nu crede să fie bine pentru capul meu.

Eu m-am înclinat şi am spus:

— Vă rog, domnişoară, lăsaţi-l. Tare-mi place fluierul.

Atunci soră-sa a zis:

— Bine, frate.

El a scos cheia biroului lui:

— Draga mea, i-a spus, mie mi-e tare lene, du-te şi adă-mi fluierul îl găseşti în cutare sertar — şi i-a spus un loc, unde era sigur că nu se află, pentru ca ea să zăbovească mai mult.

De îndată ce fata a coborât, el mi-a istorisit toată povestea: ce a spus frate-său despre mine, amestecul lui în treaba asta, motivul pentru care potrivise această vizită. L-am încredinţat că nu deschisesem gura nici faţă de frate-său, nici faţă de alţii. I-am vorbit despre încurcătura groaznică în care mă aflam şi am adăugat că dragostea mea pentru el şi propunerea pe care mi-o făcuse să uit de ea şi s-o îndrept spre un altul mă doborâseră că doream de o mie de ori mai bine să mor decât să

mă însănătoşesc şi să reîncep lupta împotriva aceloraşi greutăţi ca şi înainte. Am adăugat că, după cum prevăd, voi fi nevoită să părăsesc casa, de îndată ce mă voi însănătoşi; cât despre măritişul cu frate-său, după cele întâmplate între noi doi numai gândul la acesta mă îngrozea şi poate fi sigur că nici n-o să mai dau ochi cu frate-său, ca să discut povestea asta; că dacă el vrea să-şi calce toate legămintele, jurămintele şi făgăduinţele, n-are decât, e o treabă care îl priveşte pe el şi conştiinţa lui, dar nu va putea spune niciodată că eu, care m-am lăsat convinsă să mă numesc soţia lui şi care i-am dat lui îngăduinţa de a mă trata ca pe o soţie, nu i-am fost credincioasă, aşa cum se cuvine să fie o soţie, oricum s-ar fi purtat el cu mine.

Era gata să-mi răspundă şi apucase să spună că-i pare rău că nu mă poate convinge şi mai voia să zică şi altele, dar a auzit-o, şi am auzit-o şi eu, pe soră-sa care se apropia; totuşi eu am mai apucat să-i răspund că nu mă va convinge nimeni niciodată să iubesc pe un om şi să mă căsătoresc cu frate-său. El a clătinat din cap şi-a spus:

— Atunci sunt pierdut, dar în clipa aceea, soră-sa a intrat în odaie, spunând că nu găseşte fluierul.

— Ei, făcu el voios, nu mai merge cu lenea.

S-a ridicat, s-a dus să caute fluierul, dar s-a întors fără el; nu că nu l-ar fi găsit, dar nu-i era mintea la cântat, şi apoi comisionul după care o trimisese pe soră-sa fusese de fapt îndeplinit, dar în alt fel căci el voia doar să vorbească cu mine, ceea ce făcuse, dar nu spre mulţumirea lui.

Eu însă eram mulţumită că-i spusesem ceea ce avusesem de spus, fără oprelişte şi cu sinceritatea pe care am redat-o şi deşi lucrul n-a avut urmarea dorită de mine, adică nu l-a legat pe el mai tare, totuşi l-a împiedicat să mă părăsească fără să-şi păteze prin asta onoarea de-a binelea şi să renunţe la cuvântul lui de gentleman, cuvânt pe

care şi-l dăduse de atâtea ori când îmi făgăduise să nu mă părăsească niciodată, ci să mă ia de soţie, de îndată ce se va căpătui.

N-au trecut multe săptămâni şi iată-mă din nou pe picioare dar eram tot tristă şi singuratică, ceea ce uimea întreaga familie, în afară de cel care cunoştea pricina stării mele; totuşi a durat mult până când el a băgat de seamă, iar eu, tot atât de silnică la vorbă ca şi el, mă purtam respectuos, fără să încerc vreodată a spune vreun cuvânt care să ţintească ceva şi aşa au mers lucrurile vreo şaisprezece sau şaptesprezece săptămâni; astfel încât, după cum mă aşteptam în fiecare zi să fiu dată afară, căci oamenii nu mă mai sufereau, dintr-un alt motiv decât cel adevărat şi pentru care eu n-aveam nici o vină, nu mai speram nimic altceva de la domnul cu pricina, cu toate jurămintele lui solemne, decât doar să fiu părăsită şi alungată.

În cele din urmă, am deschis chiar eu discuţia în legătură cu plecarea; căci stând într-o zi serios de vorbă cu stăpâna despre situaţia mea şi spunându-i că boala îmi lăsase o descurajare care-mi apăsa sufletul, bătrâna doamnă spuse:

— Mă tem, Betty, că ceea ce ţi-am spus despre fiu-meu a avut înrâurire asupra ta şi că de aceea eşti tristă; rogu-te, dacă nu ţi-e cu supărare, vrei să-mi spui şi mie cum stau lucrurile între voi doi? Fiindcă de câte ori îi vorbesc lui Robin despre asta, îmi răspunde luându-mă în zeflemea şi bătându-şi joc.

— Păi, să vă spun adevărul, doamnă, am răspuns eu. Lucrurile nu prea stau cum aş dori eu şi am de gând să nu v-ascund nimic, orice mi s-ar întâmpla după aceea. Domnul Robert m-a cerut de câteva ori de soţie, lucru cu totul neaşteptat pentru mine, ţinând seama de situaţia mea nenorocită dar m-am împotrivit mereu şi poate cu cuvinte mai hotărâte decât mi-ar fi şezut mie bine, având în vedere respectul pe care-l datorez oricărui vlăstar din familia dumneavoastră fiindcă, vedeţi,

doamnă, nu pot merge atât de departe, încât să-mi uit îndatoririle faţă de dumneavoastră şi faţă de întreaga familie şi să consimt la un lucru despre care ştiu că trebuie să vă fie neplăcut. Aşa încât i-am răspuns hotărât domnului Robert că nici prin gând nu-mi trece vina ca asta, dacă n-am încuviinţarea dumneavoastră şi pe a tatălui său de asemenea, faţă de care am o datorie de recunoştinţă neştearsă.

— Aşa să fie oare, coniţă Betty? a întrebat bătrâna doamnă. Înseamnă că ai fost mult mai dreaptă cu noi decât am fost noi cu tine fiindcă noi te-am privit cu toţii ca pe o ademenitoare a fiului nostru, ba, de teamă, voiam chiar să-ţi propunem să pleci dar nu-ţi pomenisem încă de asta, fiindcă mă temeam să nu te mâhnesc prea mult şi să nu te doboare boala iarăşi căci să ştii că noi te respectăm, deşi nu atât de mult încât să te lăsăm să ne pierzi băiatul; dar dacă lucrurile stau aşa cum spui, te-am nedreptăţit foarte tare.

— Cât despre adevărul spuselor mele, doamnă, am zis, întrebaţi-l chiar pe fiul dumneavoastră. Dacă e drept cu mine, vă va spune povestea întocmai cum v-am spus-o şi eu.

Şi bătrâna doamnă s-a dus la fetele ei şi le-a spus toată povestea, aşa cum i-am spus-o şi eu, şi puteţi fi siguri că s-au mirat, aşa cum mi-am şi închipuit c-o să se întâmple. Una a zis că nu s-ar fi gândit niciodată la asta, alta că Robin e un neghiob, a treia că nu crede nici o iotă din ce-am spus eu şi că garantează că Robin va povesti cu totul altceva. Dar bătrâna doamnă, care-şi băgase în cap să dea de miezul lucrurilor înainte ca eu să am prilejul de a-l înştiinţa pe fiu-său despre cele petrecute, s-a hotărât să vorbească pe loc cu băiatul, şi a trimis după el, căci tânărul plecase în oraş la un avocat şi, de îndată ce i-au trimis vorbă, s-a şi întors.

Când băiatul s-a arătat în faţa lor, căci erau toate împreună, bătrâna doamnă i-a spus:

— Stai jos, Robin. Am să-ţi vorbesc ceva.

— Cu plăcere, doamnă, a spus Robin cu un aer voios. Nădăjduiesc că e vorba de o nevastă bună, căci sunt foarte încurcat în această privinţă.

— Cum se poate? a întrebat maică-sa. Doar ai spus că eşti hotărât s-o iei pe coniţa Betty?

— Sigur, doamnă, a spus Robin, dar a oprit cineva strigările.

— A oprit strigările! Cine să fie?

— Chiar coniţa Betty, a răspuns Robin.

— Cum se poate? zice maică-sa. Prin urmare ai cerut-o?

— Sigur că da, doamnă, zice Robin. De cinci ori i-am propus să-mi fie nevastă după lege, de când s-a îmbolnăvit, dar mă dau învins. Fetişcana e atât de îndărătnică, încât nu vrea să capituleze şi pace; nu vrea să se dea bătută decât în condiţii pe care eu, într-adevăr, nu pot să i le ofer.

— Lămureşte-mă, zice mama, fiindcă sunt tare mirată. Nu te înţeleg. Nădăjduiesc că glumeşti.

— De ce, doamnă, zice el, lucrurile sunt destul de limpezi pentru mine, totul se explică. Spune că nu mă vrea nu-i destul de lămurit? Cred că e simplu şi destul de aspru.

— Bine, zice maică-sa, dar ai pomenit despre condiţii pe care nu poţi să i le oferi ce vrea, o rentă? După cum e zestrea, aşa e şi renta; ce-ţi aduce ea?

— Ei, cât despre zestre, spune Robin, ea e destul de bogată. În privinţa asta sunt mulţumit, dar vorba e că nu pot face faţă condiţiilor ei şi ea e neînduplecată; nu mă vrea dacă nu i le îndeplinesc.

Aici s-au amestecat în vorbă şi surorile.

— Doamnă, a spus cea de a doua, nu e chip să vorbeşti serios cu el; nu-ţi dă un răspuns fără ocolişuri la nici o întrebare. Lasă-l în plata Domnului şi sa nu mai vorbim despre asta, doar ştii cum s-o scoţi din calea lui.

Robin s-a înfierbântat când a auzit ce aspră e soră-sa, şi a domolit-o numai decât.

— Există două feluri de oameni, doamna, a spus el, întorcându-se spre maică-sa, cu care nu te poţi împăca: înţelepţii şi neghiobii. E cam greu pentru mine să am de-a face cu amândouă soiurile în acelaşi timp.

Atunci a intrat în vorbă mezina.

— Trebuie într-adevăr să trecem drept neghioabe în ochii fratelui nostru, a spus ea, dacă-l credem că a cerut-o serios de nevastă pe coniţa Betty şi că ea l-a respins.

— "Răspunde şi nu răspunde", zice Solomon, i-a răspuns Robin. Când fratele vostru spune că a cerut-o nu mai puţin decât de cinci ori şi că ea l-a respins cu tărie, pare-mi-se că o soră mai mică nu trebuie să pună la îndoială cele spuse, atunci când mama ei le crede.

— Vezi că maică-mea n-a înţeles, a spus sora cea mică.

— E o deosebire, a răspuns Robin, între a mă ruga să vă lămuresc şi a spune că mama nu crede.

— Bine, fiule, a spus bătrâna doamnă, atunci dezvăluie-ne, dacă vrei, taina cu privire la acele condiţii greu de împlinit.

— Sigur, doamnă, spuse Robin, aş fi făcut-o şi până acum, dacă pisăloagele astea nu m-ar fi cicălit cu întreruperile. Condiţiile sunt că trebuie să vă conving, pe tata şi pe dumneata, să vă daţi consimţământul, fără de care ea nu mai vrea să discute cu mine despre acest lucru sunt condiţii pe care, cum spuneam, bănuiesc că nu voi fi niciodată în stare să i le ofer. Trag nădejdea că pătimaşele mele surori au primit răspuns şi că vor roşi puţin.

Acest răspuns le-a mirat pe toate, deşi pe mamă nu chiar atât de tare, din pricina celor ce-i spusesem eu. Cât despre fete, au amuţit de-a binelea. Dar mama a spus cu oarecare patimă:

— Am mai auzit despre asta, dar nu-mi venea să cred; dacă însă aşa stau lucrurile, am nedreptăţit-o cu toţii pe Betty, iar ea s-a purtat mai bine decât m-aş fi aşteptat.

— Ba, dacă-i aşa, a spus sora mai mare, s-a purtat de-a dreptul frumos.

— Mărturisesc, spuse mama, că ea n-are nici o vină, dacă el a fost atât de neghiob, încât să se îndrăgostească de ea dar un astfel de răspuns din partea ei dovedeşte mai mult respect faţă de noi decât am cuvinte să spun şi am s-o preţuiesc pentru asta, cât mi-o fi dat să am de-a face cu ea.

— Dar eu nicidecum, dacă nu-ţi dai consimţământul, zise Robin.

— Am să mă mai gândesc, a spus maică-sa. Fii sigur că dacă n-ar exista alte oprelişti, purtarea ei ar cântări greu în convingerea mea.

— Aş dori să fie hotărâtoare, a spus Robin, şi dacă ai fi la fel de grijulie în ce priveşte mulţumirea mea, cum eşti în ce priveşte averea mea, ai consimţi curând.

— Ia spune, Robin, a întrebat maică-sa din nou, chiar vorbeşti serios? Ţi-ar surâde s-o iei de nevastă?

— Zău, mamă, a spus Robin, cred că e greu de înţeles dacă mă întrebi iarăşi. Nu-ţi pot spune că o s-o iau de nevastă, fiindcă nu pot hotărî eu cu privire la lucrul ăsta; vezi doar că n-o pot lua fără consimţământul vostru. Dar ceea ce pot spune cu seriozitate e că nu voi lua niciodată pe alta, atâta vreme cât îmi stă în putinţă s-o iau pe ea. Betty sau nici o altă femeie, ăsta-i cuvântul meu şi care din două se va întâmpla e în puterea inimii dumitale să hotărască, doamnă, cu condiţia ca drăgălaşele mele surori să n-aibă cuvânt.

Toate acestea erau îngrozitoare pentru mine, fiindcă mama începea să se dea bătută, iar Robin o tot îmboldea. Pe de altă parte, bătrâna doamnă s-a sfătuit cu băiatul cel mare, care a întrebuinţat toate argumentele din lume ca s-o convingă să consimtă, amintind de iubirea pătimaşă a fratelui său pentru mine, de respectul meu generos faţă de familie, dovedit atunci când am refuzat să mă căpătuiesc din motive delicate de onoare, şi mii de alte

lucruri. Cât despre tatăl lor, el era înfundat până peste cap în treburi şi chestiuni de bani; venea rar pe acasă, era cu gândul numai la afacerile lui şi lăsa tot restul pe seama nevestei.

Vă închipuiţi uşor că acum, când buba se spărsese, cum credeau ei, nu mai era atât de greu sau de primejdios ca înainte pentru fratele cel mare, pe care nimeni nu-l bănuia de nimic, să pătrundă până la mine; ba chiar maică-sa îl îndemna să vorbească cu coniţa Betty, adică tocmai ceea ce dorea el.

— Cine ştie, fiule, poate că vezi tu mai departe decât mine şi-ţi dai seama dacă fata a dat dovadă chiar de atâta hotărâre, cum spune Robin.

El atâta aştepta şi, prefăcându-se că primeşte să-mi vorbească numai de dragul maică-si, a pus-o să mă aducă la ea în iatac acolo, doamna mi-a spus că fiu-său are de vorbit cu mine, la cererea ei, şi pe urmă ne-a lăsat singuri şi a închis uşa după ea.

El a venit spre mine, m-a luat în braţe şi m-a sărutat foarte drăgăstos; dar mi-a spus c-am ajuns la un moment de răscruce, când trebuie să hotărăsc dacă vreau să fiu fericită sau nenorocită pentru tot restul vieţii, că dacă nu mă voi supune dorinţei lui, vom fi pierduţi amândoi. Pe urmă mi-a povestit toată istoria, cum spunea el, dintre Robin, maică-sa, surorile lui şi el, aşa cum v-am povestit-o şi eu mai înainte.

— Şi acum, fetiţo, mi-a zis, gândeşte-te ce înseamnă să te căsătoreşti cu un gentleman de familie bună, în împrejurări prielnice, cu consimţământul întregii familii şi să te bucuri de tot ceea ce îţi poate oferi lumea; şi, pe de altă parte, ce înseamnă să duci viaţa obscură a unei femei care şi-a pierdut bunul nume căci, deşi voi rămâne în taină prietenul tău cât voi trăi, totuşi fiind mereu bănuit, te vei teme să mă vezi, iar eu mă voi teme să te recunosc.

Nu-mi dădu răgaz să-i răspund şi vorbi mai departe:

— Ceea ce s-a întâmplat între noi, fetiţo, poate fi îngropat şi uitat, atâta vreme cât suntem amândoi înţeleşi în privinţa asta. Îţi voi fi totdeauna prieten credincios, fără să râvnesc a mă mai apropia de tine, din clipa când vei deveni sora mea, şi vom culege toate roadele unei prietenii cinstite, fără să ne imputăm că am călcat greşit. Te rog să te gândeşti la asta şi să nu stai în calea propriei tale salvări şi bunăstări; şi ca semn că sunt sincer, adăugă el, iată cinci sute de lire drept despăgubire pentru purtarea mea faţă de tine, pe care o vom privi ca pe una din nebuniile vieţii noastre şi de care sper că ne vom căi.

Toate astea le-a spus în cuvinte mult mai mişcătoare decât pot eu să întrebuinţez, ceea ce vă puteţi uşor închipui de vreme ce m-a ţinut de vorbă mai mult de o oră şi jumătate a găsit răspuns la toate împotrivirile mele şi şi-a întărit vorbirea cu toate argumentele pe care le pot născoci mintea şi iscusinţa omenească.

N-aş zice, totuşi, că vreunul din cuvintele lui m-a mişcat destul de tare ca să mă facă să mă răzgândesc, până când, în cele din urmă, mi-a declarat fără ocol că dacă refuz, trebuie să adauge cu părere de rău că niciodată nu va mai fi între noi ce a fost până atunci; că deşi mă iubeşte la fel ca şi înainte şi-i sunt la fel de dragă, totuşi virtutea nu l-a părăsit până într-atât, încât să se culce cu o femeie căreia fratele lui îi face curte cu gândul s-o ia de nevastă; că dacă, la despărţire, primeşte de la mine un refuz în această chestiune, să nu mă mir, chiar dacă-mi va da mai departe ajutor ca să-şi îndeplinească făgăduiala de a mă întreţine, că nu-şi va mai îngădui să mă vadă şi că, de altfel, nici nu mă pot aştepta la aşa ceva.

Am ascultat partea asta din urmă dând semne de mirare şi tulburare şi a trebuit să mă încordez ca să nu cad jos, fiindcă într-adevăr îl iubeam ca o nebună; el însă a văzut tulburarea mea şi m-a implorat să mă gândesc serios, asigurându-mă că

ăsta e singurul mijloc de a ne păstra afecţiunea reciprocă; că, în noua situaţie, ne vom putea iubi prieteneşte cu pasiune nemărginită şi cu o dragoste curată de rude, eliberaţi de propriile noastre remuşcări şi de bănuielile altora; că el va recunoaşte totdeauna că-mi datoreşte mie fericirea lui; că-mi va rămâne până la sfârşitul vieţii îndatorat şi-mi va plăti datoria câtă vreme va avea suflare. Pe scurt, m-a făcut să şovăi; îmi închipuiam în înfăţişări vii primejdiile acestui drum, primejdii pe care le sporea gândul că voi fi azvârlită în lumea largă ca o târfă fără căpătâi fiindcă de fapt asta eram, şi poate chiar aveam să fiu dată în vileag ca atare cu bani puţini, fără prieteni, fără să cunosc pe nimeni în toată lumea, dincolo de oraşul acesta unde n-aş fi putut să stau. Toate astea mă înfricoşau la culme, iar el avea grijă, de fiecare dată, să-mi arate lucrurile în culorile cele mai groaznice. Pe de altă parte, se pricepea să-mi zugrăvească şi viaţa lesnicioasă, plăcută, care mă aştepta.

A găsit răspuns la tot ce-i spuneam despre dragostea şi făgăduielile trecute, amintindu-mi nevoia în faţa căreia ne aflam acum de a lua alte hotărâri; cât despre legământul de a mă lua în căsătorie, împrejurările îl dezlegaseră de el, căci se ivise posibilitatea pentru mine de a deveni soţia fratelui său, înainte de timpul la care se refereau toate făgăduielile lui.

Într-un cuvânt, pot spune că m-a convins, împotriva tuturor convingerilor mele mi-a dărâmat toate argumentele şi-am început să văd o primejdie pe care n-o întrezărisem înainte, anume aceea de a fi părăsită de amândoi, de a rămâne singură pe lume, lăsată de capul meu.

Acest gând şi stăruinţa lui m-au îndemnat, până la urmă, să primesc, deşi cu atâta silă, încât se vedea cât de colo că aveam să mă duc la cununie ca ursul la joc. Mă mai temeam întrucâtva ca nu cumva noul meu soţ, care, în treacăt fie spus,

nu-mi era drag de fel, să fie destul de priceput pentru a-mi cere socoteală, când ne-om culca prima oară împreună; dar frate-său mai mare, nu ştiu dacă cu bună ştire sau nu, a avut grijă să-l îmbete bine înainte de culcare, aşa încât, în prima noapte, am avut plăcerea unui tovarăş de pat beat. N-aş şti să spun cum a făcut fratele cel mare, dar, până la urmă, m-am încredinţat că el a pus totul la cale pentru ca mezinul să nu-şi dea seama de deosebirea dintre o fată şi o femeie măritată; şi într-adevăr, omul n-a avut niciodată nici o bănuială şi nici nu şi-a frământat vreodată creierii cu istoria asta.

Aci trebuie să mă întorc puţin înapoi de unde am lăsat povestea. După ce fratele cel mare m-a pus astfel la cale, următorul pas era s-o pună la cale şi pe maică-sa, şi nu s-a lăsat până n-a făcut-o să primească, să nu se mai împotrivească, ba chiar să nu-l înştiinţeze pe tată, altfel decât printr-o scrisoare trimisă prin poştă; ea a încuviinţat aşadar o cununie tainică, rămânând să se descurce după aceea cu bărbatu-său.

Pe urmă, fiul cel mare s-a dat bine pe lângă frate-său, arătându-i ce serviciu îi făcuse şi lăudându-se că o înduplecase pe maică-sa să primească, lucru care, deşi adevărat, nu era un serviciu făcut lui frate-său, ci sie însuşi dar, priceput cum era la înşelătorie, s-a ales cu mulţumiri prieteneşti, fiindcă-şi aruncase târfa în braţele lui frate-său şi încă în calitate de nevastă. Într-atât li se pare oamenilor de firesc să se lepede de cinste şi dreptate, ba chiar de credinţă, numai ca să se ştie în siguranţă.

Acum trebuie să mă întorc la Robin, cum îi spuneam noi, care după ce căpătase încuviinţarea mamei sale, aşa cum am mai spus, a venit la mine plin de vestea cea mare şi mi-a istorisit toată povestea cu o bună-credinţă atât de izbitoare, încât mărturisesc că mă durea gândul că sunt folosită drept unealtă la înşelarea unui om atât de cinstit.

Dar n-aveam încotro el mă voia cu orice preţ şi nu era de datoria mea să-i spun că fusesem târfa lui frate-său, deşi un alt mijloc de a-l îndepărta nu cunoşteam. Şi, încetul cu încetul, m-am obişnuit cu gândul şi iată-ne cununaţi.

Cuviinţa mă împiedică să dezvălui tainele patului nupţial, dar nici că mi s-ar fi putut întâmpla ceva mai prielnic decât, cum spuneam mai înainte, să am parte de un soţ atât de afumat când s-a culcat, încât dimineaţa nu-şi mai amintea dacă se atinsese sau nu de mine, iar eu am fost nevoită să-i spun că da, deşi adevărul e că nu se atinsese, dar voiam să fiu sigură că omul n-o să se mai sinchisească de nimic.

Amănuntele cu privire la viaţa familiei şi a mea în următorii cinci ani pe care i-am trăit cu bărbatul meu au prea puţin legătură cu povestea de faţă amintesc doar că am avut doi copii de la el şi că, după cinci ani, omul a murit. Fusese într-adevăr un soţ foarte bun pentru mine şi trăisem o viaţă frumoasă împreună; dar fiindcă nu primise mare lucru de la părinţi şi nu agonisise mult în timpul scurt pe care l-am petrecut cu el, nu prea stăteam eu pe roze acum şi nici n-aş putea spune că m-am pricopsit cu mare lucru de pe urma căsătoriei. Păstrasem, ce e drept, scrisoarea prin care fratele cel mare făgăduia să-mi plătească 500 lire, în schimbul consimţământului meu de a mă mărita cu mezinul, şi adăugând asta la ceea ce-mi rămăsese din banii pe care mi-i dăduse tot el mai înainte şi la încă o dată pe atâţia bani rămaşi de la bărbatu-meu, însemna că eram văduvă cu vreo 1200 de lire în buzunar.

Din fericire, părinţii soţului meu m-au scăpat de grija celor doi copii şi cu atât s-au ales oamenii aceia de la coniţa Betty.

Mărturisesc că n-am fost îndurerată aşa cum s-ar fi cuvenit la moartea bărbatului meu nici n-aş putea spune că-l iubisem vreodată aşa cum ar fi trebuit sau că-l răsplătisem pentru purtarea lui

frumoasă faţă de mine, căci era un om drăgăstos, plăcut, de treabă, aşa cum şi-ar fi putut dori orice femeie; dar frate-său fiindu-mi mereu sub ochi, cel puţin câtă vreme am locuit laolaltă, era pentru mine o ispită neîntreruptă şi n-am fost o dată în pat cu bărbatu-meu, fără să mă doresc în braţele lui frate-său. Măcar că acesta nu mi-a arătat nici o atenţie deosebită după ce m-am măritat, ci se purta aşa cum trebuie să se poarte un frate, totuşi mie mi-era cu neputinţă să-i răspund printr-o purtare de acelaşi fel: pe scurt, mă făceam vinovată, în fiecare zi, în gând, de adulter şi incest, ceea ce, fără îndoială, e o nelegiuire la fel de mare ca şi în faptă.

Înainte de moartea bărbatului meu, fratele lui mai mare s-a însurat şi, fiindcă noi ne mutasem la Londra, bătrâna doamnă ne-a scris să venim ca să fim de faţă la cununie. Bărbatul meu s-a dus, dar eu am pretins că nu mă simt bine şi am rămas acasă căci nu puteam îndura să-l văd dăruindu-se altei femei, deşi ştiam că n-o să mai fie niciodată al meu.

Şi acum eram, cum am spus mai înainte, de capul meu în lume. Tânără încă şi frumoasă, după spusele oamenilor şi după cum vă asigur că mă socoteam şi eu, şi cu o avere frumuşică în buzunar, aveam o înaltă părere despre mine. Mi-au făcut curte câţiva negustori cu vază şi unul mai ales, cu multă stăruinţă, un pânzar, în casa căruia m-am dus să locuiesc după moartea soţului meu; căci o cunoşteam pe sora pânzarului. Aci aveam libertatea şi prilejul să mă distrez şi să mă arăt în lumea care-mi plăcea, fiindcă sora proprietarului era una dintre făpturile cele mai zănatice şi mai vesele, şi nu chiar atât de stăpână pe virtutea ei, cum îmi închipuisem eu la început. Ea m-a introdus într-o societate de zăpăciţi, ba chiar a adus acasă câţiva bărbaţi, faţă de care se simţea îndatorată, pentru a le arăta nostima văduvioară. Şi, fiindcă vâlva şi prostia fac casă bună împreună, eram alintată cum nu se poate mai tare aveam o

droaie de admiratori, dintre cei care-şi spun amorezi, dar nici unul dintre ei nu mi-a făcut vreo propunere cinstită. Cât despre scopul lor, înţelegeam eu prea bine ce vor, ca să mă las prinsă în cursă. Cu mine lucrurile stăteau altfel; aveam bani în buzunar şi deci n-aveam nimic să le spun. Mă lăsasem eu o dată prinsă cu înşelăciunea care se numeşte dragoste, dar jocul se sfârşise; acum voiam măritiş sau nimic, să mă mărit bine sau de loc.

Fireşte că-mi plăcea societatea celor veseli şi cu duh şi stăteam adesea de vorbă cu oameni din aceştia şi cu alţii; dar uitându-mă bine, am descoperit că oamenii cei mai strălucitori urmăresc scopurile cele mai neinteresante, adică neinteresante faţă de ceea ce urmăream eu. Pe de altă parte, cei care veneau cu propuneri serioase erau cei mai plictisitori şi cei mai neplăcuţi din lume. N-aveam nimic împotriva negustorilor, dar aş fi dorit, zău aşa, un negustor care să arate a domn; aşa încât, dacă soţului meu i-ar fi trecut prin minte să mă ducă la curte sau la teatru, să fie în stare să poarte o spadă şi să arate cât de cât ca un gentleman şi nu ca unul care mai păstrează pe haină urmele şorţului şi pe perucă urma pălăriei, unul care parcă e agăţat de sabie când pune sabie şi căruia îi citeşti meseria pe mutră.

Ei, dar până la urmă am descoperit această făptură cu două chipuri, acest animal de apă şi de uscat care se numeşte negustorul-gentleman şi ca o binemeritată pedeapsă dată nebuniei mele, m-am prins în cursa, pe care, ca să zic aşa, mi-o întinsesem singură.

Şi ăsta era tot un pânzar, căci deşi prietena mea dusese tratative cu frate-său pentru mine, totuşi când s-a ajuns la o adică, s-a văzut că omul vrea o amantă, iar eu ţineam morţiş la părerea că o femeie care are destui bani ca să devină nevastă nu trebuie să se lase întreţinută ca amantă.

Şi astfel trufia, nu principiile, banii, nu virtutea m-au păstrat cinstită; deşi după cum s-a dovedit, mai bine m-aş fi lăsat vândută de prietena mea lui frate-său, decât să mă vând singură, aşa cum am făcut, unui negustor, care era pungaş, gentleman, prăvăliaş şi cerşetor, toate împreună.

Dar pasiunea mea pentru gentlemeni mă îndemnă să mă ruinez în chip mai grosolan decât se ruinase vreodată o femeie; fiindcă noul meu soţ, dând deodată de bani-buluc, s-a pus pe nişte cheltuieli atât de nebuneşti, încât tot ce aveam amândoi împreună nu putea să dureze mai mult decât un an.

Vreme de un sfert de an s-a arătat foarte îndrăgostit de mine şi, de pe urma dragostei lui, m-am ales cu plăcerea de a-mi vedea o mare parte din bani cheltuiţi de dragul meu.

— Vrei, draga mea, zice într-o zi, să facem o plimbare de o săptămână, prin ţinut?

— Bine, dragul meu, zic eu, dar încotro vrei s-o luăm?

— Mi-e totuna, zice, dar parcă mi-ar plăcea să fiu domn timp de o săptămână. Să mergem la Oxford, zice.

— Cum să mergem? întreb eu. Eu nu ştiu să călăresc şi e prea departe ca să luăm o caleaşcă.

— Prea departe! zice el. Nicăieri nu-i prea departe pentru o caleaşcă cu şase cai. Dacă te duc eu, ai să călătoreşti ca o ducesă.

— Hm, am făcut eu, dragul meu, asta-i o trăsnaie: dar dacă ai tu chef, nu-mi pasă.

Am hotărât ziua; am comandat o caleaşca eleganta, cai foarte buni, un vizitiu, un poştalion şi doi lachei în livrele frumoase, un gentleman călare şi un paj cu pană la pălărie pe alt cal. Lui, servitorii îi spuneau *milord,* iar eu eram î*nălţimea-sa contesa* şi aşa am călătorit până la Oxford şi a fost o călătorie foarte plăcută, fiindcă, să fiu dreaptă cu el, nici un cerşetor din lume nu se pricepea mai bine decât bărbatul meu să facă pe

lordul. Am văzut toate lucrurile rare din Oxford, am stat de vorbă cu vreo doi sau trei dascăli de colegii, despre un nepot, lăsat în grija înălţimii-sale, lordul, pe care voiam să-l dăm la universitate, rugându-l pe fiecare în parte să-i fie tutore. Ne-am distrat prostindu-i pe câţiva studenţi, cu speranţa că vor deveni cel puţin capelani ai lordului şi că vor purta brâu episcopal; şi aşa, după ce am trăit ca nişte oameni de seamă, măcar în ceea ce priveşte cheltuielile, ne-am dus spre Northampton, şi, pe scurt, după ce am bătut drumurile vreo douăsprezece zile, ne-am înapoiat acasă, uşuraţi de 93 de lire.

Deşertăciunea e perfecţiunea filfizonilor. Bărbatu-meu era desăvârşit în felul cum nu ţinea seamă de nici o cheltuială. Şi, fiindcă povestea lui puteţi fi siguri că nu cântăreşte prea greu, ajunge să vă spun că, în răstimp de vreo doi ani şi un sfert, a dat faliment; a fost arestat, dus la închisoarea datornicilor fiindcă se încurcase într-un proces prea costisitor ca să poată depune garanţie, şi a trimis după mine.

Eu nu m-am mirat, fiindcă de mult prevăzusem că totul se va duce de râpă şi avusesem grijă, pe cât îmi fusese cu putinţă, să-mi pun câte ceva deoparte pentru sufletul meu dar atunci când a trimis după mine, omul s-a purtat mai bine decât m-aş fi aşteptat. Mi-a spus fără înconjur că fusese un neghiob şi se lăsase luat prin surprindere, lucru pe care l-ar fi putut împiedica; acum prevedea că nu se va mai reface şi, de aceea, mă ruga să mă duc acasă şi, în timpul nopţii, să scot din casă ce e de valoare şi să pun totul la loc sigur; după aceea, mi-a spus că dacă pot scoate din prăvălie marfă de 100 sau 200 de lire, s-o fac.

— Numai, zice, să nu mă înştiinţezi nici despre ce scoţi, nici unde duci lucrurile cât despre mine, zice, sunt hotărât să ies de aici şi să-mi iau valea; şi dacă nu mai auzi niciodată de mine, draga

mea, zice, îţi doresc numai bine; îmi pare doar rău pentru neajunsurile pe care ţi le-am pricinuit.

Mi-a mai spus câteva lucruri într-adevăr foarte frumoase la despărţire; căci vă spuneam doar că era un gentleman şi ăsta a fost tot profitul cu care m-am ales de pe urma însuşirilor lui, anume că s-a purtat foarte frumos până la urmă, numai că a cheltuit tot ce aveam şi m-a făcut să-i jefuiesc pe creditori ca să am din ce trăi.

Totuşi, vă închipuiţi că am făcut cum m-a învăţat el; şi, după ce mi-am luat rămas bun, nu l-am mai văzut, fiindcă a izbutit să evadeze din casa ipistatului în noaptea aceea sau în următoarea; cum, nu ştiu, pentru că n-a fost chip să aflu mai mult decât că s-a întors acasă la trei dimineaţa, a pus de i s-a transportat marfa la Monetărie şi a tras obloanele prăvăliei şi, după ce a strâns câţi bani a putut, a trecut în Franţa, de unde am primit una sau două scrisori de la el *şi* atâta tot.

N-am dat ochii cu el când s-a întors acasă, fiindcă după ce mi-a dat poruncile amintite mai sus, eu m-am grăbit cât am putut, iar pe acasă nu mai aveam nici o treabă, mai ales că mă temeam de creditori; cu atât mai mult cu cât, alcătuindu-se o comisie de faliment curând după aceea, aş fi putut: fi arestată cu mandat de la comisar. Bărbatul meu însă, desperat cum era, după ce a scăpat de la ipistat, făcându-şi vânt de pe acoperişul casei pe acoperişul altei clădiri şi sărind de acolo, de la o înălţime de aproape două caturi, de n-a lipsit, mult să-şi frângă gâtul, a ajuns acasă şi şi-a luat marfa, înainte să vină creditorii şi să pună mâna pe ea; adică înainte să se formeze comisia şi să se trimită slujbaşii care să ia totul în primire.

Bărbatul meu s-a purtat atât de elegant cu mine, fiindcă, repet, avea multe trăsături de gentleman. În prima scrisoare, pe care mi-a scris-o, m-a înştiinţat unde amanetase pentru 30 de lire douăzeci de bucăţi de olandă fină care valorau 90 şi a băgat în plic chitanţa, ca să le pot scoate după

ce voi plăti banii, ceea ce am şi făcut, căpătând, la un moment dat, peste 100 de lire pe ele, fiindcă am avut răgaz să le tai şi să le vând cu bucata prin familii, pe măsură ce se ivea ocazia.

Totuşi, cu toţi banii aceştia şi cei pe care-i pusesem mai înainte la loc sigur, mi-am dat seama, făcându-mi socotelile, că lucrurile se schimbaseră, iar averea mea se împuţinase rău; căci, punând la socoteală olanda şi un pachet de mătăsuri fine, pe care-l luasem dinainte, şi ceva tacâmuri şi alte câteva lucruri, mi-am dat seama că anevoie pot aduna 500 de lire; mă aflam, de altfel, într-o situaţie ciudată, fiindcă deşi n-aveam copii (avusesem unul cu pânzarul-gentleman, dar îl îngropasem), eram totuşi o văduvă fantomă; aveam bărbat şi totuşi n-aveam şi nu puteam să mă gândesc la alt măritiş, deşi ştiam bine că bărbatu-meu n-o să mai calce pe pământul Angliei, nici dac-ar mai trăi cincizeci de ani de acum încolo. Astfel, cum vă spuneam, nu mă puteam mărita, orice fel de propuneri mi s-ar fi făcut, şi n-aveam un prieten cu care să mă sfătuiesc în situaţia mea, adică un prieten căruia să mă fi putut destăinui căci dacă ar fi prins de veste comisarii unde mă aflu, ar fi pus mâna pe mine şi tot ce agonisisem mi-ar fi fost luat.

Din pricina acestor temeri, primul lucru la care m-am gândit a fost să mă fac nevăzută pentru cei ce mă cunoşteau şi să-mi iau alt nume. Zis şi făcut. M-am dus în cartierul Monetăriei, mi-am luat locuinţă într-un loc foarte retras, m-am îmbrăcat ca o văduvă şi mi-am spus doamna Flanders.

Aici m-am ascuns şi, măcar că noile mele cunoştinţe nu ştiau nimic despre mine, m-am trezit curând cu oameni mulţi în jurul meu şi, fie că femeile nu-s prea numeroase prin locurile acelea, fie că acolo, în mijlocul mizeriei, mai mult ca în alte locuri, e nevoie de mângâiere, fapt e că mi-a fost dat să descopăr în scurtă vreme că o femeie

plăcută e la mare preţ printre fiii durerii şi că oameni ce nu erau în stare să plătească unui creditor o jumătate de coroană dintr-o liră şi se îndatorau ca să prânzească la "Taurul" găseau totuşi bani ca să ofere o masă unei femei care le plăcea.

Totuşi, mă ţineam încă tare, măcar că începeam să semăn cu iubita lordului Rochester, căreia deşi îi plăcea tovărăşia lordului nu-i îngăduia acestuia mai mult, cu alte cuvinte mă alegeam cu faima unei târfe, dar eram lipsită de bucuriile ei; aşa stând lucrurile, plictisită şi de locuinţă şi de tovărăşie, am început să mă gândesc la mutare.

Mă bântuiau într-adevăr gânduri ciudate, când vedeam oameni puşi în împrejurări dintre cele mai încurcate, oameni mai mult decât ruinaţi, ale căror familii cunoşteau doar teroare din partea lor şi milă din partea altora, ostenindu-se, atâta vreme cât le mai rămânea un *penny* şi chiar când nu le mai rămânea, să-şi înece necazul în ticăloşie. Tot silindu-se să uite trecutul, tocmai acum când ar fi fost potrivit să şi-l amintească, se cufundau în nelegiuiri, adunau motive de căinţă şi păcătuiau mai departe, în chip de leac pentru păcatele trecute.

Dar nu-mi şade mie bine să ţin predici, măcar că oamenii aceia erau prea păcătoşi chiar şi pentru mine. Era ceva înspăimântător şi fără de rost în felul cum păcătuiau, pentru că se lăsau doborâţi de o putere ce-i depăşea; nu numai că făptuiau lucruri împotriva conştiinţei lor, dar chiar şi împotriva naturii şi nimic nu era mai uşor decât să-ţi dai seama că suspinele le vor întrerupe cântecele, că paloarea şi spaima le vor năpădi frunţile, în ciuda zâmbetelor lor căznite; ba uneori, căinţa izbucnea în cuvinte, mai ales după ce azvârleau banii pe un chef dezgustător sau pe o îmbrăţişare păcătoasă. I-am văzut privind în jur, i-am auzit suspinând adânc şi strigând: "Câine ce sunt! Totuşi, beau în

sănătatea ta, scumpa mea Betty!" adică a nevestei cinstite, care poate n-avea o jumătate de coroană în buzunar pentru ea şi pentru cei trei-patru copii.

A doua zi de dimineaţă, erau iarăşi pocăiţi şi uneori venea biata nevastă plângând, cu veşti despre creditori sau despre cum a fost azvârlită în stradă împreună cu copiii sau altă ştire îngrozitoare; şi asta sporeşte remuşcările; dar, după ce omul se gândeşte şi-şi frământă mintea, până simte că înnebuneşte, lipsit cum e de principii care să-l sprijine, negăsind mângâiere nici în el, nici deasupra lui, ci nevăzând decât întuneric de jur împrejur, caută alinare tot în băutură şi destrăbălare. Şi fiindcă nimereşte în tovărăşia unor oameni de aceeaşi teapă, se ticăloşeşte mai departe şi astfel, cu fiecare zi, mai coboară o treaptă pe calea propriei lui nimiciri.

Eu nu eram destul de păcătoasă pentru o astfel de tovărăşie. Dimpotrivă, mă gândeam foarte serios la ce aveam de făcut, la situaţia mea şi la drumul pe care trebuia să-l apuc. Ştiam că n-aveam prieteni, nu, nici un prieten, nici o rubedenie în lumea întreagă, şi puţinul pe care-l aveam se topea văzând cu ochii, iar după ce s-a dus totul, n-am mai văzut decât mizerie şi foame înaintea mea. Cu gândurile acestea, cum spuneam, şi cutremurată de grozăvia locului în care mă aflam, m-am hotărât să plec.

Cunoscusem o femeie liniştită, de soi bun, văduvă ca şi mine, dar într-o situaţie ceva mai bună. Bărbatu-său fusese căpitan de vas şi avusese nenorocirea să sufere un naufragiu la întoarcerea din Indiile Apusene. Paguba îl doborâse într-atât, încât deşi scăpase cu viaţă atunci, omul se prăpădite după aceea de inimă rea, iar nevastă-sa fusese nevoită să se adăpostească la Monetărie de teama creditorilor. Curând însă, cu ajutorul prietenilor, se mai îndreptaseră lucrurile şi acum era din nou liberă. Când a priceput că eu îmi aflasem acolo o ascunzătoare, fără a fi fost

urmărită în mod special şi şi-a dat seama că ne potriveam, căci pe amândouă ne îngrozeau şi locul şi localnicii, m-a poftit la casa ei, până când voi fi în stare să-mi aflu vreun rost, după placul inimii; şi tot timpul mă asigura că, zece la unu, se va ivi în cartierul unde locuia ea vreun căpitan cumsecade de corabie care să mă placă şi să-mi facă curte.

Am primit şi am stat cu ea jumătate de an şi aş fi locuit mai multă vreme, dacă în răstimpul ăsta nu i s-ar fi întâmplat ei ceea ce-mi prezisese mie, adică n-ar fi făcut o partidă bună. Dar în timp ce altora norocul le surâdea, al meu părea pe ducă; căci n-am găsit nimic decât vreo doi-trei şefi de echipaj sau alţii de teapa lor. Cât despre comandanţi, erau îndeobşte de două feluri: 1) dintre cei cu situaţie bună, adică având un vas bun şi hotărâţi să nu încheie decât căsătorii bănoase; 2) dintre cei fără slujbă, cărora o nevastă trebuia să le înlesnească să capete un vas; căutau adică (1) o nevastă cu ceva bani, care să le permită să deţină o bună parte din vas şi să încurajeze şi alţi cumpărători; sau (2) o nevastă care dacă n-ar fi avut bani, ar fi avut cel puţin prieteni interesaţi în navigaţie, gata să-l ajute pe tânăr să pună mâna pe un vas bun; şi cum eu nu puteam fi nici una, nici alta, se părea că voi lâncezi multă vreme.

De pe urma experienţei, m-am ales curând cu încredinţarea că lucrurile se schimbaseră cât priveşte măritişul, că aci căsătoria era legată de planuri bine chibzuite, interese, afaceri şi că dragostea n-avea ce căuta, sau prea puţin, în toată treaba asta. Mi-am dat seama că, aşa cum spunea cumnată-mea din Colchester, frumuseţea, duhul, manierele, bunul simţ, blândeţea, bunele purtări, educaţia, virtutea, evlavia sau orice alte înzestrări fie ele trupeşti sau sufleteşti n-aveau trecere; că numai banul face femeia plăcută; că bărbaţii îşi aleg într-adevăr amantele după pofta inimii şi de aceea o târfă trebuie să fie frumoasă, bine făcută, cu chip atrăgător şi purtări plăcute; cât priveşte

însă o nevastă, nici o schilodire nu supără închipuirea, nici un cusur nu înspăimântă judecata banii sunt totul; e bine ca bucata să nu fie nici strâmbă, nici hidoasă, dar banii au fost de când lumea plăcuţi, oricum ar fi fost femeia.

Pe de altă parte, cum piaţa era prielnică bărbaţilor, mi-am dat seama că femeile pierduseră dreptul de a spune nu; că-i făceai acum un hatâr unei femei dacă-i făceai propuneri şi dacă o domnişoară avea trufia de a se preface că refuză, a doua oară nu mai avea prilej să refuze şi cu atât mai puţin să câştige pasul pierdut şi să primească ceea ce păruse că respinge. Bărbaţii aveau atâta alegere peste tot, încât starea femeilor era de plâns ele parcă cerşeau la toate uşile, iar bărbatul, dacă din întâmplare era respins într-o casă, era sigur că va fi primit în cea de alături.

Afară de asta, am băgat de seamă că un bărbat nu se ruşinează să spună pe faţă că se duce la vânătoare de zestre, cum zic ei, chiar când n-are o leţcaie în buzunar care să-l îndreptăţească să ceară sau să merite zestre; şi lucrurile au ajuns atât de departe, încât unei femei aproape că nu i se mai îngăduie să se intereseze de caracterul sau averea omului care a cerut-o. Am găsit o pildă chiar la o domnişoară, vecină cu mine, cu care mă împrietenisem bine îi făcea curte un căpitan tânăr şi, deşi fata avea o avere de aproape două mii de lire, când a îndrăznit să întrebe prin vecini despre caracterul, purtările şi mijloacele de trai ale tânărului, acesta i-a luat-o în nume de rău şi, la vizita următoare, a înştiinţat-o că n-o s-o mai supere cu vizitele lui. O cunoşteam pe fată, când am auzit de asta. M-am dus s-o văd; cu acest prilej, ea mi-a vorbit deschis şi şi-a vărsat focul fără oprelişte. Mi-am dat îndată seama că, deşi se socotea nedreptăţită, totuşi nu era destul de tare ca să se supere pe el; era foarte mâhnită că-l pierduse şi, mai ales, că o alta, cu mai puţină avere, îl cucerise.

Eu i-am dat curaj faţă de o asemenea josnicie, cum o numeam eu; i-am spus că oricât aş fi de decăzută, aş dispreţui un bărbat care ar crede că trebuie să-l iau numai după propria lui recomandaţie; i-am mai spus că, de vreme ce are o avere frumuşică, nu e nevoită să se plece în faţa acestor vremuri nenorocite; ajunge că bărbaţii ne pot jigni pe noi, cele cu bani puţini; dacă până şi ea îndură o astfel de figură, fără să se supere, îşi va pierde pentru totdeauna preţul; i-am mai spus că unei femei nu-i lipseşte prilejul de a se răzbuna pe un bărbat care s-a purtat urât cu ea şi că un om ca ăsta poate fi umilit în fel şi chip; dacă n-ar fi aşa, femeile ar fi într-adevăr cele mai nenorocite făpturi din lume.

Fetei i-a făcut plăcere vorbirea mea şi mi-a spus cu seriozitate că ar fi foarte bucuroasă să-l facă să simtă supărarea ei, fie aducându-l înapoi la ea, fie mândrindu-se cu o răzbunare cât se poate de publică.

I-am spus că, dacă-mi urmează sfatul, o s-o învăţ cum să-şi îndeplinească ambele dorinţe; i-am făgăduit că-i voi aduce bărbatul la uşă şi că omul o să se roage să fie lăsat să intre în casă. Ea a zâmbit şi mi-a dat să înţeleg că, dacă îi va bate la uşă, supărarea ei nu era atât de mare, încât să-l lase multă vreme afară.

Totuşi a primit cu bunăvoinţă sfaturile mele; i-am spus că primul lucru la care trebuie să gândească e să-şi facă ei însăşi dreptate, anume fiindcă el împrăştiase zvon printre cucoane că o părăsise şi că plăcerea de a refuza fusese a lui, ea să aibă grijă să împrăştie vorba printre femei şi prilejul se va ivi curând că luase informaţii despre el şi descoperise că nu e omul drept care se dădea.

— Lasă-le să afle, domnişoară, zic eu, că nu e omul la care te aşteptai şi că te-ai gândit că e mai cuminte să n-ai de-a face cu el; spune-le c-ai auzit că are o fire păcătoasă, că se laudă cu femeile de care şi-a bătut joc de nenumărate ori şi, mai cu

seamă, că e un desfrânat. Ultimul lucru nu era lipsit de o fărâmă de adevăr, dar nu mi s-a părut că, din cauza asta, fata îl place mai puţin.

Încercarea i-a surâs şi s-a şi pus pe treabă, căutând mijloace de a pune planul în aplicare. Nu i-a fost greu să-şi spună povestea câtorva dintre tovarăşele ei de pălăvrăgeală, fiindcă în partea aceea a oraşului, oriunde te duci, te întâmpină bârfa de la masa de ceai. Şi, fiindcă se ştia că o cunosc pe fată, mi se cerea şi mie adesea părerea, iar eu îi întăream spusele cu exagerările trebuitoare şi descriam caracterul tânărului în cele mai negre culori; iar în chip de informaţie secretă, mai adăugam un lucru despre care bârfitoarele nu ştiau nimic, anume că o ducea greu, că avea nevoie de bani pentru interesele lui cu proprietarii vasului pe care-l comanda că partea lui nu era achitată şi că dacă nu scotea repede banii, proprietarii aveau să-l arunce de pe corabie, iar secundul lui avea să ia probabil comanda, fiindcă era gata să cumpere partea pe care urma s-o ia căpitanul.

Mai adăugam, fiindcă eram furioasă de-a binelea împotriva ticălosului, cum îi spuneam eu, că auzisem un zvon cum că ar avea o nevastă în viaţă la Plymouth, şi alta în Indiile Apusene, lucru care nu părea foarte neobişnuit pentru soiul acesta de bărbat.

Treaba a mers după dorinţa inimii noastre, pentru că, în curând, fata din vecini, căreia tatăl şi mama îi hotărau soarta şi-i administrau averea, a fost încuiată în casă, iar tânărului i s-a interzis să mai vină. Iată că, de data asta, femeia a avut curajul să spună nu, oricât ar părea de ciudat; şi oriunde încerca tânărul, i se imputa trufia, fiindcă nu îngăduia fetelor să se informeze despre caracterul lui şi câte şi mai câte.

Între timp, omul începu să-şi dea seama de greşeala lui, şi văzând că toate femeile de pe malul ăsta au luat foc, a trecut dincolo de Ratcliff şi a pătruns în casele câtorva doamne de acolo; dar

deşi fetele de acolo erau şi ele, după obiceiul zilei, dornice de măritiş, totuşi într-atât îl persecuta ghinionul, încât l-a urmărit şi dincolo de apă, şi deşi omul ar fi putut să găsească neveste destule, totuşi n-a izbutit să prindă pe nici una dintre femeile cu avere şi el doar asta căuta.

Dar asta nu-i totul; fata a mai născocit ceva cu multă iscusinţă. A găsit un tânăr, o rudă de-a ei, care s-o viziteze de două sau de trei ori pe săptămână, într-o caleaşcă foarte elegantă cu lachei în livrele, iar doi oameni puşi de ea şi cu mine ne-am pornit să răspândim zvonul că tânărul îi face curte; că e un gentleman cu un venit de o mie de lire pe an, că s-a îndrăgostit de ea, iar ea are de gând să se mute la mătuşă-sa, în oraş, pentru că nu-i vine la îndemână tânărului să vină cu caleaşca la Rotherhithe, unde străzile sunt atât de înguste şi de anevoioase.

Zvonul a prins numaidecât. Peste tot, în societate, lumea râdea de căpitan, de-i venea omului să se spânzure; a încercat în fel şi chip să se întoarcă la fată, a început să-i scrie cele mai pasionate scrisori din lume pe scurt, după multe osteneli, a căpătat îngăduinţa să vină din nou la ea, numai, cum spunea el, ca să-şi dreagă reputaţia.

La această primă întâlnire, fata a avut parte de o răzbunare deplină; i-a spus că se întreabă drept cine o ia, când îşi închipuie că va încheia cu fiecine un contract atât de însemnat cum e cel de căsătorie, fără să ia mai întâi informaţii; că dacă el îşi închipuie că ea se va mărita cu unul care o ia de sus şi că se află în aceeaşi situaţie ca şi vecinele ei, cu alte cuvinte că e gata să se mărite cu primul creştin, se înşală într-un cuvânt, i-a spus că el are un caracter prost sau că e foarte prost văzut prin vecini şi că, dacă nu e în stare să limpezească unele lucruri neplăcute pentru ea, nu mai are nimic de vorbit cu el şi-i face plăcerea de a-l înştiinţa că nu se teme să spună *nu* lui sau oricărui alt bărbat.

După asta i-a spus ceea ce aflase despre caracterul lui sau, mai bine zis, stârnise ea însăşi cu ajutorul meu: că nu şi-a plătit partea din corabia pe care o comanda şi despre care spunea că-i a lui, că proprietarii au de gând să-i ia comanda şi să-l pună pe secund în locul lui; că purtările lui iscaseră scandal că i se imputau lucruri în legătură cu cutare şi cutare femeie că are o nevastă la Plymouth şi alta în Indiile Apusene; şi, pe urmă, l-a întrebat dacă nu crede că ea are destule motive să-l respingă, în caz că lucrurile nu se lămuresc, şi să stăruie a primi satisfacţie în chestiuni atât de importante.

El era atât de zăpăcit de cuvintele ei, încât n-a răspuns o vorbă, iar ea, văzându-l în încurcătură, a început să creadă că totul e adevărat, deşi ştia că ea însăşi scornise aceste poveşti.

După câtva timp, omul şi-a venit în fire şi, de atunci încolo, a fost cel mai umil, modest şi de treabă pretendent.

Fata l-a mai întrebat dacă el o socoteşte ajunsă la aşa ananghie încât să îndure astfel de purtări şi dacă nu-şi dă seama că ea n-are nevoie de cei care-şi închipuie că pot merge mai departe, în ceea ce o priveşte, decât ajunsese el asta era aluzie la tânărul, care din porunca ei, se prefăcea că-i trage clopotele.

Cu astfel de şiretlicuri l-a adus la supunere în fapte şi în purtări faţă de hotărârile ei, fiindcă omul era dornic s-o mulţumească. I-a adus de aceea dovezi de netăgăduit că-şi plătise partea lui de corabie; i-a adus certificate de la proprietari cum că povestea despre intenţia lor de a-l da jos de la comanda vasului e falsă şi neîntemeiată; pe scurt purtarea lui de acum se deosebea ca de la cer la pământ de cea dinainte.

Şi aşa am convins-o că, în ceea ce priveşte căsătoria, bărbaţii sunt biruitori faţă de femei, numai fiindcă-şi închipuie că au o alegere mare şi că femeile se câştigă uşor. Asta se datoreşte lipsei

de curaj a femeilor în a-şi păstra poziţiile, fiindcă după cum spune lordul Rochester:

"Nicicând nu-i o femeie atât de rău înfrântă,
Încât să n-aibă parte de-o răzbunare cruntă."

După toate astea, fata şi-a jucat rolul atât de bine, încât deşi era hotărâtă să-l păstreze pe tânăr, cucerirea lui fiind principalul punct al programului ei, totuşi a făcut în aşa fel încât câştigarea ei să-i pară lui cel mai greu lucru din lume. A izbutit asta nu printr-o purtare trufaşă şi reţinută, ci printr-o politică înţeleaptă, jucând de fapt jocul lui; căci, după ce el o luase de sus, arătând că chestiunile privind caracterul nu-l ating, ea tocmai din asta a făcut motivul certei şi, silindu-l pe el să se supună oricărei cercetări în ce priveşte treburile lui, i-a închis drumul spre orice amestec în treburile ei.

Acum el nu cerea altceva decât s-o ia de nevastă. Cât despre avere, ea i-a spus deschis că, de vreme ce el îi cunoaşte situaţia, era drept să i-o cunoască şi ea pe a lui; şi, deşi el nu-i cunoscuse situaţia decât din auzite, totuşi după ce-i tot cântase fetei despre pasiunea lui, tot ce-i putea cere acum era ca ea să-i potolească dorinţa cea mare şi alte fleacuri din astea cum obişnuiesc să spună îndrăgostiţii adică să ceară mâna ei. Pe scurt, nu şi-a mai îngăduit s-o întrebe despre avere, iar ea s-a folosit de împrejurare pentru a-şi da averea în grija unor împuterniciţi ai săi, scoţând-o astfel, fără ca el să ştie nimic, din mâinile lui, iar pe el l-a făcut să se mulţumească cu ce a rămas.

E drept că şi aşa îi rămânea fetei destul, fiindcă avea 1400 de lire bani lichizi, pe care i-a dat lui; iar restul l-a scos la iveală după câtva timp, ca pe un mic profit de-al ei, picat din cer şi pe care el avea să-l considere un plocon, fiindcă deşi banii nu erau ai lui, îl scuteau de cheltuielile ei personale; trebuie să adaug că, datorită acestor purtări, tânărul a devenit nu numai şi mai umil în

stăruinţele sale de a o câştiga ca soţie, ci, după ce a câştigat-o, a fost un soţ cum nu se poate mai prevenitor. Nu pot decât să amintesc doamnelor cât de tare se coboară ele faţă de rangul de soţie, care şi aşa, fie-mi îngăduit să spun fără părtinire, e destul de umil. Spun că se coboară cu mult sub situaţia lor obişnuită şi-şi pregătesc singure jignirile, fiindcă îngăduie să fie insultate de bărbaţi înainte de căsătorie, lucru care mărturisesc că nu văd pentru ce trebuie să se întâmple.

Povestea asta va arăta, prin urmare, femeilor că foloasele nu sunt toate de partea cealaltă, cum cred bărbaţii. Deşi s-ar putea să fie adevărat că bărbaţii au alegere prea mare printre noi şi că se găsesc femei care se dezonorează, prin ieftinătatea lor şi prin uşurinţa cu care se ajunge la ele, totuşi dacă bărbaţii vor femei dintre cele care merită să fie cucerite, vor vedea că ele sunt cum nu se poate mai greu de obţinut, iar cele care sunt altfel au adesea cusururi mari. Astfel de femei mai degrabă îndeamnă bărbaţii care s-au ales cu ele către femei greu de cucerit, decât îi încurajează să caute mai departe succese uşoare şi să se aştepte la femei de aceeaşi teapă care să răspundă la cea dintâi chemare.

Nimic nu e mai sigur decât că o femeie are totdeauna de câştigat de pe urma bărbaţilor, când nu se pierde cu firea şi-l lasă pe aşa-zisul îndrăgostit să vadă că ei nu-i place să fie jignită şi că nu se teme să spună nu. Bărbaţii ne insultă mereu, vorbindu-ne despre mulţimea femeilor şi spunând că războaiele, marea, comerţul şi alte întâmplări au răpit atâţia bărbaţi, încât nu mai e nici o potriveală între numărul bărbaţilor şi al femeilor; eu însă sunt departe de a recunoaşte că numărul femeilor e atât de mare şi al bărbaţilor atât de mic, iar dacă vreţi să spun bărbaţilor adevărul, n-au decât să afle că acest ghinion al femeilor e o mare ruşine pentru bărbaţi, fiindcă se trage de aici: trăim vremuri atât de păcătoase şi

neamul bărbătesc e atât de desfrânat, încât, pe scurt, numărul bărbaţilor cu care poate avea de-a face o femeie cinstită e foarte mic, într-adevăr, şi numai ici-colo mai găseşti câte un bărbat potrivit pentru o femeie aşezată.

Dar urmarea chiar şi a acestui fapt nu poate fi decât că o femeie trebuie să fie mai năzuroasă, fiindcă altfel cum o să cunoaştem firea adevărată a bărbatului care ne face propuneri? Să spui că tocmai cu acest prilej o femeie trebuie să fie mai îngăduitoare înseamnă să susţii că trebuie să ne aventurăm noi cele dintâi, tocmai pentru că primejdia e foarte mare, ceea ce n-are nici o noimă.

Dimpotrivă, femeile au de zeci de mii de ori mai multe motive să fie prevăzătoare şi să se lase greu, cu cât primejdia de a fi înşelate e mai mare; şi dacă femeile s-ar arăta mai cu luare-aminte, ar descoperi pe dată orice minciună; căci, ce mai vorbă lungă, sunt puţini bărbaţi în zilele noastre a căror viaţă dovedeşte caracter şi, dacă femeia ar cerceta cât de puţin, şi-ar da seama numaidecât despre ce fel de bărbat este vorba şi la nevoie s-ar descotorosi de el. Cât despre femeile care nu socotesc că liniştea lor merită un pic de chibzuială şi care, nerăbdătoare să scape de starea lor de azi, se aruncă în căsătorie ca un cal în bătălie, nu pot să le spun decât că, dintre toţi oamenii nesăbuiţi de pe lume, soiul ăsta de femei are cea mai mare nevoie de ajutorul cerului şi că seamănă cu oamenii care-şi pun averea la o loterie unde, dintr-o sută de mii de numere, numai unul e câştigător.

Nici un om cu bun-simţ nu preţuieşte o femeie mai puţin, pentru că nu s-a dat biruită la primul atac sau fiindcă nu-i primeşte propunerea până nu cercetează care îi este firea şi caracterul; dimpotrivă, dacă n-ar face astfel, aşa cum stau lucrurile acum cu bărbaţii, el ar trebui s-o socotească cea mai neisprăvită făptură; pe scurt, ar trebui să aibă dispreţ pentru mintea ei, ştiind că,

deşi numai o singură dată în viaţă dai cu zarul, ea îşi aruncă în joc viaţa dintr-o lovitură şi face din căsătorie, ca din moarte, o săritură în beznă.

Tare mi-ar plăcea să văd seminţia femeiască ceva mai cumpătată în această privinţă, fiindcă pe acest tărâm socotesc că, în timpurile astea, suferim noi cel mai mult; totul se trage de la lipsa de curaj, de la teama de a rămâne nemăritate, teama de starea îngrozitoare de fată bătrână. Asta-i, cum ziceam, cursa în care cade femeia. Dar dacă femeile ar sfârşi o dată cu teama asta şi ar şti să se poarte, ar scăpa mai uşor de ce li-e frică, rămânând pe poziţie într-o împrejurare atât de hotărâtoare pentru fericirea lor, mai degrabă decât primejduindu-se, aşa cum fac şi chiar dacă nu s-ar mărita atât de repede, s-ar despăgubi măritându-se la adăpost de neplăceri. Cea care s-a ales cu un bărbat rău se mărită totdeauna prea devreme *şi cea* care se alege cu unul bun nu se mărită niciodată prea târziu într-un cuvânt, nu există femeie, în afară de cele schiloade şi de cele care şi-au pierdut bunul nume, care, dacă ştie cum să se poarte, să nu se mărite bine odată şi odată; dar dacă se pripeşte, zece mii la una că e pierdută.

Dar ajung acum la situaţia mea care, în timpul acesta, era destul de delicată. În împrejurările în care mă aflam, un bărbat bun era lucrul cel mai trebuincios din lume pentru mine, dar îmi dădui în curând seama că pentru a-l căpăta calea cea mai bună nu era s-o las ieftin şi să primesc orice. Curând a ieşit la iveală că văduva n-are avere şi ăsta era singurul rău ce se putea spune despre mine, fiindcă eram binecrescută, frumoasă, deşteaptă, modestă şi plăcută toate însuşirile astea, cu care eu îmi împodobesc pe bună dreptate sau nu caracterul, n-au totuşi legătură cu povestea mea. Spuneam doar că ele nu înseamnă nimic, fără gologani. Pe scurt, zicea lumea, văduva n-are bani.

Am hotărât, de aceea, că e nevoie să-mi schimb situaţia, să mă arăt în alte locuri, ba chiar,

dacă se poate, să-mi schimb numele.

Am împărtăşit gândurile acestea bunei mele prietene, nevasta căpitanului, pe care o slujisem cu atâta credinţă, când cu căsătoria ei, şi care era şi ea acum gata să mă ajute în aceeaşi măsură. Nu m-am ruşinat să-i spun totul deschis; rezervele îmi scăzuseră fiindcă, după ultima afacere, nu mai aveam decât 540 de lire şi o parte apucasem să şi risipesc; totuşi îmi rămâneau vreo 460 de lire, multe haine luxoase, un ceas de aur şi ceva bijuterii, e drept nu dintre cele de mare preţ, şi vreo 30 sau 40 de lire în pânzeturi, de care nu mă atinsesem.

Scumpa şi credincioasa mea prietenă, nevasta căpitanului, era atât de mişcată de serviciile pe care i le făcusem în împrejurarea amintită mai înainte, încât nu numai că mi-a fost prietenă statornică, dar, cunoscându-mi situaţia, îmi făcea adesea daruri, când îi treceau bani prin mână, daruri cu care mă puteam întreţine de-a binelea, fără să fiu nevoită să cheltuiesc din ce era al meu. Până la urmă, mi-a făcut însă o propunere nefericită; anume, ţinând seama, cum spuneam mai înainte, că bărbaţii nu se ruşinează să facă pe oamenii cu stare pentru a câştiga o femeie cu avere, e foarte potrivit să le răspundem în limba lor şi, dacă se poate, să-i înşelăm pe înşelători.

Pe scurt, soţia căpitanului mi-a vârât în cap planul acesta şi mi-a spus că, dacă mă las călăuzită de ea, cu siguranţă că mă voi alege cu un bărbat bogat, fără a-i da prilej să-mi impute vreodată lipsa mea de avere. I-am răspuns că mă las cu totul în voia ei şi că nu voi deschide gura să vorbesc şi nici nu voi face vreun pas decât sub îndrumarea ei, nădăjduind că mă va scoate ea cu obrazul curat din încurcăturile în care mă va băga, lucru pentru care ea a spus că răspunde.

Primul pas la care m-a îndemnat a fost să-i spun verişoară şi să mă mut la ţară, în casa unei rude de-a ei spre care m-a îndreptat şi unde şi-a

adus şi bărbatul să mă viziteze; şi tot numindu-mă verişoară, a potrivit lucrurile în aşa fel, încât ea şi soţul ei au ajuns să mă poftească stăruitor să vin la oraş şi să stau în casa lor, căci acum aveau cu totul altă locuinţă decât cea dinainte. În al doilea rând, i-a povestit lui bărbatu-său că am o avere de cel puţin 1500 de lire şi că, după toate semnele, voi avea mai mult.

Era de ajuns să-i spună una ca asta lui bărbatu-său; eu nu mai aveam nevoie să fac nimic. Trebuia doar să stau liniştită şi să aştept norocul, fiindcă începuse să umble zvonul prin vecini că văduvioara care locuia la căpitanul X, e o mină de aur, că are cel puţin 1500 de lire şi poate chiar mai mult, de vreme ce aşa a zis căpitanul; şi ori de câte ori era întrebat, căpitanul răspundea fără şovăială că-i aşa, deşi habar n-avea de nimic în afacerea asta, în afară de ceea ce-i spusese nevastă-sa; şi nu socotea că face vreun rău, pentru că era încredinţat că lucrurile stau aşa. Cu o astfel de reputaţie de bogăţie, m-am văzut blagoslovită cu admiratori berechet (aveam de unde să aleg), cel puţin aşa-şi ziceau ei, ceea ce în treacăt fie spus, întăreşte cuvintele mele de mai sus. Aşa stând lucrurile, eu, care trebuia să joc fin, n-aveam nimic altceva de făcut decât să nimeresc între toţi pe omul cel mai potrivit scopului meu; cu alte cuvinte, omul în stare să se ia după zvonurile de bogăţie, fără să intre în prea multe amănunte; dacă nu izbuteam asta, nu făceam nimic, fiindcă situaţia mea nu prea îngăduia cercetări amănunţite.

Nu mi-a fost greu să dibui omul, judecându-l după felul cum îmi făcea curte. L-am lăsat să-i dea înainte cu declaraţiile că mă iubeşte mai mult ca orice pe lume; că dacă-l fericesc, asta-i ajunge, vorbe despre care ştiam că se întemeiază pe presupunerea că sunt foarte bogată, măcar că eu nu-i suflasem un cuvânt despre averea mea.

Ăsta mi-era omul, dar trebuia să-l pun zdravăn la încercare; era singurul mijloc de a mă

asigura, pentru că dacă nu se arăta la înălţime, ştiam că s-a zis cu mine, aşa cum ştiam că, dacă mă ia de nevastă, s-a zis cu el; şi dacă nu făceam eu nazuri în legătură cu averea lui, era sigur că o să înceapă el să facă în legătură cu a mea. Prin urmare, mai întâi, mă prefăcui că mă îndoiesc de sinceritatea lui; îi spuneam că cine ştie, poate-mi face curte de dragul banilor. El mi-a tăiat vorba cu o ploaie de declaraţii, cum spuneam mai sus, dar eu tot mă prefăceam că mă îndoiesc.

Într-o bună dimineaţă, îşi scoate inelul cu diamant şi scrie pe geamul odăii mele versul:

Te iubesc numai pe tine.

Eu citesc, îi cer să-mi împrumute inelul şi scriu dedesubt:

Aşa spune orice-ndrăgostit.

El ia din nou inelul şi mai scrie un vers:

Virtutea singură-i avere.

Eu i-l iau iarăşi şi scriu dedesubt:

Banii-s virtute, aurul destin.

S-a roşit ca para focului când a văzut că ţintesc bine şi, cu un soi de mânie în glas, mi-a zis că mă va birui şi a scris aşa:

Banii ţi-i dispreţuiesc şi totuşi te iubesc.

Am mizat totul pe ultima carte, după cum veţi vedea îndată, şi-am scris cu curaj, sub ultimul lui vers:

Săracă sunt; să văd acum cât eşti de drăgăstos.

Pentru mine acesta era tristul adevăr; n-aş putea spune dacă m-a crezut sau ba atunci îmi închipuiam că nu crede. Totuşi s-a repezit la mine, m-a luat în braţe şi, sărutându-mă înflăcărat şi cu cea mai neînchipuită patimă, m-a ţinut strâns şi pe urmă a cerut pană şi cerneală, fiindcă spunea că n-are răbdare să aştepte să ne scriem pe sticlă. A scos o bucată de hârtie şi a început din nou să scrie:

A mea să fii, deşi săracă.

Am luat pana şi am răspuns numaidecât:

În taină speri că am minţit.

El mi-a spus că nu-i frumos ce scriu, fiindcă sunt nedreaptă şi-i silesc să mă contrazică, ceea ce nu se potriveşte cu bunele maniere şi, de vreme ce, încetul cu încetul, l-am îndemnat spre mâzgăleli poetice, mă roagă să nu-l silesc să se oprească. Şi a scris mai departe:

Să nu vorbim decât despre iubire.

Iar eu am scris:

Iubeşte îndeajuns acea ce nu urăşte.

El a luat cuvintele astea drept o dovadă de bunăvoinţă şi a depus armele, adică pana. Spun că le-a socotit o dovadă de bunăvoinţă şi zău că aşa ar fi trebuit să le socotească, dac-ar fi ştiut totul. Totuşi le-a luat aşa cum doream eu, care voiam să-l fac să creadă că sunt gata să merg mai departe cu el ceea ce şi voiam, fiindcă era omul cel mai cumsecade pe care-l întâlnisem vreodată; şi de multe ori m-am gândit că trebuie să fii de două ori criminal ca să înşeli un astfel de om dar nevoia, care mă îndemna să mă căpătuiesc, era

poruncitoare Desigur că dragostea lui pentru mine şi firea lui de om cumsecade, deşi mă îndemnau să nu mă port urât cu el, îmi arătau totuşi fără putinţă de îndoială că el va primi dezamăgirea mai uşor decât unul violent din fire, care n-ar fi putut să mă atragă decât tocmai prin acele patimi ce nenorocesc femeile.

În afară de asta, deşi glumisem (aşa îşi închipuia el) de atâtea ori cu privire la sărăcia mea, totuşi când avea să descopere că totul fusese adevărat, orice drum spre protestări avea să-i fie închis, având în vedere că, în glumă sau serios, omul se arătase gata să mă ia fără să se uite la zestre şi că, în glumă sau serios, eu îl prevenisem că sunt foarte săracă aşa încât, într-un cuvânt, oricum ar fi fost, îl aveam în mână; şi deşi mai târziu ar fi putut spune că a fost păcălit, totuşi niciodată n-ar fi putut spune că eu fusesem aceea care-l păcălisem.

După întâmplarea asta, se ţinea scai de mine, iar eu, dându-mi seama că nu e primejdie să-l pierd, am făcut pe nepăsătoarea cu el, mai mult chiar decât ar fi fost cuminte; dar prevedeam că această nepăsare îmi va fi de mare folos, când voi ajunge să-i mărturisesc adevărul; şi făceam totul cu atât mai mare chibzuială, cu cât îmi dădeam seama că el înţelege din purtarea mea fie că am bani mai mulţi, fie că am judecată mai multă, şi că nu-mi place să risc.

Într-o zi, mi-am luat inima în dinţi şi i-am spus că, deşi îmi făcuse declaraţii de adevărat îndrăgostit, făgăduindu-mi că mă va lua fără să facă cercetări în privinţa averii mele, iar eu eram gata să-i răspund pe măsura făgăduielii sale şi deci să fac, pe cât îmi îngăduia înţelepciunea, cât mai puţine cercetări cu privire la averea lui, totuşi nădăjduiam că-mi va îngădui să-i pun câteva întrebări, la care el va răspunde sau nu va răspunde, după cum va crede de cuviinţă; una din întrebări privea felul cum vom trăi şi locul unde

vom sta, fiindcă auzisem că are o mare plantaţie în Virginia şi i-am spus că nu-mi surâde să mă mut acolo.

Întrebarea mea l-a făcut să-mi dea de bunăvoie amănunte în legătură cu treburile lui şi să-mi spună sincer şi deschis tot ce-l privea, iar eu am înţeles că era om cu trecere în lume, dar că cea mai mare parte a averii lui era alcătuită din trei plantaţii, pe care le avea în Virginia şi care-i aduceau venitul frumuşel de 300 de lire pe an; ba poate că dacă ar fi trăit acolo, i-ar fi adus de patru ori mai mult. "Foarte bine", mi-am spus eu, "n-ai decât să mă duci acolo când pofteşti, măcar că eu n-o să te îndemn dinainte."

Am făcut haz de cum o să arate el în Virginia; dar mi-am dat seama că e gata să facă tot ce doresc eu, aşa încât am schimbat vorba. I-am spus că am temei să nu doresc a trăi acolo; fiindcă dacă plantaţiile lui s-ar ridica până la aşa preţ, eu nu m-aş potrivi la avere cu un gentleman având un venit de 1200 de lire pe an, cât zicea el că va produce moşia lui.

El mi-a răspuns că nici nu-i pasă de averea mea; îmi spusese doar de la bun început că nu-l interesează şi era hotărât să se ţină de cuvânt; dar orice ar fi, mă încredinţa că nu-mi va cere niciodată să plec în Virginia cu el şi nici nu se va duce acolo fără mine, decât la dorinţa mea.

Vă închipuiţi că toate astea erau pe placul meu şi zău că lucrurile nu s-ar fi putut brodi mai bine. Am continuat deci jocul, dovedind acea nepăsare de care el se mira adesea, şi amintesc lucrul acesta mai ales ca să fac din nou femeile să înţeleagă că numai lipsa lor de îndrăzneală a coborât într-atâta preţul seminţiei femeieşti şi pricinuieşte tratamentul prost de care au parte femeile; dacă femeile ar risca din când în când să piardă câte un pretendent neghiob, dintre cei cu fumuri, cu siguranţă că ar fi mai rar jignite şi mai des curtate. Chiar dacă i-aş fi dezvăluit starea

averii mele şi i-aş fi spus că n-aveam nici măcar 500 de lire, când el se aştepta la 1500, totuşi îl prinsesem atât de bine în plasă şi-l făcusem să joace atâta, încât aveam mulţumirea să cred că mă va lua în orice condiţii aşa s-a şi întâmplat şi când a aflat adevărul a fost mai puţin mirat decât aş fi crezut, pentru că, neputându-mă învinui cât de puţin pe mine, care păstrasem până la sfârşit un aer nepăsător, n-avea ce spune decât că se aşteptase la mai mult, dar chiar dac-ar fi fost şi mai puţin, tot nu s-ar fi căit de târgul încheiat; atât doar că n-ar fi fost în stare să mă ţină atât de bine cum ar fi dorit.

Pe scurt, ne-am luat şi credeţi-mă că pentru mine a fost o căsătorie fericită; căci era bărbatul cel mai de treabă de care a avut parte vreodată o femeie, numai că nu stătea chiar aşa de bine cum îmi închipuiam, după cum, pe de altă parte, nici el nu s-a ales cu cât se aştepta.

După căsătorie, şovăiam să-i aduc mica mea avere, şi să-i arăt că n-am mai mult; dar mă simţeam datoare s-o fac, aşa încât într-o zi, când eram singuri, am găsit cu cale să deschid eu vorba.

— Dragul meu, zic, suntem căsătoriţi de două săptămâni; nu crezi că e momentul să afli dacă ai luat o femeie cu ceva avere sau una fără nimic?

— Oricând crezi de cuviinţă, draga mea, zice el. Sunt mulţumit c-am luat o femeie pe care o iubesc; nu te-am supărat, zice, cu prea multe cercetări.

— E adevărat, i-am răspuns, dar vezi că e o încurcătură din care nu ştiu cum să ies.

— Ce încurcătură, draga mea? zice el.

— Păi, zic eu, e cam greu pentru mâne şi mai greu încă pentru tine. Am aflat că te-a înştiinţat căpitanul (adică bărbatul prietenei mele) cum că sunt mai bogată decât am pretins vreodată că sunt, şi te rog să mă crezi că nu eu l-am pus să spună aşa.

— Da, face el, poate că mi-o fi spus căpitanul dar ce-i cu asta? Dacă n-ai atât cât a spus el, vina e

a lui, dar tu nu mi-ai spus niciodată care ţi-e averea, aşa încât nu te pot învinui, chiar dacă n-ai nici o leţcaie.

— E atât de adevărat ce spui, zic eu, şi atât de mărinimos, încât gândul că am avere puţină e de două ori întristător pentru mine.

— Cu cât ai mai puţin, draga mea, zice el, cu atât mai rău pentru amândoi dar nădăjduiesc că mâhnirea ta nu are nimic de-a face cu teama că nu mă voi purta frumos cu tine pentru că n-ai zestre. Nu, n-avea grijă dacă n-ai nimic, spune-mi deschis aş putea spune căpitanului că m-a înşelat, dar niciodată n-o să spun că m-ai înşelat tu, fiindcă nu mi-ai dat oare să înţeleg că eşti săracă? Şi-ar fi trebuit să mă aştept să fii.

— Dragul meu, zic eu, mă bucur că nu sunt de vină c-ai fost înşelat înainte de căsătorie. Dacă te-oi înşela de aci înainte, va fi cum nu se poate mai rău; e, din păcate, adevărat că sunt săracă, dar nici aşa încât să n-am o leţcaie şi scoţând câteva hârtii, i-am dat vreo 160 de lire. Ţine ceva, dragul meu, i-am spus, şi află că asta nu-i tot.

Cu vorbele mele dinainte îl făcusem aproape să nu se mai aştepte ia nimic, aşa încât banii aceştia, deşi puţini, au fost de două ori bineveniţi a recunoscut că e mai mult decât se aştepta fiindcă, după cele spuse de mine, nici nu se îndoia că hainele mele elegante, ceasul de aur şi un inel sau două cu diamante îmi alcătuiau toată averea.

L-am lăsat să se bucure timp de două sau trei zile de cele 160 de lire şi, pe urmă, într-o zi, când am ieşit în oraş, i-am mai adus un mic dar de 100 de lire în aur, ca şi cum m-aş fi dus anume ca să scot banii aceştia. I-am dat, spunându-i:

— Iată un pic de zestre.

După încă o săptămână, i-am mai dat 180 de lire şi vreo 60 în pânzeturi, despre care l-am făcut să creadă că fusesem nevoită să le primesc o dată cu cele 100 de lire în aur, în schimbul unei datorii

de 600 de lire, din care nu scosesem mai mult decât cinci şilingi pe liră şi asta cu greutate.

— Şi acum, dragul meu, zic, îmi pare rău, dar trebuie să ştii că ţi-am dat toată averea mea. Am adăugat că, dacă omul căruia îi împrumutasem 600 de lire nu m-ar fi înşelat, aş fi fost o femeie cu 1000 de lire, dar şi aşa cum stăteau lucrurile, fusesem credincioasă cuvântului meu, nepăstrându-mi nimic şi chiar dacă aş fi avut mai mult, totul ar fi fost al lui.

El s-a simţit atât de îndatorat, când a văzut cum mă port, şi atât de încântat de sumă fiindcă trecuse printr-o spaimă zdravănă, la gândul că n-o să se aleagă cu nimic încât primi totul cu recunoştinţă. Şi aşa am ieşit cu obrazul curat, deşi minţisem, şi am trecut drept bogată fără să am bani, după ce mulţumită acestei înşelăciuni mă alesesem cu un bărbat; un pas care, în treacăt fie spus, e, după părerea mea, unul dintre cele mai primejdioase pe care poate să-l facă o femeie şi de pe urma căruia se poate alege cu un tratament groaznic după măritiş.

Bărbatu-meu, ca să fiu dreaptă cu el, era un om cu inimă de aur, dar nu era prost şi văzând că venitul lui nu se potriveşte cu felul de viaţă pe care şi-l propusese, dacă i-aş fi adus zestrea aşteptată şi, cam dezamăgit de profitul plantaţiilor din Virginia, mi-a împărtăşit de multe ori gândul de a porni într-acolo şi a se statornici pe pământul lui şi adesea îmi zugrăvea în culori frumoase viaţa de acolo, spunând cât e de ieftină, de îmbelşugată, de plăcută şi multe altele.

Eu am început să înţeleg încotro bate şi, într-o dimineaţă, l-am luat fără ocolişuri şi i-am spus că pricep ce urmăreşte; i-am spus că deoarece moşia lui nu aduce mare profit din cauza depărtării, în comparaţie cu ce ar aduce dacă el ar sta acolo, înţeleg dorinţa lui de a se muta pe meleagurile acelea; că ştiindu-l dezamăgit de soţia lui şi cu speranţele înşelate, nu pot face altceva pentru a-l

despăgubi decât să-i spun că sunt bucuroasă să plec în Virginia, ca să trăiesc cu el acolo.

El a răspuns propunerii mele cu mii de drăgălăşenii. Mi-a mărturisit că, deşi fusese dezamăgit în aşteptările lui în ceea ce priveşte averea, nu fusese dezamăgit cât priveşte nevasta, că mai mult nici nu poate cere unei neveste, dar că propunerea mea era atât de frumoasă, încât nu găsea cuvinte să-mi mulţumească.

Ca să nu mai lungesc vorba, ne-am înţeles să plecăm. Mi-a spus că are acolo o casă foarte bună, bine mobilată, în care trăieşte maică-sa împreună cu o soră şi că alte rubedenii nu mai are; că de îndată ce el va ajunge în Virginia, ele se vor muta în altă casă, care era a maică-si pe viaţă şi a lui după moartea ei, aşa încât casa va fi numai a mea şi într-adevăr lucrurile erau chiar cum spunea el.

Am încărcat pe bordul vasului cu care am plecat multă mobilă de bună calitate pentru casa noastră, stocuri de pânzărie şi alte lucruri trebuincioase, de asemeni un transport de marfă pentru vânzare şi am pornit.

N-are rost să vă istorisesc cum a decurs călătoria, care a fost lungă şi plină de primejdii; n-am ţinut jurnal nici cu, nici bărbatu-meu. Tot ce pot să vă spun e că, după o traversare îngrozitoare, după ce am trecut de două ori prin înspăimântătoare furtuni şi o dată printr-o spaimă şi mai cumplită, pricinuită de un pirat care a urcat pe puntea corăbiei şi ne-a jefuit de aproape toate proviziile şi, ceea ce ar fi pus capac la toate, îl luase şi pe bărbatu-meu, dar mi l-a lăsat în urma rugăminţilor mele cum spun, după toate întâmplările astea groaznice, am debarcat la York River in Virginia şi, ajunşi pe plantaţia noastră, am fost primiţi de mama soţului meu, cu cea mai mare duioşie şi dragoste.

Am trăit cu toţii laolaltă, căci soacră-mea, la rugăminţile mele, a rămas mai departe în casă. Era o mamă prea cumsecade ca să ne despărţim de ea.

La început, bărbatu-meu a fost aşa cum îl ştiam, iar eu mă socoteam cea mai fericită făptură în viaţă, când o întâmplare ciudată şi surprinzătoare a pus, cât ai clipi din ochi, capăt acestei fericiri şi m-a adus în starea cea mai nenorocită ce se poate închipui.

Mama era o bătrână pot să-i spun aşa, căci fiu-său trecuse de treizeci de ani foarte veselă şi de ispravă. Era, cum spun, foarte plăcută în societate şi mă distra, când era numai cu mine, istorisindu-mi nenumărate poveşti, fie din ţara unde locuiam acum, fie de aiurea.

Printre altele, mi-a povestit că cea mai mare parte a locuitorilor din colonia aceea ajunseseră acolo, venind din Anglia în împrejurări foarte grele; că erau, în general, de două feluri: fie aduşi de stăpânii corăbiilor pentru a fi vânduţi ca servitori, fie deportaţi, după ce fuseseră descoperiţi vinovaţi de fapte ce se pedepsesc cu moartea.

— Când ajung aici, zice, nu facem nici o deosebire între ei; plantatorii îi cumpără şi ei lucrează de-a valma la câmp, până li se împlineşte timpul. Când şi-au ispăşit pedeapsa, zice, sunt încurajaţi să devină şi ei plantatori; cârmuirea le dă un anumit număr de acri, iar ei se apucă să desţelenească pământul şi pe urmă cultivă tutun sau grâu, pentru folosinţa lor; şi cum negustorii le dau pe credit unelte şi cele trebuincioase înainte de recoltă, oamenii plantează în fiecare an ceva mai mult decât în anul trecut şi astfel îşi cumpără tot ce le trebuie cu ajutorul recoltei următoare. Şi aşa, fetiţo, zice ea, mulţi puşcăriaşi din Newgate ajung aici oameni mari, şi avem printre noi câţiva judecători de pace, ofiţeri de gardă civică şi magistraţi de oraşe, care au fost pe vremuri însemnaţi cu fierul înroşit în palmă.

Tocmai ajunsese la această parte a istorisirii, când s-a oprit, din pricină că nici ea nu era străină de povestea asta. Mi-a mărturisit apoi, cu multă voie bună, că făcea parte dintre locuitorii ce-şi

datorau obârşia celei de a doua categorii; că fiindcă se întrecuse cu gluma într-o anume împrejurare şi ajunsese criminală, fusese şi ea îmbarcată.

— Iată şi semnul, fetiţo, mi-a spus, arătându-mi o mână albă şi frumoasă, dar cu palma însemnată, aşa cum se întâmplă în astfel de cazuri.

Povestea asta m-a mişcat mult, dar mama a spus zâmbindu-mi:

— Nu trebuie să socoteşti lucrul ăsta ciudat, fata mea; câţiva dintre cei mai aleşi oameni din ţară sunt însemnaţi în palmă şi nu le e ruşine să mărturisească asta. De pildă, primarul, zice, a fost un vestit pungaş de buzunare judecătorul Ba..r a fost spărgător de prăvălii şi amândoi au fost arşi cu fierul roşu în palmă; şi-aş mai putea să-ţi numesc mulţi ca ei.

Am mai avut discuţii de acest fel şi ea mi-a dat nenumărate exemple. După câtăva vreme, într-o zi când îmi depăna povestea unui deportat sosit doar de vreo două-trei săptămâni, am rugat-o, cu glas tainic, să-mi spună câte ceva din povestea ei; ea mi-a istorisit în chipul cel mai deschis şi mai simplu cum picase, în tinereţe, printre oameni deocheaţi, fiindcă maică-sa o trimitea adesea să ducă de mâncare unei rude închise la Newgate, care, fiind ţinută în foame şi mizerie şi osândită pe urmă la moarte, a fost păsuită numai spunând că-i însărcinată. Femeia s-a prăpădit totuşi mai târziu în temniţă.

Aici soacră-mea a început o descriere lungă a obiceiurilor păcătoase din locul acela blestemat.

— Şi bagă de seamă, fetiţo, zice, poate că tu nu ştii mare lucru sau poate nici n-ai auzit vreodată vorbindu-se despre asta; dar află, zice, şi aici o ştie toată lumea, că numai închisoarea Newgate face mai mulţi hoţi şi pungaşi decât toate cluburile şi societăţile de ticăloşi din ţară; e un loc blestemat, a mai zis, de unde se trage jumătate din colonia asta.

Şi a mers mai departe cu povestea ei, istorisind atât şi cu atâtea amănunte, încât am început să mă simt foarte prost; şi când a ajuns la o întâmplare unde a trebuit să-şi spună numele, am crezut că voi cădea jos. Ea îşi dădu seama că sunt tulburată si mă întrebă dacă nu mă simt bine şi ce mă doare. I-am răspuns că eram atât de mişcată de povestea tristă pe care mi-o istorisise, încât mă simţeam copleşită şi o rugam să nu-mi mai vorbească despre asta.

— De ce, draga mea, m-a întrebat ea cu bunăvoinţă, de ce trebuie să te tulbure asemenea lucruri? Toate astea s-au întâmplat cu mult înainte de vremea ta, şi pe mine, acum, nu mă mai tulbură de fel; ba chiar privesc îndărăt la ele cu oarecare mulţumire, căci datorită lor am ajuns în locurile astea.

Pe urmă, mi-a spus cum s-a pripăşit într-o familie de oameni de treabă, unde s-a purtat bine, iar la moartea stăpânei, stăpânul a luat-o pe ea de nevastă *şi* de la el l-a avut pe soţul meu şi pe soră-sa. Apoi, străduindu-se şi gospodărind bine, după moartea soţului său a adus îmbunătăţiri plantaţiei de a făcut-o să arate cum arată acum, aşa încât cea mai mare parte a averii se datora ei şi nu soţului, căci de şaisprezece ani era văduvă.

Partea asta a istoriei am ascultat-o neatentă, fiindcă voiam morţiş să mă retrag şi să las frâu liber durerii; judece oricine care mi-a fost groaza, când am înţeles că femeia asta era nici mai mult, nici mai puţin decât mama mea, că aveam doi copii şi eram însărcinată cu al treilea de la fratele meu şi mă culcam cu el în fiecare seară.

Eram acum cea mai nefericită femeie din lume. Doamne, totul ar fi fost (bine, dacă n-aş fi auzit niciodată povestea asta; că doar n-ar fi fost nici o crimă să mă culc cu soţul meu, dacă n-aş fi ştiut cine este.

Mintea îmi era apăsată de o asemenea povară, încât nu mai puteam să adorm; n-avea nici un rost

să dau totul la iveală, dar nici nu era cu putinţă să ascund adevărul, ba chiar eram sigură că voi vorbi în somn şi că, vrând-nevrând, tot îl va afla bărbatul meu din gura mea. Dacă mă trădam, pe bărbatul meu îl pierdeam sigur, căci prea era om bun şi cinstit ca să mai rămână bărbatu-meu, după ce va fi aflat că-i fusesem soră. Aşa încât eram în cea mai mare încurcătură.

Las în seama fiecărui om să judece greutăţile care-mi stăteau în cale. Eram departe, nespus de departe de ţara mea, şi să mă întorc era de neînchipuit. Trăiam foarte bine, dar în împrejurări ce nu puteau fi îndurate. Dacă m-aş fi destăinuit mamei mele, ar fi fost greu s-o conving în ce priveşte amănuntele şi apoi, n-aveam dovezi. Pe de altă parte, dacă ea mă întreba şi intra la bănuială, eram pierdută, căci numai pomenirea unor astfel de lucruri m-ar fi despărţit pe dată de soţul meu, fără s-o câştig nici pe maică-mea, nici pe el, aşa încât mă zbăteam între uimire şi nesiguranţă.

Între timp însă, deoarece nu mai aveam nici o îndoială, trăiam cu bună ştiinţă în incest şi curvie, sub înfăţişarea unei neveste cinstite; şi măcar că nu mă tulbura prea tare gândul că păcătuiesc, totuşi fapta avea ceva potrivnic naturii în ea, aşa încât simţeam silă faţă de bărbatul meu. Totuşi, chibzuind bine lucrurile, am hotărât că trebuie neapărat să ascund totul şi să nu destăinuiesc nimic nici mamei, nici soţului meu. Şi aşa am mai trăit trei ani, apăsată de o povară pe care cu greu v-o puteţi închipui.

În timpul ăsta, maică-mea îmi spunea adesea poveşti vechi despre aventurile ei de pe vremuri, care, oricum, nu-mi făceau plăcere; căci, deşi nu-mi spunea deschis, eu înţelegeam din vorbele ei şi făcând legătură cu cele auzite de la primii mei tutori, că, în tinereţe, mama fusese o hoaţă şi o târfă; cred însă cu tărie că se căise din toată inima pentru amândouă păcatele şi că acum era o femeie foarte cucernică, credincioasă, cumpătată.

Ei, dar oricum ar fi fost viaţa ei, e sigur că a mea mă apăsa rău; căci trăiam, cum am spus, în cea mai păcătoasă curvie şi, fiindcă nu mă puteam aştepta să iasă nimic bun din toate astea, lucrurile nici nu s-au sfârşit cu bine, acea bunăstare înşelătoare prefăcându-se în mizerie şi ruină. A mai trecut, ce e drept, timp până am ajuns aici, dar totul mergea pe dos, şi ceea ce era mai prost, bărbatu-meu s-a schimbat în chip ciudat, devenind arţăgos, gelos şi urâcios, iar eu, pe măsură ce purtarea lui se făcea mai neînţeleasă şi mai nedreaptă, îl răbdam tot mai puţin. Lucrurile au ajuns atât de departe şi ne duşmăneam atât de tare, încât i-am cerut să-şi îndeplinească o făgăduială dată mie de bunăvoie când primisem să plec cu el din Anglia, anume că dacă nu mi-o plăcea să trăiesc aici, să ne întoarcem în Anglia oricând oi vrea, prevenindu-l însă cu un an înainte şi lăsându-l să-şi orânduiască treburile.

Prin urmare, i-am cerut să-şi îndeplinească făgăduiala, dar trebuie să mărturisesc că nu i-am cerut-o în cuvintele cele mai îndatoritoare; eu repetam mereu că el se poartă urât cu mine, că eu sunt departe de prietenii mei şi nu pot să-mi fac dreptate, că e gelos fără temei, căci purtarea mea e fără prihană, iar el nu-mi poate găsi pricină drept care plecarea în Anglia o să înlăture orice prilej de supărare între noi.

Am stăruit cu atâta hotărâre, încât n-a avut încotro şi a trebuit să aleagă între a-şi ţine cuvântul sau a şi-l călca, măcar că, iscusit şi meşter la lucruri din astea cum era, a folosit-o pe maică-sa şi pe alţii pentru a mă face să-mi schimb gândul. Adevărul era însă că temeiul acestei hotărâri sălăşluia în inima mea şi, tocmai pentru că inima mea se înstrăinase de el, ostenelile lui erau zadarnice. Mă dezgusta gândul de a dormi în acelaşi pat cu el şi mă prefăceam de mii de ori bolnavă sau supărată ca să-l împiedic să se atingă de mine, căci nimic nu mă îngrozea mai mult decât

teama de a rămâne din nou însărcinată, lucru ce putea fi împiedicat sau cel puţin amânat prin plecarea mea în Anglia.

Totuşi, în cele din urmă, l-am scos în aşa hal din fire, încât l-am făcut să ia o hotărâre pripită şi nenorocită, anume să nu mă lase să plec în Anglia; fiindcă deşi îmi făgăduise, era un lucru nechibzuit, de pe urma căruia el avea să rămână ruinat, cu familia împrăştiată, fără rost pe lume; prin urmare, zicea el, nu trebuia să-i cer una ca asta şi nici o nevastă din lume, care ţine la familia ei şi la bunăstarea bărbatului, n-ar stărui într-o asemenea treabă.

Iar eram doborâtă deşi, chibzuind în linişte şi văzându-l pe bărbatul meu aşa cum era de fapt, un om harnic, grijuliu şi care habar n-avea de situaţia mea nenorocită, nu puteam decât să recunosc că propunerea mea era cu totul lipsită de noimă şi că nici o femeie căreia îi stătea la inimă binele familiei ei n-ar fi dorit una ca asta.

Numai că nemulţumirile mele erau de alt soi; nu-l mai priveam ca pe un soţ, ci ca pe o rudă apropiată, ca pe fiul mamei mele, şi eram hotărâtă să scap într-un fel sau altul de el, dar cum — încă nu ştiam.

Gurile rele spun despre noi femeile că, dacă ne intră ceva în cap, nu-i chip să ne muţi gândul; pe scurt, nici o clipă nu încetam să chibzuiesc mijloacele de a obţine călătoria şi am ajuns până acolo încât, în cele din urmă, i-am propus bărbatului meu să plec fără el. Asta l-a scos cumplit din fire şi omul mă învinuia nu numai de a fi o nevastă rea, ci şi o mamă potrivnică firii şi mă întreba cum puteam să mă gândesc fără a mă îngrozi să-i las pe cei doi copii (căci unul se prăpădise) fără mamă şi să nu-i mai văd niciodată. E drept că, dacă totul ar fi mers cum trebuie, n-aş fi făcut una ca asta, dar acum dorinţa mea era să nu-i mai văd niciodată nici pe ei, nici pe bărbatu-meu; cât despre învinuirea de a fi potrivnică firii,

ştiam ce să-mi răspund mie însămi în privinţa asta, căci doar întreaga mea legătură cu el era cât se poate de potrivnică firii.

Totuşi n-a fost chip s-o scot la capăt cu bărbatu-meu; nu voia în ruptul capului nici să mă însoţească, nici să mă lase să plec fără el şi nu-mi stătea în puteri s-o pornesc fără încuviinţarea lui, după cum ştie oricine care cunoaşte constituţia acestei ţări.

Au fost multe certuri în familie din pricina asta şi începuseră să se înteţească rău fiindcă din pricina înstrăinării mele, nu-mi mai măsuram cuvintele şi uneori scăpam vorbe care-l scoteau pe el din minţi; pe scurt, m-am străduit cât am putut să ajungem la despărţire, lucru pe care-l doream mai mult ca orice.

El mi-a luat purtarea în nume de rău, ceea ce era şi cazul, fiindcă, până la urmă, n-am mai vrut nici să împart patul cu el şi, cum gândul rupturii mă făcea, cu orice prilej, să săr peste cal, omul a ajuns să-mi spună o dată că mă crede nebună şi că, dacă nu mă schimb, mă pune sub supraveghere; cu alte cuvinte, mă bagă într-o casă de nebuni. I-am răspuns c-o să descopere cât sunt de departe de nebunie şi că nu stă nici în puterea lui, nici a altui ticălos, să mă ucidă. Mărturisesc totuşi că gândul de a fi pusă într-o casă de nebuni mă înspăimânta de-a binelea, asta luându-mi dintr-o dată putinţa de a da la iveală adevărul, căci atunci nimeni n-ar fi crezut o vorbă din toată povestea.

Gândul ăsta m-a împins la hotărârea de a da totul pe faţă orice s-ar întâmpla pe urmă; dar cum să fac şi cui să spun mi se păreau greutăţi de neînvins, până când a izbucnit o altă ceartă între mine şi bărbatu-meu, care a întins coarda atât de tare, încât gata eram să-i arunc totul în faţă; şi deşi m-am străduit să n-ajung la amănunte, totuşi am vorbit destul ca să-l neliniştesc la culme şi, până la urmă, am turnat toată povestea.

El a început, întrebându-mă calm de ce sunt atât de hotărâtă să plec în Anglia; eu m-am apărat şi, fiindcă o vorbă răstită o aduce pe următoarea, cum se întâmplă de obicei în certurile de familie, mi-a spus că nu mă port cu el ca şi cum ar fi bărbatu-meu şi nu vorbesc despre copiii mei ca o mamă; pe scurt, că nu merit să fiu tratată ca o nevastă; că mă luase cu frumosul, că-mi explicase cu toată bunăvoinţa şi liniştea pe care e dator s-o arate un bărbat şi un creştin, dar că-i răspunsesem urâcios, că-l tratasem ca pe un câine nu ca pe un om, şi că mă purtam cu el de parc-ar fi fost străinul cel mai vrednic de dispreţ, iar nu bărbatul meu; că deşi îi era urât să folosească violenţa, socotea că acum era nevoit s-o facă şi că pe viitor se vedea silit să ia măsuri care să mă oblige să-mi fac datoria.

Mie mi se aprinsese rău sângele şi nici că se putea să arate cineva mai scos din minţi. I-am spus că dispreţuiam deopotrivă mijloacele lui blânde cât şi pe cele tari; că în ce priveşte plecarea mea în Anglia, eram hotărâtă să plec, întâmple-se ce s-o întâmpla; cât despre faptul că nu-l tratez ca pe un bărbat şi că nu mă port ca o mamă faţă de copiii mei, s-ar putea să fie mai mult adevăr în asta decât îşi închipuie el acum; dar că socoteam cu cale să-i spun doar atât că nici el nu-mi era bărbat legiuit, nici ei copii legiuiţi şi că aveam motive să nu-i socotesc pe nici unul dintre ei altfel decât cum îi socoteam.

Mărturisesc că m-a cuprins mila de el în timp ce-i vorbeam aşa, fiindcă s-a făcut galben ca un mort şi a amuţit, de parcă l-ar fi lovit trăsnetul, ba chiar o dată sau de două ori mi s-a părut c-o să-şi piardă cunoştinţa; pe scurt, vorbele mele i-au provocat o criză care semăna a apoplexie; a început să tremure, broboane de sudoare îi alunecau pe obraji, deşi era rece ca gheaţa, aşa încât a trebuit să caut ceva care să-l aducă în simţiri. Când şi-a venit în fire, i s-a făcut greaţă şi

a început să verse, încât a trebuit, puţin după aceea, să-l băgăm în pat, iar a doua zi dimineaţă avea fierbinţeli grozave.

Dar totul a trecut şi omul s-a însănătoşit, deşi încet, iar când i-a fost un pic mai bine, mi-a spus că-l rănisem de moarte cu vorbele mele şi că numai un lucru voia să mă întrebe, înainte de a-mi cere o explicaţie. Eu l-am întrerupt, spunându-i că-mi pare rău că mersesem atât de departe, acum când vedeam în ce stare de tulburare îl aduseseră vorbele mele, dar că-l rugam să nu-mi pomenească de explicaţii, pentru că asta nu putea decât să înrăutăţească lucrurile.

Cuvintele mele i-au sporit nerăbdarea şi l-au nedumerit dincolo de orice măsură; fiindcă acum i se trezea bănuiala că e la mijloc o taină care încă nu fusese dezvăluită, dar nu putea să ghicească câtuşi de puţin despre ce e vorba; prin mintea lui umbla gândul că aveam, şi un alt soţ în viaţă, dar eu l-am asigurat că nici pomeneală de aşa ceva nu putea fi. Într-adevăr, celălalt bărbat al meu era mort de-a binelea pentru mine şi-mi spusese doar să-l socotesc ca atare aşa încât, în privinţa asta, eram cu desăvârşire liniştită.

Îmi dădeam seama acum că lucrurile ajunseseră prea departe ca să mai pot ascunde ceva, şi chiar bărbatu-meu mi-a dat, spre marea mea mulţumire, prilejul de a mă uşura de taină. Şi-a bătut capul cu mine trei sau patru săptămâni, dar fără rost, ca să afle doar dacă rostisem cuvintele acelea numai ca să-l scot din minţi sau dacă era vreo fărâmă de adevăr în ele. Dar eu mă ţineam tare şi nu voiam să lămuresc nimic, dacă nu consimţea mai întâi să plec în Anglia, ceea ce, zicea el, n-o să îngăduie cât o trăi; pe de altă parte, eu îi spuneam că stă în puterea mea să-l fac să vrea când mi-o place mie, ba mai mult, să-l fac să mă roage să plec; şi asta-i aţâţa curiozitatea şi-l făcea cicălitor la culme.

În cele din urmă, îi povesteşte maică-si toată istoria şi o pune pe ea să scoată totul de la mine, treabă pentru care femeia şi-a pus în joc toată dibăcia. Dar eu i-am închis gura, în doi timpi şi trei mişcări, spunându-i că întreaga taină sălăşluieşte în ea, că dacă ascundeam ceva, asta se datora respectului ce i-l datoram ei, că pe scurt, nu puteam spune mai mult şi, prin urmare, o imploram să nu stăruie.

Ea a amuţit când a prins încotro bat, neştiind ce să spună şi ce să creadă; dar, înlăturând bănuiala şi socotind totul o politică de-a mea, m-a cicălit mai departe de dragul fiului ei şi ca să dreagă, chipurile, ruptura dintre noi doi. Cât despre asta, i-am zis eu, gândul ei e bun, dar e cu neputinţă să se întâmple aşa; căci dacă i-aş dezvălui adevărul, pe care ea dorea să-l afle, ar recunoaşte ea însăşi că e cu neputinţă şi ar înceta să dorească una ca asta. În cele din urmă însă, parcă m-am lăsat biruită de cicălelile ei şi i-am spus că îndrăznesc să-i împărtăşesc o taină de cea mai mare însemnătate, după cum va vedea şi ea numaidecât, dar că primesc s-o încredinţez inimii ei, numai dacă se leagă solemn să nu-i spună nimic fiului ei fără consimţământul meu.

A durat mult până mi-a făgăduit, dar a primit mai degrabă asta decât să nu afle taina cea mare şi, după multe pregătiri, m-am apucat de i-am depănat toată povestea. Mai întâi i-am spus că are o mare vină în ruptura nefericită dintre fiul ei şi mine, căci îmi istorisise povestea ei şi-mi dezvăluise numele pe care-l purta la Londra, iar că mirarea pe care o citise atunci pe chipul meu de acolo venea. După aceea i-am spus povestea mea şi numele meu adevărat, asigurând-o şi prin alte semne, pe care nu le putea tăgădui, că nu eram alta, că nu eram nici mai mult nici mai puţin decât copilul ei fiica ei, născută din trupul ei la Newgate; aceea care în pântece stându-i o scăpase de spânzurătoare şi pe

care ea o lăsase în mâinile cutăruia şi cutăruia, când fusese deportată.

E cu neputinţă să redau uimirea care o cuprinse; nu prea avea poftă să creadă povestea sau să-şi amintească amănuntele: căci prevăzu îndată în ce încurcătură va intra toată familia; dar totul se potrivea atât de minunat cu lucrurile pe care mi le istorisise dânsa, lucruri pe care, dacă nu mi le-ar fi spus, poate că acum ar fi fost încântată să le fi tăgăduit, încât i-am închis gura, iar ea n-a avut altceva de făcut decât să mă cuprindă în braţe, să mă sărute şi să plângă cu foc, fără să scoată multă vreme un cuvânt. În cele din urmă, a izbucnit:

— Nefericită copilă! a zis, ce întâmplare nenorocită te-a putut aduce aci? Şi încă în braţele fiului meu! Nenorocito, zice, păi suntem cu toţii pierduţi! Căsătorită chiar cu fratele tău! Trei copii dintre care doi în viaţă, toţi din aceeaşi carne şi acelaşi sânge! Fiul şi fiica mea să se culce împreună ca soţ şi soţie! Ce încurcătură, ce sminteală! Nefericită familie! Ce-o să se întâmple cu noi? Ce-o să se spună? Ce-i de făcut?

Şi-aşa a vorbit multă vreme; iar eu n-aveam putere să vorbesc şi chiar de-aş fi avut, nu ştiam ce să spun, caci fiecare vorbă îmi rănea sufletul. Şi cu această uluire în cuget ne-am despărţit după prima convorbire, şi maică-mea era încă mai uimită decât mine, fiindcă pentru dânsa lucrurile erau mai noi. Totuşi mi-a făgăduit încă o dată că nu-i va spune nimic fiului ei, înainte să mai stăm noi două de vorbă.

Vă închipuiţi că n-a durat mult până la o nouă convorbire despre acelaşi subiect de data asta, ca şi cum ar fi vrut să uite povestea pe care mi-o spusese despre ea însăşi sau şi-ar fi închipuit că uitasem eu unele amănunte, maică-mea a început să mi-o spună din nou, schimbând unele lucruri şi trecând altele cu vederea dar eu i-am împrospătat amintirea cu multe fapte despre care bănuiam că le

uitase şi, pe urmă, am repovestit cu atâta dibăcie toată istoria, încât i-a fost cu neputinţă să scape de adevăr; şi atunci iară s-a pornit pe văicăreli şi a început să se căineze pentru nenorocul ei. După ce s-a mai potolit ea un pic, ne-am apucat să socotim cu de-amănuntul ce trebuie făcut, înainte de a dezvălui totul bărbatului meu. Dar ce rost aveau toate consfătuirile noastre? Nici una dintre noi nu vedea nici o ieşire şi nici cum ar fi fost mai cuminte să deschidem vorba cu el. Era cu neputinţă să judeci sau să ghiceşti dinainte cum va primi el povestea sau ce hotărâre va lua iar dacă avea să fie atât de nestăpânit încât să dea totul în vileag, ne era uşor să prevedem că asta va însemna ruina întregii familii iar dacă, până la urma, voia să se folosească de drepturile pe care i le dădea legea, putea să mă azvârle cu dispreţ şi să mă lase să mă judec pentru părticica de avere care-mi mai rămăsese, ba chiar poate s-o risipesc cu judecăţile şi, până la sfârşit, să rămân pe drumuri cine ştie, poate aveam să-l văd, după câteva luni, în braţele altei femei, iar eu să rămân cea mai oropsită făptură din lume.

Maică-mea înţelegea toate astea la fel de bine ca şi mine; într-un cuvânt, nu ştiam ce să facem. După cătăva vreme ajunserăm la hotărâri mai chibzuite, dar şi atunci avurăm nenorocirea să fim de păreri cu totul deosebite şi care se ciocneau cap în cap; căci mama era de părere că trebuie să îngrop totul şi să trăiesc mai departe cu el ca soţ, până când s-o ivi vreun prilej care să îndulcească întrucâtva descoperirea acestui lucru; între timp, ea se va osteni să ne împace din nou şi să refacă tihna noastră şi pacea în familie, ca să putem fi iarăşi soţ şi soţie, iar povestea să rămână o taină, pecetluită ca mormântul.

— Fiindcă, fata mea, zice, dacă iese la iveală, suntem pierdute amândouă.

Ca să mă încurajeze, mi-a făgăduit tot soiul de înlesniri, mi-a spus că-mi lasă moştenire după

ce-o muri tot ce-o putea, deosebit de ceea ce-i va lăsa bărbatului meu aşa încât, dac-o ieşi cumva totul la iveală mai târziu, să pot trăi, stând singură pe picioarele mele şi chiar să câştig, dacă m-oi judeca cu el.

Propunerea asta nu-mi surâdea, deşi dovedea multă dragoste şi bunăvoinţă din partea mamei, căci eu aveam cu totul alte gânduri.

I-am spus că-i cu neputinţă să închidem totul în noi şi să lăsăm lucrurile să rămână aşa cum erau; şi-am întrebat-o cum îşi închipuie că voi răbda gândul de a mă culca mai departe cu frate-meu. Apoi, că numai câtă vreme era ea în viaţă descoperirea aceasta era întemeiată şi că, atât timp cât ea mă recunoaşte drept copilul ei, şi avea motiv s-o facă, nimeni nu va îndoi de adevăr; dar că dacă ea moare, înainte de dezvăluirea adevărului, voi fi luată drept o făptură neruşinată, care a scornit povestea ca să poată fugi de la bărbatu-său, sau voi fi socotită drept o nebună şi o smintită. După aceea i-am spus cum mă ameninţase el că mă bagă într-o casă de nebuni, şi cât mă necăjisem din cauza asta, şi cum ăsta fusese lucrul care mă împinsese să-i dezvălui ei totul, cum făcusem.

Şi, în sfârşit, i-am spus că, stând şi chibzuind în împrejurarea de faţă, cu toată seriozitatea de care eram în stare, luasem o hotărâre care nădăjduiam că-i va fi pe plac şi ei ca o mijlocitoare ce se afla între noi doi; anume ca ea să stăruie din răsputeri pe lângă fiu-său să mă lase să plec în Anglia, aşa cum doream eu, să mă înzestreze cu o sumă îndestulătoare, fie în mărfuri, fie în scrisori de schimb, ca să am din ce trăi, dându-i totodată şi lui să înţeleagă că, odată şi odată, s-ar putea să găsească şi el cu cale să vină după mine.

I-am mai spus că, după ce voi fi eu plecată, ea va putea să-i dezvăluie lui, cu sânge rece, şi încetul cu încetul, adevărul, călăuzindu-se după mintea ei cea ohibzuită; aşa încât el să nu fie luat prin surprindere, să-şi iasă din fire şi să se dedea la

fapte necugetate şi am mai rugat-o să aibă grijă să-l împiedice de a prinde pică pe copii sau de a se recăsători, înainte de a fi sigur că eu am murit.

Ăsta mi-era planul şi vederile mele erau bine întemeiate; fiindcă, într-adevăr, tot ce se întâmplase mă înstrăinase de el, ba chiar ca bărbat îl uram de moarte şi mi-era cu neputinţă să înlătur sila care mi se cuibărise în suflet. Se mai adăuga la asta gândul că traiul nostru împreună era incestuos, nelegiuit, şi toate la un loc făceau ca viaţa cu el să-mi pară lucrul cel mai greţos din lume; şi cred, pe cinstea mea, că lucrurile merseseră atât de departe, încât aproape că mai bucuroasă aş fi îmbrăţişat un câine, decât să-l las pe el să se apropie de mine; de aceea nu răbdam nici gândul de a intra în aceiaşi aşternut cu el. Nu zic că aveam dreptate să împing lucrurile atât de departe, fără ca, în acelaşi timp, să mă hotărăsc să-i dezvălui totul dar eu istorisesc ce s-a întâmplat, nu ceea ce ar fi trebuit sau n-ar fi trebuit să se întâmple.

Maică-mea şi cu mine am rămas, multă vreme, fiecare cu părerea ei şi potrivnică părerii celeilalte şi era cu neputinţă să ajungem la o înţelegere ne-am cârâit de multe ori şi nici una nu se dădea bătută, dar nici pe cealaltă nu putea s-o aducă de partea ei.

Eu îi tot cântam despre sila de a mă culca cu frate-meu şi ea îi tot dădea cu neputinţa de a-l face să consimtă la plecarea mea în Anglia. Nesiguranţa asta a mai durat, şi măcar că nu ajungeam chiar până la ceartă sau pe aproape, tot nu eram în stare să hotărâm ce era de făcut pentru a pune capăt acelei groaznice înstrăinări.

În cele din urmă, am ales o cale desperată şi-am împărtăşit mamei hotărârea mea, anume să dezvălui totul eu singură. Mama s-a speriat la culme, numai la gândul c-aş putea face una ca asta; dar eu am liniştit-o, făgăduindu-i c-am s-o iau încetişor şi treptat, cu toată iscusinţa şi bllândeţea de care eram în stare şi c-am să caut momentul cel

mai potrivit, când o fi şi el în toane bune. Nu mă îndoiam, i-am mai spus, că, dacă voi putea fi destul de făţarnică pentru a mă preface că ţin la el mai mult decât ţineam de fapt, îmi voi atinge ţinta şi ne vom putea despărţi prin bună înţelegere şi cu inima uşoară, căci mă simţeam în stare să-l iubesc ca frate, deşi nu-l mai puteam iubi ca soţ.

Între timp, el se tot ţinea de mama ca să afle ce însemna vorba aceea groaznică cum spunea el pe care o rostisem eu, anume că nu-i eram nevastă după lege şi nici copiii mei nu erau, după lege, ai lui. Mama l-a tot amânat, i-a spus că nu poate afla nimic, că-şi dă seama că e ceva la mijloc care mă tulbură grozav şi că nădăjduieşte să scoată totul de la mine cu timpul, dar că, până una-alta, îl sfătuieşte din toată inima să se poarte mai blând cu mine şi să mă câştige cu purtările lui frumoase de totdeauna; i-a mai spus că sunt îngrozită şi înspăimântată de ameninţările lui de a mă trimite la casa de nebuni şi altele de felul ăsta şi l-a prevenit că nu e bine să aduci o femeie la desperare, oricare ar fi pricina.

El i-a făgăduit să se îmblânzească şi a rugat-o să mă încredinţeze şi pe mine că mă iubeşte la fel ca totdeauna şi că nici prin gând nu-i trece să mă trimită da casa de nebuni, chiar dacă spune aşa când îşi iese din fire; o ruga pe maică-mea să-mi împărtăşească şi mie toate astea şi aşa, spunea el, vom trăi mai departe ca şi până acum.

Am văzut numaidecât urmările acestei înţelegeri. Bărbatu-meu şi-a schimbat îndată purtarea, a devenit alt om faţă de mine; era cum nu se poate mai drăguţ şi mai atent în toate împrejurările; şi mie nu-mi rămânea altceva de făcut decât să-i răspund în acelaşi fel, lucru pe care-l făceam cât puteam mai bine, dar totuşi cu multă stângăcie, pentru că nimic nu mă îngrozea mai mult decât mângâierile sale, iar teama de a purta în pântece un nou copil de-al lui mă înnebunea; toate astea îmi arătau că era neapărat

nevoie să dau adevărul pe faţă, fără să mai zăbovesc, şi am făcut lucrul acesta cu cea mai mare socoteală şi grijă ce se pot închipui.

De aproape o lună, avea faţă de mine purtări schimbate şi începusem o viaţă nouă, iar dacă eu m-aş fi putut mulţumi cu traiul ăsta, cred că lucrurile ar fi mers aşa cât am fi avut zile să trăim împreună. Într-o seară, când stăteam de vorbă într-un chioşc mic, care slujea drept umbrar la intrarea în grădină, fiind în toane foarte bune, el îmi spuse o mulţime de lucruri drăguţe despre frumuseţea noii noastre înţelegeri şi despre dezbinările care în trecut erau să ne despartă. Spunea cât de mulţumit este că avem motive a spera că lucruri din acestea n-au să se mai întâmple niciodată.

Eu am oftat din adâncul rărunchilor şi i-am spus că nimeni pe lume nu putea fi mai încântată decât mine la gândul bunei înţelegeri dintre noi sau mai mâhnită la gândul unei învrăjbiri; dar, cu durere, trebuie să-i spun că, în cazul nostru, există o împrejurare nenorocită, care tare-mi stătea la inimă, măcar că nu ştiam cum să i-o mărturisesc şi că, din pricina asta, traiul meu era nenorocit şi nu mai aveam tihnă şi plăcere de nimic.

El începu să mă îmboldească să-i spun despre ce e vorba. Eu i-am răspuns că nu ştiu cum s-o iau; că atâta vreme cât el nu ştie nimic, sunt nenorocită doar eu, dar că de îndată ce va afla şi el, vom fi amândoi nefericiţi şi că, prin urmare, a-l ţine în neştire era lucrul cel mai bun pe care puteam să-l fac şi că numai din pricina asta ţineam o taină a cărei păstrare va fi, până la urmă, pieirea mea.

E cu neputinţă să zugrăvesc uimirea lui la cuvintele mele şi cât a stăruit pentru a mă face să-i dezvălui secretul. Mi-a spus că nu pot fi socotită drăgăstoasă faţă de el şi nici măcar credincioasă, dacă-i ascund adevărul. I-am răspuns că aşa gândesc şi eu, dar că totuşi nu pot să fac una ca asta. El şi-a amintit cuvintele mele dinainte şi mi-a spus că speră să nu fie vorba despre ceea ce-i

spusesem la furie, fiindcă el se hotărâse să uite acele lucruri şi să le pună pe seama unei minţi înfierbântate şi mânioase. I-am răspuns că aş dori şi eu să uit de toate astea, dar că nu se putea, căci totul se întipărise prea adânc.

Atunci el mi-a spus că era hotărât să nu ne mai certăm niciodată şi că, prin urmare, n-avea de gând să mă mai cicălească, ci era gata să încuviinţeze tot ce ziceam sau făceam eu numai că mă ruga să mă învoiesc ca, orice s-ar întâmpla, nimic să nu mai tulbure tihna şi buna noastră înţelegere.

Nici nu putea să mă supere mai tare, fiindcă eu doream din suflet să fiu cicălită mai departe, tocmai pentru a fi silită să scot la lumină ceea ce, dac-aş fi ascuns mai departe, ar fi fost pentru mine mai rău decât moartea. Aşa încât i-am răspuns fără ocol că nu mă bucuram la gândul că n-o să mă mai cicălească, deşi habar n-aveam cum o să-i fac pe plac.

— Ştii ce, dragul meu, zic eu, ce-mi promiţi dacă îţi dezvălui toată povestea?

— Orice lucru din lume, zice el, pe care ţi-l poţi dori de la mine.

— Bine, zic eu, fie, dă-mi în scris că dacă nu-mi găseşti nici o vină sau vezi că n-am ajuns, cu bună ştire, în nenorocirile pe care o să ţi fie povestesc, n-ai să mă învinovăţeşti, n-ai să te porţi urât cu mine, n-ai să-mi faci nici un rău, n-ai să mă faci să ispăşesc ceea ce nu s-a întâmplat din vina mea.

— Asta, zice el, e cea mai cuminte dorinţă din lume; să nu te învinovăţesc pentru ceea ce nu s-a întâmplat din vina ta. Dă-mi o pană şi cerneală, zice eu am alergat după pană, cerneală şi hârtie, iar el a scris condiţiile, chiar în cuvintele pe care i le-am propus eu, şi a semnat cu numele lui.

— Ei, zice, şi acum, draga mea?

— Păi, zic eu, acum să-mi făgăduieşti că n-ai să-mi iei în nume de rău, fiindcă nu ţi-am dezvăluit

taina înainte de a fi aflat-o şi eu.

— Foarte bine, zice el, din toată inima; aşa încât a scris şi asta şi pe urmă a semnat.

— Şi acum, dragul meu, zic eu, mai am să te rog un singur lucru fiindcă în treaba asta numai tu şi cu mine suntem amestecaţi, să nu dezvălui nimic nimănui decât mamei tale şi, fiindcă sunt tot atât de amestecată în treaba asta ca şi tine, deşi la fel de nevinovată, în măsurile pe care ai să le iei după ce vei afla totul, te rog să nu hotărăşti nimic la mânie, nimic în dauna mea sau a mamei tale, nimic fără ştirea şi consimţământul meu.

Asta l-a cam uluit, dar a scris limpede cuvintele pe hârtie, apoi le-a citit şi le-a recitit, şovăind de câteva ori şi repetându-le, înainte de a semna: "În dauna mamei mele! în dauna ta! Ce mister zace aici?" Totuşi, în cele din urmă, a semnat.

— Aşa, dragul meu, zic eu, acum nu te mai pun să semnezi nimic; dar, fiindcă ai să auzi poate lucrurile cele mai neaşteptate şi mai uimitoare din lume ce s-au întâmplat vreodată unei familii, te rog să-mi făgăduieşti că ai să primeşti totul cu stăpânirea şi cuminţenia ce se cade unui om cu judecată.

— Voi face tot ce-mi stă în puteri, zice el, cu condiţia să nu mă mai ţii cu sufletul la gură, fiindcă mă înspăimânţi cu toate pregătirile astea.

— Ei, atunci, zic eu, lucrurile stau aşa: după cum ţi-am spus mai demult, la mânie, că nu sunt soţia ta legiuită şi nici copiii noştri nu sunt copii legiuiţi, tot aşa trebuie să te înştiinţez acum, în deplină linişte, cu blândeţe, dar cu destulă durere, că sunt sora ta, iar tu fratele meu şi că suntem amândoi copiii mamei noastre în viaţă, care trăieşte în această casă şi e încredinţată de adevărul celor spuse de mine, adevăr ce nu poate fi tăgăduit sau contrazis.

L-am văzut cum păleşte şi cum priveşte rătăcit şi atunci i-am spus:

— Aminteşte-ţi de făgăduiala dată şi primeşte totul cu cumpătare; căci cine ar fi putut să te pregătească mai îndelung pentru vestea asta decât am făcut eu?

Totuşi am chemat o slujnică şi am cerut un păhărel de rom (care este folosit de obicei în ţara asta ca întăritor), căci omul era gata să leşine.

După ce şi-a venit un pic în fire, i-am spus:

— După cum îţi închipui, povestea asta cere lămuriri lungi şi, prin urmare, fii răbdător şi pregăteşte-te să asculţi totul, iar eu am s-o scurtez cât îmi va fi cu putinţă. Şi, după asta, i-am spus ceea ce era neapărat trebuincios pentru lămurirea poveştii şi, mai ales, cum a ajuns maică-mea să-mi dezvăluie totul, după cum am istorisit mai sus.

— Şi acum, dragul meu, zic eu, ai să înţelegi de ce am bătut eu în retragere şi ai să-ţi dai seama că n-am nici o vina în povestea asta şi nici n-aş fi putut să am, fiindcă n-aveam cum să ştiu dinainte despre ce e vorba.

— Despre asta sunt pe deplin lămurit, zice el, dar a fost o surpriză îngrozitoare pentru mine; totuşi cunosc un leac, şi încă un leac care să pună capăt tuturor greutăţilor tale, fără să fie nevoie să pleci în Anglia.

— Ar fi ciudat, zic eu, ca şi tot restul.

— Nu, nu, zice el, o să-ţi înlesnesc eu totul; nimeni nu-ţi stă în cale decât tot eu. Arăta cam tulburat când a spus asta, dar pe atunci nu mă temeam de nimic din partea lui, socotind, după cum se zice, că cei care fac lucruri din astea nu vorbesc niciodată despre ele şi că cei care vorbesc despre ele nu le fac niciodată.

Dar cu asta nu s-a terminat: băgai de seamă că omul devine gânditor şi trist pe scurt, după cum mi se părea mie, i se cam tulburase mintea. Mi-am dat osteneala să-l aduc iarăşi în apele lui, ticluind un mijloc de a ieşi din încurcătură şi uneori părea zdravăn şi vorbea cu curaj dar povara îi apăsa prea tare gândurile şi lucrurile au mers atât de departe,

încât a încercat de două ori să se omoare; o dată apucase să se spânzure şi dacă maică-sa n-ar fi intrat în clipa aceea în odaie, ar fi murit; dar cu ajutorul unui servitor negru, maică-sa a tăiat frânghia şi omul şi-a venit în simţiri.

Lucrurile ajunseseră într-o stare de plâns. Din milă, dragostea pe care o avusesem la început pentru el începuse să renască şi încercam, din tot sufletul, prin purtări cât puteam mai frumoase, să împiedic ruptura; dar era prea târziu, omul se măcina din adânc şi a dat într-o oftică rea care a durat mult, măcar că nu l-a doborât. În toată nenorocirea asta, eu nu ştiam ce să fac, căci bărbatul meu părea că se topeşte, iar eu poate că aş fi putut să închei chiar acolo un măritiş foarte avantajos, dacă aş fi socotit că trebuie să rămân în ţara aceea; dar şi pe mine mă cuprinsese neliniştea; jinduiam să plec în Anglia şi nimic altceva nu m-ar fi putut mulţumi.

Pe scurt, datorită unor îngrijiri neobosite, bărbatul meu care părea că se prăpădeşte, după cum am arătat, a biruit boala. Şi fiindcă soarta mă împingea într-acolo, calea mi s-a deschis şi, cu ajutorul mamei mele, am obţinut o încărcătură frumuşică de marfă pentru a mă putea întoarce în Anglia.

În clipa despărţirii de fratele meu (căci de acum încolo aşa îl voi numi), ne-am înţeles ca după sosirea mea în Anglia, el să se prefacă a fi primit o veste cum că am murit acolo şi astfel să se poată recăsători când va dori. Mi-a făgăduit şi s-a legat faţă de mine să-mi scrie ca unei surori, să mă sprijine şi să mă ajute cât voi trăi; şi, dac-o fi să moară înaintea mea, să lase mamei sale destulă avere ca să se îngrijească de mine, ca de sora lui; în unele privinţe s-a ţinut de cuvânt, dar s-a purtat atât de ciudat încât, până la urmă, aveam să simt din plin ce înseamnă dezamăgirea, după cum veţi afla la timpul potrivit.

Am plecat în luna august, după ce petrecusem opt ani în ţara aceea; dar şi acum mă aştepta un lanţ de nenorociri, cum le-a fost dat să trăiască puţinor femei.

Călătoria s-a desfăşurat destul de bine până în apropiere de coasta Angliei, unde am ajuns după treizeci şi două de zile. Aci ne-au scuturat două sau trei furtuni, dintre care una ne-a împins până pe coasta Irlandei, unde am şi ancorat la Kinsale. Am zăbovit aci vreo treisprezece zile, am luat ceva provizii de pe ţărm şi am pornit din nou, şi iarăşi am avut parte de o vreme foarte proastă, de pe urma căreia vasul s-a ales cu catargul cel mare rupt. Dar, în cele din urmă, am ajuns în portul Milford din Ţara Galilor. Aci, deşi eram departe de ţinta călătoriei mele, totuşi, fiindcă simţeam pământ englezesc sub picioare, m-am hotărât să nu mă mai aventurez pe marea care mă îngrozise atâta aşa încât, ducându-mi pe ţărm hainele şi banii împreună cu conosamentele şi alte acte, m-am hotărât să plec spre Londra şi să las corabia să ajungă la destinaţie cum o putea; destinaţia ei era Bristol, unde locuia principalul om de afaceri cu care era în corespondenţă frate-meu.

Am ajuns după trei săptămâni la Londra şi, curând după aceea, am auzit că vasul ancorase la Bristol, dar în acelaşi timp avui nefericirea de a afla că furtuna prin care trecuse şi ruperea catargului principal pricinuiseră mari pagube pe bord şi că mare parte din încărcătură se prăpădise.

Păşeam pe un nou făgaş al vieţii mele şi tare urât mi se înfăţişa. Plecasem, după ce-mi luasem pentru totdeauna bun rămas. Ceea ce dusesem cu mine ar fi fost într-adevăr îndestulător, dac-ar fi ajuns în Anglia în stare bună, şi cu ajutorul acestei averi aş fi putut să mă remărit destul de bine: dar aşa cum stăteau lucrurile, trebuia să mă mulţumesc cu vreo două-trei sute de lire în total şi asta fără speranţa să-mi sporesc vreodată avutul. Eram cu totul lipsită de prieteni, ba chiar fără cunoscuţi,

fiindcă-mi dădeam seama că n-ar trebui nici în ruptul capului să reînnod vechile legături; cât despre iscusita mea prietenă care mă împinsese, pe vremuri, pe drumul norocului, ea nu se mai afla în viaţă, şi bărbatul ei de asemenea.

Curând după aceea, am fost silită să fac o călătorie până la Bristol, ca să văd ce se întâmplase cu încărcătura mea de mărfuri şi, în timp ce mă ocupam de treaba asta, mi-am îngăduit să mai răsuflu puţin, ducându-mă până la Bath, căci eram încă departe de bătrâneţe şi firea mea, veselă din totdeauna, era acum mai veselă ca oricând. Deoarece acum eram, cum s-ar zice, o femeie cu noroc, deşi n-aveam nici o avere, nădăjduiam c-o să se ivească ceva care să mai dreagă lucrurile, aşa cum se mai întâmplase şi altă dată.

Bath este un loc unde găseşti destui curtezani; e un orăşel scump şi plin de capcane. Am plecat într-acolo, cu gândul să văd şi eu ce pică, dar trebuie să fiu dreaptă cu mine şi să arăt că nu mă gândeam decât la lucruri cinstite şi nicidecum s-o apuc pe căile către care m-am lăsat împinsă mai pe urmă.

Am stat la Bath tot sfârşitul sezonului cum se spune acolo şi am făcut unele cunoştinţe nenorocite, ce au avut mai curând darul să mă împingă spre nebuniile cărora m-am dedat mai târziu, decât să mă întărească pentru ca să mă pot feri de ele. Duceam o viaţă destul de plăcută, eram înconjurată de lume bună, adică de oameni subţiri, numai că am descoperit cu descurajare că felul ăsta de viaţă mă va înfunda rău, fiindcă neavând un venit sigur şi tot cheltuind din capitalul meu, însemna să mă las să sângerez până îmi voi da sufletul. Din cauza asta mă şi băteau de multe ori gânduri triste. Totuşi, eu mă scuturam de ele şi mă tot mângâiam cu speranţa că s-ar putea ivi un prilej sau altul, care să mă scoată din încurcătură.

Dar nu eram în locul potrivit pentru aşa ceva. Nu mă mai aflam la Redriff, unde dac-aş fi dus o

viaţă cuviincioasă, s-ar fi găsit un căpitan cinstit de vas sau alt om care să-mi facă curte, cu gândul onorabil de a mă lua de nevastă, ci mă aflam la Bath unde un bărbat îşi mai găseşte când şi când vreo amantă, dar unde rar umblă să-şi caute o nevastă; şi, prin urmare, cunoştinţele la care se poate aştepta o femeie aci ţintesc toate într-acolo.

Primul sezon l-am petrecut destul de bine; căci deşi făcusem cunoştinţă cu un domn care venise la Bath ca să se distreze, totuşi nu începusem nici o legătură ruşinoasă. Mă împotrivisem câtorva oferte amoroase şi ştiusem să mă descurc destul de bine. Nu eram destul de păcătoasă ca să mă ticăloşesc de dragul viciului şi nici n-am primit propuneri nemaipomenite, care să mă ispitească tocmai cu ce doream eu.

Am izbutit totuşi, în primul sezon, să fac cunoştinţă cu o femeie, în casa căreia locuiam. Nu pot spune că ţinea o casă deocheată, dar nici uşă de biserică nu era femeia. Eu avusesem grijă să mă port, în toate împrejurările, în aşa fel, încât să nu-mi pătez câtuşi de puţin bunul meu nume, iar toţi bărbaţii cu care aveam de-a face aveau nume atât de bun, încât nici o umbră nu mi-a întunecat reputaţia, şi nici unul din ei nu părea să creadă că e rost de o legătură păcătoasă cu mine; totuşi, cum spuneam, era un domn, care mă prefera totdeauna pentru tovărăşia mea plăcută, cum zicea el, tovărăşie care, cum îi plăcea să spună, îl încânta foarte, dar pe atunci mai mult decât atât nu era între noi.

După ce plecă lumea din Bath, începui să petrec ceasuri pline de tristeţe; căci, deşi mă repezeam uneori până la Bristol ca să-mi văd de treburi şi să mai fac rost de ceva bani, totuşi mă întorceam la Bath unde mă statornicisem, deoarece înţelegându-mă bine cu femeia în casa căreia locuiam vara, mi-am dat seama că şi iarna aş trăi mai ieftin la Bath decât în oricare alt loc. Aci, cum spuneam, am petrecut o iarnă pe atât de

apăsătoare, pe cât fusese toamna de veselă; şi, fiindcă mă împrietenisem cu numita femeie în casa căreia locuiam, nu se putea să nu-i împărtăşesc câte ceva din ce-mi stătea mai pe inimă, şi mai ales strâmtoarea în care mă aflam. I-am spus că aveam în Virginia o mamă şi un frate, care o duceau bine; şi fiindcă-i scrisesem într-adevăr maică-mi, mai ales ca să-i descriu împrejurările în care mă aflam şi marea pagubă pe care o încercasem, am avut grijă să-i spun noii mele prietene că aşteptam un plocon din Virginia, ceea ce era adevărat; şi cum corăbiile ajungeau din Bristol la York River, în Virginia, şi înapoi mai repede decât din Londra, iar frate-meu avea legături de afaceri mai ales la Bristol, m-am gândit că-i mult mai bine să aştept răspunsul aci, decât să plec la Londra.

Noua mea prietenă păru vădit mişcată de starea mea şi avu bunătatea să-mi reducă preţul pensiunii la o sumă atât de mică, în timpul iernii, încât izbuti să mă convingă că nici nu câştigă de pe urma mea; cât despre chirie, în timpul iernii nu plăteam nimic.

Când a început sezonul de primăvară, femeia a fost mai departe la fel de drăguţă, iar eu am locuit la ea o bucată de vreme, până când am crezut de cuviinţă că trebuie să fac altfel. Câteva persoane cu vază trăgeau adesea în casa ei şi printre ele domnul care, cum spuneam, îmi căutase tovărăşia în vara trecută acesta a sosit din nou, însoţit de un alt domn şi de doi servitori şi au tras tot aci. Eu bănuiam că gazda mea îl poftise la ea, înştiinţându-l că locuiam tot acolo; dar ea a tăgăduit.

Într-un cuvânt, domnul cu pricina a sosit şi m-a ales mai departe ca amică preferată. Trebuie să recunosc că era un gentleman desăvârşit şi tovărăşia lui mi-era tot atât de plăcută, pe cât era a mea dacă e să-i dau crezare pentru el. Nu mi-a declarat altceva decât un respect nemărginit şi avea o atare părere despre virtutea mea, încât, după cum

a mărturisit adesea, îşi închipuia că, dacă mi-ar propune altceva, l-aş respinge cu dispreţ. Curând a înţeles de la mine că sunt văduvă, că sosisem din Virginia la Bristol cu una dintre ultimele corăbii şi că aşteptam la Bath să sosească vasul următor din Virginia, care trebuia să-mi aducă bunuri importante. Am înţeles de la el că are nevastă, dar că femeia nu e zdravănă la cap şi se află sub supravegherea rudelor ei, lucru la care el consimţise pentru a fi scutit de bănuiala că n-o îngrijeşte bine; între timp omul venise la Bath ca să mai scape puţin de gândurile astea negre.

Gazda mea, care încuraja, cu bună ştire, prietenia noastră, în toate împrejurările, mi l-a descris în culorile cele mai frumoase, ca pe un om de cinste, virtuos şi de asemenea foarte bogat. Într-adevăr, aveam şi eu temeiuri să cred acelaşi lucru despre el căci deşi locuiam amândoi la acelaşi cat şi el intra de multe ori în odaia mea, chiar când eram în pat, iar eu intram în odaia lui, totuşi n-a făcut niciodată mai mult decât să mă sărute şi, multă vreme, după cum veţi afla, nu mi-a cerut nimic.

Deseori îi vorbeam gazdei despre marea lui cumpătare şi ea îmi spunea iarăşi că aşa îl cunoscuse de la început; totuşi socotea că ar trebui să-mi dăruiască o răsplată pentru tovărăşia mea, fiindcă omul mă cam rechiziţiona pentru el, cum se zice. I-am răspuns că nu i-am dat în nici un fel a înţelege că doresc una ca asta sau că aş primi ceva de la el. Mi-a spus ca va lua treaba asta asupra ei şi a lucrat cu atâta pricepere, încât prima dată când am rămas singură cu el, după ce ea îi vorbise, omul a început să mă întrebe câte ceva despre situaţia mea, ca, de pildă, din ce trăiam de când debarcasem, sau dacă n-aveam nevoie de bani. Eu am fost îndrăzneaţă. I-am spus că, deşi transportul meu de tutun suferise pagube, totuşi nu era cu totul pierdut; că negustorul către care fusesem îndreptată se purtase atât de cinstit cu mine, încât

nu dusesem lipsuri şi că nădăjduiam să mă descurc, dacă voi fi chibzuită, până voi primi mai mult, ceea ce aşteptam să se întâmple o dată cu sosirea următorului vas şi că, până una-alta, îmi restrângeam cheltuielile; că în timp ce în sezonul trecut avusesem o slujnică, acum trăiam fără şi că, în timp ce anul trecut ocupasem o odaie şi o sufragerie la etajul întâi, acum nu mai aveam decât o odaie la al doilea şi aşa mai departe. Dar trăiam, zisei eu, la fel de mulţumită acum ca şi atunci; şi am adăugat că tovărăşia lui m-a făcut să găsesc viaţa mult mai frumoasă decât aş fi găsit-o altfel, lucru pentru care îi eram foarte îndatorată; astfel i-am retezat orice propunere, pentru moment. N-a trecut mult şi m-a atacat din nou, imputându-mi că mă feresc să-i încredinţez adevărul despre situaţia mea, lucru de care lui îi părea rău; mă asigura că nu-mi pune întrebări cu scopul de a-şi potoli curiozitatea, ci numai pentru a mă ajuta, dacă se va ivi prilejul; dar de vreme ce nu mă socoteam în situaţia de a primi ajutor, nu dorea decât un singur lucru de la mine şi anume să-i făgăduiesc că dacă voi fi vreodată la strâmtoare, i-o voi mărturisi sincer şi mă voi folosi de el cu aceeaşi libertate cu care mi-a făcut el propunerea; mai adăugă că voi găsi totdeauna în el un prieten credincios, chiar dacă eu mă temeam poate să mă încredinţez lui.

N-am uitat nici unul din cuvintele cu care se cuvine să răspunzi când eşti nespus de îndatorat, ca să-l fac să înţeleagă ca primesc aşa cum trebuie bunătatea lui; şi, într-adevăr, de atunci înainte, nu m-am mai arătat atât de reţinută ca până atunci, deşi nici unul dintre noi nu depăşea hotarele celei mai desăvârşite virtuţi; dar oricât de nestânjenită ar fi fost conversaţia noastră, tot nu puteam să-mi iau libertatea pe care o dorea el, anume să-i spun că am nevoie de bani, măcar că în taină mă bucura nespus propunerea lui.

Trecuseră câteva săptămâni şi eu tot nu-i cerusem bani, când gazda mea, o făptură vicleană,

care mă îmboldea mereu să cer, înţelegând că nu sunt în stare de aşa ceva, născoci o poveste şi năvăli peste noi, când eram împreună.

— Sărmană văduvă! zice, am veşti proaste pentru dumneata în dimineaţa asta.

— Dar ce s-a întâmplat? întreb eu. Au fost capturate de francezi corăbiile din Virginia? — fiindcă de asta mă temeam.

— Nu, nu, face ea, dar omul pe care l-ai trimis ieri după bani la Bristol s-a întors, spunând că n-a adus nimic.

Nici de frică nu-mi plăcea planul ei. Mi se părea că prea-i dă omului ghes, lucru de care nu era nevoie, şi am văzut numaidecât că n-o să pierd nimic dacă o să mă împotrivesc, aşa încât am luat-o de scurt.

— Nu-mi închipui de ce a spus una ca asta, zic eu, fiindcă te asigur că mi-a adus toţi banii după care l-am trimis, şi iată-i. Şi scoţându-mi punga, în care se găseau vreo douăsprezece guinee, am adăugat: Fiindcă veni vorba, aveam de gând să-ţi dau mai pe urmă cea mai mare parte din ei.

Pe el l-a cam dezgustat felul cum a vorbit femeia, ca şi pe mine de altfel, căci o socoteam, aşa cum îmi închipuiam c-o s-o socotească şi el, cam îndrăzneaţă; dar când mi-a auzit răspunsul, i-a venit inima la loc. A doua zi de dimineaţă, a adus iarăşi vorba despre asta şi mi-am dat seama că e pe deplin mulţumit mi-a spus, zâmbindu-mi, că speră că nu duc lipsă de bani fără să-i spun şi lui, mai ales că-i făgăduisem asta. I-am răspuns că felul cum vorbise gazda în ajun, despre lucruri care n-o priveau, mă nemulţumise tare dar mi-am închipuit că are nevoie de banii pe care îi datoram, adică vreo opt guinee, drept care i le înapoiasem în aceeaşi seară.

S-a înveselit auzind că-i plătisem şi pe urmă ne-am luat cu altele. Dar, în dimineaţa următoare, auzind că mă trezisem înaintea lui, m-a strigat şi

eu i-am răspuns. M-a poftit să vin în odaia lui; era în pat când am intrat şi m-a rugat să şed pe marginea patului, fiindcă zicea că vrea să-mi spună ceva. După câteva drăgălăşenii, m-a întrebat dacă vreau să fiu foarte cinstită cu el şi să-i răspund sincer cu privire la un lucru, pe care vrea să-l afle de la mine.

După ce am făcut un pic nazuri din pricina cuvântului "sincer", întrebându-l dacă-i răspunsesem vreodată nesincer, i-am făgăduit. Şi aflaţi că dorinţa lui era să-l las să se uite în punga mea. Eu mi-am pus numaidecât mâna în buzunar şi, râzând, am scos punga în care se aflau trei guinee şi jumătate. Atunci el m-a întrebat dacă ăştia-s toţi banii pe care-i am. I-am răspuns, tot râzând, că n-am mult mai mulţi.

Ei, atunci, mi-a cerut să-i promit că mă duc în odaia mea şi că-i aduc toţi banii pe care-i am, până la ultima leţcaie. I-am spus că mă supun şi m-am dus în odaia mea, de unde am adus un sertăraş secret, în care mai aveam vreo şase guinee şi ceva argint şi am aruncat totul pe pat, spunându-i că asta-mi era averea, pe cinstea mea, până la ultimul ban. El s-a uitat puţin la bani, fără să-i numere, a azvârlit totul înapoi în sertar şi, pe urmă, scoţând o cheie din buzunar, m-a rugat să descui o casetă din lemn de nuc, de pe masă, şi să-i aduc cutare sertăraş, ceea ce am şi făcut. În sertarul ăsta era o groază de bani de aur, nu ştiu exact cât, dar cred să fi fost vreo două sute de guinee. A luat sertarul şi, apucându-mi mâna, mi-a vârât-o înăuntru şi m-a silit să-mi umplu pumnul; eu mă zbăteam, dar el îmi ţinea cu putere mâna în mâna lui şi mi-o împingea în sertar, silindu-mă să iau atâtea guinee, câte puteam să înşfac dintr-o dată.

După ce m-am supus, m-a pus să deşert banii în poală, a luat sertăraşul meu şi a deşertat banii mei peste ceea ce luasem de la el; apoi m-a poftit să plec şi să duc totul în odaia mea.

Istorisesc povestea asta cu atâtea amănunte pentru hazul ei şi ca să arăt voia bună ce domnea între noi. Nu a trecut mult şi omul începu să găsească tot felul de cusururi hainelor, dantelelor, pălăriilor mele şi, pe scurt, mă îndemna să cumpăr altele mai de soi, lucru pe care, în treacăt fie spus, zău că doream să-l fac, deşi mă prefăceam că n-am chef. Nimic nu-mi plăcea mai mult decât straiele frumoase; dar lui îi spuneam că trebuie să gospodăresc banii pe care mi-i împrumutase, fiindcă altfel n-o să fiu în stare să i-i înapoiez. El mi-a spus atunci, fără vorbă multă, că deoarece mă respecta din toată inima şi-mi cunoştea necazurile, nu-mi împrumutase banii, ci mi-i dăruise, socotind că meritam atâta lucru de la el, pentru tovărăşia mea, de care-i făcusem parte din plin. După asta m-a silit să-mi iau o slujnică, să duc gospodărie şi, fiindcă prietenul lui plecase, m-a pus să am grijă şi de gospodăria lui, ceea ce făceam cu plăcere, socotind, după câte văzusem, că n-aveam să pierd nimic, precum nici gazda nu s-a lăsat păgubită de pe urma trebii ăsteia.

Am trăit aşa aproape trei luni, când societatea din Bath rărindu-se, a început să vorbească şi el de plecare şi tare ar fi vrut să mă ia cu el la Londra. Eu am făcut mofturi când am auzit propunerea, fiindcă nu ştiam în ce calitate o să trăiesc acolo şi nici cum o să se poarte el cu mine. Dar, în timp ce treaba asta mai era încă în discuţie, omul a căzut greu bolnav; se dusese într-un loc din Somersetshire, de-i spune Shepton şi acolo l-a pălit rău boala, aşa de rău că nici de călătorie nu mai era în stare; aşa încât şi-a trimis feciorul înapoi la Bath, rugându-mă să închiriez o butcă şi să vin până la el. Înainte de plecare, îşi lăsase banii şi alte lucruri de preţ în seama mea, şi acum zău că nu ştiam ce să fac cu toate astea; le-am pus la un loc cât am putut mai sigur, am încuiat casa şi am plecat la el. L-am găsit într-adevăr rău bolnav, şi de aceea, l-am înduplecat să se lase dus într-o

lectică până la Bath, unde putea găsi îngrijire mai bună şi sfaturi mai pricepute.

El a încuviinţat şi l-am dus la Bath, cale de vreo cincisprezece mile, după câte îmi amintesc. Aici l-au ţinut mai departe fierbinţelile şi a zăcut în pat cinci săptămâni, în care timp am văzut de el şi l-am doftoricit cu atâta grijă, de parcă i-aş fi fost nevastă pe legea mea, că şi nevastă să-i fi fost, tot n-aş fi putut să fac mai mult. Am vegheat şezând lângă el atât de mult şi atât de des, încât la urmă nu m-a mai lăsat să mă obosesc şi atunci mi-am făcut rost de o saltea, pe care am adus-o la el în odaie şi am aşezat-o la picioarele patului lui.

Starea lui îmi căşuna într-adevăr destulă supărare şi la gândul că voi pierde un prieten cum era şi vădea că avea să-mi fie el, stăteam lângă dânsul şi mă boceam ceasuri de-a rândul. În cele din urmă, şi-a revenit şi dădea semne bune că se va vindeca, aşa cum s-a şi întâmplat, măcar că foarte încet.

Dacă lucrurile astea s-ar fi petrecut altfel decât cum le spun eu, n-aş sta la gânduri dacă să le dezvălui, cum se pare că mi s-a întâmplat altă dată; dar susţin sus şi tare că în tot timpul cât am fost cu el, în afară de momentele când el sau eu eram în pat şi de îngrijirile date lui zi şi noapte cât a fost bolnav, n-a fost nici urmă de vorbă sau faptă necuviincioasă între noi. Ei, dac-ar fi fost aşa până la sfârşit!

După câtva timp, a început să prindă puteri şi să se întremeze văzând cu ochii, iar eu am vrut să mut salteaua, dar el nu m-a lăsat, până ce n-a fost în stare să se ridice singur fără ajutor şi atunci m-am mutat în odaia mea.

Omul a găsit prilejuri multe să-şi arate recunoştinţa faţă de grija mea pentru el; şi când s-a însănătoşit mi-a dăruit cincizeci de guinee pentru îngrijirile mele sau, cum zicea el, pentru că mi-am primejduit viaţa ca s-o scap pe a lui.

Şi acum îmi făcea declaraţii adânc simţite, vorbindu-mi despre dragostea lui sinceră şi de nestrămutat pentru mine, dar având mai departe cea mai mare grijă de virtutea mea şi de a lui. I-am răspuns că-s deplin mulţumită de purtarea lui. El a mers atât de departe, încât a ajuns să-mi spună că dac-ar sta gol în pat lângă mine, mi-ar păzi virtutea cu aceeaşi sfinţenie cu care ar apăra-o dac-ar încerca să mă siluiască altul. L-am crezut şi i-am spus-o dar el nu se mulţumi cu atât; aştepta, zice, un prilej, ca să-mi dea o dovadă de netăgăduit.

Multă vreme după asta, a trebuit să plec la Bristol după treburi, cu care prilej el a închiriat o caleaşcă, vrând să mă însoţească; şi acum fireşte că ne-am apropiat mai mult unul de altul. De la Bristol m-a dus la Gloucester, într-o călătorie de plăcere, ca să ne mai aerisim un pic; şi aici s-a întâmplat că n-am găsit loc la han decât doar o odaie mare, cu două paturi. Hangiul, care ne arăta odăile, i-a spus foarte deschis, când a ajuns la odaia cu pricina:

— Domnule, nu-i treaba mea să întreb dacă doamna e soţia dumneavoastră sau nu, dar dacă nu e, puteţi dormi cinstit în astea două paturi, ca şi cum aţi fi în două odăi despărţite şi, zicând aşa, a tras o perdea mare, care trecea prin mijlocul odăii şi într-adevăr despărţea cele două paturi.

— Bine, făcu prietenul meu, arătându-se mulţumit, paturile astea îmi convin; cât despre restul, suntem rude prea apropiate ca să ne culcăm în acelaşi pat, deşi putem să locuim unul în apropierea celuilalt şi cu asta totul părea foarte cinstit.

Când a venit momentul să ne ducem la culcare, el a ieşit cuviincios din odaie, până ce m-am băgat eu în pat, şi pe urmă s-a dus să se culce în celălalt pat, de unde a stat de vorbă cu mine multă vreme.

În cele din urmă, se întoarce la vorba lui cum că e în stare să stea gol în pat lângă mine fără să

mă jignească nici cu atâtica şi, sărind din pat, zice:

— Şi acum, draga mea, ai să vezi cât de cinstit ştiu să fiu faţă de tine şi cum mă ţin de vorbă; şi o dată văd că dă să se culce în patul meu.

Eu m-am împotrivit niţel, dar trebuie să mărturisesc că n-aş fi făcut nazuri, chiar şi fără făgăduielile lui; aşa încât, după puţină împotrivire, m-am liniştit şi l-am lăsat să vină în pat. Când s-a văzut lângă mine, m-a luat în braţe şi aşa am stat culcată toată noaptea alături de el, dar mai mult nu mi-a făcut şi zău că nu m-a îmbiat cu altceva în toată noaptea aceea decât cu îmbrăţişările lui, aşa cum am spus, iar dimineaţa s-a sculat şi s-a îmbrăcat, lăsându-mă la fel de nevinovată ca în ziua când m-a făcut mama.

Era lucru de mirare pentru mine şi poate că va fi aşa şi pentru alţii care ştiu cum te îndeamnă legile firii, mai ales că omul era voinic şi plin de viaţă. Şi nici din temeiuri cucernice n-a făcut-o, ci numai din dragoste pentru mine, stăruind mereu că, deşi îi eram mai dragă decât toate femeile din lume, nu putea să mă jignească, tocmai fiindcă mă iubea.

Recunosc că era un gând nobil, dar fiindcă până atunci nu mai văzusem una ca asta, mi se părea uluitor. Restul călătoriei a fost ca şi începutul şi ne-am întors la Bath, unde având prilejul să vină la mine ori de câte ori avea poftă, s-a arătat mai departe tot atât de cumpătat; şi mi-a fost dat să stau în pat adesea lângă el şi, deşi între noi se petreceau o mulţime de lucruri obişnuite între un bărbat şi nevasta lui, totuşi el nu mi-a propus niciodată să mergem mai departe şi era foarte mândru de purtarea lui. Nu pot spune că eu eram chiar atât de încântată de asta cum credea el că sunt, fiindcă trebuie să recunosc că eram mult mai păcătoasă decât dânsul.

Şi-aşa am dus-o aproape doi ani, cu trei întreruperi, când el a plecat la Londra, unde într-un

rând a stat patru luni; dar ca să fiu dreaptă cu el, îmi lăsa totdeauna bani ca să pot trăi în belşug.

Dac-am fi dus-o tot aşa, mărturisesc că am fi avut cu ce să ne lăudăm; dar cum spune vorba înţeleaptă, nu-i bine să te joci prea mult cu focul. Lucrul ăsta l-am descoperit şi noi; şi acum din nou trebuie să fiu dreaptă cu el şi să mărturisesc că prima încălcare n-a venit din partea lui. Eram, într-o noapte, în pat împreună şi era cald şi bine. Cred că amândoi băusem ceva mai mult ca de obicei, deşi nu chiar atât ca să nu mai ştim de noi şi, după ce am făcut câtva timp diferite nebunii, pe care nu pot să le numesc, i-am spus, în timp ce el mă ţinea strâns în braţe, (repet cuvintele cu ruşine şi groază în suflet) că inima mă îndeamnă să-l dezleg de făgăduială pentru o noapte, dar nu mai mult.

El a luat-o numaidecât de bună şi după asta n-a mai fost chip să mă împotrivesc; şi de fapt nici prin gând nu-mi trecea să mă împotrivesc.

Şi aşa s-a frânt cârma virtuţii noastre, iar eu am schimbat locul de prietenă cu titlul urât sunător de târfă. Dimineaţa, eram amândoi plini de căinţă; eu plângeam cu foc, iar el spunea că-i pare foarte rău; dar nici unul din noi nu putea face mai mult în clipa aceea şi acum că drumul era deschis, şi zăgazurile virtuţii şi ale conştiinţei rupte, nu mai aveam cu ce lupta.

În toată săptămâna aceea, conversaţia dintre noi a lâncezit rău; eu mă uitam la el roşind şi, în fiecare clipă, se ivea trista întrebare: "Dacă rămân însărcinată? Ce-o să se întâmple cu mine?" El îmi dădea curaj, spunându-mi că, atâta vreme cât îi voi fi credincioasă, îmi va rămâne şi el credincios; şi că de vreme ce ajunsesem atât de departe (ceea ce nu fusese în gândul lui), dacă voi avea un copil, o să se îngrijească el de copil şi de mine. Toate astea ne înăspreau pe amândoi. Eu îl încredinţam că dacă rămân însărcinată, mai bine mor fără moaşă decât să spun că el e tatăl; iar el mă asigura că nu-mi va lipsi nimic, dacă rămân însărcinată. Aceste

încredinţări pe care ni le dam unul altuia ne înrăiau în păcat şi, după asta, repetam nelegiuirea, de câte ori aveam chef, până când în cele din urmă, de ce mi-a fost frică n-am scăpat şi am rămas într-adevăr însărcinată.

După ce am fost sigură că aşa este şi l-am convins şi pe el, începurăm să ne gândim la ce era de făcut, iar eu propusei să împărtăşim taina gazdei şi să-i cerem sfatul, lucru pe care el îl încuviinţă. Gazda, o femeie trecută prin ciur şi prin dârmon (după cum aveam să descopăr), a luat lucrurile uşor; zicea că ştiuse dinainte că, până la urmă, o să ajungem aici şi ne-a luat astfel o piatră de pe inimă. După cum spuneam înainte, am descoperit că-i vulpe bătrână, când e vorba de-alde astea; a luat totul asupra ei, a făgăduit să găsească o moaşă şi o doică, să ne mulţumească în toate şi să ne scoată basma curată, ceea ce, la drept vorbind, a şi făcut cu foarte multă pricepere.

Când mi-a venit timpul, l-a rugat pe domnul meu să plece la Londra sau sa se prefacă a pleca. După ce el părăsi oraşul, i-a înştiinţat pe slujbaşii parohiei că în casa ei se află o doamnă gata să nască, dar că ea îl cunoaşte bine pe soţul doamnei şi le dădu şi un nume, *Sir* Walter Cleave. Le mai spuse că e un gentleman vrednic, că răspunde ea pentru orice informaţie şi alte baliverne. Cu asta, slujbaşii parohiei s-au declarat mulţumiţi pe dată şi eu am născut cu aceeaşi cinste cu care aş fi născut, dac-aş fi fost într-adevăr *lady* Cleave; am fost ajutată la facere de trei sau patru neveste de cetăţeni onorabili din Bath, drept care naşterea a fost mai costisitoare pentru el. De multe ori i-am pomenit de îngrijorarea mea în privinţa asta, dar el m-a rugat să nu mă sinchisesc de bani.

Cum el îmi dăduse o sumă frumuşică pentru cheltuielile neobişnuite ale naşterii, aveam numai lucruri arătoase, dar nici nu m-am întrecut cu gluma în nebunii şi cheltuieli; pe de altă parte, trecută prin ciur şi prin dârmon cum eram şi ştiind

că lucrurile astea nu durează cât lumea, puneam la o parte cât mai mulţi bani pentru zile negre, cum spuneam eu; pe el însă îl lăsam să creadă că banii se cheltuiseră pe risipa care a însoţit naşterea.

În felul ăsta, punând la socoteală şi ce-mi dăduse el, după cum am amintit mai înainte, m-am văzut la sfârşitul lehuziei cu două sute de guinee în buzunar, în care se cuprindea şi ce-mi mai rămăsese din banii mei.

Am născut un băiat voinic, un copil într-adevăr încântător; când a auzit vestea, el mi-a scris o scrisoare foarte drăgăstoasă, spunându-mi că ar fi mai potrivit, după cum credea el, să vin la Londra, de îndată ce voi fi din nou pe picioare şi în puteri; că-mi găsise locuinţă la Hammersmith, unde aş putea trece drept sosită de curând din Londra; şi după câtăva vreme puteam să mă înapoiez la Bath, unde mă va însoţi şi el.

Propunerea asta surâzându-mi, am închiriat o caleaşca şi luându-mi copilul şi o doică de asemenea, care să-l îngrijească şi să-l alăpteze, precum şi o servitoare pentru mine, am pornit spre Londra.

El m-a întâmpinat la Reading în trăsura lui, m-a luat lângă el, lăsând doica şi copilul în caleaşca şi aşa m-a dus până la noua mea locuinţă din Hammersmith, de care aveam de ce să fiu cu desăvârşire mulţumită, fiindcă avea încăperi foarte frumoase.

Şi acum ajunsesem la ceea ce aş numi culmea belşugului şi nu-mi lipsea nimic decât să fiu nevastă, lucru care, în cazul meu, nu se putea întâmpla; şi tocmai de aceea mă foloseam de orice prilej ca să agonisesc cât mai mult, cum spuneam şi mai înainte, pentru zile grele; căci ştiam că noroace din astea nu ţin mult, fiindcă bărbaţii care întreţin amante le schimbă destul de des, se plictisesc de ele, devin geloşi sau mai ştiu eu ce; iar alteori, femeile care sunt ţinute bine n-au grijă să păstreze, printr-o purtare chibzuită, stima

bărbaţilor, sau mai ales acel lucru gingaş care e credinţa, şi atunci bine păţesc când sunt azvârlite cu dispreţ.

Dar eu, în privinţa asta, mă simţeam în siguranţă, fiindcă neavând de gând să schimb, n-aveam nici un fel de cunoştinţe şi prin urmare, nici ispita de a căuta altceva. N-aveam legături decât cu familia unde locuiam şi cu o nevastă de pastor, vecina mea; aşa încât, în lipsa lui, nu mă duceam la nimeni, iar când se întorcea mă găsea în odaia sau salonaşul meu, fiindcă nici să iau aer nu mă duceam fără el.

Traiul meu cu el şi al lui cu mine a fost astfel, fără îndoială, lucrul cel mai lipsit de prefăcătorie din lume; el îmi spunea de multe ori că atunci când mă cunoscuse întâia oară, sau chiar în noaptea când ne călcasem legământul mai întâi, nici prin gând nu-i trecuse să se culce cu mine; că-i fusesem cu adevărat dragă, dar nu simţise câtuşi de puţin vreun îndemn să facă ceea ce făcuse. Eu l-am încredinţat că nu-l bănuiam de nimic, că, dacă l-aş fi bănuit, n-aş fi încuviinţat atât de uşor purtările care duseseră la ceea ce se întâmplase, dar că totul a venit pe neaşteptate şi se datora faptului că, în noaptea aceea, prea din cale-afară ne dădusem frâu liber pornirilor. Şi într-adevăr, de atunci am băgat adesea de seamă, şi o spun spre învăţătura cititorilor acestei istorii, că e mai bine să nu fim prea îngăduitori cu pornirile noastre către dezmăţ şi desfrânare, ca să nu ne trezim că hotărârea de a fi cumpătaţi slăbeşte tocmai atunci când avem cea mai mare nevoie de ea.

E drept că, din ceasul când am început să vorbesc cu el, eram hotărâtă să-l las să se culce cu mine, dacă se va arăta doritor, dar asta pentru că aveam nevoie de ajutorul lui şi nu cunoşteam altă cale de a-l prinde. În noaptea aceea însă, când am dormit împreună şi, cum am spus, am mers atât de departe, mi-am dat seama de slăbiciunea mea; nu

m-am putut împotrivi pornirii şi m-am văzut silită să cedez, chiar înainte ca el să-mi fi cerut.

Totuşi, el s-a purtat atât de frumos cu mine, încât nu mi-a făcut niciodată imputări şi nici nu s-a arătat vreodată câtuşi de puţin scârbit de vreo purtare de-a mea, ci spunea cu mâna pe inimă că tovărăşia mea îl încântă la fel ca în primul ceas al întâlnirii noastre.

E adevărat că n-avea nevastă, adică nevastă-sa nu-i era nevastă, dar adesea remuşcările îl smulg pe bărbat din braţele amantei, mai ales când omul e simţitor. Aşa cum s-a întâmplat la urmă şi cu el, deşi aceasta s-a întâmplat cu un alt prilej.

Pe de altă parte, măcar că şi în culmea mulţumirii aveam şi eu, în taină, mustrări de cuget din pricina vieţii pe care o duceam, totuşi gândul înspăimântător al sărăciei şi al foamei, care mă urmărea ca o stafie îngrozitoare, mă împiedica să privesc înapoi şi aşa cum sărăcia mă adusese aici, tot aşa spaima de sărăcie mă ţinea pe loc, deşi mă hotărâm adesea să las totul baltă, cu condiţia însă să pun deoparte destui bani ca să am din ce trăi. Dar astea erau gânduri care nu cântăreau greu şi se spulberau de îndată ce venea el să mă vadă; căci tovărăşia lui era atât de fermecătoare, încât nu era chip să fii tristă alături de el; gândurile nu mă năpădeau decât în ceasurile de singurătate.

Şase ani am dus viaţa asta fericită şi totodată nefericită şi, în vremea asta i-am născut trei copii, dar numai primul a avut zile; şi, deşi în ăşti şase ani m-am mutat de două ori, totuşi în al şaselea an m-am înapoiat la prima mea locuinţă din Hammersmith. Şi aici m-am trezit, într-o dimineaţă, cu o scrisoare politicoasă, dar tristă, de la domnul meu, care mă înştiinţa că se simte foarte rău, că se teme că iar îl păleşte boala, dar că rudele neveste-si locuind în aceeaşi casă cu el, nu-i chip să mă aducă şi pe mine acolo, lucru care-l nemulţumea tare, fiindcă ar fi dorit să-l pot îngriji şi doftorici ca pe vremuri.

Pe mine povestea asta mă nelinişti şi eram tare nerăbdătoare să ştiu cum o duce. Am aşteptat vreo două săptămâni sau aşa ceva fără să aflu nimic, lucru care mă mira şi începea să mă îngrijoreze de-a binelea. Cred că nu greşesc când spun că, în următoarele două săptămâni, am fost ca nebună. Era cu atât mai greu cu cât nu ştiam anume unde se afla, pentru că, după câte înţelesesem la început, locuia în casele soacră-si; dar, plecând la Londra am aflat curând, cu ajutorul îndrumărilor pe care mi le dăduse el cu privire la locul unde să-i trimit scrisorile, cum să-i dau de urmă şi am descoperit că sta într-o casă din Bloomsbury, unde se mutase cu toată familia; că nevastă-sa şi mama neveste-si locuiau în aceeaşi casă, deşi neveste-si nu i se spusese că stă la un loc cu bărbatu-său.

Înţelesei curând că era aproape să-şi dea sufletul şi la vestea asta spun drept că n-a lipsit mult ca să mi-l dau şi eu pe-al meu. Într-o seară, din curiozitate, m-am îmbrăcat ca slujnică, mi-am pus o bonetă rotundă şi o pălărie de pai deasupra şi m-am dus la uşa lui, ca şi cum m-ar fi trimis o doamnă din vecini, la care locuise el mai înainte. Am dat complimente pentru coniţe şi conaşi, am spus că am venit să aflu ce face domnul şi cum a petrecut noaptea. În felul ăsta, am găsit prilejul căutat, fiindcă oprind pe una din slujnice m-am întins la vorbă şi am aflat toate amănuntele bolii lui, care, după cum mi-am dat eu seama, era o aprindere de plămâni cu fierbinţeli şi tuse. Fata mi-a mai înşirat cine locuia în casă şi cum era cu nevastă-sa care, după câte spunea ea, dădea speranţe celor din jur că se va înzdrăveni la minte; în schimb despre conaşul, doctorii ziceau că-i slabă nădejde cu el, că în dimineaţa aceea crezuseră c-o să moară, că nici acum nu era mult mai bine şi că ei nu sperau sa. apuce omul dimineaţa următoare.

Erau veşti groaznice pentru mine; îmi dădeam seama că bunăstarea mea se apropia de sfârşit şi-mi spuneam că bine făcusem când gospodărisem cu chibzuială şi strânsesem bani albi pentru zile negre, fiindcă acum chiar că nu mai vedeam cum o să mi se aştearnă viaţa de-aci înainte.

Mă mai apăsa şi gândul că aveam un fiu, un băieţaş frumos de cinci ani trecuţi şi nici un ban pus deoparte pentru el, cel puţin după câte ştiam eu. Cu gândurile astea şi cu inima grea, mă întorsei în seara aceea acasă şi începui să-mi închipui cum o să trăiesc şi în ce chip o să mă chivernisesc pentru restul zilelor mele.

Vă daţi seama că n-am avut astâmpăr până ce n-am întrebat iarăşi, foarte curând, ce se mai aude cu el; şi, fiindcă nu mă încumetam să mă duc singură, am trimis chipurile câţiva soli, până când, după ce au mai trecut două săptămâni, am înţeles că sunt speranţe să scape omul cu viaţă, cu toate că mai era încă foarte bolnav; atunci am lăsat-o mai moale cu emisarii şi, după câtva timp, am aflat din vecini că omul stătea mai mult în preajma casei şi, pe urmă, că a început să iasă în oraş.

Nici nu mă îndoiam c-o să-mi dea curând de ştire şi începeam să mă împac cu soarta, fiindcă, după cum socoteam eu, lucrurile începuseră să se îndrepte. Am aşteptat o săptămână, două apoi, spre uimirea mea, încă aproape două luni şi eu tot nu aflam nimic decât că, fiind vindecat, plecase la ţară deoarece avea nevoie de aer curat după boală. După asta au mai trecut două luni şi atunci am priceput că s-a întors iarăşi în oraş, dar încă nu primisem nici o ştire de la el.

Îi scrisesem câteva scrisori, adresându-le ca de obicei, şi am aflat că vreo două-trei fuseseră ridicate, dar restul nu. I-am scris din nou, mai stăruitor ca niciodată şi, într-una din ele, l-am înştiinţat că sunt silită să-l caut, arătându-i în ce situaţie mă aflam: cu chiria neplătită şi fără rezerve pentru copil. Îi descriam starea mea jalnică, lipsa

mijloacelor de trai, asta după ce el îmi făgăduise cu mâna pe inimă că se va îngriji de mine şi mă va întreţine. Am copiat scrisoarea şi, văzând că zace la adresa aceea de aproape o lună şi că nimeni n-o ridică, am făcut în aşa fel încât copia să-i ajungă în mână, în cafeneaua unde aflasem că avea obiceiul să se ducă.

Scrisoarea asta l-a silit să-mi dea un răspuns, prin care, deşi am aflat că sunt părăsită, am mai aflat că-mi trimisese o scrisoare înainte, cerându-mi să mă înapoiez la Bath. Ajung îndată şi la cuprinsul scrisorii.

E drept că pe patul de suferinţă priveşti în altă lumină şi vezi cu alţi ochi decât înainte legături ca a noastră; iubitul meu fusese la hotarele morţii şi în pragul veşniciei; se pare că-l năpădiseră remuşcări îndreptăţite şi gânduri triste cu privire la viaţa lui trecută, desfrânată şi uşuratică; şi, printre altele, legătura nelegiuită cu mine, care însemna nici mai mult, nici mai puţin decât o viaţă prelungită de adulter, îi apăruse în adevărata ei lumină, nu aşa cum o socotise înainte: acum o privea cu o scârbă îndreptăţită.

Nu pot să nu bag de seamă, spre ştiinţa femeilor, cu privire la asemenea legături, că ori de câte ori o nelegiuire dintre acestea e urmată de căinţă sinceră, căinţa se însoţeşte totdeauna cu ura pentru obiectul plăcerii; şi ura e pe măsura dragostei dinainte. Aşa va fi totdeauna; nici n-ar putea să fie altfel, căci nu poate să existe dezgust adevărat şi sincer faţă de nelegiuire, laolaltă cu dragostea pentru cauza nelegiuirii; o dată cu groaza de păcat, apare şi groaza de tovarăşul de păcat; nici nu te poţi aştepta la altceva.

Am înţeles că aşa se întâmpla şi aci, deşi manierele alese şi simţul dreptăţii îl împiedicau pe bărbatul acesta să ducă lucrurile prea departe. Pe scurt, iată cum s-a purtat în împrejurarea de faţă: dându-şi seama din ultima mea scrisoare şi din celelalte, pe care le-a ridicat după aceea, că eu nu

plecasem la Bath şi că prima lui scrisoare nu-mi căzuse în mână, mi-a scris următoarele:

Doamnă, mă mir că scrisoarea mea din ziua de 8 a lunii trecute nu v-a ajuns în mână; vă dau cuvântul meu că a fost predată la locuinţa dumneavoastră, în mâinile slujnicei.

Nu e nevoie să vă mai spun care a fost starea mea în ultima vreme; şi cum, după ce am ajuns până la marginea mormântului, m-am însănătoşit, prin mila neaşteptată şi nemeritată a cerului. În starea în care m-am aflat, nu vi se va părea ciudat că legătura noastră nefericită n-a fost povara cea mai uşoară ce-mi apăsa conştiinţa. Nu-i nevoie să spun mai mult, lucrurile de care te căleşti trebuie să le îndrepţi.

Aş dori să vă întoarceţi la Bath. Vă trimit un cec de 50 de lire ca să puteţi achita chiria şi plăti drumul şi nădăjduiesc că nu vă miră când adaug că, numai din această pricină şi nu din pricina vreunei jigniri pe care mi-aţi fi adus-o, nu vă mai pot vedea niciodată. *Mă voi îngriji aşa cum se cuvine de copil; lăsaţi-l unde se afla acum sau luaţi-l cu dumneavoastră, cum credeţi de cuviinţă. Vă doresc gânduri asemănătoare cu ale mele şi ca acestea să fie spre folosul dumneavoastră. Rămân, etc.*

Scrisoarea asta m-a durut ca mii de răni; nu pot spune cât mă chinuiau remuşcările, căci nici eu nu eram oarbă faţă de crima mea; şi mă gândeam c-ar fi fost un păcat mai mic dac-aş fi rămas mai departe cu frate-meu, fiindcă cel puţin căsătoria aceea nu era păcătoasă, de vreme ce nici unul din noi doi nu ştiuse nimic.

Dar nici o clipă nu mi-a trecut prin minte, că, în toată vremea asta, eu fusesem femeie măritată, soţia pânzarului, care, deşi mă părăsise silit de împrejurări, n-avea putere să dezlege contractul de căsătorie încheiat între noi sau să-mi dea, în chip

legal, îngăduinţa de a mă remărita; aşa încât, în tot timpul ăsta, nu fusesem decât o târfă şi o femeie adulteră. După aceea îmi făceam imputări în legătură cu îndrăzneala mea şi felul cum îl momisem pe acest gentleman, spunându-mi că eu eram vinovată de toată crima; că acum el fiind, din mila Domnului care-i luminase mintea, smuls de la marginea prăpastiei, eu rămâneam, părăsită de Dumnezeu, să duc mai departe aceeaşi viaţă de stricăciune.

Cu gândurile astea am trăit abătută şi tristă aproape o lună şi nu m-am dus la Bath, fiindcă n-aveam nici un chef să locuiesc la femeia unde locuisem înainte, pentru ca nu cumva, îmi spuneam eu, să mă îndemne ea din nou la vreo ticăloşie, aşa cum mai făcuse. Şi afară de asta, nu doream să afle că fusesem azvârlită, cum v-am povestit adineauri.

Eram în mare încurcătură din pricina băieţaşului meu. Eram moartă la gândul să mă despart de copil, totuşi, socotind primejdia de a rămâne cândva cu el în grija mea, fără să am cu ce să-l ţin, m-am hotărât să-l părăsesc pe urmă însă m-am hotărât să rămân în preajma lui, ca să am mulţumirea de a-l vedea, dar nu şi grija de a-l întreţine. Aşa încât am trimis domnului meu un răvaş, în care-i spuneam că-i urmasem porunca în toate, atât doar că nu plecasem la Bath că deşi despărţirea de el îmi pricinuia o rană ce nu se va vindeca niciodată, totuşi eram pe deplin mulţumită, fiindcă el avea dreptate şi era departe de mine gândul să-i îngreunez pocăinţa.

Pe urmă i-am înfăţişat starea mea în cuvintele cele mai mişcătoare. I-am spus că nenorocirile care l-au îndemnat la început spre o prietenie mărinimoasă îl vor îndemna, după cum nădăjduiam, să aibă puţină grijă de mine, acum că pusesem capăt la ceea ce era nelegiuit în legătura noastră, pe care nici unul din noi, cred, n-o dorise aşa când ne cunoscusem; că doream să mă căiesc

la fel de sincer ca şi el, dar îl imploram să-mi dea putinţa de a nu cădea din nou în ispită, de groaza sărăciei şi a mizeriei şi dacă se temea câtuşi de puţin că-i voi aduce neplăceri, îl rugam să-mi înlesnească întoarcerea la mama mea, în Virginia, de unde ştia că venisem, şi cu asta va pune capăt tuturor temerilor lui în povestea asta. În încheiere, îi spuneam că dacă îmi mai trimite încă 50 de lire, ca să-mi uşureze plecarea, îi voi trimite chitanţă de descărcare şi făgăduiesc să nu-l mai tulbur niciodată cu stăruinţele mele; în afară doar ca să aflu de bunăstarea copilului, pe care, dacă mama trăieşte şi împrejurările o vor îngădui, voi trimite să-l aducă, scăpându-l pe el şi de grija asta.

Sigur că totul era o păcăleală, fiindcă n-aveam de gând să plec în Virginia, aşa cum poate fi încredinţat oricine care cunoaşte ce-am păţit acolo; dar socoteala era să mai scot, dacă se putea, aceste ultime 50 de lire de la el, ştiind bine că erau ultimii bani la care mă mai puteam aştepta vreodată.

Totuşi, propunerea mea de a-i da o chitanţă de descărcare şi de a nu-l mai supăra niciodată a fost hotărâtoare şi el mi-a trimis o poliţă pentru suma amintită cu un om care mi-a adus la semnat şi o chitanţă de descărcare, iar eu am semnat cu toată cinstea; şi astfel, deşi cu durere şi împotriva voinţei mele, s-a sfârşit şi povestea asta.

Şi aici nu pot să mă împiedic de a cugeta la urmările nenorocite ale libertăţii prea mari pe care şi-o iau doi oameni în situaţia noastră, sub pretextul unor gânduri curate, al unei iubiri prieteneşti şi al altor lucruri de felul ăsta. Trupul are de obicei o parte atât de mare în astfel de prietenii, încât, din păcate, pornirea înfrânge până la urmă cele mai sfinte hotărâri; iar viciul pătrunde prin spărturile din zidul cuviinţei, aceea pe care prieteniile cu adevărat curate ar trebui s-o păzească cu sfinţenie. Dar îi las pe cititorii acestei istorii cu gândurile lor drepte, de pe urma cărora au să tragă

mai mult folos decât mine care, ţinând seama că am uitat atât de curând hotărârile luate, nu pot fi un dascăl prea grozav.

Şi iarăşi eram de una singură, cum se zice; dezlegată de orice legături, fie ele de soţie sau de amantă, în afară de legătura cu bărbatul meu, pânzarul, de care neaflând nimic vreme de cincisprezece ani, nimeni nu mă poate beşteli că mă simţeam slobodă cu desăvârşire, cu atât mai mult cu cât, la plecare, omul îmi spusese că dacă nu primesc multă vreme ştiri de la el, trebuie să înţeleg că a murit şi că sunt liberă să mă mărit din nou cu cine poftesc.

Şi acum începui să-mi fac socotelile. După multe scrisori, neobosită stăruinţă şi prin mijlocirea maică-mi, mai primisem un transport de mărfuri de la frate-meu, cum îi spun eu acum, din Virginia, drept despăgubire pentru transportul pierdut la sosire; dar şi acesta în schimbul unei chitanţe de descărcare generală, lucru ce nu-mi venea la îndemână, dar a trebuit totuşi să înghit şi asta. M-am descurcat cu atâta pricepere, încât mi-am scos marfa, înainte de a semna descărcarea şi, după aceea, am făcut în aşa fel încât să scap de obligaţie, amânând cât puteam semnarea, până când, în cele din urmă, am pretins că trebuie să-i scriu lui frate-meu, înainte de a putea să semnez.

Cu acest câştig şi încă înainte de a primi ultimele 50 de lire, averea mea se ridica, în total, la 400 de lire, deci, pu-nând la socoteală şi banii primiţi în urmă, 450 de lire. Mai agonisisem eu 100 de lire, dar mi s-a întâmplat următoarea nenorocire: un giuvaergiu, căruia îi încredinţasem această sumă, a dat faliment, aşa încât am pierdut 70 de lire din banii mei, fiindcă omul nu a putut să-mi înapoieze mai mult de 30 de lire din 100. Aveam şi ceva argintărie, dar nu mare lucru şi eram destul de bine căptuşită cu haine şi rufărie.

Cu aceste fonduri trebuia să iau viaţa de la capăt nu uitaţi însă că nu mai eram femeia din

vremea când locuiam la Rotherhithe; mai întâi fiindcă aveam douăzeci de ani mai mult şi nu arătam mai frumoasă după acest spor de ani şi după hoinărelile mele în Virginia şi înapoi în Anglia; şi, deşi nu mă dădeam în lături de la nimic care ar fi putut să mă înfrumuseţeze, în afară de sulemeneală, pentru că până la asta nu m-am înjosit niciodată, totuşi e o deosebire între douăzeci şi cinci şi patruzeci şi doi de ani.

Am înjghebat nenumărate planuri cu privire la viaţa mea în viitor şi am început să mă gândesc foarte serios la ce aveam de făcut, dar nimic nu se ivea. Aveam grijă să las lumea să mă creadă mai cineva decât eram şi am dat sfoară în ţară că-s bogată şi stăpână pe averea mea; acest din urmă lucru era cât se poate de adevărat, celălalt aşa cum vă spuneam mai înainte. Nu cunoşteam pe nimeni şi asta a fost una din nenorocirile mele, căci n-aveam un sfătuitor şi, mai presus de toate, n-aveam cui să-i încredinţez între patru ochi taina stării în care mă aflam; şi experienţa mi-a arătat că a fi fără prieteni este, în afară de mizerie, cea mai rea stare în care poate ajunge o femeie, zic o femeie, fiindcă e limpede că bărbaţii îşi pot fi singuri sfătuitori şi călăuze şi se pricep să iasă din încurcături şi să-şi croiască drum mai bine decât femeile; dar când o femeie n-are un prieten, căruia să-i împărtăşească necazurile, care s-o sfătuiască şi s-o ajute, zece la unu că-i pierdută; şi cu cât are mai mulţi bani, cu atât e mai mare primejdia de a fi păgubită şi înşelată; aşa mi s-a întâmplat mie cu cele 100 de lire, date, cum spuneam mai înainte, pe mâna giuvaergiului, care după cât se pare, încă dinainte începuse să nu mai aibă credit pe piaţă, dar eu neavând pe nimeni cu care să mă sfătuiesc, habar n-aveam şi mi-am pierdut banii.

Când o femeie e astfel părăsită şi lipsită de sfat, arată ca un sac cu bani sau ca un giuvaer pierdut pe drumul mare, pradă primului trecător; dacă se întâmplă să dea peste ele un om de treabă

şi cu principii drepte, acesta dă sfoară în ţară şi poate că află şi proprietarul dar de câte ori nu se întâmplă ca astfel de lucruri să cadă în mâini care nu se sfiesc să şi le însuşească, până când se întâmplă odată să pice în mâini bune?

Aşa era desigur şi cu mine, fiindcă acum eram o făptură slobodă şi lăsată de izbelişte, lipsită de ajutor, de îndrumare şi fără o călăuză în viaţă; ştiam la ce ţinteam şi ce voiam, dar habar n-aveam cum să-mi ating ţelul pe căi neocolite. Voiam să mă căpătuiesc şi, dac-aş fi avut norocul să dau peste un bărbat bun şi chibzuit, aş fi fost o soţie atât de credincioasă, de parcă virtutea însăşi m-ar fi zămislit. Dacă s-a întâmplat altfel cu mine, pricina a fost că viciul intră totdeauna pe uşa nevoii, nu pe cea a bunului plac; şi acum că eram lipsită de o viaţă aşezată, îi cunoşteam bine preţul şi ştiam că merită să faci orice ca să nu scapi fericirea unei astfel de vieţi; ba chiar, tocmai datorită greutăţilor prin care trecusem, aş fi fost o nevastă mai bună; şi, ori de câte ori am fost nevastă, n-am prilejuit bărbaţilor mei nici cea mai mică neplăcere, prin purtarea mea.

Dar toate astea erau vorbe de clacă; nu se ivea nimic care să-mi dea curaj. Aşteptam. Trăiam cuviincios şi într-o cumpătare potrivită cu împrejurările vieţii mele; dar nimic nu se arăta, nimic nu pica şi fondurile mele se subţiau văzând cu ochii. Nu ştiam ce să fac; groaza de sărăcia care se apropia îmi apăsa greu cugetul. Aveam ceva bani, dar nu ştiam în ce să-i plasez şi dobânda tot nu mi-ar fi dat mijloace îndestulătoare de trai, cel puţin la Londra.

Până la sfârşit, s-a ivit totuşi ceva nou. În casa unde locuiam stătea o doamnă din ţinuturile de nord, care vorbea mereu despre cât de ieftină e hrana şi cât de uşoară e viaţa în ţinutul ei; ce belşug şi ce ieftinătate e pe acolo, ce societate plăcută avea ea şi altele; în cele din urmă, i-am spus că aproape mă ispitise să mă statornicesc în

ţinutul de unde era ea, fiindcă eu, ca văduvă, deşi aveam slavă Domnului din ce să trăiesc, totuşi n-aveam cum să-mi sporesc averea; iar Londra era un oraş luxos, unde descoperisem că nu pot trăi cu mai puţin de 100 de lire pe an, decât dacă mă lipsesc de societate, de slujnică, de orice strălucire şi mă îngrop în sihăstrie, ca şi cum aş fi silită de nevoie.

Trebuie să adaug că femeia ajunsese să creadă, ca toţi ceilalţi, că sunt putred de bogată sau cel puţin, că am pe mână o avere de trei sau patru mii de lire, dacă nu mai mult; şi grozav de dulce a fost cu mine, când i s-a părut că mă bate gândul să plec în ţinutul ei. Mi-a spus că are o soră, care trăieşte în apropiere de Liverpool că frate-său e un om cu vază acolo, ba are şi o moşie mare în Irlanda; că se duce şi ea într-acolo, până-n vreo două luni şi că, dacă vreau s-o însoţesc, voi fi la fel de binevenită ca şi ea, pentru o lună sau mai mult, până ce-mi voi da seama dacă mă împac cu acele locuri; şi dacă-mi va surâde să mă statornicesc acolo, are ea grijă, având în vedere că ea nu ţine oameni în gazdă, să mă recomande unei familii de oameni cumsecade, la care să-mi placă să stau.

Dacă femeia asta mi-ar fi cunoscut situaţia adevărată, nu mi-ar fi întins atâtea curse şi nu s-ar fi ostenit atâta ca să prindă o biată făptură părăsită, care, o dată prinsă, nu prea era bună de nimic; iar eu, care ajunsesem aproape la desperare şi socoteam că mult mai rău nu pot să ajung, nu prea mă sinchiseam de ceea ce ar fi putut să mi se întâmple, cu condiţia de a nu mi se aduce vreo jignire; aşa încât m-am lăsat, după câteva marafeturi şi declaraţii de prietenie sinceră şi bunăvoinţă adevărată din partea ei zic, m-am lăsat îndemnată să plec cu ea şi, prin urmare, m-am pregătit de drum, deşi habar n-aveam încotro o apucam.

Şi acum eram la mare ananghie; ce brumă de agoniseală aveam, totul era în bani, în afară, cum

spuneam mai înainte, de câteva tacâmuri, ceva rufărie şi hainele mele; cât despre de-ale casei, n-aveam mai nimic sau chiar nimic, fiindcă locuisem mereu la alţii; dar n-aveam nici un prieten pe lumea asta, căruia să-i încredinţez puţinul pe care-l aveam sau care să-mi arate ce să fac cu el. Mă gândeam la bancă sau la alte companii din Londra, dar n-aveam un prieten căruia să-i încredinţez treaba, iar să port la mine acţiuni bancare, bonuri de credit, ordonanţe de plată şi alte lucruri de felul acesta, mi se părea nesigur; căci dacă le pierdeam, puteam să pun cruce banilor şi atunci se sfârşea cu mine; pe de altă parte, puteam fi prădată sau omorâtă în vreun loc dosnic. Deci habar n-aveam ce să fac.

Într-o dimineaţă m-am gândit să mă duc chiar eu la bancă, unde mai fusesem deseori ca să-mi ridic dobânda unor acţiuni şi unde dădusem de un funcţionar foarte de ispravă şi care, mai ales, într-un rând fusese atât de cumsecade, încât atunci când eu mă încurcasem în socoteli şi luasem mai puţin decât mi se cuvenea, mi-a arătat greşeala în clipa când eram gata să plec, şi mi-a dat restul, pe care ar fi putut să-l pună în buzunarul lui.

M-am dus la el şi l-am întrebat dacă şi-ar da osteneala să fie sfătuitorul meu, o biată văduvă fără prieteni, care nu ştie ce să facă. El mi-a răspuns că, dacă am nevoie de părerea lui în orice chestiune ce-i priveşte meseria, el îşi va da silinţa să nu fiu nedreptăţită; dar că mă va îndrepta de asemenea spre o cunoştinţă de-a lui, o persoană de treabă şi chibzuită, funcţionar în aceeaşi ramură, deşi nu lucra la aceeaşi firmă, om cu judecata sănătoasă şi pe a cărui cinste mă puteam bizui.

— Căci, adăugă el, răspund eu de tot ce face; şi dacă vă păgubeşte măcar cu un ban, doamnă, pe mine să cadă vina; căci tare-i place să ajute oamenii în astfel de împrejurări şi face lucrul ăsta din milostenie.

Eu am rămas cam nedumerită când am auzit cuvintele lui; şi după ce am stat puţin pe gânduri, i-am spus că mi-ar plăcea să aibă chiar el grijă de mine, fiindcă se arătase cinstit, dar că, dacă nu se poate, primesc îndrumarea lui mai curând decât pe a altuia.

— Vă rog să mă credeţi, doamnă, zice el, că veţi fi tot atât de mulţumită de prietenul meu ca şi de mine şi că el poate, cu siguranţă, să vă ajute chiar acolo unde eu nu pot.

Se pare că omul era copleşit de treburile băncii şi că făgăduise să nu se mai încurce şi cu alte treburi în afară de slujba lui; a mai adăugat că prietenul lui n-o să-mi ia nimic pentru sfatul sau ajutorul pe care mi-l va da şi asta desigur că mi-a dat curaj.

Mi-a potrivit în aceeaşi seară, după închiderea băncii, o întâlnire cu el şi cu prietenul lui. Nici nu l-am văzut bine pe prieten şi nici n-a început acesta să vorbească despre afaceri, că m-am şi convins că am de-a face cu un om de bună-credinţă; cinstea i se citea pe faţă şi, după cum am aflat mai târziu, de peste tot, avea un caracter atât de bun, încât n-a mai fost loc pentru îndoieli.

După prima întâlnire, în care eu n-am dezvăluit decât atât cât dezvăluisem şi înainte, el m-a poftit pentru ziua următoare, spunându-mi că, între timp, pot să mă liniştesc luând informaţii despre el, lucru pe care însă nu vedeam cum aş fi putut să-l fac, pentru că nu cunoşteam pe nimeni.

Prin urmare, m-am întâlnit cu el a doua zi, când i-am dezvăluit cu mai multă încredere cum stăteau treburile mele; i-am spus că sunt o văduvă întoarsă din America, cu desă-vârşire singură şi fără prieteni că aveam ceva bani, dar foarte puţini şi că eram aproape înnebunită de frică să nu-i pierd, căci n-aveam nici un prieten pe lume căruia să-i încredinţez gospodărirea lor; că aveam de gând să plec în nordul Angliei, unde traiul era mai ieftin, pentru ca să nu mi se irosească rezervele; că

mi-aş depune cu plăcere banii la bancă, dar că nu îndrăzneam să port hârtiile la mine; şi cum să potrivesc lucrurile prin corespondenţă sau cu cine, nu ştiam.

Mi-a spus că pot să-mi depun banii în cont la bancă şi că, dacă sunt trecuţi în registru, am dreptul oricând la ei; că dacă mă mut în Nord pot să scot orice poliţă de la bancă şi să primesc suma corespunzătoare, când am nevoie; dar că atunci înseamnă că banii sunt depuşi în cont curent şi banca nu-mi dă dobândă pentru ei; aş putea de asemenea să cumpăr acţiuni cu banii mei, care mi-ar fi păstrate în depozit, dar că atunci, dacă aş avea nevoie de bani, ar trebui să mă întorc la oraş ca să preschimb acţiunile şi s-ar isca greutăţi la încasarea dividendului semestrial; iar dacă n-aş fi aici în persoană sau n-aş avea un prieten, pe numele căruia să trec acţiunile, atunci iarăşi s-ar isca aceeaşi greutate ca mai înainte; şi zicând asta, se uita pătrunzător la mine şi-mi zâmbea. La urmă, a zis:

— De ce nu-ţi găseşti pe cineva care să gireze pentru dumneata, doamnă, un om care să te ia pe dumneata împreună cu banii dumitale şi atunci ai scăpat de grijă?

— Da, domnule, zic eu, împreună cu banii, bine spus, căci, pe legea mea, e tot atâta primejdie şi într-un fel şi într-altul. Dar mi-amintesc că mi-am spus în gând: "Mai bine mi-ai face propunerea deschis; zău că m-aş gândi bine, înainte de a zice nu".

I-a dat înainte tot aşa şi, o dată sau de două ori mi s-a părut că are gânduri serioase, dar spre durerea mea am aflat, până în cele din urmă, că e însurat; când mi-a mărturisit însă aceasta, a clătinat din cap şi a spus cu oarecare tristeţe că are nevastă şi n-are. Mă gândeam c-o fi în situaţia ultimului meu amant, că nevastă-sa o fi smintită sau ceva de felul ăsta. Totuşi, în ziua aceea n-am mai sporovăit mult, fiindcă avea nişte treburi grabnice, dar mi-a

spus că dacă vin la el după ce-şi termină treburile, o să vadă el ce-i de făcut, pentru ca averea să-mi fie pusă în siguranţă. I-am spus că voi veni şi l-am întrebat unde locuieşte. El mi-a dat ceva în scris şi când mi-a înmânat hârtia mi-a şi citit-o, spunând:

— Iată, doamnă, dacă te încumeţi a te încrede în mine.

— Da, domnule, zic eu, socotesc că pot îndrăzni să mă încred în dumneata, fiindcă dumneata zici că ai nevastă, iar eu n-am nevoie de un bărbat; afară de asta îndrăznesc să-ţi încredinţez banii mei, care înseamnă tot ce mai am pe lume şi dacă şi ăştia se duc, nici că-mi mai pasă de altceva.

El a făcut nişte glume drăguţe şi politicoase care, dac-ar fi vorbit serios, mi-ar fi făcut multă plăcere; dar a trecut mai departe, iar eu am luat îndrumările şi am făgăduit să vin acasă la el, la orele şapte, în aceeaşi seară.

Când am venit mi-a propus diferite chipuri în care să-mi plasez banii la bancă, pentru ca să mă aleg cu ceva dobândă, dar mereu se ivea câte o piedică şi el spunea că nu e un plasament sigur; iar eu descopeream atâta sinceritate dezinteresată şi atâta cinste în el, încât începui să mă gândesc că am dat peste omul de nădejde pe care-l căutam şi că nici nu se putea să încap pe mâini mai bune; de aceea i-am mărturisit deschis că încă nu întâlnisem un bărbat sau o femeie, în care să pot să mă încred, sau lângă care să mă simt în siguranţă, dar îmi dădeam seama că el are o grijă atât de dezinteresată de bunăstarea mea, încât eram gata să-i încredinţez gospodărirea puţinului ce-l aveam, dacă el primea să fie administratorul unei sărmane văduve, care nu-i putea plăti nici o leafă.

El a zâmbit şi, ridicându-se, mi-a făcut o plecăciune respectuoasă. Mi-a spus că nu-l poate decât bucura faptul că am o părere atât de bună despre el; că nu vrea să mă dezamăgească că va face tot ce-i stă în putere ca să mă slujească, fără să se aştepte la vreo plată; dar că în nici un chip nu

putea primi o sarcină care va face ca lumea să-î bănuiască de interes şi că, dac-aş muri, ar avea de furcă cu moştenitorii mei, lucru pe care n-are chef să şi-l ia pe cap.

I-am spus că dacă doar de asta îi e teamă, îl liniştesc eu niunaidecât şi-l asigur că n-are cum să se işte nici urmă de greutate, fiindcă, mai întâi, dacă-i vorba de bănuială, acum e momentul să fiu bănuitoare şi să nu-i încredinţez averea mea; şi oricând l-aş bănui, n-are decât să se lepede de totul şi să nu mai meargă mai departe. Cât despre moştenitori, l-am asigurat că n-am urmaşi, nici rude în Anglia, că nu voi avea alt moştenitor sau executor decât pe el, în afară de cazul că mi s-ar schimba situaţia şi atunci vor înceta dintr-o dată şi răspunderea şi grija lui, lucru pe care însă nu-l întrevedeam încă; dar i-am spus că, dacă mor în împrejurările de acum, averea mea va fi a lui şi că el o va merita, dacă-mi va fi credincios, aşa cum eram încredinţată că va fi.

La vorbele astea, s-a schimbat la faţă şi m-a întrebat cum de aveam atâta bunăvoinţă faţă de el; şi arătându-se încântat, a spus că ar avea temei să se dorească necăsătorit de dragul meu. Am zâmbit şi i-am spus că, de vreme ce nu era, nu urmăream prin propunerea mea nici un plan cu privire la el, că a dori nu însemna a avea voie, mai ales că ar fi fost o nelegiuire faţă de nevasta lui.

El mi-a spus că greşesc.

— Fiindcă, zice, după cum am mai spus, am nevastă şi nu am, şi n-aş păcătui dac-aş dori s-o văd spânzurată.

— Nu cunosc împrejurările vieţii dumitale, domnule, zic eu, dar nu poate fi un lucru nevinovat să doreşti să-ţi vezi nevasta moartă.

— Dacă-ţi spun, zice el, că e nevastă şi nu e nevastă dumneata nu ştii cine-s eu şi cine-i ea.

— E adevărat, zic eu, că nu ştiu cine eşti, dar cred că eşti om cinstit şi tocmai de aceea mi-am pus toată încrederea în dumneata.

— Foarte bine, zice, aşa şi sunt; dar mai sunt încă ceva, doamnă, ca să vorbesc deschis cu dumneata, sunt încornorat şi ea-i o târfă.

El parcă vorbea în glumă, dar zâmbea atât de stânjenit, încât mi-am dat seama că-şi pusese asta la inimă; şi arăta jalnic când a rostit cuvintele acestea.

— Asta desigur că schimbă lucrurile, domnule, zic eu, cu privire la ce spuneai dar vezi că un încornorat poate fi om cinstit şi, prin urmare, în privinţa asta nu se schimbă nimic. De altfel, zic, cred că dacă nevasta dumitale ţi-e atât de necredincioasă, eşti cu mult prea de treabă că o recunoşti drept soţie dar asta, zic eu, nu mă priveşte câtuşi de puţin.

— Ba da, zice el, căci mă trudesc să scap de ea; fiindcă, să fiu cinstit cu dumneata, doamnă, nici mie nu-mi place să fiu încornorat; pe de altă parte, te asigur că mă scoate din fire, dar n-am ce-i face. Târfa tot târfă rămâne.

Eu m-am ferit de discuţie şi am început să vorbesc de treburile mele; dar mi-am dat seama că nu-i chip cu el şi atunci l-am lăsat să vorbească, iar el s-a pornit să-mi povestească păţaniile lui, care sunt prea multe ca să le istorisesc acum pe toate; între altele că, plecând din Anglia, câtva timp înainte de a intra în slujba asta, ea a făcut doi copii cu un ofiţer. Întors în Anglia, el a primit-o din nou, la rugăminţile ei smerite, şi a ţinut-o foarte bine, totuşi femeia a fugit de acasă cu un ucenic de pânzar, după ce furase tot ce-i căzuse în mâini, iar acum trăia mai departe pe socoteala lui.

— Aşa încât, doamnă, zice, s-a făcut târfă nu de nevoie, cum se întâmplă de obicei, ci din pornire, de dragul păcatului.

Ei bine, eu l-am compătimit, i-am dorit să scape de ea şi iarăşi am dat să vorbesc despre treburile mele, dar el nu voia şi pace. În cele din urmă, m-a privit stăruitor şi mi-a zis:

— Uite ce este, doamnă, ai venit să-mi ceri sfatul şi eu o să te servesc cu credinţa cu care aş servi-o pe sora mea, dar hai să schimbăm rolurile, fiindcă mă sileşti s-o fac şi eşti atât de bună cu mine. Dă-mi voie să-ţi cer eu un sfat. Spune-mi ce trebuie să facă un biet om înşelat cu o târfă? Cum să-mi fac dreptate?

— Vai, domnule, zic eu, e o treabă prea gingaşă ca să-ţi dau eu sfaturi, dar pare-mi-se că dacă a fugit, ai scăpat foarte frumos de ea. Ce mai poţi să-ţi doreşti?

— Da, sigur că a plecat, zice el, dar asta nu înseamnă de loc c-am scăpat de ea.

— Adevărat, zic eu, ar putea să facă datorii în numele dumitale, dar legea îţi dă doar putinţa să te fereşti de asta; n-ai decât să dai sfoară în ţară, cum se zice.

— Nu, nu, face el, nu-i vorba de asta am avut eu grijă de aşa ceva, nu despre asta vorbeam; aş vrea însă să scap de ea ca să mă pot însura din nou.

— Foarte bine, domnule, zic eu, atunci trebuie să te desparţi; dacă poţi dovedi ce mi-ai spus mie adineauri, poţi să priveşti lucrul ca şi făcut şi atunci eşti liber.

— Asta-i plicticos şi costă mulţi bani, zice el.

— Păi, zic eu, dacă găseşti vreo femeie care-ţi place şi care te crede pe cuvânt, îmi închipui că nevasta dumitale n-o să te lipsească de libertatea pe care şi-o ia ea.

— Da, zice el, dar e greu să convingi o femeie cinstită cât despre soiul celălalt, zice, sunt atât de sătul, că nu mai vreau să am de-a face cu târfe.

Pe mine m-a fulgerat gândul: "Eu te-aş fi crezut din toată inima, dacă m-ai fi întrebat!" Dar am spus asta doar în gând.

Lui i-am răspuns:

— Păi atunci, îndepărtezi din capul locului orice femeie cinstită, de vreme ce le osândeşti pe

toate care ţi-ar primi propunerile şi hotărăşti că o femeie care te vrea nu poate fi cinstită.

— Uite, zice el, tare-aş vrea să mă convingi că o femeie cinstită mă poate vrea zău că atunci m-aş încumeta. Şi pe urmă, mă ia repede: Dumneata mă vrei, doamnă?

— Asta nu-i o întrebare cuviincioasă zic eu după toate câte mi le-ai spus. Totuşi, ca să nu-ţi închipui ca aştept să-ţi retragi cuvintele, îţi răspund deschis: nu, eu nu. Eu am altfel de treburi cu dumneata; şi nu mă aşteptam să prefaci într-o comedie sfatul serios pe care ţi l-am cerut în împrejurările mele nenorocite.

— Dar, doamnă, zice el, împrejurările mele sunt la fel de nenorocite ca şi ale dumitale şi am tot atâta nevoie de un sfat ca şi dumneata, fiindcă dacă nu găsesc mângâiere nicăieri cred că înnebunesc şi te asigur că nu ştiu ce drum să apuc.

— Bine, domnule, zic eu, dar e mai uşor să dai un sfat în cazul dumitale decât în al meu.

— Atunci vorbeşte, zice el, te rog, fiindcă văd că-mi dai curaj.

— Păi, zic eu, dacă lucrurile sunt atât de simple, poţi să te desparţi după lege şi atunci ai să dai peste o femeie destul de cinstită ca să-i poţi face o propunere cu toată cuviinţa nu-s atât de puţine femei bune, încât să rămâi fără nevastă.

— Ei, atunci, zice, sunt hotărât. O să-ţi urmez sfatul dar înainte, am voie să-ţi pun o întrebare de om serios?

— Orice întrebare, zic eu, în afară de cea de adineauri.

— Răspunsul acela nu m-a mulţumit, zice el, şi pe scurt, asta-i întrebarea pe care vreau să ţi-o pun.

— Poţi pune orice întrebare îţi place, dar cunoşti răspunsul meu la întrebarea aceea, zic eu; şi în afară de asta, domnule, zic, cum poţi avea o părere atât de proastă despre mine, încât să-ţi închipui că o să-ţi răspund la o astfel de întrebare

dinainte? Cunoşti vreo femeie pe lume care să te creadă serios şi să-şi închipuie altceva decât că vrei s-o duci cu vorba?

— Bine, bine, face el, dar eu nu te duc cu vorba, sunt serios, gândeşte-te la asta.

— Bine, domnule, zic eu puţin supărată, dar eu am venit la dumneata cu treburile mele. Te rog să-mi spui ce mă sfătuieşti să fac.

— Voi fi pregătit să-ţi răspund, zice, rândul viitor când ai să vii.

— Nu, zic eu, în felul ăsta mă împiedici să vin din nou.

— Cum asta? face el şi se uită la mine cu mirare.

— Păi, zic, nu-ţi închipui c-am să mai calc pe la dumneata, după ce mi-ai spus ce mi-ai spus.

— Bine, zice el, făgăduieşte-mi, totuşi, c-ai să mai vii, iar eu mă leg să nu mai pomenesc o vorbă despre asta, până ce nu m-am despărţit. Dar aş vrea să fii mai binevoitoare atunci, fiindcă dumneata vei fi soţia mea sau de nu nici nu mă mai despart datoresc cel puţin asta bunătăţii dumitale nesperate, dar mai am şi alte motive.

Nici n-ar fi putut spune ceva care să-mi facă mai multă plăcere ştiam totuşi că singurul mijloc de a-l câştiga era să stau deoparte câtă vreme treaba asta era atât de nesigură, aşa cum mi se părea mie că este şi că va fi timp destul să primesc, când o fi el în stare să-şi ţină cuvântul. Aşa încât i-am spus cu mult respect că va fi timp destul să ne gândim la lucrurile astea, când el va fi în situaţia de a vorbi despre ele; între timp, i-am spus, eu voi pleca departe, iar el va găsi destule femei care să-i placă mai mult decât mine. Deocamdată ne oprirăm aici, iar el mă puse să-i făgăduiesc că voi reveni a doua zi, tot în legătură cu treburile mele şi, la stăruinţele lui, eu primii deşi dac-ar fi citit mai adânc în gândurile mele, ar fi văzut că nu era nevoie de stăruinţă.

În a doua seară am revenit, prin urmare, şi mi-am adus şi slujnica, dorind să vadă şi el că ţin slujnică. El ar fi vrut ca slujnica să rămână cu mine, dar eu n-am vrut şi-am poruncit fetei, cu glas tare, să vină să mă ia, pe la orele nouă. El însă n-a dat voie şi a spus că mă însoţeşte el până acasă, lucru care nu m-a încântat, fiindcă-mi închipuiam că face asta ca să afle unde locuiesc şi să se informeze pe urmă despre firea şi situaţia mea. Totuşi, m-am încumetat să primesc, căci tot ce ştia lumea despre mine, acolo, era spre lauda mea; iar el a aflat despre mine că sunt o femeie cu stare, o fiinţă foarte modestă şi cumpătată fie că lucrul acesta era, în linii mari, adevărat sau nu, veţi înţelege totuşi cât de trebuincios este pentru toate femeile care mai aşteaptă ceva pe lumea asta să păstreze înfăţişarea virtuţii, chiar dacă au jertfit virtutea de mult.

Am descoperit, cu mare plăcere, că omul îmi pregătise o cină. Am mai descoperit că trăia destul de larg, că avea o casă frumos mobilată, lucru care, fireşte, mă bucura, de vreme ce priveam totul ca al meu.

Şi avurăm o a doua convorbire despre acelaşi subiect ca rândul trecut. El n-a umblat cu ocolişuri; mi-a declarat dragostea lui şi, într-adevăr, n-aveam de ce s-o pun la îndoială mi-a mărturisit că-l cuprinsese din prima clipă când îi vorbisem şi mult înainte ca eu să fi pomenit că vreau să-mi las averea pe mâna lui. "Ce-are a face când a început", mă gândeam eu, "numai să ţină". Pe urmă mi-a spus cât de legat se simţea prin propunerea ce-i făcusem de a-i încredinţa averea mea. "Asta şi ţinteam", mă gândeam eu, "numai că pe atunci te credeam burlac".

După cină, văzui că mă îndeamnă mereu să beau vreo două-trei pahare cu vin deşi l-am refuzat, un pahar, două tot am băut. Pe urmă, mi-a spus că vrea să-mi facă o propunere, dar trebuie să-i făgăduiesc că nu i-o voi lua în nume de rău,

chiar dacă nu-i îndeplinesc dorinţa. I-am răspuns că sper să nu-mi facă vreo propunere necinstită, mai ales în casa lui şi că dacă asta avea de gând, îl rugam să se lase păgubaş, ca să nu fiu silită să-i arăt vreo supărare nepotrivită cu stima ce i-o purtam şi încrederea pe care i-o dovedisem venind în casa lui l-am mai rugat să-mi îngăduie să plec şi, ca urmare, am început să-mi pun mănuşile şi să mă pregătesc de plecare, deşi, în clipa aceea, nu eram mai dornică să plec decât era el să mă lase.

Ei, dar el a stăruit să nici nu pomenesc de plecare; m-a asigurat că era departe de el gândul să-mi propună vreun lucru necinstit, iar dacă eu aşa-mi închipuiam, era gata să nu mai spună o vorbă.

Asta nu mi-a plăcut nici de frică. I-am spus că-s gata să ascult orice-mi va spune, fiind încredinţată că nu va rosti nimic nevrednic de el sau nepotrivit pentru auzul meu. Atunci el mi-a propus următoarele: să mă mărit cu el, deşi el nu obţinuse încă divorţul de târfa de nevastă-sa; şi, ca să fiu sigură că nu urmăreşte nimic necinstit, mi-a făgăduit că nu-mi va cere să trăiesc cu el, sau să mă culc cu el, înainte de a fi obţinut divorţul. Inima mea răspundea de la început *da* acestei propuneri, dar era nevoie să mai fac puţin pe făţarnica faţă de el; aşa încât m-am prefăcut că resping cu supărare cererea, ca fiind necuviincioasă, şi i-am spus că o astfel de propunere n-ar avea alt rost decât să ne vâre pe amândoi în mari greutăţi , fiindcă, dacă până la urmă, el nu obţine divorţul, noi totuşi nu vom putea desface căsătoria, dar nici să mergem mai departe; aşa încât dacă divorţul lui dă greş, îl las să-şi închipuie în ce stare vom ajunge amândoi.

Pe scurt, m-am împotrivit atât de amarnic, încât l-am convins că propunerea lui n-are nici o noimă; atunci el a trecut la alta, anume să închei cu el un contract semnat şi pecetluit, cum că îl voi lua

de bărbat de îndată ce va obţine divorţul, contractul fiind nul, în caz că nu-l va obţine.

I-am spus că asta avea mai multă noimă decât cealaltă propunere dar, deoarece pentru prima oară mi se părea că dovedeşte destulă slăbiciune pentru a vorbi serios, i-am spus că nu vreau să primesc numaidecât şi că mă voi mai gândi. Mă jucam cu acest pretendent ca un pescar cu un păstrăv vedeam că-l ţin agăţat bine de cârligul undiţei, aşa încât începui să glumesc pe seama noii propuneri şi să-l amân. I-am spus că ştie prea puţine despre mine şi l-am poftit să ia informaţii; de asemenea l-am lăsat să mă însoţească până acasă, deşi nu l-am poftit înăuntru, fiindcă, ziceam, nu e cuviincios.

Pe scurt, m-am încumetat să nu semnez contractul şi pricina era că doamna care mă poftea să plec cu ea în Lancashire stăruia mereu şi-mi făgăduia noroace atât de grozave şi atâtea minunăţii, încât eram ispitită să mă duc şi să încerc. Poate că, îmi ziceam eu, se drege situaţia; şi n-aveam mustrări de cuget la gândul c-o să-l părăsesc pe cetăţeanul meu cel de ispravă, de care nu eram însă chiar atât de îndrăgostită, încât să nu-l las pentru unul mai bogat.

Ca să nu lungesc vorba, m-am ferit de contract, dar i-am spus că plec în nordul ţării, ca să ştie unde să-mi scrie în legătură cu treaba ce i-o încredinţasem; că-i dădeam o garanţie destul de mare a respectului ce i-l purtam, lăsându-i pe mână aproape tot ce aveam pe lume; şi-i dădeam cuvântul că dacă-mi trimite o dovadă de îndată ce sfârşeşte cu divorţul, mă întorc la Londra şi atunci vom vorbi serios despre chestiunea asta.

Trebuie să mărturisesc că plecam cu un gând josnic, deşi eram poftită cu un gând şi mai josnic, cum vor arăta cele ce urmează. Şi aşa, am plecat cu prietena mea, cum o numeam eu, spre Lancashire. În tot timpul drumului, m-a copleşit cu manifestările celei mai sincere şi neprefăcute iubiri mi-a plătit toate cheltuielile drumului, în afară de costul rădvanului; iar frate-său ne-a primit la Warrington cu o caleaşcă de nobil şi de acolo am fost duse la Liverpool, cu toată pompa pe care mi-o puteam dori.

Am fost frumos găzduite vreo trei-patru zile în casa unui negustor din Liverpool, al cărui nume mă feresc să-l dau, din pricina celor ce urmează. Pe urmă, ea mi-a spus că mă duce în casa unui unchi de-al ei, unde voi fi găzduită regeşte; şi unchiu-său, cum îi spunea ea, a trimis după noi o caleaşcă cu patru cai, care ne-a dus aproape patruzeci de mile, nici eu nu ştiu încotro.

Până la sfârşit, am poposit în reşedinţa unui gentleman, care avea familie mare, un parc întins şi o societate într-adevăr nemaipomenită şi unde ei i se zicea verişoară. I-am spus că, dacă avea de gând să mă aducă într-o astfel de societate, ar fi trebuit să mă lase să-mi fac rost de haine mai bune. Doamnele au prins vorbele mele şi mi-au spus cu bunăvoinţă că, în ţinutul acela, oamenii nu erau atât de preţuiţi după haine, cum se întâmplă la Londra; că verişoara lor le înştiinţase despre rangul meu şi că n-aveam nevoie de haine ca să mă înfrumuseţez pe scurt, nu se purtau cu mine cum s-ar fi purtat cu femeia care eram într-adevăr, ci cum s-ar fi cuvenit să se poarte cu femeia care îşi închipuiau ele că eram, adică o văduvă cu mare avere.

Prima descoperire pe care am făcut-o a fost că toată familia era catolică şi verişoara de asemenea; totuşi, nimeni nu s-ar fi putut purta mai frumos cu mine şi mi-au arătat tot respectul de care aş fi avut parte, dac-aş fi fost de o credinţă cu ei. Adevărul e

că n-aveam principii de nici un fel, aşa că nu-mi stătea bine să mai fac nazuri cu privire la religie; şi curând am învăţat să vorbesc frumos despre biserica din Roma; le spuneam, mai ales, că nu vedeam altceva decât o prejudecată deprinsă prin educaţie în neînţelegerile dintre creştini cu privire la religie şi că, dacă s-ar fi întâmplat ca taică-meu să fie catolic, nu mă îndoiam că aş fi fost la fel de mulţumită cu credinţa lor cum eram cu a mea.

Cuvintele astea i-au îndatorat la culme şi, fiind zi şi noapte asaltată de o societate aleasă şi de cuvinte plăcute, am avut parte şi de vreo două-trei doamne bătrâne, care mă tot pisau în legătură cu credinţa. Eram atât de binevoitoare, încât n-am şovăit să iau parte şi la o slujbă de-a lor, ba chiar să le imit toate gesturile, dar nici nu m-am vândut prea ieftin; i-am făcut doar să spere că mă voi converti la catolicism, după ce le voi cunoaşte doctrina, cum ziceau ei şi lucrurile au rămas aici.

Am petrecut la ei vreo şase săptămâni; şi, după aceea, călăuza mea m-a dus înapoi într-un sat, la vreo şase mile depărtare de Liverpool, unde fratele ei, cum îi spunea ea, veni să mă vadă cu caleaşca lui, însoţit de doi lachei în livrele elegante; şi, nici una nici două, s-a apucat să-mi facă curte. După câte mi se întâmplaseră, vă veţi închipui că nu era uşor să mă păcălească cineva, şi aşa credeam şi eu, mai ales că ce era al meu era pus deoparte acasă şi eram hotărâtă să nu las vrabia din mână pe cioara din par. Totuşi, după cum se arăta, fratele ăsta era o partidă la care merita să aplec urechea, iar moşia lui, care se afla toată în Irlanda, îi aducea cel puţin 1.000 de lire pe an, deşi soră-sa zicea că aduce 1.500 de lire.

În ce mă priveşte, ca o femeie putred de bogată, fiindcă drept asta treceam, eram mai presus de întrebările cu privire la averea mea iar făţarnica mea prietenă, luându-se după un zvon prostesc, o ridicase de la 500 la 5.000 de lire, ba când am ajuns la ţară, ajunsese să vorbească

despre 15.000 de lire. Irlandezul, fiindcă asta înţelesesem eu că ar fi, era nebun de-a binelea după prada lui; pe scurt, îmi făcea curte, îmi trimitea daruri şi s-a îndatorat ca un zănatic ca să facă faţă cheltuielilor de curtezan. Ca să fiu dreaptă cu el, arăta ca un gentleman de soi; era înalt, bine făcut şi avea purtări minunate; vorbea atât de firesc despre parcul şi grajdurile lui, despre caii şi pădurarii lui, despre pădurile, arendaşii, servitorii lui, de parcă s-ar fi aflat chiar atunci într-un conac, iar eu aş fi văzut toate astea în jurul meu.

Nici măcar nu m-a întrebat despre situaţia şi averea mea şi m-a asigurat că, de îndată ce vom ajunge la Dublin, va pune pe numele meu nişte pământuri cu un venit de 600 de lire pe an şi că se va lega să perfecteze acest lucru printr-un act de punere în posesiune sau printr-un contract.

Zău că nu prea fusesem învăţată cu limba asta, aşa încât am pierdut orice măsură; mai era şi diavoliţa aceea care se ţinea scai de mine, tot spunându-mi în fiecare ceas pe ce picior mare trăieşte frate-său. Câteodată ea venea ca să-i dau porunci, cum aş dori să mi se vopsească trăsura şi cum să mi-o căptuşească; altă dată, să spun cum vreau să-mi îmbrace pajul: pe scurt, îmi luase ochii, pierdusem orice putere de a mă împotrivi şi, ca să nu mai lungesc vorba, am primit să mă mărit dar ca totul să se petreacă mai intim, am fost duşi undeva, departe, la ţară şi cununaţi de un preot, despre care am fost asigurată că ne va cununa în lege ca orice pastor al bisericii anglicane.

Nu pot spune că n-aveam mustrări de cuget când mă gândeam cât de necinstit îl părăsisem pe cetăţeanul meu cel cumsecade care mă iubea din toată inima şi, ostenindu-se să scape de o târfă neruşinată, o femeie care se purtase groaznic cu el, îşi făgăduia o fericire fără margini alături de noua lui aleasă; care aleasă se dădea altuia cu aproape tot atâta neruşinare ca şi o târfă.

Dar strălucirea unei averi mari şi a unor lucruri frumoase, pe care înşelatul acum înşelătorul meu mi le flutura în fiecare clipă înaintea ochilor, mă zorea şi nu-mi dădea răgaz să mă gândesc la Londra, la nimic din ce lăsasem acolo şi, cu atât mai puţin, la datoria mea faţă de un om de mult mai mare preţ decât tot ce se afla acum în. faţa mea.

Dar lucrul se întâmplase; eram acum în braţele noului meu soţ, care mai era încă acelaşi ca înainte, darnic până la măreţie, aşa încât îi trebuia o mie de lire pe an şi nici un ban mai puţin ca să întreţină luxul lui obişnuit.

La vreo lună după căsătorie, începu să mă îndemne să plec la West Chester ca să mă îmbarc de acolo spre Irlanda. Totuşi, nu mă zorea, fiindcă am mai zăbovit vreo trei săptămâni, în care timp el a trimis la Chester după o caleaşca cu care trebuia să ne întâlnim la Black Rock, cum se numeşte locul, dincolo de Liverpool. Într-acolo ne-am îndreptat într-o barcă frumoasă cu şase vâsle, care prin partea locului se numeşte caic; servitorii lui, caii şi bagajele călătoreau pe un bac. El şi-a cerut scuze că nu cunoaşte pe nimeni la Chester, dar a spus că va merge el înainte ca să-mi găsească o locuinţă frumoasă într-o casă particulară. L-am întrebat cât o să stăm la Chester. El mi-a răspuns că în nici un caz mai mult de o noapte sau două, fiindcă va închiria numaidecât caleaşca până la Holyhead. Atunci i-am spus că nu face să-şi bată capul ca să găsească locuinţă într-o casă particulară, pentru o noapte sau două, fiindcă într-un oraş mare ca Chester, nu mă îndoiam că sunt hanuri bune şi destule locuri unde să înnoptezi aşa încât am tras la un han, care nu mai ţin minte ce firmă avea, nu departe de catedrală.

Aci soţul meu, tot vorbindu-mi despre plecarea în Irlanda, mă întrebă dacă n-am treburi de lichidat la Londra, înainte de ne îmbarcăm. I-am răspuns că nu, nimic însemnat, doar lucruri ce

se puteau orândui tot atât de bine din Dublin, prin scrisoare.

— Doamnă, spuse el respectuos, îmi închipui că cea mai mare parte a averii dumitale, despre care soră-mea mi-a spus că se află mai toată în bani depuşi la Banca Angliei, se găseşte în siguranţă, dar în caz că e nevoie de vreun transfer sau schimbare de titluri, ar fi cu cale să ne repezim până la Londra şi să rânduim totul înainte de plecare.

Eu am făcut ochii mari şi i-am spus că nu înţeleg ce spune; că, după câte ştiam, n-aveam nici un fel de efecte la Banca Angliei şi sper să nu susţină că a aflat una ca asta de la mine. Nu, mă asigură el, nu eu îi spusesem, dar soră-sa pomenise că cea mai mare parte a averii mele acolo s-ar afla.

— Şi eu am amintit de asta, draga mea, zice, numai pentru cazul că ar fi nevoie să rânduim ceva sau să dăm vreo dispoziţie, ca să nu mai riscăm greutăţile unei alte călătorii; fiindcă, mai adăugă, nu-mi place să te ştiu încumetându-te prea mult pe mare.

Pe mine vorbirea asta mă uimea şi mă osteneam să-i descopăr înţelesul mi-a trecut numaidecât prin minte că prietena mea, care-i spunea lui frate, mă zugrăvise în culori care nu mi se potriveau; şi mi-am zis că trebuie să descopăr adevărul, înainte de a pleca din Anglia şi înainte de a încăpea cine ştie pe mâinile cui, într-o ţară străină.

Cu gândul ăsta, am chemat-o, a doua zi de dimineaţă, pe soră-sa în odaia mea şi, înştiinţând-o despre cele ce vorbisem în ajuţi cu frate-său, am rugat-o din tot sufletul să-mi dezvăluie ce-i spusese lui şi pe ce temeiuri încheiase ea căsătoria asta. Mi-a mărturisit a-i fi spus că sunt putred de bogată şi m-a încredinţat că aşa aflase şi ea la Londra.

— Ai aflat? am întrebat-o eu cu năduf ţi-am spus eu vreodată una ca asta?

Nu, zice, e adevărat că eu nu-i spusesem niciodată, dar pomenisem de mai multe ori că sunt stăpână pe tot ce-i al meu.

— Asta am spus, am răspuns eu repede, dar niciodată n-am suflat vreo vorbă că aş avea ceea ce se numeşte avere; nici măcar că aş avea 100 de lire sau ceva în valoare de 100 de lire. Şi cum se potriveşte cu averea mea, zic eu, faptul că am venit în nordul Angliei cu dumneata, numai fiindcă aci se trăieşte mai ieftin?

La cuvintele astea pe care le-am rostit tare, cu glas înfierbântat, bărbatul meu a intrat în odaie şi eu l-am poftit să şadă, fiindcă am ceva important de spus în faţa amândurora şi el trebuie neapărat să audă.

Omul s-a tulburat un pic când a auzit cu ce siguranţă vorbesc şi s-a aşezat lângă mine, după ce a închis mai întâi uşa după care eu am spus ce am avut de spus, fiindcă îmi ieşisem din pepeni.

— Mă tem, zic, întorcându-mă spre el, dragul meu (cu el vorbeam politicos), că ai căzut pradă unei mari înşelăciuni şi că te-ai ales cu o pagubă de care n-ai să scapi niciodată prin căsătoria cu mine. Şi fiindcă eu n-am nici o vină în treaba asta, doresc să fiu dezvinovăţită aşa cum se cuvine, iar învinuirea să cadă pe cine trebuie nu pe altcineva, deoarece, cât mă priveşte, eu îmi spăl mâinile.

— Cu ce pagubă mă pot alege, draga mea, zise el, căsătorindu-mă cu tine? Nădăjduiesc că va fi în toate privinţele spre cinstea şi folosul meu.

— Am să te lămuresc numaidecât, zic eu, şi tare mă tem că n-o să ai de ce să socoteşti că te-ai ales cu vreun folos: dar am să te încredinţez, dragul meu, zic eu iarăşi, că eu n-am nici un amestec în treaba asta.

Îl vedeam acum înspăimântat şi furios, fiindcă începea cred, să bănuiască ce avea să urmeze; totuşi, uitându-se la mine, a rostit numai atât:

— Spune mai departe.

Şi pe urmă a rămas tăcut, ca şi cum s-ar fi pregătit să asculte ce mai aveam eu de spus; aşa încât eu am vorbit mai departe.

— Te-am întrebat aseară, zic, uitându-mă spre el, dacă m-am lăudat vreodată faţă de tine cu averea mea sau dacă ţi-am spus vreodată că am bani la Banca Angliei sau în orice alt loc şi ai recunoscut că nu mă lăudasem niciodată şi ăsta-i adevărul adevărat; şi te rog să spui aici, de faţă cu sora dumitale, dacă ţi-am dat vreodată motiv să crezi una ca asta despre mine sau dacă a fost vreodată vorba între noi despre aşa ceva.

Şi el iar a recunoscut că nu fusese vorba, dar a adăugat că-i părusem totdeauna o femeie cu avere şi el se bizuia pe acest lucru, nădăjduind că nu va fi păcălit.

— Eu nu te întreb dacă ai fost păcălit, zic eu, deşi mă tem că ai fost, şi eu la fel, ci mă spăl pe mâini de orice amestec în păcăleala dumitale. Adineauri am întrebat-o şi pe sora dumitale dacă i-am pomenit vreodată de banii sau averea mea sau i-am dat vreun amănunt în privinţa asta; şi a recunoscut că nu-i pomenisem niciodată despre una ca asta. Şi te rog, doamnă, zic, să ai bunătatea de a mă învinui, dacă poţi, în caz că am susţinut vreodată că am avere; şi să spui de ce era nevoie, dacă aveam avere, să plec cu dumneata la ţară, tocmai ca să economisesc bruma de avut şi să trăiesc ieftin?

Ea n-a putut să tăgăduiască nimic, dar o ţinea morţiş că la Londra aflase că am avere mare depusă la Banca Angliei.

— Şi acum, scumpe domn, zic eu, întorcându-mă iarăşi spre noul meu soţ, fii bun şi spune-mi cine ne-a înşelat pe amândoi în aşa hal, încât te-a făcut să crezi că-s bogată şi te-a îndemnat să-mi faci curte cu gândul de a mă lua de soţie?

El nu era în stare să scoată un cuvânt, dar arăta spre ea; apoi, după câteva clipe de tăcere, şi-a

ieşit din minţi de furie, cum n-am mai văzut în viaţa mea un om ieşin-du-şi din minţi; o blestema şi o făcea de târfă şi de toate lucrurile îngrozitoare care-i treceau prin minte; îi spunea că-l nenorocise, că-l asigurase că am 15.000 de lire, ba ceruse chiar 500 de lire pentru că-i mijlocise partida. La urmă a adăugat, întorcându-se spre mine, că nu era sora-sa, ci că fusese târfa lui cu doi ani mai înainte; că el îi dăduse 100 de lire în contul târgului şi că, dacă lucrurile stăteau aşa cum spuneam eu, era pierdut; şi, în furia lui, se jura c-o s-o ucidă pe loc ceea ce o înspăimânta pe ea, şi pe mine de asemenea. Ea striga cât o ţinea gura că aşa aflase în casa unde locuiam eu. Dar asta l-a scos şi mai rău din minţi, fiindcă zicea că-l împinsese spre însurătoare şi dusese lucrurile atât de departe, nebizuindu-se pe nici un alt temei decât pe un zvon; după aceea, întorcându-se din nou spre mine, mi-a spus cu sinceritate că se teme că suntem pierduţi amândoi.

— Fiindcă, draga mea, zice, ca să fiu cinstit, n-am nici o avere; puţinul pe care-l aveam l-am băgat, la îndemnul acestui diavol, în caleaşcă.

Ea s-a folosit de momentul când el îmi vorbea în serios ca s-o şteargă din odaie şi de atunci n-am mai dat ochii cu ea.

Acum eram şi eu la fel de înmărmurită ca şi el şi nu ştiam ce să spun. Crezusem că aflasem ce era mai rău; dar când mi-a spus că-i pierdut şi că nici el n-are nici o avere, am simţit că înnebunesc.

— Bine, i-am spus eu, dar asta-i o înşelăciune drăcească, fiindcă iată-ne căsătoriţi pe baza unei îndoite coţcării; e drept că dumneata eşti pierdut, pare-se, de pe urma acestei dezamăgiri, dar dacă eu aş fi avut avere aş fi fost şi eu înşelată, fiindcă spui că n-ai leţcaie.

— Ai fi fost într-adevăr înşelată, draga mea, zice el, dar n-ai fi fost pierdută, fiindcă, în ţinutul ăsta, am fi trăit amândoi foarte bine cu 15.000 de lire şi eram hotărât să nu-ţi drămuiesc nici un ban;

nu te-aş fi păgubit nici cu un şiling, iar pentru rest te-aş fi despăgubit până la capătul zilelor prin dragostea şi grija mea pentru tine.

Ce spunea el era foarte cinstit şi cred într-adevăr că aşa şi gândea şi că omul ar fi fost în stare, datorită firii şi purtărilor lui, să mă facă mai fericită decât oricare altul dar faptul că n-avea avere şi că se îndatorase în tot ţinutul, de dragul istoriei ăsteia caraghioase, făcea ca viitorul să-mi apară trist şi înfricoşător, de nu ştiam ce să mai zic şi ce să mai gândesc.

I-am spus că e păcat ca atâta dragoste şi o fire atât de bună cum găsisem la el să sfârşească în nenorocire; că nu vedeam înaintea ochilor decât ruină; cât despre mine, eram îndurerată că puţinul pe care-l aveam nu ne putea ţine nici o săptămână şi, spunând asta, am scos din buzunar un bilet la purtător de 20 de lire cât şi unsprezece guinee, despre care i-am spus că le economisisem din micul meu venit căci, luându-mă după vorbele femeii aceleia despre traiul în ţinutul din nord, socotisem că o s-o duc cu atâţia bani vreme de trei sau patru ani; că dacă rămân şi fără banii ăştia sunt pe drumuri, şi el ştie ce se poate întâmpla cu o femeie care n-are un ban în buzunar; totuşi, dacă vrea să-i ia, ai lui să fie.

El mi-a răspuns plin de grijă pentru mine şi mi s-a părut că văd lacrimi în ochii lui că nu se va atinge de ei, că-l îngrozea gândul să mă despoaie şi să mă nenorocească; că el mai avea cincizeci de guinee care erau tot ce-i mai rămăsese şi, scoţând banii, i-a aruncat pe masă. M-a rugat să-i iau, fiindcă lui nici nu-i pasă dacă rămâne muritor de foame.

I-am răspuns cu aceeaşi grijă faţă de el, că nu puteam îndura să-l aud vorbind astfel că, dimpotrivă, dacă ştie vreo cale de a încropi o viaţă omenească, eu sunt gata să fac orice îmi stă în putinţă şi să trăiesc oricât de modest îmi va cere.

E! m-a rugat să nu-i mai vorbesc aşa, fiindcă simte că înnebuneşte; zicea că fusese crescut ca un gentleman, dar că scăpătase, şi că nu se putea gândi decât la o singură cale, însă nici asta nu era bună, decât dacă-i puteam răspunde la o întrebare, la care totuşi nu stăruia să-i răspund. I-am spus că sunt gata să-i răspund cinstit, deşi nu ştiu dacă va fi sau nu spre mulţumirea lui.

— Ei, atunci, draga mea, spune-mi deschis, zice el, dacă puţinul pe care-l ai ne poate ajunge la amândoi în orice situaţie şi în orice loc, sau ba?

Spre fericirea mea, nu-i dezvăluisem nimic despre mine şi starea mea, nici chiar numele nu i-l spusesem; şi văzând că, oricât ar fi părut omul de cumsecade şi de cinstit, nu mă puteam aştepta la altceva decât să trăiesc din nişte bani despre care ştiam că se vor irosi curând, am hotărât să ţin totul ascuns, în afară de biletul de la bancă şi cele unsprezece guinee; şi tare aş fi fost mulţumită să pierd banii ăştia, dar să mă găsesc din nou în locul de unde mă luase el. E adevărat că mai aveam la îndemână un bilet la purtător de 30 de lire, dar asta era tot ce luasem cu mine, ca să am din ce trăi la ţară, gândindu-mă că nu se ştie ce se poate ivi; fiindcă femeia aceea, mijlocitoarea care ne trădase pe amândoi, îmi băgase în cap lucruri ciudate în legătură cu măritişurile bănoase ce se puteau ivi, şi nu voiam să rămân fără un ban, orice s-ar fi întâmplat. Biletul ăsta l-am ţinut ascuns, ceea ce mi-a îngăduit să fiu mai darnică cu restul, ţinând seama de starea în care se afla el şi fiindcă într-adevăr mi se rupea inima de mila lui.

Dar să mă întorc la povestea noastră: i-am spus că niciodată nu-l înşelasem de bunăvoie şi nici nu-l voi înşela vreodată. Îmi părea rău să-i spun că puţinul pe care-l aveam nu ne va ajunge; că nici măcar pentru traiul meu singură în ţinutul de sud nu era de ajuns şi doar din pricina asta mă şi dădusem pe mâna acelei femei, care-i spunea lui frate, fiindcă ea mă încredinţase că pot trăi foarte

bine cu vreo 6 lire pe an, într-un oraş cu numele de Manchester, unde eu încă nu fusesem niciodată; şi cum tot venitul meu nu depăşea 15 lire pe an, mă gândisem c-am s-o scot la capăt cu atât, în aşteptarea unor timpuri mai bune.

El a clătinat din cap în tăcere şi am petrecut amândoi o seară foarte tristă totuşi am luat masa împreună şi am dormit împreună în noaptea aceea şi, când masa era pe sfârşite, el arăta un pic mai bine şi mai voios şi a cerut o sticlă de vin.

— Hai, dragă, zice el, deşi lucrurile stau prost, n-avem de ce să ne lăsăm doborâţi. Hai, ia-o cât poţi mai uşor, eu o să-mi dau osteneala să găsesc un mijloc sau altul de trai şi dacă tu poţi să te întreţii singură, tot e mai bine decât nimic. Eu trebuie să-mi croiesc deci un drum doar un bărbat trebuie să gândească bărbăteşte; să te descurajezi înseamnă să te laşi doborât de nenorocire. La aceste vorbe, a umplut paharul şi a închinat în sănătatea mea, ţinându-mă de mână cât timp vinul îi aluneca pe gât şi declarând mereu că singura lui grijă e pentru mine.

Era un om cu adevărat sincer şi curtenitor şi durerea mea era cu atât mai mare. E totuşi o uşurare să te nenorocească un om de onoare, mai degrabă decât un ticălos; numai că, de data asta el fusese cel mai păgubit, fiindcă omul cheltuise o groază de bani şi e nemaipomenit de la ce temeiuri şubrede pornise femeia aceea. Mai întâi, băgaţi de seamă ce făptură josnică era de vreme ce, ca să se aleagă ea cu 100 de lire, fusese în stare să-l pună pe el să cheltuiască de trei-patru ori pe atât, deşi poate că asta era tot ce avea omul, ba poate chiar mai mult decât avea; iar despre mine n-avea alt temei să spună că sunt bogată, sau am avere, sau mai ştiu eu ce, decât nişte palavre auzite la un ceai. E drept că şi planul de a trage pe sfoară o femeie bogată, aşa cum eram socotită eu, era destul de josnic să te făleşti cu lucruri grozave, când tragi mâţa de coadă, e o înşelăciune dintre cele mai

urâte; dar totuşi exista o deosebire, şi asta în favoarea lui, fiindcă nu era un pungaş dintre cei a căror meserie e să tragă femeile pe sfoară, şi care, cum făcuseră unii, să adune şase sau şapte averi una după alta şi pe urmă să fugă cu banii el era un domn nenorocit şi scăpătat, care o dusese bine pe vremuri; şi deşi, dac-aş fi fost bogată, aş fi turbat de ciudă la gândul că paceaura aia mă trădase, totuşi gândindu-mă ce fel de om este el, îmi spuneam că nu i-ar fi stat rău să aibă avere, căci, ce-i drept, era plăcut, mărinimos, cu scaun la cap şi plin de voie bună.

În noaptea aceea, am stat de vorbă mult şi cu sinceritate, fiindcă de nici unul nu se lipea somnul; el se căia în aşa hal de a fi pus la cale toată înşelăciunea asta împotriva mea, ca şi cum ar fi fost învinuit de înaltă trădare şi trimis la osândă mi-a oferit din nou să-mi dea ultimul ban pe care-l mai avea la el, spunând că se va înrola în armată şi va căuta să se rostuiască.

L-am întrebat cum de-i venise gândul rău de a mă duce în Irlanda, când acolo puteam să aflu că el nu mă poate întreţine. Atunci mă luă în braţe.

— Draga mea, zice, nici prin gând nu mi-a trecut să plec în Irlanda şi cu atât mai puţin să te duc pe tine acolo, dar am venit aici ca să scap de ochii oamenilor, care prinseseră de veste despre ce aveam de gând şi pentru ca nimeni să nu-mi ceară bani, înainte ca eu să fiu în stare să plătesc.

— Dar atunci, zic eu, unde urma să ne ducem?

— Uite, draga mea, zice el, am să-ţi dezvălui tot ce plănuisem: aveam de gând să te întreb despre averea ta, aşa cum ştii că am şi făcut şi după ce tu aveai să-mi dai, aşa cum mă aşteptam, o seamă de amănunte, m-aş fi scuzat că trebuie să amân călătoria noastră în Irlanda, pentru câtăva vreme, şi am fi plecat spre Londra. Pe urmă, draga mea, zice el, eram hotărât să-ţi mărturisesc adevărul despre situaţia mea şi să-ţi arăt de ce

şiretlicuri mă folosisem ca să obţin mâna ta, spunând că acum nu-mi rămâne altceva de făcut decât să-ţi cer iertare şi să mă ostenesc din tot sufletul, spre a te face să uiţi trecutul prin fericirea viitorului.

— Zău, i-am spus eu, că m-ai fi cucerit curând; durerea mea este că nu sunt în stare să-ţi arăt ce uşor m-aş fi împăcat cu tine şi ţi-aş fi trecut cu vederea toate înşelăciunile, ca răsplată pentru voia ta bună. Dar, dragul meu, zic, ce putem face acum? Suntem amândoi lefteri şi la ce ne foloseşte că ne-am împăcat, dacă n-avem din ce trăi?

Ne-am gândit noi la o mulţime de căi, dar nici una nu ne îngăduia să pornim de la nimic. Până la urmă, m-a rugat să nu mai vorbesc despre asta, fiindcă, zicea, îi sfâşiam inima; aşa încât am vorbit despre altele până când, într-un târziu, şi-a luat un rămas bun de bărbat de la mine şi s-a culcat.

Dimineaţa, s-a sculat înaintea mea; iar eu, care fusesem trează aproape toată noaptea şi eram tare somnoroasă, am stat în pat până aproape de unsprezece. În timpul ăsta, el şi-a luat caii, cei trei servitori, toată rufăria şi bagajul şi dus a fost, după ce a lăsat pe masă pentru mine o scrisoare scurtă, dar mişcătoare, care suna aşa:

Draga mea, sunt un câine; te-am înşelat dar am fost târât de o făptură josnică s-o fac, împotriva principiilor şi a obiceiurilor mele de viaţă. Iartă-mă, draga mea! Îţi cer din toată inima iertare; sunt omul cel mai nenorocit pentru că te-am minţit. Am fost atât de fericit să te ştiu a mea, şi acum sunt atât de nenorocit, fiindcă sunt silit să fug de lângă tine. Iartă-mă, draga mea; încă o dată te rog, iartă-mă! Nu mă simt în stare să te văd ruinată din pricina mea şi pe mine în neputinţă să te ajut. Căsătoria noastră nu înseamnă nimic; niciodată nu voi fi vrednic de a te revedea. Te dezleg de căsătoria cu mine; dacă poţi face o partidă bună, n-o refuza din pricina mea. Îţi

jur pe ce am mai sfânt şi-ţi dau cuvântul meu de cinste că n-am să-ţi tulbur niciodată tihna, dacă voi afla vreodată despre asta, ceea ce nu cred să se întâmple. Pe de altă parte, dacă nu te măriţi, iar asupra mea se abate norocul, sunt al tău, oriunde vei fi. Ţi-am pus în buzunar ceva din banii care mi-au rămas; ia locuri pentru tine şi slujnica ta în diligenţă şi pleacă la Londra. Sper că-ţi vor ajunge pentru cheltuieli şi că nu vei fi nevoită să intri în banii tăi. Îţi cer din nou iertare din toată inima şi voi face acest lucru, ori de câte ori mă voi gândi la tine. Adio, scumpa mea, pentru totdeauna! Rămân al tău, cu nesfârşită dragoste,

J. E.

Nimic din tot ce mi s-a întâmplat în viaţă nu m-a tulburat atât de mult ca acest rămas bun. Îi imputam de mii de ori în gând că m-a părăsit, căci aş fi mers cu el până la capătul pământului, chiar de-ar fi trebuit să cerşesc pentru o bucăţică de pâine. Mi-am pipăit buzunarele şi am găsit zece guinee, ceasul lui de aur şi două inele subţiri, unul cu un diamant mic, care făcea vreo şase lire, celălalt un inel obişnuit de aur.

Am stat vreme de două ore, uitându-mă ia lucruşoareie astea şi abia dacă scoteam o vorbă, până când slujnica m-a întrerupt, spunându-mi că prânzul mă aşteaptă. Am mâncat puţin şi, după masă, m-a podidit plânsul şi-l strigam mereu pe numele lui care era James. "O, Jemmy! ziceam, întoarce-te, întoarce-te. Îţi dau tot ce a o să cerşesc, o să rabd de foame de dragul tău." Şi aşa am umblat ca turbată prin odaie câtva timp; din când în când, mă mai aşezam şi pe urmă iar începeam să umblu şi-l strigam să se întoarcă şi iarăşi plângeam; şi aşa a trecut după-amiaza, până pe la ceasurile şapte, când începu să se însereze, fiindcă eram în august şi când, spre mirarea mea nespusă, îl văd că se întoarce la han şi vine glonţ în odaia mea.

Eram într-o tulburare de neînchipuit şi el la fel. Nu puteam ghici care să fie pricina înapoierii lui şi nu ştiam singură dacă să mă bucur sau să mă întristez; dar dragostea a biruit şi mi-a fost cu neputinţă să-mi ascund bucuria, care era prea mare pentru zâmbete, aşa încât am izbucnit în lacrimi. Cum a intrat în odaie, s-a repezit să mă ia în braţe şi m-a strâns tare, înăbuşindu-mă aproape cu sărutările, dar fără să spună o vorbă. În cele din urmă, am început eu:

— Scumpul meu, cum ai putut să pleci de la mine? La care el nu mi-a dat nici un răspuns, căci nu era în stare să scoată un cuvânt.

După ce încântarea noastră s-a mai potolit, mi-a spus că ajunsese la vreo cincisprezece mile depărtare, dar nu i-a stat în puteri să meargă înainte fără să mă mai vadă o dată şi să-şi mai ia o dată rămas bun.

I-am povestit cum îmi petrecusem timpul şi cum îl strigam să vină înapoi. El mi-a spus că mă auzise foarte limpede în pădurea Delamere, într-un loc la o depărtare de vreo douăsprezece mile. Eu am zâmbit.

— Nu, făcu el, să nu-ţi închipui că glumesc, fiindcă niciodată în viaţa mea nu ţi-am auzit glasul mai limpede şi tare ca atunci, ba mi se părea că te văd fugind după mine.

— Atunci, zic eu, spune-mi ce strigam? fiindcă nu-i pomenisem de cuvintele ce le rostisem.

— Strigai tare, zice el, şi spuneai: "O, Jemmy! O, Jemmy! întoarce-te, întoarce-te."

Eu am râs.

— Draga mea, zice el, nu râde, fiindcă, pe legea mea, ţi-am auzit glasul la fel de lămurit cum îl auzi tu pe al meu acum; şi dacă vrei, pot să depun jurământ în faţa judecătorului.

Eu începeam sa ma simt mirata, uluita, ba chiar înfricoşată şi i-am spus ce făcusem în după-amiaza aceea şi cum îl stricasem, întocmai cum am

istorisit mai înainte. După ce ne-am înveselit câtva timp cu toate astea, i-am spus:

— N-ai să mai pleci de la mine mai bine mă ţin eu după tine prin toată lumea.

El mi-a răspuns că-i vine foarte greu să mă părăsească, dar, de vreme ce aşa trebuia să fie, speră să-i uşurez, pe cât îmi va fi cu putinţă, încercarea cât despre el, prevede că asta înseamnă pierzania lui.

Mi-a spus că se mai gândise că mă lăsa să călătoresc singură până la Londra, ceea ce era cale lungă; şi, fiindcă lui îi era totuna încotro o apucă, era hotărât să mă însoţească până acolo sau pe aproape; mi-a mai spus să nu-i iau în nume de rău, dacă va pleca fără să-şi ia rămas bun; şi asta a trebuit să-i făgăduiesc.

Mi-a povestit apoi cum dăduse drumul celor trei servitori, îşi vânduse caii şi trimisese oamenii să-şi încerce singuri norocul şi toate astea, într-un răstimp foarte scurt, la un popas, într-un orăşel de pe drum, nu ştiu cum îi zice.

— Şi, zice, am vărsat câteva lacrimi, când am rămas singur, gândindu-mă cu cât erau ei mai fericiţi decât stăpânul lor, fiindcă ei puteau bate la prima uşă ca să găsească o slujbă, în timp ce eu nu ştiam încotro să mă duc şi ce să fac.

I-am spus că fusesem atât de nefericită după despărţire, încât mai rău nici nu putea să fie; şi acum că se înapoiase, nu voiam să mă mai despart de el, dacă el era gata să mă ia cu dânsul, oriîncotro se duce. Am încuviinţat ca, până una-alta, să plecăm împreună la Londra dar n-am consimţit ca el să dispară fără să-şi ia rămas bun de la mine, ci i-am spus, în glumă, că dacă face asta îl voi chema iarăşi înapoi, strigându-l tot atât de tare ca şi prima oară. După aceea am scos din buzunar ceasornicul lui şi i l-am dat înapoi, de asemenea cele două inele şi cele 10 guinee, dar el n-a vrut nici în ruptul capului să le primească, ceea ce îmi

dădea de bănuit că are de gând să plece în timpul călătoriei şi să mă lase.

Adevărul e că situaţia lui, cuvintele pătimaşe ale scrisorii, purtarea lui frumoasă de gentleman, grija pe care mi-o arăta în toate împrejurările, felul cum se despărţise de o parte atât de însemnată a averii lui, dându-mi-o mie toate astea la un loc mă impresionaseră atât de tare, încât nu înduram gândul despărţirii.

Două zile după asta, am plecat din Chester, eu în diligenţă, iar el călare. La Chester am dat drumul slujnicei. El era împotrivă ca eu să rămân fără slujnică, dar i-am spus ca fata fiind tocmită la ţară (la Londra nu ţineam slujnică), ar fi fost neomenos s-o iau sărmana cu mine şi să-i dau drumul de îndată ce voi ajunge la oraş; şi apoi asta ar fi încărcat fără nici un rost cheltuielile drumului, aşa că l-am împăcat în această privinţă.

M-a însoţit până la Dunstable, mai puţin de treizeci de mile depărtare de Londra şi aci mi-a spus că soarta şi nenorocirile lui îl silesc să mă părăsească şi că n-are rost să meargă până la Londra, din pricini pe care nu era nevoie să le ştiu şi eu; şi l-am văzut pregătindu-se să plece. Diligenta cu care călătoream nu se oprea de obicei la Dunstable, dar rugând eu poştalionul să stea un sfert de oră, omul a fost mulţumit să se oprească puţin la poarta unui han, iar noi doi am intrat înăuntru.

Când ne-am văzut la han, i-am spus că vreau să-i mai cer un singur hatâr, anume, fiindcă el nu poate merge mai departe, să-mi dea voie să stau cu el o săptămână sau două în oraşul acela, ca să putem, în răstimpul ăsta, să găsim o cale de a împiedica un lucru atât de nimicitor pentru amândoi cum era o despărţire definitivă; şi că voiam să-i propun un lucru însemnat, care i se va părea poate, şi lui, spre folosul nostru.

Era o propunere prea cuminte pentru a fi respinsă, aşa încât el a chemat hangiţa şi i-a spus

că soţia lui căzuse bolnavă, atât de bolnavă încât nu putea fi vorba să plece mai departe cu diligenţa, care o obosea de moarte, şi a întrebat dacă ne poate găsi adăpost vreo două-trei zile într-o casă particulară, unde eu să mă pot odihni un pic, fiindcă eram istovită de călătorie. Hangiţa, o femeie de treabă, bine crescută şi foarte îndatoritoare, a venit numaidecât să mă vadă mi-a spus că are două sau trei odăi foarte bune, într-o aripă a casei unde nu răzbeşte zgomotul şi nu se îndoieşte că, după ce le voi vedea, au să-mi placă a mai spus că-mi dă una din slujnicele ei, care n-o să aibă altceva de făcut decât să mă îngrijească pe mine. Era atât de drăguţă, încât nu puteam decât să primesc; drept care m-am dus să văd odăile, care mi-au plăcut nespus pentru că erau minunat mobilate şi foarte bine aşezate am plătit aşadar diligenţa şi am coborât bagajele, hotărâţi să zăbovim câtăva vreme aci.

I-am mai spus bărbatului meu că voi rămâne cu el până ce-mi voi fi cheltuit toţi banii, dar că nu-i dau voie lui să cheltuiască nici un şiling. Ne-am ciorovăit foarte prieteneşte în legătură cu asta, dar eu i-am spus că, fiind, pare-se, ultima oară că mi-e dat să mă bucur de tovărăşia lui, îl rugam să mă lase să hotărăsc numai eu în privinţa asta, în tot restul fiind el stăpân; şi el a încuviinţat.

Într-o seară, pe când ne plimbam pe câmp, i-am spus că acum vreau să-i fac propunerea despre care-i vorbisem; prin urmare, i-am povestit cum trăisem în Virginia, unde aveam o mamă încă în viaţă, după socoteala mea, deşi bărbatu-meu murise de câţiva ani. I-am spus că, dacă lucrurile nu s-ar fi pierdut pe mare, lucruri al căror preţ, între noi fie vorba, l-am umflat binişor, aş fi avut destulă avere ca să nu fim siliţi să ne despărţim în felul ăsta. După aceea i-am dat amănunte despre cum se căpătuiesc oamenii în ţara aceea, despre felul cum legea ţării le dă pământ mult, şi chiar dacă nu le dă, pământul poate fi cumpărat cu un

preţ atât de mic, încât nici nu face să mai vorbim despre asta.

Pe urmă, i-am istorisit în amănunţime cum e cu plantaţiile în Virginia, cum transportând acolo mărfuri englezeşti în valoare nu mai mare decât două sau trei sute de lire, un om priceput, având câţiva servitori şi unelte, poate curând să întreţină o familie şi, în câţiva ani, să facă avere.

I-am vorbit despre roadele pământului de acolo, i-am spus cum trebuie îngrijit şi pregătit ogorul, ce produce de obicei, şi i-am arătat că, după câţiva ani, dacă începem aşa, vom fi bogaţi — tot atât de sigur cum eram acum săraci.

El s-a mirat de cele auzite; şi n-am avut alt subiect vreme de aproape o săptămână, în care i-am arătat negru pe alb, cum se zice, că era din punct de vedere moral cu neputinţă, presupunând că ne vom purta ca nişte oameni chibzuiţi, să nu ajungem la o stare bună îşi înfloritoare.

După aceea i-am spus ce măsuri aş lua eu ca să scot suma de 300 de lire sau cam pe aproape; şi am discutat cu el ce bine ar fi să punem capăt ghinioanalor noastre şi să câştigăm, în lume, rangul la care năzuisem amândoi şi am adăugat că, după şapte ani, s-ar putea să fim în stare să lăsăm plantaţia pe mâini bune şi să ne întoarcem în ţară, unde ne-am statornici, încasându-ne veniturile şi bucurându-ne de ele. Şi i-am dat pilde de oameni care făcuseră aşa şi trăiau acum foarte respectabil la Londra.

Pe scurt, atâta l-am pisat că omul aproape a încuviinţat, dar mereu se ivea ceva care strica totul, până când, în cele din urmă, a răsturnat jocul şi a început să vorbească despre Irlanda, ţintind acelaşi scop la care ţintisem eu vorbind despre Virginia.

Mi-a spus că un om care s-ar mulţumi cu viaţa la ţară, dacă are fonduri ca să cumpere pământ, poate obţine acolo pentru 50 de lire ferme pentru care aici plăteşti 200 de lire pe an; că

recolta era de aşa fel şi pământul atât de mănos, încât chiar dacă nu vom pune mult la o parte, cu siguranţă că vom trăi acolo la fel de larg cum trăieşte în Anglia un gentleman cu 3000 de lire venit pe an; că el făcuse planul să mă lase la Londra şi să plece în Irlanda ca să încerce; şi că, dacă va vedea că pune temeliile unei vieţi îmbelşugate, potrivite cu respectul ce mi-l purta, aşa cum nu se îndoia că va face, va veni să mă ia.

Eram înfricoşată de-a binelea la gândul că, după o astfel de propunere, omul se va bizui pe cuvântul meu, anume de a-mi preface micul venit în bani, urmând a-l lăsa să-i ducă în Irlanda ca să facă încercarea dar era un om prea drept ca să dorească una ca asta sau chiar să primească, dacă i-aş fi propus eu. Şi mi-a luat-o el înainte, adăugind că se va duce să-şi încerce norocul în felul acesta şi că, dacă va vedea că scoate destul pentru trai, atunci de-abia va adăuga averea mea la a lui, după ce voi fi eu acolo, ca să trăim omeneşte amândoi dar că nu va pune la bătaie nici un şiling din ce-i al meu, înainte de a face încercarea cu o sumă mică, şi mă asigura că, dacă în Irlanda va vedea că, nu-i nimic de făcut, atunci se va întoarce la cele spuse de mine şi se va alătura planului meu de a merge în Virginia.

Era atât de serios în dorinţa de a încerca mai întâi planul lui, încât nu m-am putut împotrivi; totuşi mi-a făgăduit că-mi va trimite veşti puţin timp după ce va ajunge acolo, ca să aflu şi eu dacă lucrurile se potrivesc cu planurile lui şi pentru ca, dacă succesul nu se arată, să am eu răgaz să mă pregătesc pentru cealaltă călătorie, iar atunci, mă încredinţa el, mă va însoţi în America din toată inima.

De aici n-am putut să-l urnesc şi cu discuţiile astea a trecut aproape o lună, în care timp m-am bucurat de tovărăşia lui, cea mai plăcută din câte îmi fusese dat să cunosc în toata viaţa mea de până atunci. Tot în timpul ăsta, am aflat crâmpeie din

viaţa lui, o viaţă cu adevărat uimitoare şi plină de schimbări, care ar fi de ajuns ca să umple o poveste cu mult mai interesantă prin aventurile şi întâmplările ei decât oricare dintre cele tipărite vreodată. Dar o să am prilejul de a mai vorbi despre el mai încolo.

În cele din urmă, ne-am despărţit, deşi cu mare mâhnire în ceea ce mă priveşte; şi nici el nu şi-a luat rămas bun cu inima uşoară, dar era silit s-o facă, fiindcă avea motive întemeiate ca să nu intre în Londra, după cum aveam să înţeleg cu prisosinţă în urmă.

I-am spus unde să-mi scrie, deşi marea taină o mai păstram, cu alte cuvinte nu i-am dezvăluit numele meu adevărat, cine eram şi unde mă putea găsi; şi el m-a învăţat cum să-i scriu ca să fie sigur c-o să primească scrisoarea.

Am ajuns la Londra a doua zi după ce ne despărţisem, dar nu m-am dus de-a dreptul la vechea mea locuinţă, ci dintr-o anumită pricină, m-am adăpostit într-o casă particulară de pe St. John's Street sau cum i se spune obişnuit St. John's, lângă Clerkenwell; şi aici, în singurătate, avui răgaz să stau să mă gândesc temeinic la cele şapte luni de rătăciri, fiindcă atâta fusesem plecată. Priveam înapoi cu nemărginită desfătare spre ceasurile plăcute petrecute alături de ultimul meu soţ; dar desfătarea asta a scăzut simţitor, când mi-am dat seama, câtva timp după aceea, că sunt însărcinată.

Eram foarte încurcată din pricina greutăţii de a găsi un loc unde să pot naşte, fiindcă pe vremea aceea unul dintre cele mai gingaşe lucruri din lume pentru o femeie străină şi fără prieteni era să fie adăpostită în astfel de împrejurări primejdioase, iar eu eram lipsită de mijloacele de a-mi procura orice siguranţă.

În tot timpul acesta, avusesem grijă să duc mai departe corespondenţa cu prietenul meu de la bancă, sau, mai bine zis, a avut el grijă, fiindcă-mi scria o dată pe săptămână; şi, măcar că nu-mi

cheltuisem banii atât de repede încât să fie nevoie să-i cer lui, totuşi îi scriam destul de des ca omul să ştie că trăiesc. Lăsasem vorbă în Lancashire să mi se trimită scrisorile şi, în timpul sihăstriei din St. John's, am primit o scrisoare foarte drăguţă în care el mă asigura că procesul de divorţ merge bine, deşi se lovise de unele piedici la care nu se aşteptase.

Nu m-a necăjit ştirea că procesul se tărăgănează mai mult decât s-ar fi aşteptat el. Deşi nu eram în situaţia de a mă putea mărita, fiindcă nu eram atât de nesăbuită încât să mă mărit cu el când mă ştiam însărcinată de la altul, cum ştiu că au cutezat să facă unele femei, totuşi n-aveam chef să-l pierd într-un cuvânt, eram hotărâtă să-l iau, dacă el nu-şi schimbă gândul, de îndată ce voi fi din nou pe picioare. Miroseam eu că de celălalt bărbat n-o să mai aud nimic; şi, cum acela mă îmboldise tot mereu să mă căsătoresc, asigurându-mă că n-o să se supere şi nici n-o să mă urmărească pentru a mă lua înapoi, n-aveam să am mustrări de cuget în cazul când prietenul de la bancă voia să mai facă târgul şi n-aveam temei să cred că nu va voi, după scrisorile ce mi le trimitea şi care erau cum nu se poate mai drăgăstoase şi mai îndatoritoare.

Mă făceam din ce în ce mai voinică şi oamenii la care locuiam începură să bage de seamă, ba chiar, în măsura în care le îngăduia politeţea, să-mi dea de înţeles că trebuie să mă gândesc la mutare. Eram încurcată rău şi din ce în ce mai abătută, fiindcă zău nu ştiam ce cale să apuc; aveam bani, dar n-aveam prieteni şi se părea c-o să rămân cu un copil pe cap, o povară de care fusesem scutită în trecut, după cum a arătat povestea mea de până acum.

Între timp am căzut rău bolnavă şi, de inimă rea, boala mi s-a înrăutăţit. În cele din urmă, s-a dovedit că erau doar nişte friguri, dar mie mi-era teamă să nu lepăd. N-ar trebui să spun teamă,

fiindcă, de fapt, aş fi fost bucuroasă să lepăd, dar nici prin gând nu mi-ar fi trecut vreodată să iau ceva pentru asta. Mizera groază, zău aşa, până şi de un astfel de gând.

Totuşi venind o dată vorba despre starea mea, doamna la care locuiam m-a sfătuit să trimit după o moaşă. La început am făcut nazuri, dar după aceea am primit, spunându-i că nu cunosc nici o moaşă şi las totul în seama ei.

Pare-se că gazda nu era chiar atât de străină de cazuri ca al meu, cum crezusem eu la început, şi asta se va vedea îndată; aşa încât a trimis după o moaşă potrivită adică potrivită pentru mine.

Femeia părea pricepută în treaba ei, vreau să zic în meseria ei de moaşă; dar mai avea o meserie în care se pricepea la fel de bine ca cele mai multe femei, dacă nu cumva le întrecea pe toate. Gazda îi spuse că sunt foarte abătută şi că socoteşte că de aceea mă şi îmbolnăvisem, ba o dată i-o spuse chiar de faţă cu mine:

— Doamnă B, cred că suferinţa acestei cucoane e de natură delicată şi te priveşte pe dumneata, aşa încât dacă îi poţi fi de folos, te rog nu te da în lături, căci e o femeie foarte cumsecade şi pe urmă a ieşit din odaie.

Eu zău nu pricepeam ce vrea să spună, dar mătuşica începu să mă lămurească foarte serios de îndată ce ieşi gazda pe uşă.

— Doamnă, zice ea, se pare că nu pricepi ce vrea să spună gazda dumitale şi dacă pricepi tot nu-i nevoie să-i arăţi c-ai priceput. Vrea să spună că, în situaţia dumitale, *o* naştere nu-i chiar un fleac şi că dumneata nu eşti prea încântată să afle lumea despre ce e vorba. Altceva nu mai e nevoie să-ţi spun şi, dacă crezi de cuviinţă să-mi împărtăşeşti câte ceva despre situaţia dumitale, atât cât socoteşti că e nevoie, fiindcă eu nu vreau să mă amestec unde nu-mi fierbe oala, poate că aş putea să te ajut, să te uşurez şi să-ţi alung toate gândurile negre.

Fiecare cuvânt pe care-l rostea făptura asta era un balsam pentru mine şi-mi umplea inima cu viaţă nouă şi curaj sângele începu să-mi circule mai iute în vine şi parcă nu mai eram acelaşi om. Am început din nou să mănânc şi numai-decât m-am simţit mai bine. Mi-a mai spus ea multe, ţintind tot acolo şi, după ce m-a îndemnat să vorbesc mai slobod, jurându-se pe ce are mai sfânt că va păstra taina, s-a oprit un pic, ca şi cum ar fi aşteptat să vadă ce impresie a făcut asupra mea şi ce am de gând să spun.

Îmi dădeam prea bine seama ce nevoie am de o femeie ca asta, ca să nu primesc. I-am spus că lucrurile stăteau în parte aşa cum le ghicise ea şi, în parte, nu, fiindcă eram de fapt măritată şi aveam bărbat, deşi el era dus atât de departe, încât nu putea să se arate.

Ea mi-a curmat vorba, spunându-mi că asta nu e treaba ei; pentru ea, toate femeile care se dădeau în grija ei, erau femei măritate. Orice femeie însărcinată, mi-a zis, ştie de un tată al copilului şi dacă tatăl ăla e bărbat cu cununie sau ba, pe ea n-o priveşte treaba ei e să mă ajute în împrejurările de faţă, fie că am bărbat, fie că n-am.

— Fiindcă, doamnă, mi-a zis, să ai un bărbat care nu se poate arăta înseamnă să n-ai bărbat, aşa încât fie că eşti nevastă, fie că eşti amantă, mie mi-e totuna.

Mi-am dat numaidecât seama că fie că eram târfă, fie că eram nevastă, aici tot drept târfă aveam să trec; aşa încât am lăsat să treacă de la mine. I-am răspuns că are dreptate, dar că, totuşi, dacă-i vorba să-i destăinuiesc cazul meu, trebuie să-i spun întocmai cum a fost; aşa încât i-am povestit dandanaua cât am putut mai pe scurt, şi am încheiat cam aşa:

— Te supăr cu toate astea, doamnă, zic, nu fiindcă, după cum spuneai adineauri, are vreo legătură cu treaba dumitale; ceea ce te priveşte pe dumneata e că mie puţin îmi pasă dacă află lumea,

sau ba, fiindcă mi-e totuna; greutatea cea mare e însă că cu n-am nici o cunoştinţă în partea asta a ţării.

— Te înţeleg, doamnă, zice ea; n-ai cum să astupi gura lumii şi să împiedici obrăzniciile celor din parohie, obişnuite în împrejurări din astea şi, poate, zice, nici nu ştii cum ai să te descurci cu copilul după ce o veni.

— Ce-ai spus acum la urmă nu-mi dă atâtea griji ca ce spuneai mai înainte.

— Doamnă, zice moaşa, cutezi să te dai pe mâna mea? Eu locuiesc în cutare loc; aşa încât măcar că eu nu pot face cercetări în legătură cu dumneata, dumneata însă poţi să te informezi despre mine. Mă numesc B. locuiesc pe cutare stradă şi spune numele străzii şi am la poartă firma "Leagănul". Sunt de meserie moaşă şi am de cliente multe doamne, care vin să nască la mine. Am dat parohiei o cauţiune generală, drept descărcare pentru tot ce vine pe lume sub acoperişul meu. În toată treaba asta, nu mai am de pus decât o întrebare, zice, şi dacă-mi răspunzi la ea, nu mai ai nici o grijă.

Am înţeles numaidecât unde bate şi i-am spus:

— Doamnă, cred că te înţeleg. Mulţumesc lui Dumnezeu, deşi duc lipsă de prieteni prin locurile astea, nu duc lipsă de bani, atât cât e nevoie, măcar că nu înot în ei.

Am adăugat asta ca femeia să nu se aştepte la cine ştie ce.

— Bine, doamnă, zice, ăsta e lucrul fără de care în asemenea cazuri nu poţi face nimic; totuşi, zice, ai să vezi că nu vreau nici să te jefuiesc, nici să-ţi propun ceva neplăcut şi prin urmare e bine să ştii totul dinainte, ca să te dai după împrejurări şi să fii cheltuitoare sau econoamă, după cum crezi nimerit.

I-am spus că pare să fi înţeles atât de bine situaţia mea, încât nu-i ceream decât un lucru:

anume, fiindcă aveam bani destui, deşi nu foarte mulţi, să rânduiască totul în aşa fel, încât să fie cât mai puţine cheltuieli.

Mi-a răspuns că-mi va supune o listă de cheltuieli în vreo două-trei forme, iar eu voi alege pe cea care-mi va plăcea am rugat-o să facă aşa.

A doua zi, mi-a adus socoteala, şi cele trei liste arătau aşa:

L s p (lire, şilingi, penny)

1) pentru trei luni găzduire în casa ei, inclusiv masa, cu zece şilingi pe săptămână

6 00

2) pentru o doică cu luna şi chirie pentru rufăria

1 100

3) pentru un pastor care să boteze copilul, naşi

1 10 0

4) pentru o masă cu ocazia botezului la care să invit cinci prieteni . . . . . .

1 00

5) pentru onorariul moaşei şi pentru ostenelile ei de a înlătura neplăcerile parohiei

3 30

6) pentru slujnica ei care va ajuta ....

0 10 0

13 13 0

Asta era prima listă; a doua suna cam la fel:

1) pentru trei luni găzduire şi masă etc. cu20 şilingi pe săptămână......

12 0 0

2) pentru o doică cu luna, chirie pentru rufăria
2 10 0

3) pentru un pastor care să boteze copilul, naşi
2 00

3 30

5) pentru onorariul moaşei ca mai sus .
5 50

1 00

25.18.0

Asta era lista de categoria a doua; cea de a treia era o clasă mai sus, mai ales pentru cazul când se va arăta tatăl sau niscai prieteni.

1) pentru trei luni găzduire şi masă, cu două odăi şi o cămăruţă pentru servitoare .
30 0 0

2) pentru o doică cu luna şi cea mai fină len-
4 40

3) pentru pastorul care botează copilul etc.
2 10 0

4) pentru ospăţ şi cei care procură vinul .

6 00

10 10 0

6) pentru servitoare, în afară de cea a lăuzei .
0 10 0

53 14.0

Mi-am aruncat ochii pe cele trei liste, am zâmbit şi i-am spus că, după toate socotelile, găseam pretenţiile ei foarte chibzuite şi nu mă îndoiam că tot ce oferea ea era foarte bun.

Ea mi-a răspuns că voi judeca după ce voi vedea totul. I-am spus că, din păcate, voi fi o clientă de categoria cea mai joasă:

— Şi poate, zic eu, din cauza asta voi fi mai puţin binevenită.

— Nu, de loc, a zis ea, pentru că la una de categoria a treia, am două cliente de a doua şi patru de întâia şi proporţia câştigului meu e aceeaşi; dar, dacă te îndoieşti că vei fi bine îngrijită, voi da -voie oricărui prieten de al dumitale să vină să vadă cum eşti servită.

După aceea mi-a dat lămuriri cu privire la cele trei note.

— În primul rând, doamnă, zice ea, te rog să bagi de seamă că te ţin trei luni cu numai 10 şilingi pe săptămână îmi îngădui să spun că n-ai să te plângi de masa mea. Îmi închipui, zice, că acolo unde eşti acum n-o scoţi la capăt mai ieftin?

— Sigur că nu, zic eu, nu atât de ieftin, fiindcă plătesc 6 şilingi pe săptămână camera şi-mi pregătesc singură masa, ceea ce mă costă cu mult mai mult.

— Pe urmă, doamnă, zice, dacă nu trăieşte copilul, cum se întâmplă câteodată, ai economisit

pastorul; şi dacă n-ai prieteni pe care să-i pofteşti, scapi şi de cheltuielile ospăţului aşa încât dacă scoţi astea, zice, naşterea n-o să te coste mai mult de 5 lire şi 3 şilingi peste ce cheltuieşti de obicei cu traiul.

Era lucrul cel mai cuminte pe care-l auzisem vreodată; aşa încât i-am spus zâmbind că voi fi clienta ei; i-am mai spus că, deoarece mai erau două luni şi mai bine până la soroc, voi fi poate nevoită să stau la ea mai mult decât trei luni şi doream să ştiu dacă n-o să mă silească să mă mut, înainte de a fi în stare să plec. Nu, a zis ea avea casă mare şi, afară de asta, ea nu silea niciodată o femeie care născuse la ea să se mute înainte de dorea ea singură să plece şi chiar dacă se iveau mai multe cliente, nu se avea atât de rău cu vecinele, încât să nu poată găzdui şi douăzeci la nevoie.

Am găsit că e o femeie minunată în felul ei şi, ca să nu mai lungesc vorba, m-am dat pe mâna ei. Ea a început atunci să vorbească de altele, s-a uitat cum locuiesc, a găsit că-mi lipsesc anumite îngrijiri şi înlesniri şi a spus că, în casa ei, nu voi fi tratată aşa. I-am răspuns că mă sfiam să vorbesc pentru că gazda se arătase mai rece, sau cel puţin aşa mi se părea, de când căzusem bolnavă, din pricină că eram însărcinată; şi mă temeam să nu mă jignească într-un fel sau altul, în caz că n-aş fi în stare să-i dau prea multe lămuriri despre persoana mea.

— Vai de mine, dragă, spuse moaşa, dumneaei nu e străină de aceste lucruri; a încercat şi ea să găzduiască doamne în situaţia dumitale, dar n-a putut să dea garanţii parohiei de altfel e o doamnă foarte cumsecade, după cum ţi-ai dat seama. Totuşi, fiindcă ai de gând să pleci, nu te ciorovăi cu ea şi o să am eu grijă să fii ceva mai bine îngrijită cât timp mai stai aici, fără să te coste mai mult.

Eu nu înţelegeam ce vrea să spună; totuşi, i-am mulţumit şi ne-am despărţit. A doua zi de

dimineaţă, mi-a trimis un pui fript cald şi o (sticlă cu sherry şi a poruncit slujnicei să-mi spună că mă va servi zilnic, cât timp voi locui aci. Asta era surprinzător de drăguţ şi de plăcut, aşa încât am primit cu toată inima. Seara, a trimis din nou la mine ca să afle dacă-mi lipseşte ceva şi ca să poruncească slujnicei să vină la ea, dimineaţa, şi să ia mâncarea. Slujnica a primit ordin să-mi facă o ciocolată, dimineaţa, înainte de a pleca, iar la prânz mi-a adus nişte momiţe de viţel şi o farfurie cu supă; în felul ăsta, moaşa mă îngrijea de la depărtare, iar eu eram încântată şi m-am înzdrăvenit repede, pentru că într-adevăr cauza principală a bolii mele erau necazurile.

Mă aşteptam, fiindcă aşa se întâmplă la oamenii de teapa asta, ca slujnica pe care mi-o trimisese să fie o fetişcană obraznică foc, crescută ca-n Drury Lane şi treaba nu-mi prea venea la socoteală; aşa încât, în prima noapte, nici n-am vrut s-o las să se culce cu mine în casă şi stăteam cu ochii pe ea, de parc-ar fi fost o hoaţă.

Stăpâna ei a ghicit numaidecât despre ce este vorba şi a trimis-o înapoi cu un bileţel, în care scria că mă pot bizui pe cinstea slujnicei ei; că răspunde de *e*a în toate privinţele şi că ea nu (angajează servitori, dacă nu e sigură de ei. Mi s-a ridicat o piatră de pe inimă; şi într-adevăr purtarea fetei era grăitoare, fiindcă fiinţă mai modestă, mai liniştită, mai cumpătată încă n-a intrat în casă de oameni şi mi-am dat seama de asta şi mai târziu.

De îndată ce m-am simţit destul de zdravănă ca să ies din casă, m-am dus cu slujnica sa văd locuinţa în care aveam să stau; totul era atât de dichisit şi de curat încât, ce mai încoace-ncolo, mi-a luat piuitul şi am rămas nespus de încântată de tot ce vedeam, lucru care, ţinând seama de împrejurările triste prin care treceam, era mai mult decât puteam să sper.

Vă aşteptaţi poate să vă descriu de ce fel erau îndeletnicirile ticăloase ale femeii pe mâinile

căreia încăpusem, dar prea aş încuraja viciul, dacă aş arăta lumii cu câtă uşurinţă erau scăpate aci femeile de povara unor copii din flori. Cucoana asta simandicoasă avea mai multe metode. Una dintre ele era ca atunci când un copil se năştea, dar nu în casa ei (fiindcă era chemată la multe naşteri, în case particulare), nişte oameni pregătiţi dinainte să ia în schimbul unei sume de bani copilul din seama mamei ca şi a parohiei ea zicea că aceşti copii sunt îngrijiţi cum se cuvine. Dar ce se întâmpla cu ei, având în vedere că erau atâţia, după câte am înţeles din spusele ei, nu pot să-mi închipui.

Am stat adeseori de vorbă cu ea despre asta; şi ea îmi închidea gura, spunând că salva astfel viaţa unor mieluşei nevinovaţi, cum le zicea, care altfel ar fi fost poate omorâţi şi de asemenea viaţa multor femei căzute, de pe urma nenorocirilor, pradă deznădejdii, şi care ar fi fost altfel ispitite să-şi ucidă copiii. Am recunoscut că-i adevărat şi că face o faptă lăudabilă am întrebat numai dacă aceşti copii încap, după aceea, pe mâini bune şi nu sunt prost trataţi şi neglijaţi de îngrijitoarele lor. Ea mi-a răspuns că are totdeauna grijă de asta şi că nu ţine în slujba ei îngrijitoare care nu sunt femei foarte de treabă şi pe care nu se poate bizui.

Eu n-aveam cum să-i tăgăduiesc spusele şi deci eram nevoită să răspund:

— Doamnă, nu pun la îndoială că dumneata îţi faci datoria, dar vorba e ce fac ceilalţi?

Şi iar îmi închidea gura, zicând că are cea mai mare grijă în privinţa asta.

Singurul lucru în toată vorbăria ei care nu mi-a plăcut nici de frică a fost că, discutând o dată despre cât de înaintată e sarcina mea, mi-a spus ceva care suna cum că ar putea să mă ajute să scap mai curând de povara mea, dacă m-aş învoi; sau, mai limpede, că poate să-mi dea ceva ca să lepăd, dacă doresc să pun, în felul ăsta, capăt necazurilor mele; eu i-am arătat numaidecât că mi-e groază la

gândul ăsta şi, ca să fiu dreaptă cu ea, a înlăturat chestiunea cu atâta iscusinţă, încât n-aş putea să spun dacă chiar se gândise la treaba asta sau dacă pomenise de ea numai ca de un lucru îngrozitor; căci ştia să-şi potrivească atât de bine cuvintele şi prindea gândul meu cu atâta repeziciune, încât a început ea singură să se împotrivească, înainte ca eu să am timpul de a vorbi.

Ca să scurtez cât pot partea asta, mi-am părăsit locuinţa din St. Jones's şi m-am mutat la îngrijitoarea cea nouă aşa i se spunea în casa ei şi aci am fost tratată cu atâta politeţe şi îngrijită atât de bine şi totul era atât de desăvârşit, încât mă cuprindea mirarea şi nu înţelegeam, la început, cu ce câştig se alege îngrijitoarea mea; mai încolo am descoperit că nu urmărea să se aleagă cu vreun câştig de pe urma mesei şi nici n-ar fi putut câştiga prea mult, dar ca din alte lucruri pe care le învârtea îşi scotea ea câştigul şi vă asigur că aici se alegea cu destul mai că nu-ţi venea să crezi ce clientelă avea, şi în casa ei şi în afară, numai în chestiuni delicate, sau, ca să vorbim deschis, de pe urma dezmăţului.

Cât am locuit eu în casa ei, adică timp de aproape patru luni, n-au născut la ea mai puţin de douăsprezece femei uşoare şi cred că a avut sub supraveghere vreo treizeci şi două sau aşa ceva, în afara celor din casa ei; una dintre ele locuia la vechea mea gazdă din St. Jones's, care cu mine făcuse pe mironosiţa.

Asta dovedea, în chip ciudat, creşterea viciului în vremurile noastre şi, oricât aş fi fost de ticăloasă, tot mă cutremuram; începuse să-mi fie greaţă de casa unde locuiam şi, mai ales, de meseria gazdei; şi totuşi trebuie să spun că n-am văzut niciodată şi nu cred că se putea vedea vreo urmă de necuviinţă în casa aceea, tot timpul cât am locuit acolo.

N-am văzut o dată vreun bărbat urcând scările decât numai pentru a vizita vreo lăuză în prima

lună după naştere; şi, chiar şi atunci nu se apropia nici unul neînsoţit de bătrână, care socotea că ţine de cinstea meseriei ei să nu lase bărbatul să atingă femeia, nici măcar pe nevasta lui, în prima lună după naştere. Şi nu lăsa, cu nici un chip, vreun bărbat să se culce în casa ei, nici chiar alături de soţia lui; avea ea o vorbă, că nu-i pasă câţi copii se nasc în casa ei, dar de conceput nu vrea să fie conceput nici unul aci.

Poate că mergea prea departe, dar dacă greşea, greşea cu socoteală, fiindcă, în felul ăsta, păstra numele bun al meseriei ei, aşa cum şi-l câştigase, şi era ştiut că, deşi îngrijea femei care se destrăbălaseră, nu ajuta niciodată la destrăbălarea lor; şi totuşi se îndeletnicea cu o meserie ticăloasă.

În timp ce locuiam la ea şi încă înainte de naştere, ara primit o scrisoare din partea omului meu de încredere de la bancă, o scrisoare plină de cuvinte drăguţe şi îndatoritoare, prin care el mă îndemna să mă întorc la Londra când am primit-o eu, scrisoarea era veche de aproape două săptămâni, fiindcă fusese mai întâi trimisă în Lancashire şi de acolo înapoi. Omul încheia, spunându-mi că obţinuse o hotărâre împotriva neveste-si, că era gata să-şi ţină făgăduiala dată mie, dacă eu îl vreau, şi adăuga nenumărate declaraţii de bunăvoinţă şi dragoste, pe care cu siguranţă că le-ar fi păstrat pentru el, dacă ar fi ştiut în ce situaţie mă aflam, şi pe care declaraţii, aşa cum stăteau lucrurile, eu eram departe de a le merita.

I-am răspuns ia scrisoare şi am datat-o la Liverpool, dar i-am trimis-o cu un curier, sub pretext că sosise într-un plic adresat unei prietene din oraş. I-am arătat bucuria mea la vestea că e slobod, dar şi îndoiala că o recăsătorire ar fi foarte legală şi-i spuneam că sper să cugete serios la lucrul acesta, înainte de a lua vreo hotărâre, urmările fiind prea grave, pentru ca un om cu judecată să se pripească; am încheiat, dorindu-i

numai bine în tot ce va hotărî, fără să-i dezvălui ce era în mintea mea şi fără să-i răspund la propunerea ce mi-o făcea de a veni la el la Londra, dar am pomenit, în treacăt, de gândul de a mă întoarce spre sfârşitul anului, scrisoarea fiind datată din aprilie.

Am născut prin mijlocul lui mai şi iarăşi am făcut un băiat voinic, iar eu mă simţeam bine, ca de obicei în astfel de împrejurări. Îngrijitoarea mea şi-a îndeplinit treaba de moaşă cu cea mai mare îndemânare şi iscusinţă ce se pot închipui, întrecând tot ce-mi fusese dat să văd până atunci.

A avut atâta grijă faţă de mine în timpul facerii şi după aceea, în timpul lăuziei, încât dacă mi-ar fi fost mamă, n-ar fi putut face mai mult. Dar nimeni să nu fie încurajat prin exemplul acestei cucoane îndemânatice spre o viaţă păcătoasă, fiindcă acum ea se află la locul de veci şi pot spune că n-a lăsat în urma ei nimic care să merite stimă.

Cred că născusem, de vreo douăzeci de zile, când am primit din nou o scrisoare din partea prietenului meu de la bancă, cu ştirea surprinzătoare că obţinuse hotărârea definitivă cu privire la despărţirea de nevastă-sa, că i-o împărtăşise şi ei în cutare zi şi că răspundea acum îndoielilor mele cu privire la căsătoria noastră, într-un fel neaşteptat şi nedorit nici de el; căci nevastă-sa, cuprinsă de remuşcări pentru felul cum se purtase cu el, auzind că el câştigase, se omorâse chiar în aceeaşi seară.

Îmi scria în cuvinte frumoase, că-i pare rău de nenorocirea ei, dar se spală pe mâini de orice vină, fiindcă spunea că-şi făcuse doar dreptate, într-un caz în care fusese, în văzul lumii, jignit şi înşelat. Totuşi, spunea că e foarte abătut şi că nu i-a mai rămas altă mulţumire pe lumea asta decât nădejdea că voi reveni şi-l voi mângâia cu tovărăşia mea; şi stăruia tare să-i dau cel puţin speranţe că mă voi

întoarce la oraş şi-i voi îngădui să mă vadă, şi atunci vom discuta totul mai în amănunţime.

Eu am rămas înmărmurită la vestea asta şi am căzut serios pe gânduri cu privire la situaţia mea şi la nenorocirea de a avea un copil pe cap şi nu ştiam de loc cum s-o scot la capăt. În cele din urmă i-am vorbit îngrijitoarei, dar am luat-o pe departe. Câteva zile m-am arătat abătută, iar ea se ţinea scai de mine să-i spun ce mă tulbură. Nu puteam, pentru nimic în lume, să-i mărturisesc că eram cerută în căsătorie, după ce-i spusesem de atâtea ori că am bărbat, aşa încât nu ştiam cum să mă descurc cu ea. I-am mărturisit că era ceva care mă tulbura tare, dar, în acelaşi timp, i-am spus că-i un lucru despre care nu pot vorbi nimănui.

Ea s-a mai ţinut de capul meu câteva zile, dar eu i-am spus că-i cu neputinţă să încredinţez taina asta oricui o fi. În loc să se mulţumească cu răspunsul meu, şi-a înteţit stăruinţele îi dădea mereu zor că-i fuseseră încredinţate cele mai mari taine de soiul ăsta, că era meseria ei să ascundă totul şi că, dacă ar fi dezvăluit taine de acest fel, s-ar fi dus pe copcă. M-a întrebat dac-o auzisem vreodată pălăvrăgind despre treburile altora, încât aş putea s-o bănuiesc. Mi-a spus că a mă destăinui ei era ca şi cum n-aş fi vorbit cu nimeni; că e tăcută ca un mormânt, însă că trebuie să fie un secret foarte neobişnuit, de vreme ce nu poate să-l scoată de la mine; a-l ascunde înseamnă să mă lipsesc însă de orice ajutor sau mijloc de ajutorare şi s-o lipsesc şi pe ea de prilejul de a mă sluji. Pe scurt, m-a vrăjit în aşa hal cu vorbăria şi cu puterea ei de convingere, încât n-a mai fost chip să-i tăinuiesc nimic.

M-am hotărât să-i dezvălui totul. I-am spus povestea căsătoriei mele din Lancashire şi cum fusesem amândoi înşelaţi, cum ne întâlnisem şi cum ne despărţisem cum el mă dezlegase în ceea ce-l privea şi-mi dăduse deplină libertate să mă remărit, făgăduind că dacă va afla ceva, nu mă va

cere înapoi, nu mă va tulbura, nu mă va trăda; că eu mă socoteam liberă, dar mi-era groaznic de frică să mă încumet de teama urmărilor, în caz că totul va fi descoperit.

Pe urmă i-am spus ce partidă bună aveam în vedere; i-am arătat scrisorile prietenului meu, care mă poftea la Londra, şi a văzut cu câtă dragoste erau scrise, dar am acoperit numele, ascunzându-i de asemenea povestea cu nenorocirea neveste-si i-am spus numai că femeia murise.

Ea s-a pornit pe râs când a auzit de şovăielile mele şi mi-a spus că cealaltă nici nu fusese căsătorie, ci o păcăleală de ambele părţi că, de vreme ce ne despărţisem prin bună înţelegere, contractul nu mai exista şi eram amândoi eliberaţi de îndatoriri. Avea pe vârful limbii argumente cu nemiluita; pe scurt, m-a dăscălit până m-a ameţit; nu spun însă că nu mi-a fost de ajutor, şi încă mult, pentru ceea ce năzuiam.

Dar de-abia acum venea greutatea cea mare şi anume copilul acesta, a spus ea, trebuie înlăturat şi, în aşa fel, încât nimănui să nu-i fie cu putinţă să-i dea de urmă. Eu ştiam că n-o să fie chip să mă mărit, fără să tăinuiesc că am un copil, fiindcă omul ar fi descoperit cu ajutorul vârstei copilului că a fost născut acum, şi, deci, conceput după înţelegerea mea cu el şi cu asta praf s-ar fi ales de toată combinaţia.

Dar atât de tare mă durea inima să mă despart pentru totdeauna de copil, ba chiar, după câte ştiam eu, să-l las să fie omorât sau să moară de foame prin nepăsarea sau cruzimea oamenilor, ceea ce de fapt tot aia era, încât numai gândul acesta mă umplea de groază. Doresc tuturor femeilor care primesc să li se ia copiii din cale, cum se spune, de dragul cuviinţei, să nu uite că ăsta nu e decât un mijloc ticluit pentru a-i ucide; înseamnă să-şi omoare copiii, fără greş.

E limpede pentru oricine se pricepe cât de cât la copii, că venim pe lume neajutoraţi, fără a fi în

stare să facem faţă nevoilor, ba chiar să le facem cunoscute celor din jur; şi că, fără ajutor, suntem sortiţi pieirii acest ajutor presupune nu numai o mână binevoitoare, fie ea a mamei sau a altcuiva, ci şi două însuşiri şi anume: grijă şi iscusinţă; fără acestea, jumătate din copiii nou-născuţi mor, chiar dacă au mâncare, iar jumătate din cei care scapă cu viaţă rămân schilozi, neghiobi, ciungi, ologi sau poate smintiţi. Nu mă îndoiesc că, între altele, natura a semănat şi din aceste pricini dragostea faţă de copii în inimile mamelor; fără de care ele n-ar fi niciodată în stare să se dăruiască trup şi suflet, aşa cum trebuie să facă, grijilor şi durerilor neistovite de care e însoţită creşterea copiilor.

Atâta vreme cât grija aceasta e trebuincioasă vieţii copilului, nepăsarea înseamnă ucidere şi iarăşi, să laşi copilul în seama unor oameni care nu simt acea dragoste neapărat trebuincioasă, fiindcă natura nu i-a înzestrat cu ea, înseamnă să-l nesocoteşti în ultimul hal. Ba unele femei merg mai departe, fiindcă ele urmăresc chiar pierderea copilului, aşa încât e crimă cu bună ştire, fie că pruncul moare, fie că trăieşte.

Toate lucrurile acestea se perindau prin faţa ochilor mei şi încă sub înfăţişările cele mai negre şi mai înspăimântă-toare; şi fiindcă vorbeam foarte slobod cu îngrijitoarea mea, căreia mă învăţasem să-i spun mamă, i-am împărtăşit toate gândurile întunecoase care-mi treceau prin minte şi i-am spus cât sunt de nenorocită. Ea a luat lucrul ăsta mult mai serios decât pe celelalte; dar fiindcă era înrăită în aşa hal, încât n-o mişca nici frica de Dumnezeu, nici groaza de crimă, fireşte că nu pătrundeau până la ea nici vorbele despre dragoste. M-a întrebat dacă nu se arătase faţă de mine, în timpul lăuziei, grijulie şi drăgăstoasă ca o mamă. Am recunoscut că da.

— Vezi, draga mea, zice, deşi după plecarea ta, ce mai însemni pentru mine? Ce mi-ar păsa dac-aş auzi c-ai fost spânzurată? Nu crezi că există

femei care, fiindcă asta li-e meseria şi aşa îşi câştigă pâinea, se ostenesc să se îngrijească de nişte copii de parcă le-ar fi mame? Da, da, fetiţo, zice ea, nu te teme; doar noi cum am fost îngrijite? Eşti sigură c-ai fost îngrijită chiar de propria ta mamă? Şi totuşi eşti durdulie şi frumoasă, fetiţo, zice hoaşca; şi zicând aşa, mă mângâia pe obraji. Nu-ţi face gânduri, fata mea, zice, dându-i înainte tot pe aceeaşi strună. La mine nu există crime; eu întrebuinţez cele mai bune doici şi în mâinile lor se prăpădesc tot atât de puţini copii ca şi în mâinile mamelor. Nu ducem lipsă nici de îngrijire, nici de pricepere.

Pusese degetul pe rană când întrebase dacă eu eram sigură că fusesem îngrijită de maică-mea; eram, dimpotrivă, sigură că nu fusesem şi când am auzit-o, am început să tremur şi să pălesc. Cu siguranţă, mi-am zis, că făptura asta nu e vrăjitoare şi nici n-are legătură cu vreun duh care să-i fi spus ce-i cu mine, înainte să fi aflat chiar eu şi mă uitam înspăimântată la ea dar gândindu-mă totuşi că nu-i cu putinţă să ştie ceva despre mine, mi-a trecut spaima şi am început să mă simt iarăşi la largul meu, dar nu chiar numaidecât.

Ea şi-a dat seama de tulburarea mea, dar nu ştia ce înseamnă aşa încât îi dădea mai departe cu slăbiciunea de care dădeam dovadă, închipuindu-mi că pruncii sunt omorâţi când nu sunt crescuţi de mamele lor şi încerca să mă încredinţeze că acei copii de care se ocupă ea sunt la fel de bine îngrijiţi, ca şi cum ar fi crescuţi de mamele lor.

— Se poate să fie aşa, mamă, zic, dar după câte ştiu eu, îndoielile mele sunt bine întemeiate.

— Ia s-aud şi eu câteva îndoieli, zice ea.

— Mai întâi, zic eu, dumneata dai bani oamenilor ăstora ca să ia copilul din mâinile părinţilor şi să se îngrijească de el cât o trăi. Dar ştim doar, mamă, zic eu, că ăştia-s oameni săraci şi sunt în câştig dacă scapă cât mai curând de povară cum pot să cred atunci, de vreme ce moartea

copilului le convine cel mai bine, că vor fi foarte grijulii pentru viaţa lui?

— Astea-s aiureli şi prăpăstii, zice ea. Îţi spun doar că bunul lor nume atârnă de viaţa copilului şi că au grijă de el ca oricare dintre mame.

— Vai, mamă, zic eu, dac-aş putea fi sigură că pruncul meu va fi bine îngrijit şi tratat omeneşte, tare aş fi fericită; dar e cu neputinţă să mă liniştesc, până nu văd şi, în împrejurările mele, a vedea înseamnă a mă pierde; aşa încât nici eu nu ştiu ce să fac.

— Frumoasă poveste! zice îngrijitoarea. Vrei să vezi copilul şi nu vrei să-l vezi vrei să rămâi ascunsă şi totodată să te descoperi. E cu neputinţă, draga mea, aşa încât trebuie să iaci ce au mai făcut şi alte mame cu suflet înaintea ta şi să iei lucrurile aşa cum sunt, deşi nu sunt cum ai dori tu să fie.

Am înţeles ce voia să zică prin mame cu suflet; voia să zică târfe cu suflet, dar nu voia să mă jignească, fiindcă de data asta, zău că nu eram târfă, ci măritată în lege, lăsând la o parte valabilitatea căsătoriei dinainte.

Totuşi, orice aş fi fost, n-ajunsesem încă stană de piatră, cum sunt de obicei femeile de teapa asta; vreau să spun că nu puteam să fiu neomenoasă şi nepăsătoare faţă de soarta copilului meu; şi dragostea asta curată am purtat-o atâta vreme în suflet, că eram gata să mă las de prietenul meu de la bancă; dar el se ţinea în aşa hal scai de mine să mă întorc şi să-l iau de bărbat, încât mai că nu era chip să mă împotrivesc lui.

În cele din urmă, bătrâna mea îngrijitoare mi-a spus cu siguranţa ei de totdeauna:

— Uite, draga mea, zice, am găsit o cale ca să fii sigură că pruncul ţi-e bine îngrijit şi totuşi oamenii care-l îngrijesc să nu te cunoască niciodată.

— Vai, mamă, zic eu, dacă faci asta, mă îndatorezi pentru toată viaţa.

— Bine, zice, vrei să te prinzi la o cheltuială ceva mai mare pe an decât ceea ce dăm noi de obicei oamenilor cu care cădem la înţelegere?

— Sigur, zic eu, din toată inima, numai să nu ştie nimeni de mine.

— Cât despre asta, zice, fii pe pace, fiindcă dădaca nici n-o să îndrăznească să întrebe de tine; şi o dată sau de două ori pe an, ai să vii cu mine şi ai să vezi copilul şi felul cum e îngrijit şi ai să fii mulţumită că a încăput pe mâini bune, fără să ştie cineva cine eşti.

— Bine, zic eu, dar crezi că atunci când oi veni să-l văd, o să fiu în stare să ascund că sunt mama lui? Crezi că e cu putinţă?

— Ei, face ea, chiar dacă te trădezi, dădaca n-o să înţeleagă mare lucru; îi vom interzice să înţeleagă. Dacă îndrăzneşte, pierde banii pe care ştie că-i plăteşti tu şi i se ia copilul.

Eu eram încântată de planul ăsta. Aşa încât, în săptămâna următoare, a fost adusă de la ţară, de prin Hertford sau de undeva de prin părţile acelea, o femeie care trebuia să ne scape de copil, pentru 10 lire, plătite în bani. Dacă îi dădeam cinci lire mai mult pe an, îşi lua obligaţia să aducă copilul la îngrijitoarea mea, ori de câte ori îi ceream, sau să ne lase să venim noi să-l vedem, ca să ne încredinţăm cât îl îngrijeşte de bine.

Femeia arăta sănătoasă şi de treabă, era nevastă de plugar, dar hainele, rufăria şi tot ce purta erau foarte curate; cu inima grea şi lacrimi în ochi, i-am dat copilul. Fusesem mai dinainte la Hertford ca s-o văd pe ea şi casa ei şi-mi plăcuse destul de mult; i-am promis marea şi sarea dacă se poartă frumos cu pruncul, aşa încât a ştiut, de cum am deschis gura, că eu sunt mama lui. Dar cum părea că nici nu se sinchiseşte şi că n-are nici un temei să iscodească ce-i cu mine, m-am gândit că sunt în siguranţă. Pe scurt, am încuviinţat să ia copilul şi i-am dat cele 10 lire adică le-am dat îngrijitoarei, care le-a dat de faţă cu mine sărmanei

femei, aceasta legându-se să nu-mi mai înapoieze niciodată copilul sau să mai ceară ceva pentru îngrijirea sau creşterea lui: atât doar că eu i-am făgăduit să-i mai dau ceva, ori de câte ori voi veni să-l văd, dacă bag de seamă că-l îngrijeşte foarte bine. Prin urmare, nu eram legată să plătesc cele 5 lire, atât doar că-i făgăduisem îngrijitoarei mele să le plătesc. Şi aşa am scăpat de o mare grijă, într-un fel care deşi nu mă mulţumea pe de-a-ntregul, era totuşi cel mai potrivit pentru mine din câte ar fi putut să-mi treacă prin minte, în situaţia de atunci.

Am început apoi să-i scriu prietenului meu de la bancă într-un fel cu mult mai binevoitor şi, pe la începutul lui iulie, i-am trimis o scrisoare, înştiinţându-l că am de gând să mă întorc la Londra prin luna august. El mi-a răspuns în cuvintele cele mai pasionate ce se pot închipui, rugându-mă să-i dau de ştire din vreme, fiindcă vrea să-mi vină în întâmpinare cale de două zile. Asta mă încurca al naibii şi nu ştiam ce să-i răspund. Eram hotărâtă într-un rând să iau diligenţa până la West Chester, numai pentru ca la întoarcere el să mă vadă sosind fiindcă, deşi fără temei, gândul că el nu mă crede la ţară nu-mi dădea pace.

M-am ostenit să mi-l scot din cap, dar în zadar; mi se întipărise atât de adânc în minte, încât eram neputincioasă în faţa lui. În cele din urmă se adăugă noului meu plan de a pleca la ţară şi gândul că, în felul ăsta, voi putea s-o prostesc minunat pe bătrâna mea îngrijitoare şi s-o scot la capăt cu toate celelalte încurcături, fiindcă ea habar n-avea dacă noul meu iubit locuieşte la Londra sau în Lancashire; şi vorbindu-i despre hotărârea mea, am încredinţat-o că omul e din Lancashire.

După ce am rânduit totul în vederea călătoriei, i-am dat bătrânei de ştire şi am trimis servitoarea care mă slujea de la început să-mi oprească un loc în diligenţă. Bătrâna dorea ca fata să mă însoţească până la capătul călătoriei şi apoi

să se întoarcă în trăsură, dar eu am convins-o că n-are rost. La plecare, mi-a spus că nu-i nevoie să ne înţelegem dinainte să ne scriem, fiindcă îşi dă seama că dragostea mea pentru copil mă va îndemna să-i scriu şi chiar să viu s-o văd, când mă voi reîntoarce. Am încredinţat-o că aşa va fi şi mi-am luat rămas bun, mulţumită că am scăpat dintr-o casă ca asta, măcar că fusesem bine îngrijită la ea.

Locul în diligenţă nu l-am luat până la capăt, ci până într-un loc numit Stone, în Cheshire, unde nu numai că n-aveam nici o treabă, dar nu cunoşteam nici un suflet. Ştiam eu că dacă ai bani în buzunar eşti acasă oriunde; aşa încât am poposit aici vreo două-trei zile, până când, tot pândind o ocazie, am găsit loc într-o trăsură şi, după ce mi-am asigurat călătoria înapoi la Londra, am trimis o scrisoare domnului cu pricina, cum că voi fi în cutare zi la Stony Stratford, unde îmi spusese vizitiul că va opri.

Nimerisem de fapt într-o trăsură care trecea din întâmplare pe acolo, fiind închiriată anume ca să ducă nişte domni ce călătoreau spre Irlanda, până la West Chester. Acum trăsura se întorcea şi nu era legată de ore şi locuri anumite, cum se întâmplă de obicei cu diligenţa aşa încât trăsura rămânând pe loc duminica, omul meu avusese timp să se pregătească a-mi ieşi în întâmpinare, ceea ce altfel n-ar fi putut face.

Înştiinţarea i-a venit atât de târziu, încât n-a putut să ajungă până la Stony Stratford la timp pentru a petrece noaptea cu mine, aşa încât m-a întâmpinat, a doua zi dimineaţă, într-un loc numit Brickhill, tocmai în clipa când trăsura intra în oraş.

Mărturisesc că m-am bucurat tare când l-am văzut, fiindcă, peste noapte, fusesem cam dezamăgită. Plăcerea a fost îndoită când am văzut cu ce alai soseşte, fiindcă a venit într-o caleaşcă elegantă cu patru cai şi însoţit de un servitor.

M-a scos numaidecât din trăsura care se oprea la un han din Brickhill şi, trăgând la acelaşi han, a

pus să se deshame caii de la caleaşcă şi a poruncit dejunul. L-am întrebat ce are de gând, fiindcă eu doream să-mi urmez călătoria. El mi-a răspuns că nu, că am nevoie de un pic de odihnă după oboseala drumului şi că hanul e foarte bun deşi orăşelul e raic şi că, prin urmare, orice s-ar întâmplă, nu vom pleca mai departe, în noaptea aceea.

Eu n-am stăruit prea mult, fiindcă dacă omul făcuse cale atât de lungă ca să mă întâmpine şi se băgase în cheltuieli atât de mari, se cuvenea să-l răsplătesc şi eu niţel aşa încât nu mi-am frământat mintea pentru atâta lucru.

După prânz, am pornit să vedem oraşul, să vedem biserica şi să privim câmpiile şi împrejurimile, aşa cum fac de obicei străinii, iar hangiul ne-a slujit drept călăuză la vizitarea bisericii. Am văzut că domnul meu întreabă cam stăruitor de pastor, aşa încât am priceput îndată unde vrea să ajungă, anume să-mi ceară să mă cunun cu el era cu ochi şi cu sprâncene că n-o să-l refuz; căci pentru a vorbi sincer, în situaţia mea nu-mi dădea mâna să spun nu; acum nu mai aveam de ce să risc.

Dar, în timp ce gândurile astea îmi umblau prin cap, ceea ce nu ţinu mai mult de câteva clipe, văzui că hangiul îl ia deoparte şi-i şopteşte, dar nu foarte încet, fiindcă putui să prind cuvintele astea:

— *Sir,* dacă aveţi nevoie de un pastor, am un prieten nu departe de aci, care vă va servi cât se poate de discret.

Domnul meu a răspuns destul de tare ca să-l pot auzi:

— Foarte bine, cred că vom avea nevoie.

Nici nu apucasem să ne întoarcem bine la han şi omul se porni pe cuvinte pătimaşe, spunând că de vreme ce avusese norocul să mă întâlnească şi totul se potrivise bine, i-aş grăbi fericirea, dacă totul s-ar sfârşi pe loc.

— Ce vrei să spui? întreb eu, roşindu-mă puţin. Într-un han, pe drumul mare! Doamne fereşte, zic, cum îţi vine sa vorbeşti aşa?

— Şi încă cum, zice, doar pentru asta am venit, ca să vorbesc aşa şi am să ţi-o dovedesc — şi scoate din buzunar un teanc mare de hârtii.

— Mă înspăimânţi, zic eu, ce-s astea?

— Nu te speria, draga mea, zice el şi mă sărută.

Pentru prima oară îşi îngăduia să-mi spună "draga mea" pe urmă a repetat:

— Nu te speria ai să vezi ce sunt toate astea şi a desfăşurat hârtiile. Era mai întâi sentinţa de divorţ şi dovada de netăgăduit că nevastă-sa fusese o târfă; pe urmă adeverinţa pastorului şi a epitropilor bisericii de care ţinea femeia, care adeverinţă dovedea că fusese îngropată şi declara şi felul cum murise; copia după hotărârea procurorului, prin care s cerea un juriu care să cerceteze cazul, şi verdictul juriului, verdict ce glăsuia: *Non compos mentis*. Toate astea erau menite să mă mulţumească pe mine, deşi, în treacăt fie spus nu eram eu chiar atât de năzuroasă şi, dac-ar fi ştiut el totul, ar fi văzut că pot să-l iau de bărbat şi fără atâtea dovezi. Totuşi, le-am citit cum m-am priceput mai bine şi i-am spus că lucrurile erau cum nu se poate mai lămurite, dar că nu era nevoie să fi adus hârtiile cu el, fiindcă mai aveam timp destul. El mi-a zis că poate pentru mine o fi timp destul, dar pentru el nu putea fi mulţumitor decât momentul de faţă.

Mai erau şi alte hârtii făcute sul şi eu l-am întrebat ce-i cu ele.

— Păi, zice el, întrebarea asta aşteptam să mi-o pui. A scos atunci din hârtii o cutie de piele, iar dinăuntru un inel foarte fin cu diamant.

Chiar dac-aş fi vrut cumva, n-aş fi putut să-l refuz, fiindcă mi-l vârâse în deget, aşa încât am făcut doar o plecăciune. Pe urmă, a mai scos un inel.

— Ăsta, zice, e pentru altă ocazie şi-l bagă în buzunar.

— Bine, dar lasă-mă, totuşi, să-l văd, zic eu şi zâmbesc; cam ghicesc eu ce este, cred că eşti nebun.

— Aş fi fost nebun, dacă n-aş fi făcut aşa, zice el, şi tot nu mi-l arată, deşi eu ardeam să-l văd.

I-am zis:

— Hai, lasă-mă să-l văd.

— Stai, zice, priveşte mai întâi aici şi iar scoate sulul şi-l citeşte şi ce să vezi? era o autorizaţie de căsătorie.

— Cum, fac eu, ţi-ai pierdut minţile? Erai pe deplin sigur că voi încuviinţa de la primul cuvânt şi hotărât să nu întâmpini nici o împotrivire?

— Aşa e cum ai spus acum la urmă, zice el.

— Dar s-ar putea să te înşeli, zic eu.

— Nu, nu, zice, nu trebuie să mă refuzi, nu se poate să mă refuzi şi zicând aşa, se porneşte să mă sărute atât de vijelios că n-am putut scăpa de el.

Era şi un pat în odaie, iar noi ne plimbam de colo până colo, discutând cu aprindere; în cele din urmă, mă ridică în braţe pe neaşteptate şi mă aruncă pe pat, trântindu-se alături de mine. Şi mă tot strângea cu putere, dar fără să-mi propună nici o necuviinţă, ci tot îndemnându-mă să primesc, cu rugăminţi repetate, cu argumente, cu declaraţii de dragoste, stăruind că nu mă lasă până nu-i făgăduiesc, aşa încât, până la urmă, i-am spus:

— Va să zică, eşti hotărât să nu fii refuzat, aşa mi se pare?

— Nu, nu, face el, nu trebuie să fiu refuzat, nu vreau să fiu refuzat, nu pot să fiu refuzat!

— Bine, bine, zic eu şi-l sărut uşor, atunci n-ai să fii refuzat; lasă-mă să mă ridic.

Consimţământul meu şi felul drăgălaş în care i-l dădusem îl făceau atât de nebun de fericire, încât începui să-mi închipui că el ia acest consimţământ drept căsătorie şi n-o să mai aştepte

ceremonia; dar îl nedreptăţeam, pentru că omul m-a luat de mână, m-a ridicat şi, dându-mi un sărut sau două, mi-a mulţumit pentru bunăvoinţa cu care am primit. Era atât de copleşit de fericire, încât am văzut cum îi dau lacrimile.

M-am întors cu spatele, fiindcă şi eu aveam ochii plini de lacrimi şi i-am cerut voie să mă închid puţin în odaia mea. Dacă am simţit vreodată o fărâmă de remuşcare pentru mai bine de douăzeci şi patru de ani de viaţă păcătoasă, atunci am simţit-o. Ce fericire pentru omenire, îmi spuneam, că oamenii nu pot citi unul în inima celuilalt! Ce bine ar fi fost, dacă aş fi fost de la bun început nevasta unui om atât de cinstit şi atât de îndrăgostit de mine!

După aceea m-a fulgerat gândul: "Ce făptură ticăloasă sunt! Şi cât de înşelat va fi de mine omul acesta nevinovat! Nici prin minte nu-i trece că, după ce s-a despărţit de o târfă, se aruncă în braţele alteia! Că se însoară cu o femeie care s-a culcat cu doi fraţi şi are trei copii de la fratele ei! O femeie născută la Newgate, dintr-o mamă care a fost târfă şi deportată ca hoaţă o femeie care s-a culcat cu treisprezece bărbaţi şi a născut un copil de când mă cunoaşte el! Bietul om! îmi spuneam, ce o să i se întâmple?" După ce mi-au trecut remuşcările, mi-am spus următoarele: "Ei, dacă mi-e scris să-i fiu nevastă şi dacă Dumnezeu mă ajută o să-i fiu cu adevărat nevastă şi am să-i iubesc pe măsura patimii lui nesăbuite pentru mine; îl voi despăgubi, prir ceea ce va vedea, pentru ruşinea cu care-l acopăr şi pe care n-o vede."

El aştepta nerăbdător să ies din odaia mea, dar văzând că zăbovesc, a coborât ca să vorbească cu hangiul despre pastor.

Hangiul, om cumsecade, deşi cam băgăreţ, trimisese dinainte după pastor; şi când domnul meu începu să-l roage să trimită după el, îi răspunse:

— *Sir,* prietenul meu se află aci şi, fără multă vorbă, i-a pus pe unul în faţa celuilalt.

Când s-a văzut în faţa pastorului, omul meu l-a întrebat dacă se încumetă să cunune o pereche de străini, amândoi dornici să se căsătorească. Pastorul a spus că domnul X. Îi vorbise despre asta, că nădăjduieşte că nu-i vreo treabă necurată, că i se pare că are de-a face cu un om serios şi îşi închipuie că nici doamna nu e o fetiţă, aşa încât să fie nevoie de consimţământul prietenilor.

— Ca să vă risipesc îndoiala, zice omul meu, citiţi hârtia asta şi scoate autorizaţia.

— . Nu mai am nimic de spus, zice pastorul unde e doamna?

— Veţi vedea-o îndată, spune omul meu.

Şi după vorbele astea, urcă scara; cum eu tocmai ieşisem din odaie, îmi spune că pastorul e jos şi că, după ce-i arătase autorizaţia, era gata să ne cunune din toată inima.

— Dar cere să te vadă mai întâi şi mă întreabă dacă poate să-l aducă sus.

— E timp destul, zic eu, mâine dimineaţa nu-i aşa?

— Păi vezi, draga mea, zice el, îi e teamă să nu fie vorba de vreo fată tânără răpită de la părinţi şi eu l-am asigurat că suntem amândoi la vârsta când putem hotărî singuri şi de aceea vrea să te vadă.

— Bine, zic eu, cum vrei.

Şi iată că-l aduce sus pe pastor, care era un bărbat plăcut şi voios. Aflase, pare-se, că ne-am fi întâlnit aci din întâmplare; că eu sosisem într-o diligenţă dinspre Chester, iar omul meu mă întâmpinase în caleaşca lui; că trebuia să ne întâlnim, în noaptea trecută, la Stony Stratford, dar că el nu apucase să ajungă până acolo.

— Vezi, domnule, spune pastorul, că în fiecare ghinion e ascuns un noroc. Dezamăgirea, domnule, zice către omul meu, a fost a dumitale şi norocul e al meu, fiindcă dacă v-aţi fi întâlnit la

Stony Stratford, n-aş fi avut cinstea să vă cunun. Hangiule, ai o carte de rugăciuni?

Eu am tresărit ca de spaimă.

— *Sir,* am spus, ce-aveţi de gând? Cum, să mă mărit într-un han, şi încă noaptea?

— Doamnă, zice pastorul, dacă doreşti să se întâmple într-o biserică, aşa va fi; dar te asigur că această căsătorie va fi tot atât de trainică, dacă te cunun aici, ca şi dacă te cunun în biserică; noi nu suntem legaţi de canoane spre a nu cununa în altă parte decât în biserică; cât despre ceasul zilei, nu cântăreşte de fel în împrejurarea de faţă; prinţii noştri se cunună în odăile lor, la ceasurile opt sau zece noaptea.

A durat mult până m-a înduplecat, fiindcă mă prefăceam că ţin morţiş să nu mă cunun decât în biserică. Erau doar mofturi; aşa încât, în cele din urmă, m-am prefăcut că primesc şi atunci i-am chemat sus pe hangiu, pe nevastă-sa şi pe fiică-sa. Hangiul a fost naş, notar şi toate împreună şi aşa ne-am cununat şi ne-am înveselit foarte, deşi mărturisesc că mustrările de cuget care mă copleşiseră mai înainte erau încă prea aproape şi mă făceau, din timp în timp, să oftez adânc; ceea ce văzând mirele meu, se ostenea să-mi dea curaj gândind, bietul de el, că mai aveam încă şovăieli faţă de pasul pe care-i făcusem cu atâta grabă.

Am petrecut minunat în seara aceea, dar totul a rămas atât de tăinuit la han, încât nici măcar vreo slujnică din casă n-a aflat nimic, căci hangiţa şi fiică-sa mă serveau şi nu lăsau pe nici una din fete să urce la mine. Am numit-o pe fiica hangiţei domnişoară de onoare; iar a doua zi, am trimis după un negustor şi i-am dăruit fetei câteva panglici frumoase, atât de frumoase cât se puteau găsi în oraşul acela; apoi aflând că pe acolo se fac dantele, i-am dăruit maică-si o bucată de dantelă pentru o bonetă.

Una din pricinile pentru care hangiul păstra atât de bine taina era teama ca nu cumva să afle

pastorul parohiei; totuşi s-a aflat, pentru că, a doua zi, dis-de-dimineaţă, clopotele se porniră să bată, iar sub fereastra noastră se adunară nişte muzicanţi, de soiul celor care se puteau găsi în oraş. Hangiul a trâmbiţat că ne cununasem încă înainte de a sosi la el, dar că, fiindcă-i mai fusesem şi altă dată oaspeţi, voiam să facem ospăţul în casa lui.

A doua zi, n-am avut putere să ne urnim; dis-de-dimineaţă clopotele ne stricaseră somnul şi, cum parcă nici noaptea nu dormisem prea mult, eram atât de somnoroşi, încât am stat în pat până aproape de douăsprezece.

Am rugat-o pe hangiţă să oprească muzica şi clopotele şi ea a tpotrivit lucrurile în aşa fel, încât avurăm linişte. Dar o întâlnire ciudată mi-a stricat, pentru câtăva vreme, cheful. Odaia cea mare a hanului privea spre stradă. Eu eram într-un capăt al odăii şi, fiind o zi plăcută şi caldă, deschisesem fereastra ca să iau puţin aer când deodată văzui trei domni călări, intrând în curtea unui han de peste drum.

Nu-mi puteam crede ochilor şi totuşi nici nu încăpea îndoială că al doilea dintre cei trei bărbaţi era soţul meu din Lancashire. Eram înspăimântată de moarte; în viaţa mea nu fusesem atât de încurcată îmi venea să intru în pământ; sângele îmi îngheţă în vine şi începui să tremur, ca şi cum m-ar fi scuturat frigurile. Spuneam că nu mai încăpea îndoială îi recunoşteam îmbrăcămintea, îi recunoşteam calul, îi recunoşteam faţa.

Primul meu gând a fost că bărbatul meu nu se afla lângă mine ca să-mi vadă tulburarea, lucru de care eram foarte bucuroasă. Nu trecuse mult de când intraseră cei trei bărbaţi în hanul de peste drum şi se şi arătară la fereastra odăii, aşa cum se obişnuieşte puteţi însă fi siguri că fereastra mea era închisă. Totuşi nu mă puteam opri de a trage cu ochiul şi iar l-am văzut şi l-am auzit pe el; poruncea ceva unuia din servitori şi m-am

încredinţat astfel cu groază că e chiar fostul meu soţ.

Ceea ce mă interesa acum era să aflu cu ce treabă venise, dar era cu neputinţă. Închipuirea mea îşi făurea rând pe rând o părere mai înspăimântătoare decât alta uneori mă gândeam ca-mi dăduse de urmă şi că venise ca să mă învinuiască de nerecunoştinţa şi necinste şi mi se părea că suie scările ca să mă ocărască îmi treceau prin cap nenumărate gânduri despre lucruri care lui nu i-ar fi trecut şi nici nu-i puteau trece prin minte, decât dacă i le-ar fi dezvăluit diavolul.

Aproape două ore a ţinut spaima asta. Nici nu-mi dezlipeam privirile de pe fereastra sau uşa hanului unde trăseseră ei. În cele din urmă, auzind zgomot mare în poarta hanului lor, am fugit la fereastră şi, spre marea mea uşurare, i-am văzut plecând pe toţi trei şi luând-o spre apus. Dacă ar fi luat-o spre Londra, aş fi rămas cu spaima c-o să-l întâlnesc iarăşi şi c-o să mă recunoască; dar el a luat-o în partea opusă şi aşa mi-a trecut neliniştea.

Eram hotărâţi să plecăm a doua zi, dar pe la şase seara ne sperie tărăboiul ce se stârnise pe stradă, unde vedeam oamenii alergând călări, de parcă şi-ar fi ieşit din minţi. Ce se întâmplase? Huiduiau trei hoţi de drumul mare, care jefuiseră două diligenţe şi pe câţiva călători lângă Dunstable Hill şi se dăduse, pare-se, de ştire că hoţii fuseseră văzuţi la Brickhill, în cutare casă, adică chiar casa unde trăseseră cei trei domni.

Casa fu numaidecât înconjurată şi cercetată, dar se aflau destui care să depună mărturie cum că cei trei plecaseră de peste trei ceasuri. Deoarece se adunase mulţime mare de oameni, aflarăm şi noi îndată despre ce era vorba şi acum eram îngrijorată până în fundul sufletului, dar din altă pricină. Am spus pe dată oamenilor din casă că-mi îngădui să declar despre domnii aceia cum că sunt cinstiţi, fiindcă pe unul din ei îl cunoşteam drept om de onoare şi cu avere frumuşică în Lancashire.

Comisarul venit să vadă ce-i cu huiduiala aceea a auzit îndată de spusele mele şi a urcat până sus ca să afle totul din gura mea; iar eu l-am încredinţat că-i văzusem pe cei trei bărbaţi de la fereastră; că pe urmă îi zărisem prin fereastra odăii unde prânzeam şi că, după aceea, îi văzusem încălecând; îl asiguram că pe unul dintre cei trei îl cunoşteam ce fel de om este, că era un gentleman cu mare avere şi de o cinste neîndoielnică, din Lancashire, de unde tocmai mă întorsesem eu.

Siguranţa cu care rosteam aceste cuvinte potoli gloata şi-l mulţumi într-atâta pe comisar, încât sună numaidecât retragerea, spunând oamenilor că nu aceştia erau cei căutaţi, fiindcă aflase despre ei că sunt gentlemeni cinstiţi; şi aşa a plecat lumea. Nu ştiu care era adevărul, dar sigur e că diligentele fuseseră jefuite la Dunstable Hill de 560 de lire în bani; în afară de asta, câţiva dintre negustorii de dantele care călătoreau mereu pe acel drum fuseseră şi ei jefuiţi. Cât despre cei trei domni, asta am s-o lămuresc mai încolo.

Tot tărăboiul ăsta ne-a ţinut în loc o zi, deşi s-a adeverit că e totdeauna cel mai sigur să porneşti în călătorie imediat după ce a avut loc o tâlhărie, fiindcă nu încape îndoială că deja hoţii sunt departe; dar eu nu mă simţeam în siguranţă, mai ales de teamă ca nu cumva soţul meu cunoscut să mai fie încă pe drum şi să dea ochii cu mine.

N-am trăit vreodată patru zile în şir mai plăcute, în tot lungul vieţii mele. În tot timpul ăsta eram mireasă în lege, iar noul meu soţ se ostenea să-mi facă pe plac în toate. O, dacă lucrurile ar fi mers mai departe tot aşa! Cum aş fi uitat de toate necazurile trecute şi cum m-aş fi ferit de suferinţele viitoare! Dar trebuia să dau socoteală, şi în lumea asta şi în cea de apoi pentru un trecut cum nu se poate mai păcătos.

Plecarăm în ziua a cincea; şi, fiindcă mă vedea neliniştită, hangiul a încălecat şi a luat cu sine pe fiul său şi trei oameni de treabă din ţinut,

toţi cu flintele încărcate şi, fără să ne spună nimic, o porniră în urma caleştii, ca să ne vadă ajunşi cu bine la Dunstable.

Fireşte că se cuvenea să-i ospătăm frumos la Dunstable, ceea ce l-a costat pe soţul meu vreo zece sau doisprezece şilingi şi, pe deasupra, cât a dat oamenilor pentru că-şi pierduseră timpul; numai că hangiul n-a vrut să primească nimic.

Lucrurile s-au potrivit cum nu se poate mai bine pentru mine; fiindcă, dac-aş fi sosit la Londra nemăritată, ar fi trebuit fie să mă adăpostesc la el în prima noapte, fie să-i mărturisesc că nu cunoşteam nici un suflet la Londra care să primească pe o biată mireasă cu mirele ei în noaptea nunţii. Dar acum nu mă ruşinam că mă ducea de-a dreptul la el acasă, şi aici am luat, din prima clipă, în primire o casă frumos mobilată şi un bărbat foarte înstărit, aşa încât mă aştepta o viaţă cât se poate de fericită, dacă ştiam să brodesc lucrurile. Avui răgaz să socotesc preţul adevărat al vieţii pe care se părea că aveam s-o trăiesc. Ce deosebire faţă de dezmăţul meu dinainte şi cu cât mai fericită e viaţa de virtute şi cumpătare decât aceea pe care o numim o viaţă de plăcere!

Vai dacă acest răstimp al vieţii mele ar fi durat sau dacă aş fi învăţat, atunci când mi-a fost hărăzit să-l trăiesc, să-i gust adevărata dulceaţă şi dacă nu m-ar fi pândit sărăcia, care e o aaevarată otravă pentru virtute, ce fericită aş fi fost, nu numai în viaţa asta, ci pe vecie! Cum acum mă căiam din tot sufletul pentru trecutul meu. Priveam îndărăt cu groază şi nu mint când spun că mă învinuiam pe mine însămi pentru tot ce făcusem. Soţul meu chiar nici n-a vrut să mă mai vadă, cu toate că mă iubea nespus, iar eu, îmboldită de cel mai cumplit dintre diavoli, sărăcia, mă reîntorsesam la îndeletnicirile mele murdare şi folosisem farmecele mele ca să scap de nevoi, iar din frumuseţea mea făcusem o codoaşă a viciului.

Acum însă păream ancorată într-un port sigur, după ce călătoria furtunoasă a vieţii mele se sfârşise şi începeam să simt recunoştinţă pentru această salvare. Stăteam ore în şir singură, plângând la amintirea nebuniilor din trecut şi a îngrozitoarelor rătăciri legate de o viaţă păcătoasă şi uneori mă linişteam cu gândul că mă căiam sincer.

Dar sunt ispite cărora firii omeneşti nu-i stă în putere să li se împotrivească şi puţini sunt aceia care ştiu ce li s-ar întâmpla, dacă ar fi împinşi de nevoi. Şi după cum dorinţa stă la rădăcina oricărui păcat, tot aşa sărăcia este cea mai rea capcană. Dar să las la o parte filozofia asta şi să ajung la fapte.

Am trăit cu bărbatul acesta în cea mai desăvârşită tihnă; era un om liniştit, simţitor, cumpătat, virtuos, modest, sincer, iar în meseria lui harnic şi drept. Avea o slujbă măruntă, dar veniturile lui ajungeau cu prisosinţă pentru un trai obişnuit. Nu zic că era în stare să ţină echipaje sau să facă faţă în înalta societate, cum se spune, dar nu mă aşteptam la asta şi nici nu doream să fie aşa; fiindcă, de vreme ce pe mine mă îngrozea viaţa uşuratică şi smintită pe care o trăisem înainte, acum eram hotărâtă să trăiesc retrasă, cumpătată în sânul familiei. N-aveam societate, nu făceam vizite îmi vedeam de casă şi căutam să fiu pe plac bărbatului meu şi felul ăsta de viaţă deveni o plăcere pentru mine.

Am trăit cinci ani neîntrerupţi de bunăstare şi mulţumire, când o lovitură neaşteptată, dată de o mână nevăzută, îmi spulberă toată fericirea şi mă azvârli în lume într-o stare ce se deosebea ca de la cer la pământ de ceea ce fusese până atunci.

Bărbatul meu încredinţase unui funcţionar dintre cei ce lucrau cu el o sumă de bani, prea mare pentru ca, la averea noastră, să ne putem îngădui s-o pierdem. Omul a dat faliment şi pierderea căzu greu de tot pe capul soţului meu. Totuşi, paguba nu era încă atât de mare încât

bărbatul meu să nu se poată reface, ţinând seama că avea, cum spuneam, credit bun pe piaţă, dacă ar fi avut curajul să privească nenorocirea în faţă. Fiindcă să te laşi doborât de necazuri înseamnă să le dublezi povara şi cel ce vrea să piară sub apăsarea lor va pieri.

Dar în zadar îl mângâiam eu, rana era prea adâncă; cuţitul pătrunsese în măruntaie; omul deveni trist, îşi pierdu curajul, apoi îl cuprinse nepăsarea şi muri. Eu prevăzusem lovitura şi mă simţeam nespus de copleşită, fiindcă ştiam cu siguranţă că, dacă el moare, eu voi fi pierdută.

Aveam doi copii de la el şi atâta tot; doar se apropia timpul să mă las de copii; aveam patruzeci şi opt de ani şi-mi închipui că dacă el ar fi trăit, tot n-aş mai fi avut alţii.

Rămâneam într-o stare de plâns, fără mângâiere şi, în unele privinţe, mai rău ca niciodată. Mai întâi, fiindcă trecusem de floarea vârstei şi nu mai speram să-mi găsesc un curtezan tot ce era frumos pierise şi acum nu mai rămăseseră decât ruinele a ceea ce fusese odată. Şi mai groaznic decât toate era faptul că mă simţeam cea mai nenorocită şi desperată făptură din lume. Eu, care-l îmbărbătasem pe soţul meu şi mă ostenisem să-l întăresc în mijlocul neaazuriilor, nu eram în stare să le îndur pe ale mele; îmi lipsea tăria aceea în durere, fără de care îi spuneam şi lui că nu poţi duce povara.

Dar situaţia mea era într-adevăr jalnică, pentru că eram cu dasăvârşire lipsită de prieteni şi de ajutor, iar pierderea încercată de bărbatul meu îl adusese aproape la sapă de lemn, aşa încât, deşi nu aveam datorii, îmi dădeam cu uşurinţă seama că ceea ce-mi rămânea n-o să-mi ajungă pentru multă vreme căci banii se duceau zilnic pe întreţinere, şi în curând aveau să se topească, şi atunci nu mai vedeam înaintea ochilor decât mizeria neagră. Şi aceasta se înfăţişa gândurilor mele cu atâta tărie, încât chiar înainte de a se fi apropiat mi se părea că

şi venise. Spaima sporea mizeria, fiindcă mi se părea că fiecare ban cheltuit pentru o bucată de pâine era cel din urmă, că mâine va trebui să postesc şi că voi muri de foame.

În nenorocirea mea n-aveam nici un ajutor, nici un prieten care să mă mângâie sau să-mi dea vreun sfat şedeam plângând şi frământându-mă zi şi noapte, îmi frângeam mâinile şi uneori vorbeam într-aiurea ca o femeie smintită. Şi, zău, m-am mirat adesea c-am scăpat cu mintea teafără, fiindcă eram atât de năucă, încât gândurile mi *se* pierdeau adesea în închipuiri prăpăstioase.

Doi ani am trăit în starea asta nenorocită, irosind puţinul pe care-l mai aveam, jelind fără încetare şi nefăcând altceva decât să sângerez de moarte, fără cea mai mică nădejde că voi primi ajutor; şi atâta plânsesem, încât lacrimile îmi secaseră şi mă cuprinsese deznădejdea, pentru că sărăceam văzând cu ochii.

Ca să mai câştig răgaz, mi-am părăsit casa şi am închiriat o locuinţă; şi, pe măsură ce mă restrângeam, mi-am vândut cele mai multe lucruri, alegându-mă astfel cu ceva bani în buzunar, şi din asta am trăit aproape un an, cheltuind cu calicie şi înnodând banul cu zece noduri. Şi totuşi, când priveam în viitor mi se strângea inima, pentru că mizeria şi lipsa se apropiau nemiloase. Nimeni să nu citească această parte a istoriei mele, fără să se gândească adânc la ce înseamnă deznădejdea şi la cum s-ar zbate el (sau ea) fără prieteni şi fără pâine; s-ar gândi atunci nu numai să economisească ceea ce are, dar şi să ridice ochii spre cer după ajutor şi să rostească rugăciunea înţeleptului: "Nu-mi da, Doamne, sărăcie, ca să nu fur".

Să-şi amintească fiecare că mizeria înseamnă şi ispită îngrozitoare şi că, în astfel de îmiprejurări, eşti lipsit de puterea de a te împotrivi; sărăcia te îmboldeşte, sufletul e deznădăjduit de atâta nenorocire şi ce poţi face? Într-o seară, când pot

spune că ajunsesem în aşa hal, încât nu mai aveam de ce să mă agăţ, că eram ca nebună şi cu mintea rătăcită, m-am simţit dintr-o dată împinsă de nu ştiu ce duh, m-am îmbrăcat cum se cuvine (căci mai aveam haine destul de bune) şi am ieşit din casă. Sunt sigură de tot ca nu plecasem cu nici un gând; nici nu ştiam şi nici nu mă întrebam încotro mă duc sau cu ce treabă dar, fiindcă diavolul mă împingea şi-mi aşeza momeli în drum, cu siguranţă că tot el m-a dus în locul acela, fiindcă eu habar n-aveam încotro merg sau ce fac.

Tot rătăcind aşa fără să ştiu încotro, am trecut prin faţa unei spiţerii din Leadenhall Street şi am văzut pe un scăunel, în faţa tejghelei, o bocceluţă învelită în pânză albă alături stătea o slujnicuţă cu spatele la scăunel şi cu ochii în sus, spre fundul prăvăliei, unde ucenicul farmacistului, cred, stătea cocoţat ipe tejghea şi el tot cu spatele la uşă şi cu o lumânare în mână, căutând ceva în raftul cel mai de sus; aşa încât amândoi erau ocupaţi, iar în prăvălie nu mai era nimeni.

Asta era momeala; iar diavolul care întinsese cursa mă îmboldea, ca şi cum mi-ar fi vorbit, fiindcă mi-amintesc şi n-am să uit niciodată că parcă "auzeam un glas, care-mi spunea peste umăr: "Ia bocceaua; mai repede; chiar în clipa asta." De-abia încetă glasul că eu intrai în prăvălie şi, oprindu-mă cu spatele la fetişcană, de parc-aş fi aşteptat să treacă o căruţă, întinsei mina pe la spate, luai legăturica şi p-aci ţi-e drumul, fără ca fata sau băiatul sau altcineva să mă fi zărit.

E cu neputinţă să dau grai spaimei din sufletul meu, în timp ce făceam asta. Când am ieşit din prăvălie, n-aveam putere să fug, ba nici chiar să grăbesc pasul. Am trecut, fireşte, strada şi am cotit la primul colţ şi cred că am dat într-o stradă care mergea până la Fenchurch Street; de acolo, am trecut drumul şi am cotit de atâtea ori, încât n-aş şti să spun pe unde mă aflam, nici ce drum am apucat nu mai simţeam pământul sub picioare şi

cu cât mă depărtam de primejdie cu atât mai iute mergeam, până când, ostenită şi cu răsuflarea tăiată, mă văzui silită să mă aşez pe o bancă mică lângă o poartă, şi atunci mi-am dat seama că intrasem pe Thames Street, lângă Billingsgate. M-am odihnit un pic şi am pornit mai departe; sângele îmi fierbea, inima îmi bătea, ca şi cum m-ar fi speriat ceva neaşteptat. Într-un cuvânt, eram pradă uimirii, de nu ştiam nici încotro mergeam, nici ce aveam de făcut.

După ce am ostenit de atâta umblet înfrigurat, am început să mă gândesc şi atunci am pornit spre casă, unde am ajuns pe la orele nouă seara.

Pentru ce fusese făcută legăturica şi cu ce prilej fusese lăsată acolo unde o zărisem eu nu ştiam, dar când am desfăcut-o, am găsit înăuntru un rând de aşternut de copil, foarte frumos, aproape nou, cu dantelă foarte fină; mai era un castronaş de argint, cu căniţă de argint şi şase linguri şi mai era ceva lenjerie, o cămaşă bună, trei batiste de mătase, iar în căniţă o hârtie cu 18 şilingi şi 6 *penny î*n bani mărunţi.

Tot timpul cât desfăceam lucrurile astea măcar că eram în siguranţă deplină nu mă părăsea o teamă atât de groaznică şi o atare spaimă a minţii, încât nici nu pot să le dau grai. M-am aşezat şi am început să plâng amarnic. "Doamne, îmi ziceam, ce-am ajuns! o hoaţă! Bine, dar rândul viitor voi fi prinsă şi dusă la Newgate şi osândită!" Şi iar mă porneam pe plâns şi sunt sigură că, dacă nu mi-ar fi fost frică, aş fi dus lucrurile înapoi, măcar că eram atât de săracă; dar după un timp, mi-a trecut şi m-am dus la culcare. În noaptea aceea însă, am dormit puţin. Grozăvia faptei mele mă apăsa şi nici nu ştiam ce spun sau ce fac toată noaptea şi toată ziua următoare. Pe urmă m-a cuprins nerăbdarea să aflu ceva ştiri în legătură cu pierderea boccelei şi tare voiam să ştiu dacă erau lucruri de om bogat sau sărac.

"Poate, îmi ziceam, o fi vreo văduvă sărmană ca mine, care şi-a strâns lucruşoarele astea ca să le vândă şi să-şi poată cumpăra niţică pâine pentru ea şi un copil sărac, şi acum flămânzesc şi se perpelesc de nevoia bănuţilor pe care i-ar fi primit."

Şi gândul ăsta m-a chinuit mai rău ca altele, vreo trei-patru zile.

Dar gândurile astea amuţeau, când îmi aminteam că voi flămânzi şi eu, şi ideea asta, care devenea din zi în zi mai înspăimântătoare, îmi înăsprea, încetul cu încetul, inima. Mă apăsa mai ales gândul că ajunsesem să mă îndrept şi că, după cum nădăjduiam, mă căisam de toată ticăloşia mea trecută, că trăisem, vreme de câţiva ani, o viaţă cumpătată, aşezată, retrasă, iar acum nevoia nemiloasă mă împingea iarăşi cu trupul şi cu sufletul spre porţile pierzaniei şi, de două sau trei ori, am căzut în genunchi, rugându-mă lui Dumnezeu, aşa cum mă pricepeam, să mă mântuie de rele; dar trebuie să recunosc că rugăciunile mele erau fără nădejde. Nu ştiam ce să fac. Afară era spaima, înăuntru, întunericul. Şi mă gândeam la viaţa mea trecută, ca şi cum nu m-aş fi căit niciodată, iar acum începea pedeapsa cerului, care avea să mă facă pe atât de nefericită pe cât fusesem eu de păcătoasă.

Dacă aş fi mers mai departe tot aşa, poate că aş fi ajuns să mă pocăiesc cu adevărat dar în mine se cuibărise un sfătuitor rău, care mă îmboldea fără încetare să ies la liman pe căile cele mai păcătoase; şi aşa, într-o zi pe înserat, mă ispiti cu acelaşi glas ticălos, care mă îndemnase: "Ia bocceaua", s-o pornesc din nou ca să văd ce s-o ivi.

Am ieşit din casă pe lumina zilei şi hoinăream fără ţintă, fără să ştiu ce caut, când diavolul îmi întinse o capcană îngrozitoare, de un fal necunoscut mie până atunci şi nici de atunci înainte. Trecând prin Aldersgate Street, mi-a ieşit în cale o fetiţă drăguţă, care se întorcea singură

acasă venind de la şcoala de dans; şi cel ce mă ispitea, ca un adevărat diavol ce se găsea, mă asmuţi asupra acestei făpturi nevinovate. I-am vorbit şi fetiţa mi-a răspuns ciripind, iar eu am luat-o de mână şi am dus-o până ce am ajuns la o alee pietruită care ducea ia Bartholomew Close şi am intrat pe alee. Copilul mi-a spus că nu-i ăsta drumul spre casă. Eu i-am răspuns:

— Ba da, drăguţă, ăsta este; ţi-arăt eu cum să ajungi acasă.

Avea fetiţa asta la gât un şirag de boabe de aur, pe care pusesem eu ochii şi, în întunericul aleii, m-am aplecat, pre-făcându-mă că vreau să-i leg saboţelul care i se desfăcuse şi aşa am desprins şiragul, fără ca micuţa să simtă, şi pe urmă am dus-o mai departe. Vă spun, aci, că diavolul mă îndemna să ucid copilul în aleea aceea umbroasă, ca să nu înceapă cumva să ţipe, dar numai gândul ăsta mă înspăimânta atât de tare, încât îmi venea să cad jos. Am oprit fetiţa pe doc şi i-am spus să se înapoieze, fiindcă într-adevăr nu acesta era drumul spre casa ei. Ea mi-a răspuns că aşa va face, iar eu am trecut în Bartholomew Close, pe urmă am cotit în altă uliţă, care dă în Long Lane, şi după aceea,am intrat în Charterhouse Yard şi am ieşit în St. John's Street pe urmă am trecut dincolo, în Smithfield, am coborât Chick Lane, am dat în Field Lane, până am ieşit în Holborn Bridge şi m-am amestecat în aşa fel cu mullţimea care trece de obicei pe aici, încât era cu neputinţă să mă dibuie cineva. Iacă aşa mi-am făcut a doua ieşire în lume.

Gândul da ulltima pradă alunga toate gândurile stârnite de cea dintâi, iar remuşcările de atunci pieriră curând. Sărăcia îmi împietrea inima, iar nevoia mă făcea nepăsătoare faţă de orice. Ultima întâmplare nu prea o pusei la inimă, căci eu nu căşunasem fetiţei nici un rău şi mă gândeam că dădusem o lecţie binemeritată părinţilor pentru nepăsarea lor, fiindcă lăsaseră o biată mieluşea să

se întoarcă singură acasă si că, în felul ăsta, or să înveţe oamenii minte să fie mai grijulii altă dată.

Şiragul făcea vreo 12 sau 14 lire. Bănuiesc că trebuie sa fi fost mai înainte al mamei, fiindcă era prea mare pentru a fi purtat de fetiţă, dar poate că din gândul plin de deşertăciune de a-şi găti copila pentru şcoala de dans i-l dăduse să-l poarte; fără îndoială, or fi trimis părinţii o slujnică să aibă grijă de copil, dar stricata aia s-o fi încurcat cu vreun bărbat pe drum şi aşa biata fetiţă a rătăcit pe străzi, până ce a picat în mâinile mele.

Totuşi, nu făcusem nici un rău copilei; nici măcar n-o speriasem, fiindcă eram încă plină de duioşie şi pot spune că nu mă dedasem la rele, decât împinsă fiind de nevoie.

După asta, am mai avut multe păţanii, dar eram proaspătă în meserie şi nu ştiam să fac altminteri decât cum mă împingea diavolul să fac; şi zău că nu se sfia să mă împingă. Una dintre întâmplări mi-a fost cu deosebire norocoasă. Mergeam, într-o zi, pe-nserate, prin Lombard Street, spre capătul unde se află Curtea celor Trei Regi când, deodată, trece în goană, ca un vârtej, pe lângă mine un om şi, cum stăteam eu sprijinită de colţul unei case, acolo unde coteşte aleea, lasă să-i pice o bocceluţă pe care o ţinea în mână, chiar în spatele meu. În clipa când a aruncat legătura a spus: "Dumnezeu să-ţi ajute, cucoană, las-o să zacă un pic acolo". Şi dus a fost. După el, mai erau doi şi numaidecât, in urma lor, un tânăr în capul gol, care ţipa: "Săriţi, hoţul!" Pe ultimii doi i-au ajuns urmăritorii, astfel încât au fost siliţi să arunce tot ce furaseră, iar unul a şi fost prins; ceilalţi au scăpat.

Eu am stat stană de piatră în tot timpul ăsta, până când urmăritorii s-au întors, trăgând după ei pe nenorocitul pe care-l prinseseră şi ţinându-şi lucrurile găsite, încântaţi că îşi recăpătaseră prada şi prinseseră hoţul şi ,aşa au trecut pe lângă mine,

fiindcă eu arătam ca una care a rămas să mai caşte gura, după ce mulţimea s-a depărtat.

Am întrebat eu o dată sau de două ori ce se întâmplase, dar nimeni nu şi-a bătut capul să-imi răspundă, iar eu n-am stăruit prea mult; dar după ce mulţimea s-a împrăştiat cu totul, am prins momentul potrivit ca să mă întorc, să ridic ce era în spatele meu şi să-mi iau tălpăşiţa. De data asta eram mai puţin tulburată decât în alte rânduri, pentru că nu eu furasem lucrurile acestea, ci mi le dăduse cineva gata furate. Am ajuns cu bine acasă împreună cu încărcătura mea, care cuprindea o bucată frumoasă de mătase neagră lucioasă şi o bucată de catifea; aceasta din urmă era doar un cupon dintr-o bucată de vreo unsprezece iarzi mătasea era însă o bucată întreagă de aproape cincizeci de iarzi. Se pare că jefuiseră prăvălia unui mămular. Spun că jefuiseră căci numai cât pierduseră pe drum valora o groază de bani dar mărfurile cu care se aleseseră erau cu mult mai multe şi cred că trebuie să se fi ridicat la vreo şase sau şapte bucăţi de mătase de tot felul. Cum putuseră să pună mâna pe o cantitate atât de mare habar n-am, dar fiindcă nu făcusem decât să fur de la hoţi, nu mă mustra conştiinţa şi mă bucuram foarte de marfă.

Până aci avusesem destulă baftă şi, în afară de asta, am mai dat câteva lovituri care, deşi nu mi-au adus atât câştig, au fost totuşi norocoase. Mă cuprindea însă zilnic spaima c-o să intru la apă şi până la urmă o să ajung fără doar şi poate la spânzurătoare. Gândul acesta se întipărea prea puternic în mine ca să-l pot alunga şi el mă oprea de la lovituri care, după câte ştiu eu, ar fi putut fi încercate fără primejdie; dar nu pot să trec sub tăcere un lucru care devenise o ispită zilnică pentru mine. Dădeam adesea târcoale prin satele din împrejurimi, ca să văd dacă nu-mi pică nimic pe acolo trecând, odată, prin faţa unei case de lângă Stepney, am văzut pe marginea ferestrei două

inele, unul cu un diamant mic, celălalt un inel obişnuit de aur, lăsate fără îndoială acolo, poate numai în timpul cât se spăla pe mâini, de o cucoană zăpăcită, care bani o fi avut, dar prevedere mai puţină.

Am dat de câteva ori târcoale ferestrei ca să văd dacă e cineva în odaie sau nu, dar deşi nu vedeam pe nimeni, tot nu eram sigură. Mi-a trecut atunci prin minte sa ciocănesc în geam ca şi cum aş fi vrut să vorbesc cu vreunul de-ai casei; dacă era cineva înăuntru, cu siguranţă că avea să vină la fereastră, iar eu aveam să-i spun să ia inelele de acolo, fiindcă văzusem doi indivizi care-mi dădeau de bănuit, trăgând cu ochii la ele. Era o idee straşnică. Am ciocănit o dată sau de două ori, fără să se arate nimeni, şi atunci am izbit în geam, l-am spart fără prea mare zgomot, am pus mâna pe inele şi am tulit-o inelul cu diamant făcea vreo trei lire, iar celălalt vreo 5 şilingi.

Nu ştiam unde să-mi desfac mărfurile şi mai ales cele două bucăţi de mătase. Nu mă înduram de fel să le dau pe nimica toată, cum fac de obicei bieţii hoţi care, după ce-şi pun viaţa în joc pentru un lucru ce poate fi de preţ, sunt siliţi să-l dea de pomană după aceea eu eram însă hotărâtă să nu fac ca ei, fie ce-o fi, totuşi nu prea ştiam ce cale să apuc. În cele din urmă, m-am hotărât să mă duc la bătrâna mea îngrijitoare şi să reînnoiesc cunoştinţa cu ea. Îi dădusem regulat cele 5 lire pe an pentru băieţaşul meu, cât timp fusesem în stare, dar în cele din urmă am fost silită să mă opresc. Totuşi, îi scrisesem o scrisoare, în care-i spuneam că sunt la strâmtoare; că mi se prăpădise bărbatul şi că nu mai eram în stare să plătesc şi o rugam ca bietul copil să nu sufere prea mult de pe urma nenorocirilor maică-si.

Acum însă mă dusei s-o văd şi înţelesei că-şi mai face vechea meserie, dar că nu stă chiar pe roze ca pe vremuri, căci fusese pusă sub urmărire de un domn, căruia i se răpise fata; şi se pare că

dăduse şi ea o mână de ajutor în treaba asta. Scăpase ca prin urechile acului de spânzurătoare. O secătuiseră însă cheltuielile, aşa încât casa îi rămăsese cam goluţă, iar ea îşi pierduse faima dinainte. Totuşi, se mai ţinea încă pe propriile ei picioare, cum se zice, şi fiindcă era femeie descurcăreaţă şi-i mai rămăseseră ceva fonduri, împrumuta bani pe amanet şi o ducea destul de bine.

M-a primit foarte politicos şi, cu purtarea ei îndatoritoare din totdeauna, mi-a spus că n-o să-mi poarte mai puţin respect, fiindcă eram la strâmtoare; că făcuse ea în aşa fel ca băiatul meu să fie îngrijit bine, măcar că eu nu mai puteam să-i plătesc că femeia care-l luase o ducea bine, aşa încât nu era nevoie să mă frământ pentru copil, înainte de a fi în stare să fac într-adevăr ceva pentru al.

I-am spus că nu-mi rămăseseră prea mulţi bani, dar că aveam unele lucruri care puteau să-mi aducă bani, dacă ştia ea să-mi spună cum să le prefac în bani. M-a întrebat ce aveam. Am scos şiragul de mărgele de aur, spunându-i că-l aveam în dar de la soţul meu pe urmă i-am arătat cele două bucăţi de mătase, despre care i-am spus că le aveam din Irlanda, de unde le adusesem la oraş şi i-am mai arătat inelul cel mic cu diamant. Cât despre pacheţelul cu castro-naşul şi lingurile, cu acesta mă descurcasem eu singură dinainte; iar în ceea ce priveşte aşternutul de copil, s-a oferit să-l cumpere chiar ea, crezând că fusese al meu. Mi-a spus că acum împrumuta bani pe amanet şi că vrea să-mi vândă lucrurile ca şi cum ar fi fost lăsate amanet la ea. A trimis apoi după nişte mijlocitori pricepuţi care le-au cumpărat, ba chiar i-au dat şi preţuri bune, fiindcă oamenii se aflau în mâna ei, iar ea n-avea milă de nimeni.

Mă gândeam acum că femeia asta atât de folositoare ar putea să mă ajute puţin să ies din strâmtoare şi să mă apuc de ceva, fiindcă eram

gata să pun mâna la orice treabă cinstită, dacă mi se dădea prilejul numai că ea nu prea se ocupa de treburi cinstite. Dacă aş fi fost mai tânără, poate că m-ar fi putut ajuta, dar îmi luasem gândul de la o viaţă în felul acesta, fiindcă la cincizeci de ani trecuţi, câţi aveam acum, nu mai era de mine, şi asta i-iam şi spus.

Femeia m-a poftit să stau în casa ei până s-o ivi ceva, spunâindu-mi că o să mă coste foarte puţin şi eu am primit cu dragă inimă. Şi, fiindcă acum trăiam ceva mai uşor, am luat măsuri ca să-l scot din gazdă pe băiatul meu cel mai mic, pe care-l aveam de la ultimul bărbat, şi ea mi-a înlesnit treaba, cerându-mi în schimb numai 5 lire pe an şi asta numai dacă voi fi în stare să le plătesc. Era un atât de mare ajutor pentru mine, încât o vreme m-am lăsat de meseria aceea ticăloasă, de care mă apucasem nu de mult şi m-aş fi apucat cu plăcere de-o muncă, dar asta e greu pentru cineva care nu cunoaşte pe nimeni.

Totuşi, până la urmă, mi s-a dat să lucrez plăpumi pentru cucoane, fuste şi alte tlucruri de soiul ăsta; îmi plăcea mult şi lucram din greu şi am început să trăiesc din asta dar diavolul cel neobosit, care se hotărâse să mă păstreze mai departe în slujba lui, mă îmboldea mereu să ies din casă şi să mă plimb, adică să văd dacă nu se iveşte ceva în meseria mea de altădată.

Într-o seară, ascultând orbeşte de porunca lui, am dat un ocol lung pe străzi, dar n-am făcut nici o afacere nemulţumită, am ieşit şi a doua seară, când, trecând pe lângă o berărie, văzui deschisă uşa unei odăiţe care dădea în stradă, iar pe masa dinăuntru o cană de argint, dintre cele care se foloseau pe atunci prin berării. Pesemne că băuseră ceva oaspeţi în odăiţa aceea, iar chelnerii, lăsători, uitaseră sa ia cana.

Am intrat fără sfială în odăiţă şi, punând cana de argint la marginea băncii, m-am aşezat înaintea ei şi am izbit cu piciorul în podea. S-a arătat

numaidecât un chelner, iar eu l-am rugat să-mi aducă o halbă de bere oaldă, fiindcă afară era frig băiatul ieşi în goană, iar eu îl auzii coborând în beci ca să scoată berea. În timp ce chelnerul era plecat veni un altul, care strigă:

— M-aţi chemat?

Eu i-am spus, vorbind cu un aer trist:

— Nu, s-a dus un băiat să-mi aducă o halbă de bere.

Şi cum şedeam aci, auzii femeia de la tejghea spunând:

— S-au dus cu toţii, ăi de la numărul cinci? adică odăiţa unde şedeam eu.

Chelnerul îi răspunse:

— Da.

— Cine a adus înapoi cana?

— Eu, face alt chelner, uite-o, zice, arătând, pesemne, altă cană pe care din greşeală o luase din altă odaie, sau poate că pungaşul uitase că n-o luase, ceea ce era lucru sigur.

Am ascultat toate astea cu multă plăcere, fiindcă înţelegeam lămurit că nu se simte lipsa cănii, aşa încât mi-am băut berea, am strigat după plată şi, la plecare, am spus:

— Ai grijă de argintărie, băieţaş, arătând spre o cană de argint pe care mi-o adusese ca să beau din ea.

Băiatul spuse:

— Da, doamnă, că bine ziceţi.

Şi eu am tulit-o.

M-am întors la îngrijitoarea mea, gândindu-mă că a venit timpul s-o pun la înaercare, ca să ştiu dacă m-ar ajuta, în caz că aş fi nevoită să mă dau pe faţă. După ce am ajuns acasă şi am găsit prilejul să deschid vorba, i-am spus că vreau să-i încredinţez o taină foarte însemnată, dar numai dacă mă respectă îndeajuns ca s-o păstreze. Mi-a spus că îmi mai păstrase şi alte taine cu credinţă; de ce m-aş îndoi c-ar păstra-o şi pe asta? I-am spus

că mi se întâmplase, fără voia mea, cel mai ciudat lucru din lume şi i-am istorisit povestea cu cana.

— Şi ai luat-o cu tine, draga mea? zice ea.

— Sigur că da, zic eu şi i-o arăt. Dar acuma ce mă fac? urmez eu. Să n-o duc îndărăt?

— S-o duci îndărăt? zice ea. N-ai decât, dacă ţi s-a făcut de Newgate.

— Cum asta, zic eu, doar n-or să fie atât de ticăloşi încât să mă aresteze, dac-o duc îndărăt?

— Nu te pricepi la lucruri din astea, fetiţo, zice ea. Nu numai c-au să te ducă la Newgate, dar au să te spânzure, fără să le pese c-ai avut cinstea să duci lucru! înapoi, şi-au să te pună să plăteşti pentru toate cănile pierdute.

— Atunci ce să fac? întreb eu.

— Acu, zice ea, dac-ai făcut pe pungaşul şi ai furat trebuie s-o păstrezi; cale îndărăt nu există. Şi afară de asta, fetiţo, zice, n-ai tu mai mare nevoie de ea decât ei? Aş fi mulţumită să faci o dată pe săptămână o afacere ca asta.

Am început s-o privesc pe îngrijitoarea mea într-o lumină nouă, înţelegând că, de când dădea bani pe amanet, avea de-a face cu oameni departe de a fi cinstiţi, ca cei pe care îi întâlnisem odinioară la ea.

N-a trecut mult şi m-am dumirit de-a binelea, fiindcă nici una, nici două dădeam cu ochii de mânere de sabie, linguri, furculiţe, căni şi tot felul de astfel de marfă, care nu era lăsată amanet, ci adusă pentru a fi vândută de-a dreptul; iar ea cumpăra de toate, fără să pună întrebări şi mi-am dat seama după vorbele ei că şi făcea afaceri bune.

Am mai aflat că, îndeletnicindu-se cu acest negoţ, era nevoită să topească toate tacâmurile pe care le cumpăra, pentru ca să nu poată fi dovedite; şi, într-o bună dimineaţă, a venit la mine şi mi-a spus că are de gând să topească iar câte ceva şi că, dacă vreau, pune înăuntru şi cana mea, aşa ca să nu vadă nimeni. I-am dat-o cu toată inima; ea a cântărit-o şi mi-a înapoiat întreaga cantitate de

argint; dar am văzut pe urmă că nu face aşa şi cu restul muşteriilor.

Câtăva vreme după asta, într-o zi, pe când lucram şi eram grozav de abătută, mă întrebă ce-i cu mine. I-am răspuns că-mi era inima tare grea; de lucru era puţin, iar eu n-aveam din ce trăi şi nu ştiam ce cale să apuc. Ea a râs, spunându-mi că trebuie s-o pornesc din nou şi să-mi încerc norocul; cine ştie, poate dau din nou peste ceva argintărie.

— Doamne! i-am spus eu, asta-i o meserie pentru care îmi lipseşte dibăcia şi, dacă mă-nhaţă, sunt pierdută.

Dar ea de colo:

— Pot să te îndrumez eu spre o dăscăliţă din mâinile căreia ai să ieşi la fel de pricepută ca şi ea.

M-am cutremurat la auzul propunerii ei, fiindcă până atunci nu avusesem tovarăşi sau cunoştinţe de breaslă. Dar ea mi-a biruit şovăiala şi toate temerile; şi, în scurt timp, cu ajutorul acestei complice am ajuns o hoaţă la fel de neruşinată şi de pricepută cum a fost pe vremuri Moll Taie-Punga, deşi, dacă nu minte faima, nu eram nici pe jumătate atât de frumoasă.

Tovarăşa asta de breaslă m-a ajutat să deprind trei ramuri din meserie, şi anume: să fur mărfuri din prăvălii, să şterpelesc registre de socoteli de-ale negustorilor şi carnete şi să scot ceasuri de aur de da cingătorile doamnelor; în această din urmă îndeletnicire era atât de pricepută, încât nici o femeie nu atinsese vreodată o atare desăvârşire a meşteşugului ca ea. Mie-mi plăcea grozav prima şi ultima îndeletnicire şi am ajutat-o câtăva vreme în munca ei, aşa cum o ucenică ajută o moaşă, fără plată.

Cu timpul, a început să mă pună la încercare. Ea îmi arătase meşteşugul, iar eu îi desprinsesem, de câteva ori, cu mare îndemânare, un ceasornic de la cingătoare. În cele din urmă, mi-a arătat o pradă. Era o femeie tânără, însărcinată, care avea un ceas

încântător. Treaba trebuia făcută la ieşirea din biserică. Dăscăliţa mea mergea alături de doamna cu ceasul şi, în clipa când a ajuns la scară, s-a prefăcut că alunecă şi a căzut cu atâta putere peste doamnă, încât a înspăimântat-o şi amândouă au început să strige cât le ţinea gura. În clipa când ea a îmbrâncit-o pe cucoană, eu am şi pus mâna pe ceasornic şi, ţinându-l aşa cum scrie la carte, cârligul s-a desfăcut când femeia a tresărit, fără ca ea să simtă câtuşi de puţin. Am tulit-o numaidecât, lăsându-mi dăscăliţa să-şi revină din spaimă încetul cu încetul, împreună cu cucoana; dar aceasta a băgat numaidecât de seamă că-i lipseşte ceasul.

— Vai, face prietena mea, pun rămăşag c-au fost pungaşii care m-au trântit pe jos; mă mir că doamna nu şi-a dat seama mai curând că-i lipseşte ceasul, fiindcă atunci poate c-am fi pus mâna pe ei.

A întors lucrurile atât de bine, încât nimeni n-a bănuit-o iar eu am apucat să ajung acasă cu o oră întreagă înaintea ei. Asta a fost prima mea treabă făcută în devălmăşie. Ceasul era într-adevăr foarte frumos şi avea o mulţime de fleacuri agăţate de el, iar îngrijitoarea mea ne-a dat 20 de lire în schimbul lui, din care eu m-am ales cu jumătate. Şi-aşa am devenit hoaţă în lege şi m-am înrăit cum nu-mi închipuisem vreodată că mă voi putea înrăi, de nici nu mă mai răscolea glasul conştiinţei sau al modestiei.

Iată cum diavolul, care începuse să mă împoldească prin mijlocirea sărăciei mele crunte spre această ticăloşie, m-a făcut să ajung la o culme neatinsă de alţii, chiar atunci când nevoia nu mă mai silea; căci acum căpătam de lucru şi, cum mă pricepeam să mânuiesc acul, se părea că-mi voi putea câştiga cu destulă cinste pâinea.

Trebuie să spun că, dacă aş fi avut speranţa unei astfel de munci de la bun început, când am simţit că se apropie mizeria va să zică, dacă atunci aş fi avut nădejdea de a-mi câştiga pâinea prin

muncă, niciodată nu m-aş fi apucat de îndeletnicirea asta păcătoasă şi nici n-aş fi intrat într-o bandă atât de ticăloasă ca cea cu care mă înhăitasem; dar obişnuinţa mă înăsprise şi devenisem îndrăzneaţă la culme; cu atât mai mult cu cât am dus-o aşa multă vreme, fără să fiu prinsă. Într-un cuvânt, tovarăşa mea cea nouă întru nelegiuire şi cu mine am trăit mai departe în cârdăşie, timp îndelungat, fără să ni se dea măcar de urmă, aşa încât, nu numai că am prins curaj, dar ne-am şi îmbogăţit, fiindcă, la un moment dat, aveam în mână douăzeci şi unu de ceasuri de aur.

Mi-amintesc că, într-o zi, când eram ceva mai cuminte decât de obicei, descoperind că am un fond de vreo 200 de lire în bani, partea mea, a pus stăpânire pe mine gândul trimis, fără îndoială, de vreun duh prielnic, dacă există aşa ceva, că de vreme ce sărăcia mă stârnise mai întâi şi mă îndemnase spre o meserie atât de groaznică, acum că nenorocirile mele trecuseră şi eram în stare să mă întreţin prin muncă, ba aveam şi o sumă frumuşică din care să mă ajut, aş face bine să mă las de treaba asta, câtă vreme lucrurile mai merg încă bine. Că doar nu mă puteam aştepta să umblu slobodă toată viaţa; şi numai o dată să mă înhaţe şi s-a zis cu mine.

Dacă, în clipa asta, fără îndoială fericită, aş fi ascultat de sfatul binecuvântat, de oriunde ar fi venit el, ar mai fi fost loc să nădăjduiesc într-o viaţă uşoară. Dar mi-era scris altfel; diavolul neobosit, care mă îmboldise, mă ţinea prea tare încleştată ca să-mi mai dea drumul îndărăt, şi aşa cum sărăcia mă mânase, lăcomia m-a reţinut în loc, până când n-a mai fost chip să fac calea întoarsă. Câât despre poveţele pe care mi le dădea mintea mea, cerându-mi să las totul baltă, lăcomia se vâra la mijloc şi spunea: "Mergi mai departe, ai avut noroc mergi înainte până când ai să agoniseşti patru sau cinci sute de lire *şi* atunci ai să te opreşti şi ai să poţi trăi uşor, fără să mai lucrezi de loc."

Şi aşa, aflându-mă în ghearele diavolului, am rămas ţintuită pe loc ca de-o vrajă şi n-am avut putere să mă rup din cercul acela, până când m-am împotmolit în încurcături prea mari ca să mai pot ieşi la lumină.

Totuşi, gândurile astea m-au tulburat întrucâtva şi m-au făcut să lucrez cu mai multă băgare de seamă decât înainte si deoât lucrau cei ce mă îndrumau. Tovarăşa mea, cum îi spuneam eu (ar fi trebuit să-i spun dăscăliţa mea) cu o altă ucenică de-a ei a fost prima căreia i s-a înfundat; fiindcă, o dată când ele erau la vânătoare de marfă, şi-au încercat meşteşugul asupra unui pânzar din Cheapside, dar un vânzător cu ochi de şoim le-a înhăţat şi le-a prins cu două bucăţi de batist asupra lor.

Asta a fost de ajuns ca să fie amândouă găzduite la Newgate, unde avură ghinionul să li se amintească şi câteva din păcatele lor trecute. Cum mai existau două învinuiri împotriva lor, şi faptele fiind dovedite, au fost amândouă osândite la moarte. Amândouă şi-au arătat pântecul şi au fost declarate însărcinate, deşi dăscăliţa mea nu era mai însărcinată deoât mine.

Eu mă duceam adeseori să le văd şi să jelesc alături de ele, gândindu-mă că în curând avea să-mi vină şi mie rândul; dar locul acela mă îngrozea atât de tare, la gândul că era locul nefericitei mele naşteri şi al nenorocirii mamei mele, încât n-am mai putut să îndur şi nu m-am mai dus să le văd.

Vai, dacă aş fi luat aminte la nenorocirile lor, aş mai fi putut fi fericită, fiindcă eram încă slobodă şi nu exista nici o învinuire împotriva mea; dar nu se putea, fiindcă nu băusem încă paharul până la fund.

Dăscăliţa mea fiind însemnată cu fierul roşu, ca o veche răufăcătoare ce era, a fost executată; hoaţa cea tânără a fost cruţată, fiindcă a obţinut o păsuire, dar a zăcut şi a flămânzit multă vreme la

închisoare, până când numele ei a fost trecut pe o listă de graţiere şi aşa a scăpat.

Pilda groaznică a prietenei mele m-a înfricoşat până în fundul sufletului şi multă vreme n-am mai ieşit la vânătoare. Dar, într-o noapte, aud că se strigă în apropiere de casa îngrijitoarei mele: "Foc!" Îngrijitoarea mea se uită afară, căci toată lumea era trează şi, numaidecât după aceea, strigă ci acoperişul casei cutărei cucoane era în flăcări, aşa cum şi era. După aceea îmi dă un ghiont.

— Acum, fetiţo, zice, ai un prilej minunat; focul e atât de aproape, încât poţi să te duci într-acolo, înainte ca mulţimea să închidă intrarea pe stradă.

Şi, pe dată, m-a învăţat ce am de făcut:

— Te duci, fetiţo, zice, până la casa aceea, intri înăuntru în goană şi-i spui cucoanei sau oricui îţi iese înainte că ai venit să le ajuţi, trimisă de cutare cucoană, adică de o cunoştinţă de a ei, care stă mai încolo, în susul străzii.

Am pornit-o şi, ajungând la casa cu pricina, i-am găsit pe toţi înnebuniţi, după cum vă puteţi închipui. Am intrat în goană înăuntru şi, dând peste una din slujnice, i-am spus:

— Vai, scumpo, cum s-a întâmplat nenorocirea? Unde ţi-e stăpâna? E în siguranţă? Şi unde sunt copiii? Vin de la doamna X. ca să dau o mână de ajutor.

Fata pleacă alergând.

— Coniţă, coniţă, zice ea, ţipând cât o ţinea gura, a venit o cucoană de la doamna X. ca să dea o mână de ajutor.

Biata femeie, pe jumătate scoasă din minţi, vine spre mine cu o legătură sub braţ şi doi copilaşi de mână.

— Cucoană, zic eu, dă-mi voie să-ţi duc copiii la doamna mea te pofteşte să-i trimiţi acolo; o să vadă ea de bieţii puişori. Şi iau un copilaş de mână, iar pe celălalt îl saltă ea în braţele mele.

— Da, ia-i pentru numele lui Dumnezeu, du-i şi mulţumeşte-! pentru bunătate.

— Mai ai ceva de pus la loc sigur, doamnă? întreb eu. Are ea grijă de toate.

— Doamne! face ea, Dumnezeu s-o binecuvânteze; ia şi legătura asta cu argintărie şi du-i-o. Ce femeie cumsecade! Vai, suntem pierduţi de tot, pierduţi!

Şi fuge iar înnebunită, cu slujnicele după ea, în timp ce eu o tulesc cu cei doi copii şi cu legătura.

Nici nu ieşisem bine în stradă şi văd altă femeie, care vine spre mine.

— Vai, cucoană, zice cu glas jalnic, o să-ţi scape copilul. Vai, vai, ce nenorocire, dă-mi voie să-ţi ajut; şi pune mâna pe legătură, dând s-o ia.

— Nu, zic eu, dacă vrei să mă ajuţi, ia copilul de mână şi du-l în locul meu, până în capătul de sus al străzii. Vin şi eu după dumneata şi te răsplătesc pentru osteneală.

După cele spuse, nu mai putea să dea îndărăt. Ca să nu mai lungim vorba, femeia avea aceeaşi meserie ca mine şi n-o interesa decât legătura totuşi, a mers cu mine până la poartă, fiindcă nu se putea altfel. Când am ajuns acolo, i-am şoptit:

— Du-te, fetiţo, zic, am înţeles care ţi-e meseria; ai să găseşti acolo marfă de ajuns.

Ea m-a înţeles şi s-a îndepărtat. Când am ajuns cu copiii, am început să izbesc în poarta casei şi cum oamenii se deşteptaseră dinainte la hărmălaia cu focul, m-au lăsat numaidecât să intru, iar eu am spus:

— Cucoana e trează? Vă rog, spuneţi-i că doamna o roagă să-i primească copiii; biata de ea rămâne pe drumuri, casa ei e toată în flăcări.

Au primit copiii cu multă bunăvoinţă, s-au înduioşat de nenorocirea familiei, iar eu am şters-o cu bocceaua mea. Una dintre slujnice m-a întrebat dacă nu trebuie să las şi legătura. Eu însă am zis:

— Nu, scumpo, asta trebuie să ajungă în alt loc, nu-i a lor.

Ieşisem de mult din învălmăşeală, aşa încât am mers înainte şi am adus legătura cu tacâmuri, care era mare nu glumă, de-a dreptul în casa îngrijitoarei mele. Ea mi-a spus că nici nu vrea să se uite înăuntru, ci mă roagă să plec înapoi să văd dacă mai e rost de ceva.

M-a învăţat să joc aceeaşi comedie la cucoana din casa alăturată de cea unde izbucnise focul şi eu am încercat să mă duc până acolo, dar între timp focul ajunsese în toi şi strada era plină de tulumbe şi de oameni care se înghesuiau, aşa încât nu puteam să mă apropii de casă, orice aş fi făcut. M-am întors la îngrijitoarea mea şi, după ce am dus legătura la mine în odaie, începui s-o cercetez. Vă povestesc îngrozită despre comoara pe care am găsit-o înăuntru. Ajunge să spun că, în afară de cea mai mare parte din argintăria familiei, care era o avere, am găsit un lanţ de aur de modă veche cu încheietoarea spartă, aşa încât mi-am închipuit că nu fusese folosit mulţi ani, dar asta nu împiedica aurul să fie foarte bun de asemenea o cutiuţă pentru inele, cu verigheta cucoanei şi câteva bucăţele din nişte medalioane de aur, un ceas de aur şi o pungă cu monede vechi de aur, care făceau vreo 24 de lire şi alte câteva lucruri de preţ.

Asta a fost prada cea mai bogată, dar şi cea mai blestemată, care mi-a căzut vreodată în mâini; căci, deşi, cum am spus mai înainte, eram cum nu se poate mai înrăită în alte împrejurări, totuşi acum mă simţeam mişcată până în fundul sufletului la vederea acestei comori, gândindu-mă la biata femeie nemângâiată, care şi aşa pierduse destul şi care se gândea, cu siguranţă, că cel puţin salvase argintăria şi lucrurile cele mai de preţ. Mă gândeam cât de uimită va fi când va afla că fusese înşelată şi că femeia care-i luase copiii şi lucrurile nu fusese trimisă, după cum spusese, de doamna

din strada de alături, ci că micuţii îi fuseseră daţi vecinei în grijă, fără ştirea ei.

Mărturisesc că nemernicia acestei fapte m-a tulburat foarte tare şi m-a muiat rău, ba chiar îmi dădură lacrimile dar, deşi îmi dădeam seama că e o faptă crudă şi nemiloasă, nu găseam tăria de a înapoia lucrurile. Pe urmă, gândurile s-au dus, iar eu am uitat repede împrejurările acestei întâmplări.

Dar nici asta n-a fost tot; căci, deşi ajunsesem cu mult mai bogată decât înainte de pe urma acestei lovituri, totuşi hotărârea luată pe vremuri de a părăsi o meserie atât de groaznică, de îndată ce voi mai fi agonisit ceva, era moartă, fiindcă eu voiam tot mai mult şi lăcomia era atât de tare, încât nici nu mă mai gândeam să-mi schimb felul de viaţă cât mai era timp, măcar că traiul pe care-l duceam, nici linişte nu-mi dădea, şi nici nu mă bucuram în tihnă de ceea ce adunasem; "încă puţin, încă puţin", aşa ziceam mereu.

În cele din urmă, deprinzându-mă cu neplăcerile pricinuite de hoţiile mele, am înlăturat orice remuşcare şi nu mă mai gândeam decât că poate voi pune mâna pe încă o pradă, care să-mi ajute să-mi fac suma dar deşi puneam mâna pe prada aceea, totuşi fiecare lovitură chema după ea o alta şi mă simţeam atât de încurajată să-mi duc mai departe meseria, încât n-aveam nici un chef să mă las păgubaşă.

Aşa stând lucrurile şi eu fiind înrăită de atâtea lovituri izbutite şi hotărâtă să nu mă las, am căzut în capcana care avea să-mi aducă răsplata cuvenită pentru o astfel de viaţă. Dar încă nu ajunsesem acolo şi mi-era dat să mai trăiesc câteva întâmplări norocoase pe acest drum.

Câtăva vreme, îngrijitoarea mea a rămas foarte tulburată de nenorocirea prietenei mele, care fusese spânzurată, mai ales că aceasta ştia destule despre îngrijitoarea mea ca s-o tragă după ea, lucru nu prea liniştitor; şi într-adevăr femeia era tare înspăimântată.

E drept că după ce prietena noastră ajunsese pe lumea cealaltă fără să spună ce ştia, îngrijitoarea mea s-a mai liniştit şi poate că se şi bucura că cealaltă fusese spânzurată, fiindcă i-ar fi stat în puteri să obţină o graţiere pe socoteala prietenelor. Totuşi, pierderea dăscăliţei mele, care avusese bunătatea de a nu vinde ceea ce ştia, a mişcat-o pe îngrijitoarea mea şi a făcut-o să jelească sincer. Eu am mângâiat-o cum m-am priceput, iar ea, în schimb, m-a oţelit bine, ca să devin cu desăvârşire vrednică de aceeaşi soartă.

După cum spuneam însă, întâmplarea asta m-a făcut mai prevăzătoare şi mă feream cu deosebire să jefuiesc prăvălii, mai ales de-ale pânzarilor sau postăvarilor, un soi de oameni care stau tot timpul cu ochii în patru. M-am încumetat o dată sau de două ori în prăvălii de dantele şi în magazine de mode, mai ales într-o prăvălie de curând deschisă de două tinere femei, care nu prea se pricepeau la negoţ. M-am ales cu o bucată de dantelă care făcea vreo şase sau şapte lire şi cu un pachet de aţă. Dar asta mi-a mers o dată nu mai puteam repeta şmecheria.

Când auzeam de vreo prăvălie nouă, socoteam totdeauna că mă aşteaptă o afacere bună, mai ales când cei care o deschideau nu erau învăţaţi cu negustoria. Oameni din ăştia puteau fi siguri că vor fi călcaţi o dată sau de două ori, la început, şi zău că trebuiau să fie foarte ageri ca să scape de asta.

Pe urmă am mai dat o lovitură sau două, dar dintre cele mărunte. Şi, cum multă vreme nu s-a ivit nimic gras, am început să mă gândesc că ar fi bine să mă las de-a binelea de meserie. Dar îngrijitoarea mea, care nu voia să mă piardă şi aştepta lucruri mari de la mine, mi-a făcut într-o zi cunoştinţă cu o femeie tânără şi un ins care trecea drept bărbatu-său deşi, după cum s-a adeverit mai pe urmă, ea nu-i era nevastă, ci erau amândoi tovarăşi de meserie şi de altceva. Pe scurt, jefuiau

împreună, se culcau împreună, au fost prinşi împreună şi spânzuraţi tot împreună.

Am intrat în cârdăşie cu aceştia doi, prin mijlocirea îngrijitoarei mele şi ei m-au luat în trei sau patru expediţii, unde i-am văzut dedându-se la jafuri josnice şi neîndemânatice, în care n-au izbutit decât datorită neruşinării lor strigătoare la cer şi neglijenţei grosolane a celor jefuiţi. Aşa încât mi-am propus să fiu de aci înainte cu ochii-n patru când o pornesc cu ei şi, într-adevăr, am respins două sau trei planuri nefericite de-ale lor, ba chiar i-am convins şi pe ei să se lase păgubaşi. O dată, mai ales, aveau de gând să jefuiască un ceasornicar de trei ceasuri de aur pe care le ochiseră în timpul zilei când descoperiseră şi locul unde fuseseră ascunse. Unul dintre ei avea atâtea chei de toate felurile, încât nu era o greutate să ajungem la locul unde ascunsese ceasornicarul ceasurile; totul era aproape hotărât; dar când am cercetat lucrul mai de aproape, mi-am dat seama că ei plănuiseră o spargere, şi într-o treabă ca asta eu nu mă amestecam, aşa încât s-au dus fără mine. Au pătruns în casă cu forţa, au spart broaştele în locul unde se aflau ceasornicele, dar n-au găsit decât unul din ceasurile de aur şi un ceas de argint pe care le-au luat şi apoi au ieşit din casă fără să întâmpine vreo piedică. Numai că cei dinăuntru au prins de ştire şi au început să strige: "Săriţi, hoţii!" Bărbatul a fost prins în timpul urmăririi femeia a scăpat dar, din nefericire, a oprit-o cineva mai încolo şi s-au găsit ceasurile asupra ei. Şi aşa am scăpat eu a doua oară cu obrazul curat, iar ceilalţi doi au fost osândiţi şi spânzuraţi, căci erau răufăcători cu vechime, deşi oameni atât de tineri şi, după cum v-am spus că au furat împreună, tot aşa au fost acum spânzuraţi împreună şi cu asta s-a sfârşit noua mea tovărăşie.

Acum, că scăpasem ca prin urechile acului, am început să fiu foarte prevăzătoare, mai ales că aveam înaintea ochilor o astfel de pildă; dar

îngrijitoarea mea mă ducea în fiecare zi în ispită şi mă îmboldea, şi iată că se ivi iarăşi o pradă, care datorându-i-se ei, femeia se aştepta să fie părtaşa la câştig. Aflase că într-o casă particulară era ascunsă o cantitate mare de dantelă de Flandra şi, fiindcă dantela de Flandra era marfă oprită, prada era bună pentru orice vameş care ar fi pus mâna pe ea. Îngrijitoarea mi-a descris amănunţit atât cantitatea de dantelă cât şi locul unde era ascunsă; aşa încât eu m-am dus la un vameş, spunându-i că vreau să-i dezvălui ceva, dacă-mi făgăduieşte că voi avea şi eu partea mea de răsplată. Era o propunere atât de îndreptăţită, încât nici că s-ar putea lucru mai corect; omul a încuviinţat şi, luând cu el un comisar şi pe mine, am intrat toţi trei în casă. Deoarece eu îi spusesem vameşului că mă voi duce glonţ la locul cu pricina, omul a lăsat treaba pe seama mea; gaura unde era ascunsă dantela fiind foarte întunecoasă, m-am vârât înăuntru cu o lumânare în mână şi i-am întins omului bucăţile, având grijă să-mi păstrez mie cât puteam mai multe, fără să dau nimic de bănuit. Cu totul se afla acolo dantelă în valoare de aproape 300 de lire, iar eu mi-am oprit mie cam de vreo 50 de lire. Dantela nu era a oamenilor din casă, ci le fusese dată în păstrare de un negustor; astfel că n-au fost chiar atât de uimiţi cum îmi închipuiam eu că vor fi.

L-am lăsat pe vameş încântat de prada lui şi deplin mulţumit cu ce căpătase şi ne-am înţeles să ne întâlnim într-un loc hotărât de el, unde m-am şi dus, după ce m-am îngrijit mai întâi de prada mea de care el habar n-avea. După ce am sosit acolo, el a început să dea înapoi, închipuindu-şi că eu nu-mi cunoşteam drepturile, ba chiar avea chef să scape de mine cu 20 de lire; dar eu i-am arătat că nu sunt chiar atât de neştiutoare cum îşi închipuie, bucurându-mă totuşi că cel puţin îmi oferă o sumă fixă. I-am cerut 100 de lire şi el s-a ridicat până la 30; eu am lăsat la 80 de lire şi el a mai dat până la

40 pe scurt, mi-a oferit 50 de lire şi eu am încuviinţat, mai cerând pe deasupra o bucată de dantelă, care socoteam eu că face vreo 8 sau 9 lire, ca şi cum aş fi dorit s-o port chiar eu, iar omul a primit. Şi aşa am pus mâna, chiar în noaptea aceea, pe 50 de lire în bani şi cu asta s-a încheiat târgul; iar omul habar n-avea cine sunt sau unde să mă caute, şi chiar dacă s-ar fi descoperit că şterpelisem o parte din marfă, tot n-avea cum să-mi ceară socoteală.

Am împărţit cinstit prada cu îngrijitoarea mea şi, de atunci înainte, am trecut în ochii ei drept o femeie foarte isteaţă, chiar şi în cazurile cele mai gingaşe. Mi-am dat seama că munca asta era cea mai plăcută şi mai uşoară pe care o puteam găsi, aşa încât am început să umblu după mărfuri dosite şi, de obicei, după ce cumpăram din ele, dădeam totul la iveală dar nici una din aceste descoperiri nu mi-a adus mare lucru, aşa cum mi-adusese cea pe care am istorisit-o adineauri; căci mă temeam să risc prea mult, cum vedeam că fac alţii, care cădeau mesa în fiecare zi.

Următoarea treabă mai însemnată a fost încercarea de a fura ceasul de aur al unei cucoane. Mă aflam într-o mare învălmăşeală, la intrarea unei biserici, şi n-a lipsit mult să fiu prinsă. Eram cu mâna pe ceas şi i-am dat femeii un ghiont, ca şi cum m-ar fi împins cineva peste ea. Trăgând uşurel de ceas şi văzând că nu vrea să se desfacă, i-am dat numaidecât drumul şi am început să ţip ca din gură de şarpe că am fost călcată pe picior şi că trebuie să se afle hoţi de buzunare prin apropiere, pentru că cineva trăsese de ceasul meu; trebuie să vă spun că, în astfel de expediţii, noi porneam totdeauna foarte bine îmbrăcaţi, iar eu aveam haine frumoase pe mine şi un ceas de aur la cingătoare ca orice cucoană.

Nici n-apucasem bine să strig şi cucoana începu şi ea: "Hoţi de buzunare!" Spunea că şi ceasul ei încercase cineva să-l desprindă.

În clipa când pusesem mâna pe ceas mă aflam alături de ea, dar când am început să strig m-am oprit deodată, iar pe ea mulţimea împingând-o puţin înainte, strigătul ei a răsunat la oarecare depărtare de mine, aşa încât nici prin gând nu-i trecea să mă bănuiască. Şi când ea a ţipat: "Hoţi de buzunare!" cineva a spus:

— Ia te uită, şi aici se află unul. A vrut s-o fure şi pe cucoana asta.

În clipa aceea, spre norocul meu, ceva mai încolo, în mulţime, s-a auzit strigindu-se din nou: "Un hoţ de buzunare!" şi într-adevăr un băiat a fost prins cu mâţa-n sac. Nenorocitul a avut ghinion, dar pentru mine lucrurile s-au brodit cum nu se poate mai bine, măcar că şi până aci o scosesem la capăt destul de frumuşel; dar acum eram în afară de bănuială şi toţi gură-cască din mulţime au pornit în goană într-acolo, iar bietul băiat a căzut pradă furiei celor de pe stradă, care sunt de o cruzime pe care nu trebuie să v-o descriu; deşi e totuşi mai bine aşa decât să fii trimis la Newgate, unde zaci o veşnicie şi uneori eşti spânzurat, iar lucrul cel mai bun pe care-l poţi nădăjdui, odată osândit, e să fii deportat.

Am scăpat ca prin urechile acului, dar m-am ales cu o spaimă care m-a făcut să nu mai râvnesc multă vreme la ceasuri de aur. În întâmplarea asta au fost multe împrejurări care m-au ajutat să scap, dar mai ales faptul că femeia pe ceasul căreia pusesem mâna era o proastă: vreau să spun că nu înţelegea natura atacului, ceea ce n-aş fi zis, văzând cu câtă dibăcie îşi prinsese ceasul, în aşa fel încât să nu poată fi şterpelit dar de spaimă femeia se prostise de-a binelea; fiindcă atunci când a simţit mişcarea, a început să ţipe, îmbrân-cindu-se înainte şi făcând să se învălmăşească toată lumea din jurul ei dar n-a suflat o vorbă, timp de cel puţin două minute, despre ceas sau despre vreun hoţ de buzunare, ceea ce mi-a îngăduit mie să câştig timp fiindcă eu strigând, cum am spus în

spatele ei şi dându-mă înapoi în mulţime în timp ce ea înainta, între mine şi ea s-au vârât câţiva oameni, cel puţin şapte sau opt, căci gloata era încă în mişcare. Şi pe urmă, deoarece eu am strigat înaintea ei, s-ar fi putut să fie ea persoana bănuită tot atât de bine ca şi mine, căci oamenii se zăpăciseră rău de tot, în timp ce dacă ea, cu iuţeala atât de trebuincioasă în astfel de împrejurări, în loc să ţipe când a simţit că-i umblă cineva la ceas, s-ar fi întors brusc şi ar fi pus mâna pe omul cel mai apropiat din spatele ei, m-ar fi prins fără greş.

Sfatul ăsta nu va fi pe placul frăţiei hoţilor de buzunare, dar e, fără îndoială, o cheie pentru înţelegerea principiilor după care-şi călăuzeşte un hoţ de buzunare mişcările; şi cine îmi ascultă sfatul va prinde hoţul, cu aceeaşi siguranţă cu care-l va scăpa, dacă nu va asculta.

Am mai trăit o întâmplare, care nu mai lasă nici o îndoială asupra chestiunii şi care poate folosi drept învăţătură hoţilor de buzunare în vecii vecilor. Buna mea îngrijitoare, ca să spun o vorbă şi despre istoria ei, deşi se lăsase de meserie, era, ca să zic aşa, o hoaţă de buzunare înnăscută, şi, după cum aveam să înţeleg mai târziu, trecuse prin toate stagiile acestui meşteşug. Totuşi nu fusese înhăţată decât *o* dată, când o prinseseră în aşa fel cu ocaua mică, încât o osândiseră la deportare; dar, fiind bună de gură şi având şi bani în buzunar, a găsit ea mijlocul să debarce, când vasul a ancorat în Irlanda ca să se aprovizioneze, şi acolo şi-a văzut câţiva ani de vechea ei meserie pe urmă, a intrat în altă cârdăşie, a devenit moaşă şi mijlocitoare şi a făcut sute de isprăvi, despre care mi-a istorisit în taină câte ceva, pe măsură ce ne împrieteneam mai bine. Acestei făpturi ticăloase îi datoram eu îndemânarea la care am ajuns şi în care mă întreceau puţini şi pe care pot spune că puţini au folosit-o atâta vreme fără să se nenorocească.

După isprăvile astea din Irlanda, unde începuse să fie destul de cunoscută, a părăsit

Dublinul şi s-a întors în Anglia, unde, neîmplinindu-se încă anii pe care trebuia să-i trăiască în deportare, s-a lăsat de meseria dinainte, de teamă să nu încapă iar pe mâini rele, fiindcă ştia că atunci nu mai avea scăpare. S-a apucat din nou de meseria cu care se îndeletnicea în Irlanda şi, fiind foarte întreprinzătoare, dar şi bună de gură, a ajuns curând la belşugul pe care vi l-am zugrăvit, ba chiar s-a îmbogăţit de-a binelea, deşi. În urmă, treburile i-au mers mai prost.

Amintesc atâtea lucruri din povestea acestei femei, ca să lămuresc mai bine amestecul ei în viaţa păcătoasă pe care o duceam acum, viaţă în care ea m-a însoţit pas cu pas, ducându-mă, ca să zic aşa, de mină şi dându-mi sfaturi pe care le-am urmat cu atâta sfinţenie, încât am ajuns cea mai mare meşteră a timpului meu şi am scăpat cu atâta iscusinţă din toate primejdiile, încât în timp ce unii din tovarăşii mei au ajuns la Newgate după o jumătate de an de practică în meserie, eu lucram de mai bine de cinci ani şi cei de la Newgate nici măcar nu mă cunoşteau; desigur că auziseră de mine şi mă aşteptau, dar eu scăpam mereu, şi uneori din primejdii nespus de mari.

Una din primejdiile cele mai mari care mă păşteau acum era faptul de a fi prea cunoscută printre oamenii de meserie şi unora dintre ei, a căror ură faţă de mine se datora mai degrabă pizmei ce mi-o purtau decât vreunei jigniri pe care le-aş fi adus-o eu, începu să le fie ciudă că eu scap mereu în timp ce ei erau mereu prinşi şi trimişi la Newgate. Ăştia mi-au dat numele de Moll Flanders, care semăna cu numele meu adevărat sau cu vreun nume purtat vreodată de mine cum seamănă albul cu negrul, atât doar că o dată, în vremea când mă adăpostisem la Monetărie, după cum am istorisit, trecusem drept doamna Flanders; dar despre asta habar n-aveau pungaşii şi n-am izbutit niciodată să aflu cum au ajuns să-mi dea numele ăsta şi în ce împrejurări.

Câţiva dintre cei închişi la Newgate juraseră să mă dea de gol, după cum aflai curând, şi, fiindcă ştiam că vreo doi sau trei dintre ei erau în stare de una ca asta, mă cuprinse o mare nelinişte şi, o bună bucată de vreme, am stat mai mult pe acasă. Dar îngrijitoarea mea, care mi-era acum părtaşă la ce câştigam, fără însă să-şi pună pielea în joc, fiindcă la primejdii nu era părtaşă îngrijitoarea mea, cum vă spun, şi-a pierdut răbdarea văzând ce viaţă nefolositoare şi neaducătoare de câştig, cum zicea ea, duc eu. Atunci a născocit ceva nou ca să pot ieşi din casă, anume să mă îmbrac în straie bărbăteşti, şi m-a pus să învăţ deprinderi noi.

Eram înaltă şi arătoasă, dar cu faţa cam netedă pentru un bărbat; totuşi, fiindcă o porneam de obicei noaptea, mergea destul de bine; numai că a trecut multă vreme, până m-am obişnuit să mă mişc în hainele mele noi. Mi-era cu neputinţă să fiu atât de sprintenă, de descurcăreaţă, de îndemânatică, în straie potrivnice firii şi, fiind stingherită în mişcări, n-aveam aceeaşi sorţi să scap uşor ca înainte; aşa încât m-am hotărât să mă las păgubaşă, hotărâre care mi-a fost întărită, curând după aceea, de următoarea păţanie.

După ce m-a travestit în bărbat, îngrijitoarea mea m-a şi întovărăşit cu un bărbat, un tinerel destul de isteţ în meseria lui şi, vreme de trei săptămâni, ne-am descurcat bine împreună. Treaba noastră era să pândim tejghelele negustorilor şi să şterpelim orice fel de marfă lăsată pe deasupra din neglijenţă şi, în felul ăsta, am încheiat câteva afaceri bune, cum le ziceam noi. Cum eram mai toată vremea împreună, ne-am împrietenit bine, deşi lui nici prin gând nu-i trecea că sunt femeie, măcar că de câteva ori m-am dus Ia el acasă, fiindcă aşa cerea meseria, ba chiar de vreo patru sau cinci ori am dormit la el toată noaptea. Dar aveam alte scopuri şi, prin urmare, era neapărat nevoie să-i ascund că sunt femeie, aşa cum s-a şi

dovedit mai târziu. De altminteri şi felul nostru de viaţă, faptul că ne întorceam de la lucru noaptea târziu şi că nu puteam, din pricina îndeletnicirii ăsteia, să lăsăm pe nimeni să intre în locuinţele noastre, mă silea să dorm la el, tocmai ca să nu fiu nevoită să-i dezvălui adevărul şi într-adevăr, am izbutit să nu mă dau de gol.

Dar ghinionul lui şi norocul meu au pus capăt acestui fel de viaţă, de care trebuie să recunosc că mi se făcuse silă. Dădusem câteva lovituri în noua noastră meserie şi ultima ar fi fost nemaipomenită. Se afla pe o stradă oarecare o prăvălie, care avea în spate un depozit ce dădea spre altă stradă, deoarece casa era în colţ.

Prin fereastra depozitului, am văzut cinci bucăţi de mătase precum şi alte stofe zăcând pe tejghea şi, în faţă, pe o masă; deşi se întunecase de-a binelea, oamenii dinăuntru, prinşi cu treburile în prăvălia din faţă, n-avuseseră răgaz să închidă ferestrele sau poate uitaseră de ele.

Când a văzut asta, tinerelul s-a bucurat atât de tare, încât nu s-a mai putut stăpâni. Zicea că marfa stă înaintea nasului şi s-a jurat pe toţi sfinţii c-o să pună mâna pe ea, măcar de-ar dărâma şi casa. Eu am încercat să-i mut gândul, dar am văzut că nu-i chip, aşa încât omul s-a repezit, a scos un ochi de geam din cerceveaua ferestrei cu destulă îndemânarc, a pus mâna pe patru bucăţi de mătase şi a venit spre mine cu ele, dar în urma lui s-a auzit numaidecât zgomot mare şi tărăboi. Stăteam bineînţeles unul lingă altul, dar eu nu-i luasem din mână nici o bucată de marfă, ci am apucat doar să-i spun:

— S-a zis cu tine!

El a luat-o la goană ca scăpat din puşcă şi eu la fel, dar pe el îl urmăreau mai aprig, fiindcă marfa era la el. A lăsat să-i scape două bucăţi, ceea ce i-a oprit puţin pe urmăritori, dar mulţimea creştea şi ne urmărea pe amândoi. Curând după aceea, l-au prins cu celelalte două bucăţi, iar restul

mulţimii alerga după mine. Am fugit până am ajuns în casa îngrijitoarei mele, dar câţiva oameni cu ochi de vultur m-au urmărit atât de aprig, încât m-au silit să mă opresc acolo. N-au bătut numaidecât în uşă, aşa încât avui timp să-mi azvârl hainele şi să mă îmbrac ca femeie; în afară de asta, când au dat să intre, îngrijitoarea mea, care avea o poveste gata pregătită, a ţinut uşa încuiată şi le-a strigat că, în casa ei, n-a intrat picior de bărbat. Oamenii ţineau morţiş că intrase un bărbat în casă şi se jurară c-au să spargă uşa.

Fără să se arate mirată, îngrijitoarea mea le-a vorbit liniştită şi i-a poftit să cerceteze casa, dar însoţiţi de un comisar, care să nu lase să intre decât pe cine crede el de cuviinţă, fiindcă n-avea rost să năvălească toată mulţimea în casă. Şi măcar că se adunase o gloată, la asta n-au avut ce să răspundă. Aşa încât a fost numaidecât adus un comisar, iar femeia a deschis de bunăvoie; comisarul ţinea uşa, iar oamenii numiţi de el cercetau casa, îngrijitoarea mea însoţindu-i din încăpere în încăpere. Când a ajuns la odaia mea, m-a strigat şi mi-a spus cu glas tare:

— Verişoară, deschide, te rog, uşa, sunt nişte domni aici care trebuie să se uite în odaia ta.

Aveam lângă mine o fetiţă, nepoţica îngrijitoarei mele, cum îi zicea ea am rugat fetiţa să deschidă uşa, în timp ce eu îmi făceam de lucru cu un talmeş- balmeş de lucruri răspândite în jurul meu, ca şi cum toată ziua n-aş fi făcut altceva. Eram dezbrăcată, cu boneta de noapte pe cap şi doar cu un capot uşor pe mine. Îngrijitoarea mea şi-a cerut, chipurile, scuze că mă tulbură, spunându-mi pe scurt despre ce e vorba şi că n-are încotro, că trebuie să deschidă uşile pentru ca oamenii să se liniştească, fiindcă ea cu vorba nu-i putuse linişti. Eu am rămas pe loc şi i-am poftit să caute cât le place, fiindcă dacă se strecurase cineva în casă, eram sigură că nu în odaia mea se afla; cât

despre restul casei, despre asta n-aveam ce să le spun, fiindcă de fapt nici nu înţelegeam ce caută.

Totul la mine părea atât de nevinovat şi de cinstit, încât oamenii au fost mai cuviincioşi decât m-aş fi aşteptat, dar nu înainte de a fi cercetat camera cu de-amănuntul, chiar sub pat şi în pat şi peste tot unde ar fi putut să se ascundă cineva. După ce au mântuit treaba fără să găsească nimic, şi-au cerut iertare şi au coborât.

Când au isprăvit cu "cercetatul casei de jos în sus şi de sus în jos, fără să descopere nimic, au potolit destul de bine mulţimea, dar pe îngrijitoarea mea au dus-o în faţa judecăţii. Doi bărbaţi au jurat că-l văzuseră pe omul pe care-l urmăreau intrând în casă. Îngrijitoarea mea a făcut gălăgie, spunând că-i jignesc casa şi că ce vină are ea ca să fie tratată astfel; că dacă intrase într-adevăr un om, ar fi putut să iasă numaidecât, după câte ştie ea, fiindcă era gata să depună jurământ că nu ştie să-i fi călcat un bărbat în casă în ziua aceea, lucru cum nu se poate mai adevărat; că s-ar fi putut ca, în vreme ce ea era sus, orice om înspăimântat care ar fi găsit uşa deschisă să se fi adăpostit înăuntru, dar că ea habar n-avea de nimic; şi dacă aşa se întâmplase, omul ieşise cu siguranţă, poate că pe cealaltă uşă fiindcă mai era o uşă care dădea într-o alee şi scăpase astfel.

Toate astea puteau fi crezute destul de bine şi judecătorul se mulţumi s-o pună să jure că nu primise, nici nu adăpostise vreun bărbat în casa ei, ca să-l ascundă, să-l apere sau să-l ferească de judecată. Asta putea să jure liniştită şi aşa a şi făcut, după care a fost lăsată slobodă.

E uşor de înţeles în ce spaimă mă aflam eu în timpul ăsta şi i-a fost cu neputinţă îngrijitoarei mele să mă mai îmbrace din nou cu straiele acelea, fiindcă după cum îi spuneam, era sigur că mă voi da de gol.

Bietul meu tovarăş pe care căzuse năpasta o păţise rău, fiindcă fusese dus în faţa primarului şi

înălţimea-sa îl trimisese la Newgate, iar oamenii care-l prinseseră se arătau atât de dornici să-l urmărească mai departe, încât se oferiră să dea o mână de ajutor şi să apară la judecată, ca să susţină vinovăţia lui.

Totuşi a obţinut o amânare, cu condiţia să dezvăluie numele complicilor şi mai ales al băiatului care-l ajutase la hoţie; şi omul nu s-a dat în lături şi a trădat numele meu, adică Gabriel Spencer, cum mă ştia el şi aici se vede cât de înţeleaptă fusesem, când mă ascunsesem de el, fiindcă altfel aş fi fost pierdută.

A făcut tot ce a putut ca să-l descopere pe acest Gabriel Spencer; m-a descris; a arătat locul unde ştia el că locuiesc; într-un cuvânt, a dat toate amănuntele pe care putea să le dea despre casa mea, dar fiindcă eu îi ascunsesem faptul de căpetenie, anume că sunt femeie, am avut noroc şi el nu m-a putut dibui. A băgat în încurcătura vreo două-trei familii, tot căznindu-se să mă găsească, dar oamenii nu puteau spune mai mult decât că el avusese un tovarăş, pe care-l văzuseră, dar de care nu ştiau nimic. Cât despre îngrijitoarea mea, deşi prin mijlocirea ei ajunsese omul la mine, totul se făcuse prin a doua mână şi nici despre ea omul nu ştia nimic.

Toate astea s-au întors împotriva lui; fiindcă omul făgăduise descoperiri şi nu-şi ţinuse făgăduiala, aşa încât l-au ţinut drept neserios, iar negustorul l-a urmărit mai aprig.

În toată vremea asta, eu mă simţeam tare neliniştită şi, ca să scap de primejdie, am plecat pentru câtva timp de la îngrijitoarea mea; neştiind încotro să mă îndrept, am luat o slujnică şi m-am urcat în diligenţa de Dunstable, spre hangiul şi hangiţa de pe vremuri, la care petrecusem zile atât de frumoase cu bărbatul meu din Lancashire. I-am spus femeii o poveste născocită, cum că îl aştept din zi în zi pe soţul meu, care se întoarce din Irlanda şi că-i trimisesem o scrisoare cum că vreau

să ne întâlnim la Dunstable, în casa ei şi că, dacă vântul e prielnic, cu siguranţă că omul va debarca în câteva zile; voiam, aşadar, să petrec câteva zile cu ei până la sosirea lui, fiindcă el avea să sosească fie cu trăsura poştei, fie cu diligenţa de West Chester, nici eu nu ştiam cu care Dar, oricum va fi, e sigur că va trage la casa ei, ca să ne întâlnim.

Gazda mea s-a bucuriat tare când m-a văzut, iar bărbatu-său a făcut atâta tărăboi, că dac-as fi fost o prinţesă n-aş fi putut fi primită mai bine. Aş fi fost binevenită în casa lor chiar şi o lună sau două, dac-aş fi crezut de cuviinţă să rămân.

Dar eu aveam alte treburi. Mi-era teamă (deşi eram atât de bine deghizată, încât cu greu ar fi putut cineva să-mi dea de urmă) să nu mă descopere omul acela şi măcar că nu mă putea învinui de hoţie, fiindcă îl sfătuisem să nu se încumete, iar eu nu făcusem nimic, totuşi m-ar fi putut învinui de altele, răscumpărându-şi viaţa pe socoteala vieţii mele.

Gândul ăsta mă umplea de o spaimă cumplită. N-aveam mijloace, n-aveam prieteni, n-aveam alt om de încredere decât pe îngrijitoarea mea, nu vedeam altă ieşire decât să-mi încredinţez viaţa ei aşa am şi făcut, înştiinţând-o unde mă poate găsi şi am primit, cât am stat aci, câteva scrisori de la ea. Unele dintre ele mă făceau să-mi ies din minţi de frică, dar în cele din urmă mi-a trimis veşti îmbucurătoare, anume că omul fusese spânzurat, ceea ce era cea mai bună ştire pe care o primisem de multă vreme încoace.

Zăbovisem aici cinci săptămâni şi trăisem foarte tihnit, lăsând la o parte neliniştea mea. Dar când am primit scrisoarea cu pricina, m-am înveselit iarăşi; i-am spus gazdei că primisem răvaş de la soţul meu din Irlanda, că el mă vestea că e bine, dar că-mi dădea ştirea proastă cum că treburile nu-i îngăduiau să vină atât de curând cum s-ar fi aşteptat, şi prin urmare, trebuie să plec fără el.

Gazda m-a felicitat totuşi pentru vestea că el e sănătos.

— Fiindcă am băgat de seamă, doamnă, zice, că n-ai fost atât de veselă cum îţi stă în obicei; cred că erai îngrijorată până peste cap din pricina lui, zice biata femeie acum se vede cât de colo că-i o schimbare în bine.

— Ei, tare-mi pare rău că nu poate veni şi dumnealui, zice hangiul mult m-ar fi bucurat să-l pot vedea. Când primiţi veşti mai sigure despre venirea lui, să vă repeziţi şi până la noi, doamnă, zice. Veţi fi bineveniţi oricând vă face plăcere să poftiţi.

Ne-am despărţit cu aceste cuvinte frumoase şi m-am întors destul de voioasă la Londra, unde am găsit-o pe îngrijitoarea mea la fel de mulţumită ca şi mine. Mi-a spus că niciodată n-o să-mi mai dea un tovarăş, fiindcă a băgat de seamă, zicea, că norocul cel mai mare îl am când mă încumet singură. Şi chiar aşa şi era, fiindcă atunci când eram singură, rar intram în primejdii şi chiar dacă intram, mă descurcam cu mai multă îndemânare decât când mă încurcam în hotărârile prosteşti ale altora, care poate că aveau mai puţină prevedere şi erau mai nerăbdători decât mine; căci, deşi eram la fel de cutezătoare ca oricare dintre ei, totuşi mă gândeam mai bine înainte de a mă apuca de-o ispravă şi mă pricepeam mai bine să ies cu obrazul curat.

M-am mirat de multe ori de îndrăzneala mea şi în altă privinţă căci, deşi toţi tovarăşii mei au fost prinşi şi au picat pe neaşteptate în mâinile poliţiei, eu totuşi n-am putut niciodată, în timpul ăsta, să iau hotărârea serioasă de a mă lăsa de meserie, măcar că acum eram departe de a fi săracă, iar ispita nevoii, care te împinge de obicei spre ticăloşii, era înlăturată aveam aproape 500 de lire bani gheaţă cu care aş fi putut s-o duc foarte bine, dacă aş fi socotit potrivit să mă retrag. Dar vă spun că nici prin gând nu-mi trecea să las totul

baltă nici măcar cât doream pe vremuri, când n-aveam decât 200 de lire puse deoparte şi nu vedeam înaintea ochilor pilde atât de înspăimântătoare. De aici reiese limpede că, după ce ne-au înăsprit nelegiuirile, nu ne mai mişcă frica de nimic şi nici o lecţie primită nu ne mai poate sluji drept pildă.

Aveam eu o tovarăşă de meserie, a cărei soartă m-a privit multă vreme de aproape, deşi cu vremea s-a şters şi amintirea asta. A fost într-adevăr un caz foarte nenorocit. Pusesem mâna pe o bucată de damasc foarte bun în prăvălia unui negustor de mătăsuri şi scăpasem cu obrazul curat; în clipa când ieşirăm din prăvălie, am pus marfa în mâna prietenei mele. Ea a apucat-o într-o parte, iar eu în cealaltă. Nu trecuse mult de când ieşisem din prăvălie, şi negustorul îşi dădu seama de lipsa stofei şi trimise urmăritorii, unii într-o parte, alţii în cealaltă şi oamenii au pus numaidecât mâna pe femeia cu bucata de damasc la ea; cât despre mine, avui norocul să intru într-o casă, unde, sus pe o scară, se afla o prăvălioară de dantelărie şi, spre mulţumirea sau poate mai curând groaza mea, am putut vedea prin fereastră cum o târăsc pe nenorocita aceea la judecată, de unde a fost numaidecât trimisă la Newgate.

Am avut grijă să nu întreprind nimic în prăvălia de dantelă, dar am răvăşit multă vreme marfa ca să treacă timpul; după aceea, am cumpărat câţiva iarzi de dantelă cu colţişori, am plătit şi am plecat tristă rău, fiindcă biata femeie intrase la apă pentru marfa furată de mine.

Şi aici mi-a fost iarăşi de folos prevederea mea; deşi jefuiam adesea împreună cu oameni din aceştia, totuşi nu le spuneam niciodată cine sunt şi nici ei nu puteau descoperi unde locuiesc, măcar că încercau să mă pândească. Mă cunoşteau cu toţii sub numele de Moll Flanders, deşi unii dintre ei mai degrabă bănuiau că eu sunt aceea decât ştiau cine sunt. Sigur că numele meu le era

cunoscut, dar habar n-aveau cum să mă dibuiască şi nici măcar nu ştiau dacă locuiesc în capătul de răsărit sau de apus al oraşului; şi aşa, simţul prevederii mi-a fost scăparea în toate aceste împrejurări.

După întâmplarea nenorocită cu femeia aceea, am stat închisă în casă o bună bucată de vreme. Ştiam eu că dacă ceea ce voi întreprinde va da greş şi voi ajunge la închisoare, ea va fi acolo, gata să mă înfunde cu mărturia ei, ba chiar să scape cu viaţă pe pielea mea. Îmi spuneam că începusem să fiu foarte bine cunoscută la Old Bailey pe numele de Moll Flanders, deşi habar n-aveau cum arăt la faţă, şi că, dacă le cad în gheare, mă vor trata ca pe una de mult certată cu legea; din pricina asta, eram hotărâtă să văd mai întâi care va fi soarta nenorocitei aceleia, înainte de a face vreun pas, măcar că de câteva ori i-am trimis sărmanei bani ca să-i îndulcesc nenorocirea.

În cele din urmă, ajunse în faţa judecăţii. Se apără spu-nând că nu ea furase marfa, ci că o oarecare doamnă Flanders, cum auzise ea că i se spune (fiindcă de cunoscut n-o cunoştea), îi dăduse la ieşirea din prăvălie pachetul cu marfă, rugând-o să-l ducă acasă. Au întrebat-o unde era această doamnă Flanders, dar ea n-avea de unde s-o scoată şi nu era în stare să dea nici cea mai mică informaţie în legătură cu mine; şi, fiindcă oamenii negustorului jurau răspicat că ea se aflase în prăvălie în clipa furtului, că ei îşi dăduseră imediat seama de lipsa mărfii, că o urmăriseră şi că aflaseră marfa asupra ei, juriul a găsit-o vinovată; dar curtea, socotind că nu ea fusese de fapt cea care furase marfa şi că se putea întâmpla să n-o găsească pe această doamnă Flanders, adică pe mine, măcar că viaţa nenorocitei de asta atârna şi chiar aşa şi era a îngăduit să fie deportată; asta era cel mai mare hatâr cu care s-a putut alege; totuşi curtea i-a făgăduit că, dacă între timp ea o descoperă pe numita Moll Flanders, va pune o

vorbă bună pentru iertarea ei; cu alte cuvinte, dacă mă găseşte pe mine, ca să fiu eu spânzurată, ea nu va fi deportată. Am avut eu grijă să nu se întâmple una ca asta, aşa încât, curând după aceea, femeia a fost îmbarcată ca să-şi ispăşească pedeapsa.

Trebuie să spun din nou că soarta acestei femei m-a tulburat nespus şi cădeam pe gânduri de câte ori mi-aminteam că, de fapt, eu fusesem unealta nenorocirii ei; dar, la gândul că însăşi viaţa mea era atât de neîndoios primejduită, mă lepădam de duioşie; apoi, văzând că femeia a scăpat de moarte, mă bucuram de deportarea ei, fiindcă acum nu-mi mai stătea în cale pentru a-mi face vreun rău, orice s-ar fi întâmplat.

Nenorocirea cu femeia asta s-a întâmplat cu câteva luni mai devreme decât ultima păţanie pe care v-am povestit-o şi a fost una din pricinile pentru care îngrijitoarea mea m-a pus să mă îmbrac în straie bărbăteşti, ca să trec neobservată; dar m-am plictisit curând de travestirea asta, după cum v-am mai spus, fiindcă mă punea în faţa prea multor greutăţi.

Acum scăpasem de teama martorilor, care să depună împotriva mea, fiindcă toţi cei care avuseseră vreo treabă cu mine sau mă ştiau pe numele de Moll Flanders fuseseră fie spânzuraţi, fie deportaţi; aşa încât, dacă aş fi avut nenorocirea să fiu prinsă, puteam să-mi dau orice nume voiam tot aşa de bine ca şi pe cel de Moll Flanders, căci nici un păcat vechi nu putea să-mi fie pus pe seamă; de aceea am pornit-o iarăşi, fără grijă, şi am dat câteva lovituri frumoase, deşi nu atât de grozave ca cele pe care le dădusem înainte.

Cam tot atunci a izbucnit iarăşi un foc, nu departe de casa unde locuia îngrijitoarea mea, şi mi-am încercat şi acolo norocul; dar fiindcă n-am ajuns la locul cu pricina destul de devreme, adică înainte să se îngrămădească lumea, în loc de câştig, m-am ales cu un ponos, care era cât pe ce să pună capăt vieţii şi tuturor păcatelor mele.

Vâlvătaia era năprasnică şi oamenii îşi salvau lucrurile cu atâta groază, încât le aruncau pe fereastră şi o fetişcană a azvârlit pe fereastră un pat cu aşternut de puf drept în capul meu. E drept că patul fiind moale nu mi-a rupt oasele, dar fiindcă era greu, cu atât mai greu cu cât venea de sus, m-a doborât şi m-a lăsat ca moartă pe jos pentru câtăva vreme; iar oamenii nici nu-şi băteau capul să mă scoată de sub el şi să mă facă să-mi vin în simţiri. Şi am zăcut în părăsire ca o moartă multă vreme, până când cineva, vrând să dea la o parte patul din drum, mi-a ajutat să mă ridic. Mare minune că oamenii din casă n-au mai aruncat şi alte lucruri pe fereastră, care ar fi căzut tot peste mine şi m-ar fi omorât fără doar şi poate dar mi-era scris să mai îndur şi altele.

De data asta, întâmplarea mi-a stricat târgul şi m-am întors acasă la îngrijitoarea mea, lovită şi speriată, aşa încât a trecut mult timp până ce ea m-a pus iarăşi pe picioare.

Sosise timpul plin de veselie al bâlciului Bartholomew. Pe acolo nu mă abătusem încă şi, de pe urma bâlciului, nu mă alesesem niciodată cu mare lucru dar, în anul de care vorbesc, am dat o raită prin locurile acelea şi am nimerit într-una din dughenele cu loterie. Nu era mare lucru de făcut aici, dar a intrat acolo un domn foarte bine îmbrăcat şi arătând a om bogat şi cum, în prăvălii din astea, e obiceiul să intri în vorbă cu cine se nimereşte, el a pus ochii pe mine şi mi s-a adresat foarte drăguţ. Mai întâi, mi-a spus că depune el bani ca să trag eu la loterie şi aşa a şi făcut şi, fiindcă a câştigat un fleac, mi l-a oferit cred că era un manşon de pene; pe urmă mi-a vorbit mai departe cu un respect neobişnuit şi cu o politeţe de gentleman.

M-a ţinut de vorbă până când m-a scos din dugheana cu loteria, pe urmă m-a însoţit prin barăci tot flecărind despre mii de lucruri, repede şi fără nici un rost. În cele din urmă, mi-a spus că e

încântat de tovărăşia mea şi m-a întrebat dacă m-aş încumeta să urc împreună cu el într-o caleaşcă; mi-a spus că-i om de onoare şi nu-mi va propune nimic care să nu-i facă cinste. Eu am făcut niţel nazuri, m-am lăsat rugată şi pe urmă am primit.

La început, nu prea înţelegeam ce urmăreşte domnul ăsta dar mi-am dat seama pe urmă că era cam băut şi că nu l-ar fi supărat să mai bea puţin. M-a dus la Spring Garden, în Knightsbridge, unde ne-am plimbat prin grădină şi unde m-a tratat foarte frumos am văzut eu că-i place să tragă la măsea. Mă îmbia el şi pe mine, dar eu am refuzat.

Până aici s-a ţinut de cuvânt şi nu mi-a făcut nici o propunere ruşinoasă. Ne-am întors tot cu caleaşca, m-a plimbat pe străzi şi se făcuse ora zece noaptea, când, deodată, a oprit trăsura în faţa unei case unde, pare-se, el era cunoscut. Cei de acolo nu s-au sfiit să ne ducă sus, într-o odaie cu un pat. La început, când a fost să urc scara am făcut mofturi dar după câteva cuvinte, am primit şi asta, fiind de fapt foarte dornică să văd unde vrea să ajungă şi plină de speranţă că până la urmă mă voi alege cu ceva. Cât despre pat şi celelalte, asta nu mă îngrijora prea tare.

Aici omul începu să se poarte mai slobod cu mine decât făgăduise iar eu, încetul cu încetul, am încuviinţat totul, aşa încât, pe scurt, a făcut cu mine ce-a vrut, nu-i nevoie să spun mai mult. În tot timpul ăsta, trăgea din belşug la măsea şi, cam pe la orele unu noaptea, ne-am suit din nou în caleaşcă. Din cauza aerului şi a hurducăturilor, băutura i s-a urcat şi mai rău la cap şi omul a început să se foiască, voind să înceapă totul de la început dar eu, care acum mă simţeam tare, m-am împotrivit, l-am liniştit şi nici cinci minute n-au trecut până când omul a adormit tun.

M-am folosit de acest prilej ca să-l cercetez cu de-amănuntul. Am pus mâna pe un ceas de aur, pe o pungă de mătase cu bani, pe peruca lui cu tichie, nişte mănuşi cu franjuri de argint, sabia şi o

cutie de prizat tabac, apoi, deschizând încetişor uşa trăsurii, tocmai mă pregăteam să sar afară din mers; dar caleaşca oprindu-se în strada îngustă din spatele Temple Barului, spre a lăsa să treacă o altă caleaşcă, am coborât frumuşel, am închis uşa pe loc şi am spus adio domnului meu cu caleaşca lui cu tot.

Asta era într-adevăr o lovitură nesperată şi de loc plănuită dinainte, măcar că nu lăsasem atât de mult în urmă plăcerile tinereţii, încât să fi uitat cum trebuie să mă port când un filfizon e atât de orbit de poftă, încât nu deosebeşte o femeie bătrână de una tânără. Adevărul e că arătam cu vreo zece- doisprezece ani mai tânără decât eram; totuşi nu eram o fetişcană de şaptesprezece ani şi era destul de uşor să vezi asta. Nimic nu e mai nefiresc, mai dezgustător, mai caraghios decât un bărbat cu capul încins de băutură şi îmboldit de pofte păcătoase îl stăpânesc atunci doi demoni dintr-o dată şi omul nu se mai poate conduce după glasul înţelepciunii, aşa cum nu poate o moară să macine fără apă viciul striveşte tot ce e bun în el, mai mult, îi orbeşte chiar simţurile din pricina acestei turbări şi omul se poartă într-aiurea, chiar şi în ochii lui de pilda, bea când e dinainte beat culege o femeie de pe stradă, fără să se întrebe ce e sau cine e; dacă e sănătoasă sau putredă, curată sau murdară, dacă e slută sau frumoasă, bătrână sau tânără e atât de orbit, că nu mai desluşeşte nimic. Un om dintre aceştia e mai rău ca unul scos din minţi; împins de capul lui păcătos nici nu mai ştie ce face, aşa cum n-a ştiut nici nenorocitul ăsta al meu, când i-am scos din buzunar ceasul şi punga de aur.

Ăştia sunt oamenii despre care spune Solomon: "Se duc precum boul la tăiere, până când simt cuţitul în ficat" o minunată zugrăvire, în treacăt fie spus, a acestei boli scârboase, otravă ucigătoare ce se amestecă cu sângele, care izvorăşte din fântâna ficatului de unde, prin iuţeala

cu care circulă acel amestec, boala asta groaznică şi greţoasă loveşte numaidecât în ficat şi de aci mintea se molipseşte şi ea, iar măruntaiele toate sunt străpunse ca de un pumnal.

E drept că nenorocitul acela fără apărare n-avea să se teamă de nici o primejdie din partea mea, măcar că eu aveam la început mari temeri în legătură cu el dar, într-o privinţă, zău că era vrednic de milă, fiindcă nu părea să fie soi rău; era un gentleman cumsecade, un om de înţeles, cu purtări frumoase, bărbat chipeş, cu un aer cumpătat şi serios, un obraz cuceritor şi tot ce trebuie ca să placă; numai că, din nefericire, se îmbătase cu o seară înainte, şi cum nu se culcase de mult cu o femeie aşa mi-a spus când am fost împreună era înfierbântat, sângele i se aprinsese de atâta vin şi, în starea asta, mintea lui ca şi amorţită îl părăsise.

Cât despre mine, treaba mea era să mă gândesc la banii Iui şi la ce aş putea scoate de la el; după aceea, după ce mi-aş fi atins scopul, l-aş fi trimis sănătos la casa şi familia lui, pentru că pun rămăşag că omul avea o nevastă cinstită şi cuminte şi copii nevinovaţi, care erau îngrijoraţi din cauza lui şi s-ar fi bucurat să-l vadă acasă şi să aibă grijă de el, până când îşi va fi venit în fire; şi atunci, cu ce ruşine şi cu ce părere de rău ar fi privit el în urmă, la ceea ce făcuse! Ce imputări şi-ar fi făcut, fiindcă se însoţise cu o târfă, culeasă din coclaurile cele mai murdare, din dughenele bâlciului, din noroiul şi mocirla oraşului! Cum ar fi tremurat de teamă că s-a ales cu o boală, de teama acelui pumnal în ficat, cum s-ar fi urât pe sine, ori de câte ori şi-ar fi amintit de nebunia şi sălbăticia acelei destrăbălări! Cum, dacă mai era o fărâmă de cinste în el, s-ar fi îngrozit la gândul de a da din putreziciunea pe care ar fi putut s-o prindă şi ştia el bine că asta se poate întâmpla nevestei lui celei cuminţi şi virtuoase, semănând astfel molima în sângele urmaşilor.

Dacă gentlemenii aceştia ar cunoaşte dispreţul cu care-i privesc chiar femeile culese în astfel de împrejurări, poate că s-ar lecui. După cum spuneam mai înainte, femeile acestea nu preţuiesc plăcerea, nu sunt îndemnate de nici o pornire faţă de bărbat; o târfă din astea nici nu se gândeşte la desfătare, ci numai la bani; şi când bărbatul e afumat, ca să zic aşa, în uitarea de sine a plăcerii lui ticăloase, mâinile ei îi cotrobăiesc prin buzunare, lucru de care el nu poate să-şi dea seama în clipele acelea de nebunie, aşa cum nu poate să-l prevadă atunci când porneşte haihui.

Am cunoscut o femeie care s-a dovedit atât de pricepută faţă de un bărbat, care de fapt nici nu merita ceva mai bun, încât în timp ce el se îndeletnicea cu altceva, ea i-a scos punga cu douăzeci de guinee din buzunăraşul unde el o ascunsese chiar de teama ei şi i-a vârât înăuntru o altă pungă, cu bani auriţi, în locul celei furate. După ce omul a terminat, a întrebat-o:

— Ei, nu m-ai buzunărit?

Ea a început să glumească, spunându-i că nu-şi închipuie că e dintre cei care au prea mult de pierdut. Atunci el duce mâna la buzunar, pipăie cu degetele buzunarul, simte că punga e acolo, şi e pe deplin mulţumit; şi uite aşa i-a furat femeia banii. Asta era de fapt meseria ei; purta tot timpul în buzunar un ceas de aur fals şi o pungă cu bănuţi falşi, ca să-i aibă pregătiţi oricând, şi nu mă îndoiesc că lucra cu succes.

M-am întors acasă la îngrijitoare cu prada şi zău că, auzind povestirea mea, femeia a fost mişcată până la lacrimi, la gândul că un gentleman ca acesta era în primejdie de a se pierde zilnic, ori de câte ori i se urca la cap un pahar de vin.

Cât despre câştigul meu şi felul cum îl buzunărisem de tot ce avea, asta mi-a spus că i-a plăcut grozav.

— Vezi, fetiţo, zice, o întâmplare ca asta poate să-l lecuiască mai bine, după câte ştiu eu,

decât toate predicile pe care o să le audă în viaţa lui.

Şi dacă restul istoriei e adevărat, înseamnă că ea a avut dreptate.

A doua zi, îngrijitoarea mea mă tot întreba mereu despre gentlemanul cu pricina; felul cum i-am zugrăvit îmbrăcămintea, portul, faţa lui, toate o făceau să se gândească la un domn pe care-l cunoştea. A căzut pe gânduri şi, în timp ce eu îi dădeam înainte cu amănuntele, mi-a zis:

— Fac prinsoare pe 100 de lire că-l cunosc pe omul ăsta.

— Îmi pare rău, dacă-i aşa, zic eu, fiindcă, pentru nimic în lume, n-aş vrea să-l dau de gol; a păţit destule şi aşa şi nu vreau să-i mai căşunez vreun rău.

— Nu, nu, face ea, n-am de gând să-i fac nimic rău, dar dă-mi voie să-mi potolesc un pic curiozitatea, fiindcă dacă el e, îţi garantez că ţi-l găsesc.

M-am cam speriat când am auzit asta şi i-am spus, cu semne vădite de îngrijorare pe faţă că, în acelaşi fel, ar putea să mă găsească şi el pe mine şi atunci sunt pierdută.

Ea mi-a răspuns cu însufleţire:

— Cum îţi închipui c-am să te trădez, fetiţo? Nu, nu, zice, nu face pielea lui atâta. Ţi-am păstrat eu taine mai grele ca astea; poţi să ai încredere în mine şi acum.

Eu n-am mai suflat nici o vorbă.

Şi-a făcut ea planul ei şi, fără să-mi spună nimic, s-a hotărât să-i dea de urmă. S-a dus la o prietenă de-a ei, o cunoscută de-a familiei pe care o bănuia, spunându-i că are o treabă deosebită cu cutare domn (care, în treacăt fie spus, nu era nici mai mult, nici mai puţin decât baronet şi încă de foarte bună familie) şi că nu ştie cum să ajungă la el, fără să fie recomandată de cineva. Prietena ei i-a făgăduit numaidecât s-o recomande şi, după

aceea, s-a şi dus la casa baronetului să vadă dacă gentlemanul e în oraş.

A doua zi, prietena asta vine la îngrijitoarea mea cu vestea că baronetul e acasă, dar că i se întâmplase o nenorocire; zăcea rău bolnav şi nu era chip să i ,se vorbească.

— Ce nenorocire? întreabă numaidecât îngrijitoarea mea, prefăcându-se foarte mirată.

— Păi, zice prietena, s-a dus la Hampstead ca să viziteze o cunoştinţă şi, la întoarcere, a fost atacat şi jefuit; şi fiindcă era niţel băut, aşa se pare, banditţii l-au scărmănat şi acum e foarte bolnav.

— Jefuit! face îngrijitoarea mea, şi ce i-au furat?

— Păi, zice prietena, i-au furat ceasul de aur şi cutia de prizat tabac, tot de aur, o perucă foarte frumoasă şi toţi banii pe care-i avea în buzunar şi care, poţi să fii sigură, nu erau de lepădat, pentru că domnia-sa nu iese niciodată fără o pungă cu guinee la el.

— Pe naiba! face în batjocură îngrijitoarea mea. Îţi garantez că s-a îmbătat, s-a încurcat cu o târfă care l-a buzunărit şi acum vine la nevastă-sa şi-i îndrugă c-a fost jefuit asta-i minciună veche; cu gogoşi din astea sunt duse de nas, în fiecare zi, sărmanele femei.

— Las-o încolo! zice prietena. Se vede că nu-l cunoşti; ăsta-i un domn subţire, altul mai cumsecade, mai cumpătat, mai modest nu găseşti în tot oraşul îi este silă de lucruri din astea, nimeni dintre cei care-l cunosc nu poate să creadă una ca asta despre el.

— Bine, bine, face îngrijitoarea, doar nu-i treaba mea; dac-ar fi, îţi garantez c-aş dibui eu ce-i la mijloc; bărbaţii care trec în ochii lumii drept modeşti nu sunt, de cele mai multe ori, mai breji decât alţii, numai că îşi păstrează un nume mai bun sau, dacă vrei, sunt mai făţarnici.

— Nu, nu, zice prietena ei, te asigur că *Sir* X. nu e făţarnic; e într-adevăr un bărbat cinstit şi

cumpătat şi cu siguranţă c-a fost jefuit.

— Bine, face îngrijitoarea mea, poate că aşa o fi, îţi spun că nu-i treaba mea numai că vreau să-i vorbesc. Am o altă treabă cu el.

— Orice fel de treabă ai avea cu el, zice prietena ei, încă nu poţi să-l vezi, fiindcă nu-i în stare să primească; e rău bolnav şi plin de vânătăi.

— Ei, face îngrijitoarea, o fi încăput pe mâini rele, cu siguranţă. Şi pe urmă întreabă cu seriozitate: Şi mă rog, pe unde are vânătăi?

— Păi, la cap, zice prietena ei, pe una din mâini şi pe faţă, fiindcă au fost sălbatici rău cu el.

— Bietul om, face îngrijitoarea mea. Atunci trebuie să aştept până se vindecă şi adaugă: Sper că n-o să dureze mult.

Şi iat-o că vine la mine şi-mi spune toată povestea.

— L-am dibuit pe domnul tău cel subţire şi să ştii că chiar că era un domn subţire, zice, dar vai de el, fiindcă e într-o stare jalnică. Mă întreb ce naiba ai putut să-i faci, aproape că l-ai omorât.

M-am uitat la ea ca o zăpăcită.

— L-am omorât! zic; pesemne că ai nimerit la altul; sunt sigură că nu i-am făcut nimic rău; era zdravăn când l-am lăsat, zic, numai că era beat şi dormea tun.

— De asta nu ştiu nimic, dar acum e într-o stare jalnică. Şi-mi spune tot ce a aflat de la prietena ei.

— Atunci, zic eu, să ştii c-a încăput pe mâini rele, după ce l-am lăsat eu, fiindcă eu l-am lăsat în stare destul de bună.

Cam vreo zece zile după asta, îngrijitoarea mea se duce iar la prietena ei ca să fie recomandată domnului cu pricina; între timp, întrebase prin alte locuri şi aflase că omul era iar pe picioare, aşa încât, de data asta, i-au dat voie să-i vorbească.

De fapt, era o femeie cum nu se poate mai iscusită şi n-avea nevoie de nimeni ca s-o recomande; şi-a spus povestea mult mai bine decât

voi fi eu în stare s-o spun, fiindcă era stăpână pe limba ei, cum am mai spus. I-a spus domnului că a venit la el, deşi nu-l cunoştea, doar cu gândul de a-i face un serviciu şi o să-şi dea seama şi el că alt scop nu are. Şi, fiindcă venea cu gânduri atât de prieteneşti, îl ruga să-i făgăduiască ceva, anume dacă el nu va primi propunerea ei prietenească, să nu-i ia în nume de rău că şl-a vârât nasul unde nu-i fierbe oala ea îl asigura, în schimb, că ceea ce avea să-i spună fiind o taină care nu-l privea decât pe el, va rămâne mai departe o taină pentru toată lumea, indiferent dacă el primeşte sau nu propunerea ei, fireşte dacă nu o dă el singur în vileag; şi faptul că el îi va respinge serviciile n-o va face să-şi piardă într-atât respectul faţă de el, încât să-i căşuneze vreun rău cât de mic, aşa încât el va fi slobod să se poarte cum va socoti de cuviinţă.

La început, omul părea sfios şi spunea că nu ştie nimic care să-l privească pe el şi să trebuiască a fi tăinuit; că nu făcuse niciodată rău nimănui şi că nu-i păsa de gura lumii că nu-i stătea în fire să fie nedrept şi nici nu-şi putea închipui în ce privinţă ar putea cineva să-i facă vreun serviciu, dar că, dacă lucrurile stăteau aşa cum spunea ea, el nu putea lua în nume de rău nimănui care se străduia să-i facă un bine. Îi dădea prin urmare femeii libertatea să-i spună sau să nu-i spună ce are de spus, după cum socotea ea de cuviinţă.

Văzându-l atât de nepăsător, îngrijitoarei mele aproape că i-a fost frică să deschidă vorba totuşi, după câteva cuvinte ocolite, i-a spus că, printr-o întâmplare ciudată şi greu de explicat, ajunsese să cunoască ultima lui aventură atât de nenorocită şi asta pe o cale care făcea ca nimeni pe lume în afară de ea şi el, nici măcar persoana care se aflase atunci cu dânsul, să nu ştie nimic.

La început, el părea cam supărat.

— Ce aventură? a întrebat-o.

— Păi, domnule, zice ea, felul cum aţi fost jefuit când vă întorceaţi din Knightsbr adică, vreau

să spun, zice, Hampstead. Nu vă miraţi, domnule, zice, că sunt în stare să vă redau pas cu pas ce aţi făcut în ziua aceea, de la dughenile bâlciului din Smithfield până la Spring Garden în Knightsbridge şi de acolo la adresa cutare, în cartierul Strand şi să vă descriu cum aţi fost lăsat dormind în trăsură, după aceea. Vă spun, nu vă miraţi, domnule, fiindcă nu vreau să mă aleg cu nimic de pe urma dumneavoastră; nu vă cer nimic şi vă asigur că femeia cu care aţi fost habar n-are cine sunteţi şi nici n-o să ştie vreodată şi, totuşi, s-ar putea să aveţi nevoie de serviciile mele, fiindcă n-am venit doar ca să vă înştiinţez că am aflat despre lucrurile acestea, ca şi cum aş aştepta mită ca să le ascund; liniştiţi-vă, domnule, zice, fiindcă orice veţi crede de cuviinţă să faceţi sau să-mi spuneţi, voi păstra taina ca un mormânt.

El s-a mirat de vorbele ei şi i-a spus cu seriozitate:

— Doamnă, sunteţi o străină pentru mine, dar, din nenorocire, aţi aflat taina celei mai josnice fapte din viaţa mea, faptă de care mă ruşinez pe drept cuvânt şi cu privire la care singura mea mângâiere era gândul că numai Dumnezeu şi cugetul meu ştiau despre ea.

— Vă rog, domnule, zice ea, să nu socotiţi descoperirea mea drept o parte a nenorocirii dumneavoastră. În întâmplarea asta cred că aţi fost luat prin surprindere şi poate că femeia aceea şi-a folosit meşteşugul ca să vă îndemne spre o astfel de faptă. Totuşi, nu veţi fi niciodată îndreptăţit, zice, să vă căiţi c-am ajuns să aud şi eu despre lucrul ăsta; nici gura dumneavoastră nu poate fi mai tăcută decât am fost eu, şi voi fi şi de aci înainte.

— Bine, zice el, dar trebuie să fiu drept şi cu femeia aceea; oricine o fi fost, vă asigur că nu m-a îmboldit la nimic dimpotrivă, mai degrabă m-a respins. Numai nesăbuinţa şi nebunia mea m-au aruncat în toate astea; şi, vai, au aruncat-o şi pe ea;

trebuie să fiu drept cu ea, măcar în privinţa asta. Cât despre ceea ce mi-a furat, nu mă puteam aştepta la altceva în starea în care mă aflam şi nici până în ceasul ăsta nu ştiu dacă m-a jefuit ea sau vizitiul. Dacă a făcut-o ea, o iert. Cred că toţi bărbaţii care se poartă cum m-am purtat eu ar trebui să păţească la fel; dar mă frământă mai degrabă alte gânduri, decât gândul la lucrurile furate de ea.

Acum îngrijitoarea mea începu să intre în subiect de-a binelea, iar el i-a vorbit foarte deschis.

— Mai întâi, i-a spus ea, ca răspuns la cuvintele lui despre mine, mă bucur, domnule, că sunteţi atât de drept cu femeia care a fost cu dumneavoastră. Vă asigur că e femeie de neam nu una de pe străzile oraşului, şi, orice aţi fi obţinut de la ea vă asigur că nu asta-i meseria ei. Aţi trecut printr-o mare primejdie, domnule; dar dacă gândul acesta vă îngrijorează, vă puteţi linişti cu totul, fiindcă vă asigur că nici un bărbat în afară de soţul ei nu s-a atins de ea, şi acesta a murit de aproape opt ani.

Se pare că tocmai asta îl frământa pe el şi că de aceea era foarte înspăimântat; totuşi când îngrijitoarea mea i-a spus ce i-a spus, omul s-a arătat foarte mulţumit şi a zis:

— Doamnă, ca să fiu sincer cu dumneavoastră, dacă în privinţa asta mă pot linişti, despre rest vă spun că ispita era mare şi femeia poate că era săracă şi avea nevoie de lucrurile acelea.

— Dacă n-ar fi fost săracă, *Sir,* zice ea, puteţi fi sigur că nu v-ar fi cedat niciodată; şi aşa cum sărăcia a îndemnat-o să vă lase să faceţi ce-aţi făcut, tot sărăcia a îndemnat-o să-şi ia singură plata, la sfârşit, când a văzut în ce stare eraţi şi că, dacă n-ar fi făcut-o ea, poate că vizitiul sau însoţitorul ar fi făcut-o şi spre mai marea dumneavoastră pagubă.

— Bine, face el, să-i fie de bine. Spun din nou că toţi bărbaţii care fac ca mine, ca mine să păţească, şi atunci or să fie mai prevăzători. Dar nu asta m-a îngrijorat, ci lucrul de care aţi pomenit adineauri.

Şi aici a intrat faţă de ea în amănunte destul de deocheate cu privire la ce se petrecuse între noi, amănunte pe care nu se cade să le redea în scris o femeie. Şi a mai vorbit de groaza care-l apăsa în legătură cu nevastă-sa, de teama de a nu fi prins ceva de la mine şi a-i fi dat şi ei; în cele din urmă, a întrebat-o pe îngrijitoarea mea, dacă nu-i poate mijloci o întâlnire cu mine. Îngrijitoarea mea i-a dat mai departe asigurări că sunt o femeie curată de astfel de lucruri şi că, în privinţa asta, putea să fie la fel de liniştit cu mine ca şi cu doamna lui în ceea ce priveşte însă întâlnirea cu mine, ar putea să aibă urmări primejdioase; totuşi, îi făgăduia că-mi va vorbi şi-l va înştiinţa şi pe el, dar se străduia în acelaşi timp să-i abată gândul de la dorinţa asta, fiindcă lui nu-i putea fi de folos, având în vedere că, după cum spunea ea, el nu dorea să reînnoiască legătura, iar în ceea ce mă privea pe mine, asta ar fi fost un mijloc de a mă da pe mâna lui.

El i-a spus că dorea nespus să mă vadă, că era gata să-i dea toate asigurările ce-i stăteau în puteri că nu voia să scoată nimic de la mine şi că, de la bun început, avea de gând să mă scutească de orice despăgubiri. Ea îi tot arăta că în felul ăsta taina ar putea să fie dezvăluită, ceea ce i-ar aduce lui neajunsuri şi-l ruga să nu mai stăruie, aşa încât, până la urmă, omul s-a lăsat păgubaş.

Au mai vorbit despre lucrurile dispărute şi el se arăta foarte dornic să-şi recapete ceasul de aur. I-a spus că, dacă i-l aduce, e gata să plătească preţul ceasului. Ea i-a răspuns că o să-şi dea osteneală să i-l aducă şi-l va lăsa pe el să-l preţuiască.

Drept care, a doua zi, i-a dus ceasul, iar el i-a plătit în schimb 30 de guinee, ceea ce era mai mult

decât aş fi putut eu să capăt pe el, deşi se pare că ceasul făcea mult mai mult. Omul a mai amintit de perucă, care pare-se că-l costase 60 de guinee şi de cutia de tabac; câteva zile mai târziu, i le-a dus şi pe astea, iar el s-a arătat foarte îndatorat şi a mai plătit încă 30 de guinee. În ziua următoare, i-am trimis sabia cea frumoasă şi bastonul pe gratis şi nu i-am mai cerut nimic, dar de văzut n-aveam de gând să-l văd, decât dacă primea să aflu eu mai întâi cine e el, ceea ce el n-avea poftă.

După aceea, a început s-o iscodească pe îngrijitoare pentru a afla cum de cunoştea ea toată povestea. Ea a născocit o istorie lungă, cum că aflase totul de la una, căreia îi spusesem eu toată păţania şi care trebuia să mă ajute pe mine să vând lucrurile furate cum deţinătoarea tainei îi adusese lucrurile ei, care împrumuta bani pe amanet, iar ea, auzind despre nenorocirea înălţimii-sale, a ghicit numaidecât cum stau lucrurile şi, după ce a pus mâna pe obiecte, a hotărât să-ncerce a-l căuta, ceea ce şi făcuse. După aceea, l-a asigurat din nou că nimic nu va ieşi din gura ei şi că, deşi o cunoştea prea bine pe femeie, adică pe mine, totuşi nu-i spusese nici o vorbă despre cine era persoana cu pricina, ceea ce, în treacăt fie spus, era o minciună; totuşi el n-a păgubit nimic, fiindcă eu n-am suflat o vorbă nimănui.

Mă gândeam mereu să-l revăd şi-mi părea rău că mă împotrivisem. Eram încredinţată că, dacă l-aş fi văzut şi i-aş fi spus că-l cunosc, m-aş fi ales cu ceva foloase de pe urma lui şi poate chiar m-ar fi întreţinut; şi deşi ar fi fost o viaţă destul de păcătoasă, totuşi n-ar fi fost atât de plină de primejdii ca cea în care mă vârâsem. Dar gândurile astea n-au durat mult şi am refuzat să-l mai văd, atunci; îngrijitoarea mea însă îl vedea adesea, iar el era foarte bun cu ea, dându-i câte ceva ori de câte ori o întâlnea. Mai ales, într-un rând, îngrijitoarea l-a găsit foarte vesel şi, după părerea ei, puţin cam afumat el a stăruit din nou să-l lase s-o revadă pe

femeia care, zicea el, îl vrăjise în aşa hal, în noaptea aceea. Îngrijitoarea mea, care, de la bun început, era pentru întrevederea asta, i-a spus că dorinţa lui fiind atât de puternică, ea aproape că se dă bătută, dacă va putea să mă convingă şi pe mine; a adăugat că, dacă el binevoieşte să vină în seara aceea la ea, se face ea luntre şi punte să mă aducă şi pe mine, ţinând seama că el o încredinţase de atâtea ori a fi uitat tot ce se întâmplase.

Prin urmare, femeia a venit la mine şi mi-a istorisit totul; pe scurt, mi-a smuls curând consimţămmtul, cu atât mai mult cu cât păstram în mine oarecare părere de rău, fiindcă refuzasem până atunci; şi-am început să mă pregătesc să-l revăd. Vă puteţi închipui că m-am gătit cum m-am priceput mai frumos şi, pentru prima oară, am folosit şi puţin suliman vă spun că pentru prima oară, fiindcă până atunci nu mă înjosisem până într-atât, având destulă deşertăciune ca să cred că n-am nevoie de asta.

La ceasul hotărât, omul sosi; şi, după cum băgase de seamă şi îngrijitoarea mai înainte, era cu ochi şi cu sprâncene că omul era cherchelit, deşi era departe de a fi ceea ce numim noi criţă. Părea foarte încântat că mă vede şi s-a pornit pe o discuţie lungă cu mine în legătură cu povestea noastră.

I-am cerut de câteva ori iertare pentru ceea ce făcusem, încredinţându-l că nici nu mă gândisem la una ca asta în clipa când îl întâlnisem că nu mersesem cu el decât fiindcă-l luasem drept un domn foarte politicos iar el îmi făgăduise de atâtea ori că va fi cuviincios.

El a dat vina pe băutură, spunând că nici nu ştiuse ce-i cu el şi că de n-ar fi fost aşa, nu şi-ar fi îngăduit niciodată să facă ceea ce făcuse. A declarat că nu se atinsese de nici o altă femeie în afară de mine de când se însurase, dar că eu îl uimisem mi-a făcut complimente pentru plăcerea pe care i-o dădusem şi alte lucruri de felul ăsta şi

atât turuia întruna, încât mi-am dat seama că, de atâta vorbă, era gata s-o înceapă de la capăt. Dar eu l-am luat de scurt; i-am declarat că, de la moartea soţului meu, adică de aproape opt ani, nu îngăduisem nici unui bărbat să se atingă de mine. El mi-a spus că mă crede. Şi a adăugat că doamna îi dăduse să înţeleagă acest lucru şi, tocmai fiindcă asta era şi părerea lui, dorea atât de mult să mă revadă dar de vreme ce călcase o dată strâmb cu mine şi nu păţise nimic rău, putea, fără grijă, să mai îndrăznească o dată şi aşa, fără multă vorbă, îi tot da înainte cu ceea ce mă aşteptam eu c-o să spună, dar nu se poate povesti aci.

Bătrâna mea îngrijitoare prevăzuse că aşa se va întâmpla, cum prevăzusem şi eu şi, de aceea, îl dusese într-o încăpere fără pat, dar care dădea într-o cămăruţă cu pat şi acolo ne-am retras noi pentru toată noaptea; pe scurt, după ce a petrecut câtva timp cu mine, omul s-a culcat şi acolo a rămas. Eu m-am retras, dar, înainte de s-a făcut ziuă, m-am întors dezbrăcată şi m-am culcat lângă el până dimineaţa.

Iată cum păcatul pe care-l faci o dată e un imbold trist ca să păcătuieşti din nou; orice gând amuţeşte, când se reînnoieşte ispita. Dacă nu m-aş fi înduplecat să-l văd din nou, dorinţa cea păcătoasă din el s-ar fi istovit şi poate că n-ar mai fi căzut în ispită cu nici o altă femeie, aşa cum cred într-adevăr că nu căzuse nici înainte.

La plecare, i-am spus că e mulţumit, sper, de a nu fi fost jefuit din nou. Mi-a răspuns că, în privinţa asta, era deplin mulţumit şi, vârând mâna în buzunar, a scos cinci guinee, care erau primii bani câştigaţi de mine în felul ăsta, după mulţi ani de zile.

A mai venit pe la mine de câteva ori, în acelaşi fel, dar nu m-am ales cu vreun venit statornic, ceea ce grozav mi-ar fi plăcut. O dată, într-adevăr, m-a întrebat din ce trăiesc, iar eu m-am grăbit să-i răspund, încredinţându-l că nu mă

îndeletnicisem niciodată cu ceea ce făcusem pentru el, dar că din lucrul pe care-l făceam cu acul încropeam ceva că atâta eram în stare să fac şi că uneori o duceam destul de greu.

A rămas gânditor când a aflat că el era cel dintâi bărbat ce mă dusese pe calea, pe care, mă asigura, că nu se gândea nici el c-o s-o apuce vreodată, şi îl cam apăsa conştiinţa, zicea, că din vina lui păcătuim atât el cât şi eu. Uneori spunea lucruri înţelepte despre păcat în sine şi despre împrejurările în care avusese loc, în cazul lui; cum vinul îi stârnise pornirile, cum diavolul îl mânase spre locul acela şi-l dusese în ispită şi, la urmă, trăgea chiar el morala.

Când îl năpădeau gânduri din astea pleca şi uneori nu se întorcea o lună întreagă sau mai mult; dar, pe urmă, când se sătura să tot fie serios, ieşea la iveală ceea ce era stricat şi atunci omul venea la mine, gata să păcătuiască. Aşa am trăit câtăva vreme şi, măcar că omul nu mă întreţinea, cum se zice, totuşi nu se dădea în lături de la daruri frumoase şi îndestulătoare, ceea ce îmi îngăduia să trăiesc fără să lucrez şi, mai ales, fără să m-apuc de vechea mea meserie.

Dar şi povestea asta a avut un sfârşit după vreun an de zile, am văzut că nu mai vine atât de des ca de obicei şi, în cele din urmă, m-a lăsat în părăsire, fără părere de rău şi fără rămas bun; şi aşa s-a isprăvit cu acest răstimp din viaţa mea, de pe urma căruia nu m-am ales cu mare lucru, în afară de remuşcări.

Cât a durat asta, stăteam destul de mult pe acasă, şi, având din ce să trăiesc, cel puţin un sfert de an după aceea nu m-am mai încumetat s-o pornesc dar când am început să văd că veniturile lipsesc şi nevrând în ruptul capului să mă ating de capital, am început din nou să mă gândesc la vechea mea meserie şi si scot capul pe stradă şi primul pas a fost destul de norocos.

M-am îmbrăcat foarte sărăcăcios, căci aveam mai multe înfăţişări sub care mă arătam pusesem acum o rochie obişnuită de postav, un şorţ albastru şi o pălărie de pai; şi m-am aşezat în poarta hanului "La trei ceşti" din St. John's Street. La hanul ăsta trăgeau câţiva căruţaşi, iar diligenţele pentru Barnet, Totteridge şi alte oraşe din părţile acestea stăteau totdeauna în stradă, seara, când se pregăteau de plecare, aşa încât eu eram gata pentru orice s-ar fi ivit. Anume mă gândeam la asta: la hanuri de acest fel, oamenii vin adesea cu boccele şi pachete şi caută căruţaşi sau vizitii, după cum au nevoie, ca să-i ducă la ţară şi tot aici vin, de obicei, femei, neveste şi fiice de hamali, gata să ia în primire pachete pentru cei care le tocmesc.

Era ciudat că, în timp ce eu stăteam în poarta hanului, o femeie din faţa mea, nevasta hamalului care servea diligenţa de Barnet, mă văzu şi mă întrebă dacă aştept vreo diligenţă. I-am spus că da, că-mi aştept stăpâna, care trebuia să pice îndată ca să plece la Barnet. Ea m-a întrebat cine e stăpâna mea şi eu i-am dat primul nume de cucoană care mi-a trecut prin minte. Pare-se că am nimerit numele unei familii care locuia la Hadley, lângă Barnet.

Câtăva vreme, nu ne-am mai vorbit nimic, dar curând a strigat-o cineva din uşă, ceva mai încolo, iar femeia m-a rugat ca, dacă întreabă cineva de diligenţa de Barnet, să intru în casa alăturată, o berărie pare-se şi s-o vestesc. I-am spus *da,* din toată inima şi femeia a plecat.

Nici n-apucase bine să plece şi vine o fetişcană împreună cu un copil, cu sufletul la gură şi nădușită toată, şi întreabă de diligenţa de Barnet. Am răspuns numaidecât:

— Aici.

— Dumneata serveşti diligenţa de Barnet? zice ea.

— Da, drăguţă, zic eu, ce doreşti?

— Îmi trebuie două locuri pentru două persoane, zice.

— Unde sunt persoanele, drăguţo? zic.

— E fetiţa asta, dă-i voie, te rog, să intre în diligenţă, zice şi eu mă duc să-mi aduc stăpâna.

— Atunci grăbeşte-te, drăguţo, zic eu, că altfel se umple.

Fetişcana avea o legătură mare sub braţ; după ce a pus copilul în diligenţă, i-am spus:

— Mai bine ai pune şi legătura înăuntru.

— Nu, zice ea, mi-e frică să n-o şterpelească cineva de lângă fetiţă.

— Atunci dă-mi-o mie, zic eu.

— Bine, ia-o, zice fata; dar ai grijă de ea.

— Răspund de ea, zic, chiar dacă face 20 de lire.

— Ia-o atunci, zice fata şi se duce.

De îndată ce am pus mâna pe legătură, după ce fata se depărtase, mă duc spre berăria unde intrase nevasta hamalului, aşa încât dac-aş fi întâlnit-o, aş fi zis că mă duceam să-i dau legătura şi s-o chem la treabă, fiindcă eu trebuia să plec şi nu mai puteam să stau; dar cum n-am întâlnit-o, am luat-o mai departe şi, intrând pe Charterhouse Lane, am trecut prin Charterhouse Yard, am dat în Long Lane, de acolo în Bartholomew Close, pe urmă în Little Britain şi, trecând prin Bluecoat Hospital, în Newgate Street.

Ca să nu fiu recunoscută, mi-am scos şorţul albastru şi am înfăşurat în el legătura, care era făcută dintr-o bucată de cit înflorat; mi-am vârât înăuntru şi pălăria de paie şi mi-am pus bocceaua în cap; şi bine am făcut, pentru că trecând prin Bluecoat Hospital, nu credeţi c-o întâlnesc chiar pe fetişcana care-mi dăduse bocceaua în păstrare? Pare-se că se ducea spre diligenţa de Barnet cu stăpână-sa, pe care se dusese s-o ia.

Fata se grăbea şi nu era treaba mea s-o opresc; ea s-a dus, iar eu am ajuns cu bine împreună cu bocceaua la îngrijitoarea mea. N-am

găsit bani, tacâmuri sau bijuterii înăuntru, ci un costum foarte bun de damasc indian, o rochie şi o fustă, o bonetă de dantelă şi nişte manşete din cea mai bună dantelă de Flandra şi alte câteva mărunţişuri, despre care ştiam prea bine cât preţuiesc.

Sistemul ăsta nu era născocirea mea, ci-mi fusese dat de una care-l folosea cu succes, iar îngrijitoarei mele grozav îi plăcea; într-adevăr l-am mai încercat de câteva ori, dar niciodată de două ori la rând în acelaşi loc. Următoarea dată, am încercat la Whitechapel, chiar lângă colţul cu Petticoat Lane, unde se opresc diligenţele care pleacă spre Stratford şi Bow şi partea aceea a ţării; altă dată la "Calul Zburător" dincolo de Bishopsgate, unde se opreau pe atunci diligenţele de Cheston; şi mereu am avut norocul să mă aleg cu ceva pradă.

Altă dată, m-am aşezat în faţa unui depozit de pe malul apei, acolo unde vin vasele de coastă dinspre miazănoapte, adică de la Newcastle-pe-Tyne, Sunderland şi alte locuri. Depozitul era închis şi iată că se apropie un tinerel cu o scrisoare trebuia să ridice o cutie şi un coş, care sosiseră de la Newcastle-pe-Tyne. L-am întrebat dacă cunoaşte semnele şi băiatul îmi arătă scrisoarea care-l împuternicea să ridice lucrurile şi care spunea ce cuprind cutia şi coşul, prima fiind plină cu pânzărie, iar coşul cu sticlărie. Am citit scrisoarea şi am avut grijă să ţin minte numele, semnele, numele trimiţătorului şi al celui căruia îi era trimisă marfa pe urmă l-am rugat pe băiat să vină a doua zi de dimineaţă, pentru că în seara aceea magazionerul nu se mai întorcea.

Am plecat şi eu şi m-am apucat să scriu o scrisoare de la domnul John Richardson din Newcastle către scumpul lui văr, Jemmy Cole din Londra, cu înştiinţarea că i-am trimis prin cutare vas (căci îmi aminteam cele mai mici amănunte) atâtea bucăţi de pânză groasă şi atâţia iarzi de

olandă şi altele de felul ăsta, într-o cutie, de asemenea un coş cu cristaluri provenind din sticlăria domnului Henzill; cutia era însemnată I. C. nr. 1, iar coşul avea o etichetă pe împletitură.

Un ceas mai târziu, m-am întors la magazie l-am găsit pe magazioner şi am ridicat marfa, fără nici o mustrare de cuget; pânzăria făcea cam 22 de lire.

Aş putea să umplu toată povestea asta cu mulţimea isprăvilor spre care mă împingeau zilnic născocirile mele, isprăvi pe care le duceam la capăt cu cea mai desăvârşită pricepere şi totdeauna cu bine.

Până la urmă doar e ştiut că urciorul nu merge de multe ori la apă m-am amestecat în nişte tevaturi, care deşi nu m-au nenorocit de-a binelea, totuşi au făcut din mine o femeie cunoscută şi asta era cea mai mare pacoste ce se putea abate asupra mea, bineînţeles, afară de descoperirea vinovăţiei.

Mă travestisem în straie de văduvă, nu cu vreun ţel anume, ci aşteptând să se ivească ceva, cum făceam adesea. S-a întâmplat că, în timp ce mergeam pe o stradă din Covent Garden, s-a stârnit strigătul: "Opriţi hoţul! Opriţi hoţul!" Se pare că nişte artiste furaseră pe un negustor şi, fiind urmărite, câteva o luaseră într-o parte, câteva în cealaltă. Una dintre ele, zicea lumea, purta straie de văduvă, drept care mulţimea se strânse în jurul meu, unii spunând că eu sunt hoaţa, alţii că nu. A sosit îndată şi vânzătorul din prăvălie, care a jurat pe toţi sfinţii că eu sunt hoaţa, ba chiar a pus mâna pe mine totuşi, când mulţimea m-a adus în prăvălia pânzarului, negustorul a spus fără şovăire că nu eu sunt femeia căutată şi mi-ar fi dat drumul numaidecât, dacă n-ar fi spus unul din mulţime, dându-şi ifose: "Te rog să stai, până se întoarce vânzătorul, fiindcă el te cunoaşte". Şi aşa m-au ţinut aproape o jumătate de oră.

Aduseseră şi un comisar, care stătea în prăvălie şi mă. păzea pe mine. Stând de vorbă cu

comisarul, l-am întrebat unde locuieşte şi care-i este meseria; omul, neprevăzând nici pe departe ce avea să se întâmple, mi-a spus numaidecât numele lui şi unde locuieşte; ba mi-a zis în glumă c-o să aud cu siguranţă de el, când oi ajunge la Old Bailey. Până şi servitorii erau obraznici cu mine şi cu mare greutate şi-au ţinut mâinile acasă stăpânul lor se purta însă mai cuviincios decât ei dar nici el nu voia să-mi dea drumul, deşi recunoştea că nu-i călcasem până atunci în prăvălie.

Eu am început să fac pe ţâfnoasa cu el, spunându-i că speram să nu-mi ia în nume de rău, dacă-i voi cere cândva despăgubiri pentru jignirile ce mi le aducea şi l-am rugat să-mi dea voie să trimit după nişte prieteni ca să mi se facă dreptate. El mi-a spus că nu-mi poate îngădui un asemenea lucru; voi putea să cer asta de-abia când vom ajunge în faţa judecătorului de pace; şi dacă-l mai ameninţ, are el grijă să ajung cu bine la Newgate. Eu i-am spus, stăpânindu-mă cât puteam mai bine, că acum e timpul lui, dar c-o să vină cu-rând şi al meu. Totuşi l-am rugat pe comisar să-mi aducă un comisionar, ceea ce el făcu şi, după aceea, am cerut pană, cerneală şi hârtie; dar n-au vrut să-mi dea. L-am întrebat pe comisionar cum îl cheamă şi unde locuieşte şi bietul om mi-a răspuns cu dragă inimă. L-am rugat să se uite şi să ţină minte felul cum sunt tratată acolo doar vedea şi el că sunt ţinuta cu forţa. I-am spus că voi avea nevoie de el în alt loc şi că, dacă va vorbi, nu va fi spre paguba lui. Omul mi-a răspuns că mă va sluji din toată inima.

— Dar, cucoană, zice el, trebuie să aud că nu-ţi dau voie să pleci şi atunci voi fi în stare să vorbesc mai lămurit.

Auzind asta, am spus cu glas tare către stăpânul prăvăliei:

— Domnule, în fundul cugetului dumitale eşti încredinţat că nu sunt eu cea pe care o cauţi şi că nu ţi-am călcat în prăvălie până acum prin urmare,

îţi cer să-mi dai drumul, sau de nu, să-mi spui pricina pentru care mă opreşti aci.

Omul s-a supărat mai rău ca înainte şi mi-a răspuns că n-o să mişte un deget până nu va crede de cuviinţă.

— Prea bine, am vorbit eu către comisar şi către comisionar, o să fiţi atât de buni, domnilor, să vă amintiţi de asta odată şi odată. Comisionarul a zis:

— Da, cucoană.

Şi comisarului a început să nu-i miroasă a bine şi s-a apucat să-l îndemne pe negustor să-l lase pe el să plece, iar mie să-mi dea drumul, de vreme ce, după chiar spusele lui, recunoştea că nu sunt eu cea pe care o căuta.

— Stimate domn, i-a spus negustorul, luându-l peste picior, dumneata eşti judecător de pace sau comisar? Eu ţi-am încredinţat-o dumitale te poftesc să-ţi faci datoria.

Comisarul i-a răspuns cam supărat, dar foarte politicos:

— Îmi cunosc datoria şi ştiu cine sunt, domnule: mă tem însă că dumneata nu prea ştii ce faci.

Au mai schimbat câteva vorbe stropşite, în timp ce vânzătorii, neobrăzaţi şi laşi în ultimul hal cum erau, se purtau ca nişte sălbatici cu mine, iar unul dintre ei, cel care pusese mai întâi mâna pe mine, începu să mă pipăie de-a binelea, prefăcându-se că vrea să mă cerceteze. Eu l-am scuipat în obraz, l-am strigat pe comisar şi l-am rugat să ia aminte cum se poartă oamenii cu mine.

— Şi, vă rog, domnule comisar, luaţi numele acestui ticălos, am zis, arătând spre cel cu pricina.

Comisarul l-a dojenit cuviincios, i-a spus că nu ştie ce face, fiindcă doar auzise pe stăpânu-său recunoscând că nu sunt eu cea pe care o căuta.

— Afară de asta, mai zise comisarul, tare mă tem că stapânul dumitale intră în încurcătură şi mă trage şi pe mine după el, dacă doamna asta

dovedeşte cine este şi unde se afla atunci şi dacă iese la iveală că nu e femeia pe care o credeţi.

— Dă-o naibii, face vânzătorul, cu o faţă obraznică şi înrăită; ea e, poţi să fii sigur; pot să jur că-i aceeaşi care a fost în prăvălie şi chiar eu i-am pus în mână bucata de satin furată. O să afli dumneata mai mult când s-or întoarce domnul William şi domnul Anthony (ăştia erau alţi vânzători) au s-o recunoască şi ei, aşa cum am recunoscut-o şi eu.

Tocmai când ticălosul ăsta neruşinat îi vorbea astfel comisarului, pică şi domnul William cu domnul Anthony, cum le zicea el şi, după ei, o gloată de oameni, care o aduceau pe văduva cea adevărată, drept care fusesem luată eu au intrat în prăvălie năduşiţi şi cu sufletul la gură, îmbătaţi de triumf şi târând-o ca nişte măcelari pe nenorocita aceea spre stăpânul lor, care se afla în fundul prăvăliei. Strigau cât îi ţinea gura:

— Uite-o pe văduvă, stăpâne; am prins-o până la urmă.

— Ce vreţi să spuneţi?' întrebă stăpânul. Păi noi am şi pus mâna pe ea, uite-o că şade acolo, iar dumnealui e gata să jure că e ea.

Celălalt, căruia îi ziceau domnul Anthony, a răspuns:

— Dumnealui poate să zică ce-o vrea şi să jure cum vrea, dar asta-i femeia şi aici e bucata de satin pe care a furat-o i-am scos-o cu mâna mea de sub haină.

Eu începeam să-mi vin în fire, dar zâmbeam şi nu spuneam nimic negustorul s-a făcut galben la faţă comisarul s-a întors şi m-a privit.

— Lasă-i în pace, domnule comisar, zic eu, lasă-i să zică înainte.

Lucrurile erau limpezi şi nu puteau fi tăgăduite, aşa încât comisarul a luat-o în primire pe hoaţa cea adevărată, iar negustorul mi-a spus foarte politicos că-i pare rău de încurcătură şi nădăjduieşte că n-o să i-o iau în nume de rău

fiindcă li se întâmplau atâtea lucruri de felul ăsta în fiecare zi, încât nu li se putea face o vină din faptul că sunt atât de aprigi când îşi fac dreptate.

— Să n-o iau în nume de rău, domnule? am zis eu. Dar cum pot s-o iau altfel? Dacă mi-ai fi dat drumul după ce obraznicul ăsta de vânzător a pus mâna pe mine pe stradă şi m-a adus în faţa dumitale, iar dumneata ai recunoscut că nu sunt eu hoaţa, aş mai fi trecut-o cu vederea şi nu ţi-aş fi luat-o în nume de rău, tocmai ţinând seama de câte păţeşti zilnic dar de-abia după aceea dumneata, şi mai ales sluga dumitale, v-aţi purtat neruşinat cu mine; trebuie şi vreau să fiu despăgubită pentru asta.

Atunci el a început să se tocmească cu mine, spunând că e gata să mă despăgubească cu chibzuială şi că ar fi mulţumit să-i spun ce aştept de la el. I-am răspuns că nu pot să fiu propriul meu judecător; legea să hotărască pentru mine şi cum tot trebuia să fiu dusă în faţa unui judecător, va avea prilejul să audă acolo ce aveam eu de spus. El mi-a răspuns că nu mai are rost acuma să ne ducem la judecată, că eu sunt slobodă să mă duc unde-mi place şi, strigându-l pe comisar, i-a spus să-mi dea drumul, pentru că sunt dezvinovăţită. Comisarul i-a răspuns liniştit:

— Domnule, adineauri m-ai întrebat dacă ştiu ce sunt: comisar sau judecător, şi m-ai poftit să-mi fac datoria, dându-mi în seamă pe această femeie. Acum, domnule, văd că dumneata nu înţelegi care-i datoria mea, fiindcă vrei să mă prefaci în judecător dar află că asta nu stă în puterile mele eu n-am voie să dau drumul unui prizonier când îmi este dat în seamă numai legea şi judecătorul îl pot elibera prin urmare, acum greşeşti dumneata, domnule eu trebuie s-o duc înaintea judecătorului, fie că-ţi place, fie că nu.

La început negustorul l-a luat pe comisar de sus, dar acesta, care din întâmplare, nu era doar un slujbaş, ci un om de ispravă şi cu temei (cred că

era negustor de grâne) şi avea şi bun-simţ, şi-a văzut de datoria lui şi n-a vrut să-mi dea drumul, fără să mă ducă mai întâi în faţa judecătorului de pace, lucru pentru care stăruiam şi eu. Când a văzut negustorul asta, i-a zis comisarului:

— Bine, n-ai decât s-o duci unde vrei, eu n-am nimic cu ea.

— Dar, domnule, a zis comisarul, nădăjduiesc că ai să vii cu noi, pentru că doar dumneata mi-ai dat-o în seamă.

— Nu, nu eu, zice negustorul, ţi-am spus doar că eu n-am nimic cu ea.

— Te rog, domnule, să vii, zice comisarul, te rog pentru binele dumitale, fiindcă judecătorul nu poate face nimic fără dumneata.

— Ia, te rog, omule, face negustorul, vezi-ţi de treabă îţi spun doar că n-am nimic cu doamna. În numele regelui, te însărcinez să-i dai drumul.

— Domnule, zice comisarul, văd că nu ştii ce înseamnă să fii comisar; te rog, nu mă sili să fiu necioplit cu dumneata.

— Cred că nu mai e nevoie, zice negustorul, eşti şi aşa destul de necioplit.

— Nu, domnule, race comisarul, nu sunt necioplit; dumneata ai tulburat ordinea, oprind o femeie cumsecade pe stradă, în timp ce-şi vedea de treaba ei cinstită, închizând-o aici în prăvălie, unde slujitorii dumitale s-au purtat necuviincios cu ea; şi acum îndrăzneşti să spui că sunt necioplit cu dumneata? Cred că sunt politicos fiindcă nu-ţi poruncesc, în numele regelui, să mă însoţeşti şi nu-i pun pe toţi oamenii care trec prin faţa uşii dumitale să mă ajute să te duc cu forţa ştii doar că-mi stă în putere să fac treaba asta şi totuşi mă feresc şi te poftesc, încă o dată, să vii cu mine.

Ei, dar omul n-a vrut nici acum şi s-a pornit să-l ocărască pe comisar. Totuşi, comisarul nu şi-a ieşit din fire şi nu s-a lăsat întărâtat. Atunci m-am băgat şi eu în vorbă şi am spus:

— Staţi, domnule comisar, lăsaţi-l în plata Domnului, găsesc eu mijloace destule să-l aduc în faţa judecătorului; nu mă îngrijesc eu de asta; doar omul de colo, zic, e cel care a pus mâna pe mine, în timp ce umblam fără nici un gând rău pe stradă şi dumneavoastră aţi fost mai apoi martor al purtării lui samavolnice; îngăduiţi-mi să vi-l încredinţez fi vă rog să-l duceţi în faţa judecăţii.

— Da, doamnă, face comisarul: şi, întorcându-se către vânzătorul cu pricina: Haide, tinere, trebuie să vii cu noi nădăjduiesc că nu eşti mai presus de puterea comisarului, aşa cum e stăpânul dumitale.

Omul avea o mutră de spânzurătoare şi se lăsa greu, uitându-se la stăpânul lui după ajutor. Iar acesta, ca un neghiob ce era, îl încuraja să fie mojic şi, într-adevăr, vânzătorul a ţinut piept comisarului, ba chiar l-a împins înapoi, cu un ghiont zdravăn, când acesta s-a pregătit să pună mâna pe el. Atunci comisarul l-a doborât şi a strigat după ajutor. În doi timpi şi trei mişcări, prăvălia s-a umplut de lume, iar comisarul a pus mâna pe stăpân, pe vânzător şi pe toţi slujitorii.

Prima urmare nefericită a acestei încăierări a fost că hoaţa cea adevărată şi-a luat tălpăşiţa şi s-a făcut nevăzută în mulţime şi pe lângă ea încă două femei, care fuseseră prinse; de erau vinovate sau nu, despre asta n-aş putea să spun nimic.

În timpul ăsta, câţiva vecini, care veniseră şi ei şi vedeau cum stau lucrurile, izbutiră să-i bage negustorului minţile în cap şi omul a început să-şi dea seama că greşise; aşa încât, în cele din urmă, ne-am dus cu toţii în tihnă la judecător, cu un alai de vreo cinci sute de oameni după noi; în tot timpul drumului, auzeam oamenii întrebând ce se întâmplase şi pe alţii răspunzând că un negustor oprise o doamnă în locul unei hoaţe şi că, după aceea, hoaţa fusese prinsă, iar acuma îl ducea doamna pe negustor înaintea judecătorului. Grozav le plăcea asta celor de pe stradă şi mulţimea

creştea, strigând mai ales femeile în timp ce înainta: "Care-i hoţul? Care-i negustorul?" Şi când îl vedeau, strigau: "Ăsta-i, ăsta-i!" şi din când în când, omul se alegea cu un bulgăr zdravăn de noroi; şi aşa am mers câtva timp, până când negustorul a găsit cu cale a cere comisarului să oprească o trăsură, ca să-l apere de gloată aşa că restul drumului am mers pe sus, comisarul, eu, negustorul şi vânzătorul lui.

După ce am ajuns la judecător, care era un domn bătrân din Bloomsbury şi după ce comisarul a povestit pe scurt despre ce era vorba, am fost poftită să vorbesc şi să spun ce aveam de spus. Mai întâi judecătorul m-a întrebat cum mă cheamă, ceea ce nu-mi făcea plăcere să-i spun, dar n-aveam încotro, aşa încât i-am spus că mă numesc Mary Flanders, că sunt văduvă şi că soţul meu, căpitan de vas, murise în timpul unei călătorii spre Virginia i-am mai dat câteva amănunte, pe care n-avea cum să le tăgăduiască şi i-am spus că acum locuiesc în oraş, la cutare persoană şi i-am dat numele îngrijitoarei mele, dar că mă pregătesc să plec în America, unde se află averea soţului meu şi că, în ziua aceea, mă duceam să-mi cumpăr straie pentru partea a doua a văduviei, dar că nu apucasem încă să intru în nici o prăvălie, când omul acela şi arătai spre vânzător s-a repezit ca un turbat la mine de m-a speriat rău şi m-a adus în prăvălia lui stăpânu-său, unde, deşi stăpânul recunoştea că nu sunt eu hoaţa, totuşi nu mi-a dat drumul şi am fost dată pe mâna unui comisar.

După aceea am prins să povestesc cum s-au purtat vânzătorii cu mine; cum nu mi-au îngăduit să trimit după nici unul din prietenii mei; cum au descoperit după aceea hoaţa adevărată şi au găsit la ea lucrurile furate în sfârşit, toate amănuntele de mai sus.

Pe urmă a spus şi comisarul ce avea de spus; cum i-a spus negustorului să mă lase slobodă, cum vânzătorul a refuzat să-l însoţească, când eu i-am

cerut să-l ridice, cum stăpânul şi-a încurajat vânzătorul să nu meargă, cum a ajuns să dea în comisar şi tot ce v-am povestit şi eu.

Pe urmă, judecătorul i-a ascultat pe negustor şi pe vânzătorul lui. Negustorul a depănat o cuvântare lungă despre pierderile zilnice pe care le încearcă din pricina pungaşilor şi a hoţilor; a spus ca nu era lucru greu să se înşele şi că, atunci când îşi dăduse seama de greşeală, se arătase gata să-mi dea drumul şi aşa mai departe, cum am spus mai înainte. Cât despre vânzător, el n-a avut prea mult de spus, doar atât că un alt slujitor i-a spus că eu aş fi hoaţa.

Drept care, judecătorul mi-a spus, mai înainte de toate, foarte politicos, că sunt descărcată de orice vină; că-i pare foarte rău că, în focul urmăririi, vânzătorul a dovedit atât de puţină chibzuinţă, încât a luat un om nevinovat drept un hoţ că dacă n-ar fi împins nedreptatea atât de departe, încât să mă oprească şi după aceea, crede că eu i-aş fi iertat prima jignire că totuşi, lui nu-i stătea în putere să dea altă sentinţă de despăgubire decât osândindu-i pe vinovaţi la mustrare publică, ceea ce va face; dar că-şi închipuie că eu voi folosi mijloacele pe care mi le dă legea şi că, până una-alta, îl va sili pe om să depună o cauţiune.

Cât despre dezordinea pricinuită de vânzător, mi-a spus că îmi va da oarecare satisfacţie, căci îl va trimite pe acesta la Newgate, fiindcă îl atacase pe comisar şi de asemenea şi pe mine.

Şi, după cum a spus, l-a şi trimis pe vânzător la Newgate pentru atacul acela, iar, în urmă, stăpânu-său a plătit cauţiune şi au plecat cu toţii. Eu am avut plăcerea să văd mulţimea aşteptându-i pe amândoi afară, luându-i cu huo la ieşire şi aruncând cu pietre şi cu noroi în trăsura unde au urcat. Şi am ajuns şi eu acasă.

După tot tărăboiul ăsta, când i-am istorisit povestea îngrijitoarei, ea a început să râdă de mine.

— De ce eşti atât de veselă? am întrebat-o eu; nu-i chiar aşa de râs povestea cum îţi închipui. Poţi să fii sigură că am trecut prin destule cu banda asta de pungaşi.

— De râs? zice îngrijitoarea. Râd, fetiţo, când văd ce făptură norocoasă eşti tu; păi treaba asta o să fie târgul cel mai bun din viaţa ta, dacă ştii să te descurci. Pun rămăşag că-l faci pe negustor să plătească 500 de lire despăgubiri, în afară de ce mai scoţi tu de la vânzător.

Eu aveam alte păreri decât ea în privinţa asta; mai ales pentru că-mi dădusem numele judecătorului de pace şi ştiam doar că numele mi-era atât de bine cunoscut printre cei de la Hick's Hall, Old Bailey şi alte locuri din astea, încât dacă procesul meu se judeca în public şi se făceau cercetări cu privire la numele meu, nici un tribunal n-avea să recunoască despăgubiri unei femei de soiul ăsta. Totuşi, eram silită să încep un proces în lege, drept care îngrijitoarea mea a găsit un om de toată încrederea, un avocat care făcea treburi bune şi avea nume bun şi, fără îndoială, femeia avea dreptate să facă aşa, fiindcă dacă mi-ar fi găsit un avocăţel meşter în şicane mărunte, sau un necunoscut, n-aş fi ajuns la nimic.

M-am întâlnit cu avocatul ăsta şi i-am dat toate amănuntele, aşa cum le-am istorisit mai înainte, iar el m-a încredinţat că e vorba de un caz în care, cum zicea, juriul va da, fără îndoială, despăgubiri serioase; aşa încât, după ce omul s-a lămurit pe deplin, a început acţiunea iar negustorul, fiind arestat, a plătit cauţiune. Câteva zile după plata cauţiunii, vine cu avocatul lui la avocatul meu, ca să-l înştiinţeze că doreşte să se împace; fiindcă totul se petrecuse în focul patimii, clienta lui, adică eu, având o limbă ascuţită, care l-a scos din fire a spus că eu îi insultasem, bătându-mi joc de ei şi luându-i peste picior, chiar atunci când ei mă credeau vinovată, că eu îi asmuţisem şi altele de felul ăsta.

Avocatul meu nu s-a lăsat mai prejos în ceea ce mă priveşte; i-a făcut să creadă că sunt o văduvă putred de bogată, că nu-mi era greu să-mi fac dreptate, fiindcă aveam prieteni sus-puşi gata să mă ajute şi că ei mă siliseră să făgăduiesc c-o să mă judec până-n pânzele albe, chiar dacă m-ar costa o mie de lire, pentru că jignirile care mi se aduseseră nu puteau fi răbdate.

Totuşi, îl convinseră pe avocatul meu să nu mai pună sare pe rană; iar el a făgăduit că, dacă eu mă arăt prielnică împăcării, nu va fi el acela care să mă împiedice, ci mă va îndrepta mai degrabă spre pace decât spre război şi ei l-au asigurat că nu va fi în pagubă, dacă va face aşa; lucrurile astea avocatul mi le-a povestit cu toată cinstea şi mi-a spus că, dacă vor încerca să-l mituiască, cu siguranţă că voi afla şi eu. Mi-a spus însă cinstit că, dacă vreau să ţin seama de ce crede el, e de părere să ajung la înţelegere cu oamenii, fiindcă înspăimântaţi cum erau, dornici, mai presus de toate, să sfârşească odată cu treaba asta şi ştiind că, oricum ar ieşi procesul, tot ei trebuie să plătească cheltuielile, crede că-mi vor da, prin bună înţelegere, mai mult decât mi-ar oferi orice juriu prin judecată. L-am întrebat cât crede că s-ar putea scoate de la ei; mi-a răspuns că n-ar putea să-mi spună, dar că rândul viitor îmi va da mai multe amănunte.

Câtva timp după aceea, oamenii au venit din nou, ca să afle dacă avocatul îmi vorbise. El le-a spus că da, că nu mă găsise chiar atât de potrivnică unei înţelegeri cum se arătau unii dintre prietenii mei care, suferind din pricina jignirii ce mi se adusese mie, mă stârneau că aceştia mă aţâ-ţau în taină, îndemnându-mă să mă răzbun sau să-mi fac dreptate, cum ziceau ei, aşa încât nu prea ştie nici el ce să spună le-a făgăduit însă celor doi că se va strădui să mă convingă, dar că ar trebui să cunoască propunerile lor pentru a mi le împărtăşi. Ei spuneau că nu pot face propuneri, fiindcă ar fi

putut fi folosite împotriva lor; iar el le-a răspuns că, din aceeaşi pricină, nu putea nici el să ofere nimic, fiindcă acest lucru ar fi putut fi folosit în faţa juriului, tocmai pentru ca despăgubirile propuse de acesta să fie micşorate. Totuşi, după multă vorbărie şi făgăduieli de amândouă părţile cum că nici unul nu va încerca să tragă foloase de pe urma învoielilor sau întâlnirilor de acum, au ajuns la un soi de înţelegere; dar erau atât de departe unul de altul, încât nu putea să iasă nimic bun de aici; căci avocatul meu cerea 500 de lire plus cheltuielile, iar ei erau gata să dea 50 de lire fără cheltuieli; aşa încât s-au despărţit, iar negustorul a cerut să se întâl-nească cu mine, ceea ce avocatul a încuviinţat uşor.

Avocatul m-a învăţat să vin la întâlnirea asta în haine bune şi cu oarecare alai, pentru ca negustorul să vadă că sunt mai cineva decât păream atunci când mă văzuse el. Prin urmare, am pus un costum nou, din cele care se poartă în partea a doua a doliului, ca să mă potrivesc cu ce-i spusesem judecătorului. M-am gătit, atât cât îngăduie portul unei văduve îngrijitoarea mea mi-a făcut rost de un şirag frumos de perle, care se încheia la spate cu o încheietoare de diamante şi pe care ea le luase amanet; la brâu purtam un ceas frumos de aur; aşa încât eram arătoasă de-a binelea şi, fiindcă am stat acasă până ce fusei sigură că ei sosiseră, am venit cu trăsura la scară şi cu slujnica după mine.

Când am intrat în odaie, negustorul a rămas uimit. S-a ridicat în picioare şi a făcut o plecăciune, de care eu am ţinut niţel seamă, dar nu prea mult şi m-am dus să mă aşez unde m-a poftit avocatul, fiindcă eram la el acasă. După câtva timp, negustorul a spus că nici nu mă mai recunoaşte şi s-a pornit pe complimente. I-am răspuns că, pare-se, nu acum ci la început nu mă recunoscuse; fiindcă, dacă m-ar fi recunoscut, nu s-ar fi purtat cu mine aşa cum se purtase.

Mi-a spus că-i pare tare rău pentru tot ce se întâmplase şi că, tocmai pentru a-şi dovedi voinţa de a drege tot ce se poate drege, ceruse această întâlnire; că nădăjduieşte să nu merg prea departe, ceea ce nu numai că ar putea însemna pentru el o mare pagubă, dar i-ar putea distruge negustoria şi atunci eu aş avea plăcerea de a răsplăti o jignire cu un rău de zece ori mai mare, dar că atunci nu m-aş alege cu nimic, în timp ce acum el e gata să-mi facă dreptate, atât cât îi stă în puteri, scutindu-ne şi pe el şi pe mine de necazurile unui proces.

I-am răspuns că mă bucură să-l aud vorbind într-un fel atât de mult mai potrivit cu un om cuminte decât cel dinainte că, de cele mai multe ori, e adevărat, recunoaşterea insultei e socotită drept despăgubire îndestulătoare dar că lucrurile merseseră prea departe ca să fie drese astfel; că nu sunt răzbunătoare şi nu urmăresc să-l nenorocesc nici pe el, nici pe altul, dar că toţi prietenii mei într-un glas erau hotărâţi să nu-mi îngăduie atâta uşurinţă faţă de cinstea mea, încât să mă împac într-o chestiune ca asta fără despăgubiri că a fi luată drept hoaţă era o necinstire ce nu putea fi răbdată că toţi cei ce mă cunoşteau ştiau că cinstea mea e deasupra unor astfel de jigniri dar, văduvă fiind şi nechibzuită, aş fi putut fi luată acum drept o făptură de teapa asta; cât priveşte purtarea de care am avut parte de la el mai târziu şi am repetat totul din nou mă scosese atât din fire, încât aproape că-mi făcea rău să pomenesc măcar despre ce se întâmplase.

El a recunoscut totul şi era cu botul pe labe; s-a ridicat până la 100 de lire, plus plata tuturor cheltuielilor de judecată, şi a adăugat că-mi va dărui un rând de haine frumoase. Eu am lăsat până la 300 de lire şi am cerut să se publice un anunţ amănunţit în ziarele cele mai citite.

Cu asta nu s-a împăcat de loc. Totuşi, până la urmă, s-a ridicat, datorită iscusinţei avocatului meu, până la 150 de lire şi un rând de straie negre

de mătase şi atunci eu, chipurile, la cererea avocatului meu, am încuviinţat, el luând asupra lui socoteala avocatului şi cheltuielile şi dându-ne şi o masă îmbelşugată pe deasupra. Când a fost să primesc banii, am luat-o şi pe îngrijitoarea mea cu mine, gătită ca o ducesă, şi pe un domn, foarte bine îmbrăcat şi el, care ziceam noi că-mi trage mie clopotele noi însă îi spuneam vere, iar avocatul trebuia să le dea lor să înţeleagă între patru ochi că gentlemanul face curte văduvei.

Negustorul s-a purtat foarte frumos şi a plătit banii cu inima destul de uşoară; cu totul l-a costat 200 de lire sau ceva mai mult. La ultima întâlnire, când ajunsesem la înţelegere, venise vorba şi despre vânzător, iar negustorul a stăruit foarte tare pentru el; zicea că omul ăsta avusese prăvălia lui şi făcuse afaceri frumoase, că avea nevastă şi câţiva copii şi acum era foarte sărac; că n-avea cu ce să mă despăgubească, dar că-şi va cere iertare în genunchi. Eu nu-i purtam pică acelei puşlamale neobrăzate şi nici n-aveam ce să fac cu umilinţa lui, de vreme ce tot nu puteam scoate nimic de la el, aşa încât m-am gândit că-i mai bine să fac pe mărinimoasa am spus că nu doresc să nenorocesc pe nimeni şi, prin urmare, la cererea stăpânului, îl iert pe nepricopsitul acela, căci e nevrednic de mine să urmăresc răzbunare.

În timpul mesei, a fost adus şi nefericitul om ca să-şi recunoască greşeala, ceea ce a făcut cu o umilinţă la fel de josnică pe cât îi fusese de îngâmfată jignirea era o pildă de mârşăvie aşa cum poate da un om trufaş şi crud când se află sus, josnic şi slugarnic când e la pământ. Totuşi, eu am oprit ploconelile, i-am spus că-l iert şi l-am rugat să se retragă, ca şi cum vederea lui nu mi-ar fi făcut plăcere, măcar că-l iertasem.

Acum aş fi dus-o într-adevăr bine dacă aş fi ştiut să mă opresc la timp şi îngrijitoarea mea îmi spunea adesea că sunt cea mai bogată femeie din Anglia, în meseria asta; şi cred că eram, căci

aveam 700 de lire în bani, în afară de îmbrăcăminte, inele, ceva argintărie, două ceasuri de aur, furate toate; căci mai dădusem încă multe alte lovituri, în afară de cele pomenite aci. Doamne, dacă măcar acum aş fi cunoscut harul căinţei, aş mai fi avut răgaz să privesc înapoi spre nebuniile mele şi să mi le răscumpăr în parte. Dar părăsisem gândul că trebuie să plătesc pentru nelegiuirile mele şi nu mă puteam opri s-o pornesc iarăşi, cum ziceam eu, aşa cum nu mă putusem opri nici atunci când sărăcia şi foamea mă îmboldeau din urmă.

Nu mult după ce povestea cu negustorul s-a încheiat, am pornit-o din nou sub o înfăţişare foarte deosebită de cea sub care mă arătasem înainte. M-am îmbrăcat ca cerşetoare, în zdrenţele cele mai grosolane şi mai de lepădat de care am putut face rost şi am început să umblu de colo-colo, vârându-mi nasul şi trăgând cu ochiul la toate uşile şi ferestrele de care mă apropiam; şi zău că eram în aşa hal, că mi-era mai greu decât oricând să mă descurc. Din fire, mi-era scârbă de murdărie şi zdrenţe; am fost crescută în ordine şi curăţenie şi nu puteam să mă schimb, oricare ar fi fost starea în care mă găseam aşa încât aceasta a fost pentru mine cea mai neplăcută travestire pe care am folosit-o vreodată. Mai întâi mi-am spus că treaba n-o să meargă, fiindcă toată lumea o să se ferească şi o să se teamă de înfăţişarea mea; şi mă gândeam că oamenii se uită la mine de parcă le-ar fi frică să mă apropii de ei, ca nu cumva să le iau ceva sau să se apropie ei, ca nu cumva să ia ceva de la mine. Prima dată când am ieşit din casă aşa, am hoinărit toată seara fără să fac nimic şi m-am întors acasă năduşită, plină de noroi şi frântă de oboseală. Totuşi am pornit-o şi în seara următoare şi am avut parte de o mică în-tâmplare, care era să mă coste scump. Cum stăteam lângă uşa unei cârciumi, trece un domn călare, coboară la uşă şi, vrând să intre înăuntru, cheamă pe unul din servitori să-i

ţină calul. A zăbovit destul de mult în cârciumă şi, când servitorul l-a auzit pe stăpânu-său chemându-l, a crezut că-i supărat pe el. Văzându-mă în apropiere, m-a strigat.

— Ei, femeie, zice, ia ţine-mi puţin calul, până intru şi eu; când o ieşi conaşul, îţi dă ceva.

— Bine, zic eu; iau calul, pornesc cuminte cu el şi-l duc la îngrijitoarea mea.

Ar fi fost o pradă bună, pentru cineva care s-ar fi priceput ce să facă cu ea; dar n-a fost hoţ mai încurcat de un lucru furat decât eram eu atunci. Când m-am întors acasă, îngrijitoarea mea a rămas cu gura căscată şi nici una din noi nu ştiam ce să facem cu dobitocul. Să-l trimitem la grajd n-avea rost, fiindcă era sigur că va apare un anunţ în *Gazeta* cu descrierea calului, aşa încât n-am fi îndrăznit niciodată să ne ducem să-l luăm. Tot ce se putea face în această întâmplare nenorocoasă era să găzduim calul la un han şi să trimitem vorbă printr-un comisionar la cârciumă cum că bidiviul pierdut în cutare zi se află la cutare han şi că de acolo domnul îl poate ridica că biata femeie care-l ţinuse îl plimbase pe străzi şi, neştiind cum să-l ducă înapoi, îl lăsase acolo. Am fi putut aştepta până ce proprietarul ar fi dat anunţul şi ar fi făgăduit o răsplată, dar nu ne încumetam să primim răsplata.

Aşa încât asta era hoţie şi nu era hoţie, fiindcă, de pe urma ei, nimeni n-a pierdut mare lucru şi nimeni n-a câştigat nimic, iar mie mi se făcuse si ia s-o mai pornesc în zdrenţe de cerşetoare; nu era bănos şi, în afară de asta, era cu ghinion, iar eu adulmecam primejdia.

În timp ce umblam îmbrăcată aşa, m-am înhăitat cu o banda de oameni de un soi mai rău decât cunoscusem vreodată, ba chiar mi-am vârât puţin nasul în treburile lor. Erau falsificatori de bani şi mi-au făcut propuneri foarte ispititoare cât priveşte câştigul dar voiau să mă bage într-o treabă foarte primejdioasă, adică să mă pună să lucrez la

turnatul banilor, cum spuneau ei, şi aci, dac-aş fi fost prinsă, numai moartea mă aştepta şi încă la stâlp cu alte cuvinte, aş fi fost arsă de vie la stâlp. Aşa încât, deşi la prima vedere nu păream decât o cerşetoare, iar ei mi-au făgăduit munţi de aur şi de argint dacă primesc, totuşi nu le-a mers. E drept că, dac-aş fi fost cu adevărat o cerşetoare sau deznădăjduită ca în vremurile de început, poate că aş fi bătut palma; fiindcă la ce s-ar sinchisi de moarte cei care n-au din ce trăi? Dar acum nu asta era situaţia mea; cel puţin, nu eram gata să-mi pun pielea în joc în felul cum făceau alţii afară de asta, numai la gândul de a fi arsă de vie la stâlp mi se strângea inima de spaimă, îmi îngheţa sângele şi mă treceau toate năduşelile în aşa hal, de mă apuca tremuriciul.

Şi astfel s-a terminat şi cu îmbrăcămintea de cerşetoare. Totuşi, deşi nu-mi surâdea propunerea, nu le-am spus oamenilor nimic, ci m-am prefăcut încântată şi le-am făgăduit să mă întâlnesc din nou cu ei. Dar nu m-am încumetat să-i mai văd fiindcă, dacă i-aş fi văzut şi n-aş fi primit, măcar că i-aş fi refuzat cu cele mai sfinte făgăduieli de a păstra taina, cred că n-ar fi lipsit mult să mă omoare, ca să fie siguri şi să răsufle uşuraţi, cum zic ei. Ce fel de uşurare e aia pot judeca cei ce ştiu cât de bine se simt oamenii care îşi omoară semenii ca să se ferească de primejdii.

Îndeletnicirea asta şi hoţia de cai nu erau pentru mine şi-mi era uşor să iau hotărârea de a nu mă mai băga în treburi din acestea. Alta era calea mea şi, măcar că şi acolo erau destule primejdii, treaba mi se potrivea mai bine, fiindcă cerea mai multă iscusinţă şi era mai uşor să scapi cu faţa curată, când intrai în bucluc.

Tot în vremea aceea, mi s-au făcut mai multe propuneri de a intra într-o bandă de spărgători; dar şi asta era o treabă în care n-aveam de gând să mă vâr, aşa cum nu mă ispitea nici meseria de falsificator de monede.

Am primit să mă întovărăşesc cu doi bărbaţi şi o femeie a căror meserie era să intre prin şiretlic în casele oamenilor Eram gata să mă încumet, dar ei erau trei şi nu voiau să se despartă şi nici eu nu voiam să fiu cu prea mulţi în bandă aşa încât nu m-am prins cu ei, iar ei au plătit scump la următoarea lor lovitură.

În cele din urmă, m-am întovărăşit cu o femeie, care-mi istorisise de multe ori ce lovituri dăduse pe chei şi ce straşnic îi mersese. Am mers cu ea şi ne-am descurcat destul de bine. Într-o zi, ne-am amestecat printre nişte olandezi la St. Catherine unde ne duceam, chipurile, ca să cumpărăm mărfuri debarcate pe sub mână. Am fost de vreo două-trei ori într-o casă unde am văzut belşug de mărfuri dosite, iar într-un rând tovarăşa mea a şterpelit trei bucăţi de mătase olandeză neagră, pe care a luat bani frumuşei şi m-am ales şi eu cu partea mea. Dar, ori de câte ori am pornit-o singură, n-am izbutit să fac nimic, aşa încât m-am lăsat păgubaşă, fiindcă dădusem de atâtea ori pe acolo, încât oamenii începuseră să intre la bănuială.

Am rămas cam plouată şi m-am hotărât să încerc altceva, căci nu eram învăţată să mă întorc atât de des acasă cu mâinile goale drept care, a doua zi, m-am îmbrăcat elegant şi am dat o raită prin celălalt capăt al oraşului. Am trecut prin Strand, pe la Bursă, dar nu-mi trăsnea prin cap că ar fi ceva de făcut pe acolo, când, deodată, văd zarvă mare, buluc de oameni, negustori şi alţii, care se strânseseră şi se zgâiau la ceva ce să fie decât că o mare ducesă venise la Bursă şi umbla zvonul că vine şi regina. Eu m-am aşezat chiar lângă o prăvălie, cu spatele la tejghea, ca şi cum aş fi vrut să las mulţimea să treacă. Priveam ţintă la un pachet de dantelă pe care negustoreasa îl arăta unor cucoane de lângă mine, când, deodată, slujnica şi negustoreasa uitându-se curioase să vadă cine vine şi în ce prăvălie intră, eu găsii

mijlocul să strecor un pachet de dantele în buzunar şi s-o şterg, aşa încât femeia a plătit destul de scump faptul că a căscat gura după regină.

Am plecat din prăvălie ca şi cum aş fi fost împinsă de mulţime şi, amestecându-mă în înghesuială, am ieşit prin altă poartă a Bursei şi am scăpat înainte să-şi dea cineva seama de lipsa dantelei; şi, fiindcă nu aveam poftă să fiu urmărită, am oprit o trăsură şi m-am închis înăuntru. Nici n-apucasem să închid uşa trăsurii şi o văd pe slujnica negustoresei cu vreo cinci sau şase femei după ea, fugind cu toate pe stradă şi ţipând de parcă şi-ar fi ieşit din minţi. Nu strigau: Opriţi hoţul! fiindcă nu văzuseră pe nimeni fugind, dar am auzit cuvintele: "furat" şi "dantelă" de vreo două-trei ori şi o vedeam pe fetişoană frângându-şi mâinile şi fugind încoace şi încolo ca minată de spaimă. Vizitiul care mă luase tocmai se suia pe capră, dar încă nu-şi găsise locul şi caii nu se urniseră. Eu stăteam ca pe ghimpi şi scosesem pachetul de dantelă, gata să-i dau drumul prin ferestruica din faţa mea, care se deschidea chiar în spatele vizitiului; dar, spre marea mea mulţumire, în mai puţin de un minut, vizitiul ajuns pe capră începu să-şi îndemne caii, trăsura se urni, iar eu mi-am adus acasă chilipirul, care făcea aproape 20 de lire.

A doua zi, m-am gătit iarăşi, dar cu alte haine şi am luat-o pe aceiaşi drum dar, până în parcul St. James, nu s-a ivit nimic. Aici în parc, am văzut o mulţime de cucoane elegante plimbându-se pe o alee şi, printre ele, o domnişoară nevârstnică de vreo doisprezece, treisprezece ani şi alături de ea soră-sa, cum îmi închipuiam eu, care să tot fi avut nouă ani. Am băgat de seamă că cea mai răsărită purta un ceas de aur şi un şirag frumos de perle, iar în urma lor mergea un valet în livrea; dar cum nu-i obiceiul ca valeţii să însoţească domnişoarele pe acolo, am băgat de seamă că valetul s-a oprit la intrarea în alee, iar sora cea mare i-a vorbit,

poruncindu-i pesemne să se afle chiar în locul acela când s-or întoarce.

Când am auzit-o dând drumul valetului, m-am apropiat de el şi l-am întrebat cine era domnişorica, ba chiar am început să pălăvrăgesc cu el, spunându-i cât de drăguţă era copiliţa care o însoţea şi ce distinsă şi binecrescută pare să fie cea mare, o cuconiţă în toată legea. Iar neghiobul mi-a spus numaidecât cine era anume fata cea mai mare a lui *Sir* Thomas M. din Essex mi-a spus că era foarte bogată, că maica-sa încă nu venise la oraş, iar că fata locuia la soţia lui *Sir* William T. În casa din Suffolk Street şi încă multe altele; că aduseseră cu ele o slujnică şi o femeie care să le servească, că le stătea la dispoziţie trăsura lui *Sir* Thomas, cu vizitiu cu tot şi cu el; că domnişoara aceea era stăpână pe întreaga familie, aci ca şi acasă şi mi-a mai spus multe alte lucruri, destule pentru ce-mi trebuia mie.

Eram bine îmbrăcată şi aveam şi eu un ceas de aur ca şi ea, aşa încât m-am depărtat de valet şi am pornit-o în rând cu domnişoara, după ce am aşteptat mai întâi până ce a cotit o dată şi a pornit-o iar înainte; am salutat-o numaidecât, spunându-i pe nume şi dându-i titlul de *lady* Betty. Am întrebat-o ce veşti mai are de la tatăl ei, când vine mama ei la oraş şi cum o mai duce.

Îi vorbeam atât de familiar despre tot neamul, încât nici nu putea bănui că nu-i cunosc pe toţi de aproape. Am întrebat-o de ce iese la plimbare fără doamna Chime (aşa o chema pe femeie) care să aibă grijă de domnişoara Judith adică soră-sa. După aceea, am început să flecăresc despre soră-sa, minunându-mă ce domnişoară drăguţă era şi am întrebat-o dacă ştie franţuzeşte şi mii de nimicuri din astea, când deodată apare garda şi mulţimea aleargă să-l vadă pe rege trecând spre Parlament.

Domnişoarele au fugit şi ele spre marginea aleii, iar eu i-am ajutat celei mai mari să se suie pe

bordura gardului, ca să fie destul de înaltă şi să poată vedea pe cea mică am ridicat-o eu. Între timp, am avut însă grijă să-i iau lui *lady* Betty ceasul cu o mişcare atât de uşoară, încât nici nu şi-a dat seama de lipsa lui, până când s-a împrăştiat mulţimea, iar ea e a din nou în mijlocul aleii. Eu mi-am luat rămas bun în plină înghesuială şi am spus, ca şi cum aş fi fost grăbită:

— Dragă domnişoară Betty, ai grijă de surioara dumitale.

Părea că mulţimea mă împinge înainte şi că eu aş mai fi vrut să rămân. În astfel de cazuri, vălmăşagul se risipeşte repede, iar locul se eliberează de îndată ce a trecut regele. Dar, fiindcă în clipa când trece regele e totdeauna îmbulzeală şi tărăboi, după ce mi-am făcut treaba cu cele două domnişoare, fără să dau greş, am luat-o la goană prin mulţime, ca şi cum aş fi alergat să-l văd pe rege şi am rămas în fruntea mulţimii, până ce am ajuns la capătul aleii. Regele a luat-o spre Horse Guards, iar eu am trecut înainte spre străduţa care ducea până în capătul Haymarket-ului şi acolo mi-am făcut cinste cu o trăsură şi pe-aci ţi-e drumul. Trebuie să mărturisesc că nu m-am ţinut de cuvânt şi n-am vizitat-o pe *lady* Betty.

Mi-a trecut prin minte să mă încumet a rămâne cu *lady* Betty până când va simţi că-i lipseşte ceasul, să fac şi eu gură împreună cu ea, s-o bag în trăsură, să mă sui alături şi s-o duc acasă, fiindcă părea că mă îndrăgeşte şi se lăsase atât de bine păcălită, când îi vorbisem despre toate rubedeniile, de gândeam că mi-ar fi uşor să împing lucrurile mai departe şi să pun mâna cel puţin pe şiragul de perle. Dar, socotind că, deşi copila nu mă bănuieşte, m-ar fi putut bănui alţii şi că, dacă sunt cercetată, se descoperă totul, mi-am spus că e mai bine să mă mulţumesc cu ceea ce am obţinut.

Mai târziu am aflat, din întâmplare, că atunci când şi-a dat seama de lipsa ceasului, domnişoara a făcut tărăboi în oare şi a trimis valetul să mă

caute în sus şi în jos, căci ea mă zugrăvise atât de bine încât omul a înţeles că e vorba de femeia care zăbovise flecărind cu el şi punându-i atâtea întrebări; dar eu ajunsesem departe şi scăpasem de urmărire încă înainte de a fi ajuns ea la valet şi de a-i fi spus povestea.

După asta am mai dat o lovitură de un fel deosebit de tot ce făcusem vreodată şi asta s-a întâmplat într-o casă de joc de lângă Covent Garden.

Vedeam oameni intrând şi ieşind; am zăbovit multă vreme într-o fundătură cu o altă femeie lângă mine şi, văzând un domn destui de distins urcând, i-am spus:

— Domnule, vă rog, femeile n-au voie să urce?

— Ba da, doamnă, zice el, şi chiar să şi joace, dacă le face plăcere.

— Asta şi am de gând, domnule, zic eu.

Când a auzit, a zis că mă recomandă el, dacă vreau; aşa încât am mers după el până la uşă, iar el a spus după ce s-a uitat înăuntru:

— Aici, doamnă, se află jucătorii, dacă vă încumetaţi.

M-am uitat înăuntru şi am spus cu glas tare tovarăşei mele:

— Nu-s decât bărbaţi şi nu mă încumet.

La care, unul dintre domnii de acolo a strigat:

— Nu trebuie să vă fie teamă, doamnă, aici nu sunt decât jucători cinstiţi, sunteţi binevenită, puteţi miza după plac.

Eu m-am apropiat un pic, m-am uitat şi unul din ei mi-a adus un scaun pe care m-am aşezat şi am văzut cutia cu zaruri făcând înconjurul mesei după aceea, am spus tovarăşei mele:

— Domnii ăştia joacă pe sume prea mari pentru noi, hai să mergem.

Oamenii de aci erau cu toţii foarte politicoşi, iar unul dintre ei mă încuraja spunând:

— Hai, doamnă, dacă vrei să te încumeţi, ai încredere în mine. Răspund eu că n-o să ţi se întâmple nimic.

— Sigur, domnule, am răspuns eu zâmbind, cred că domnii n-au să înşele o femeie. Dar tot mai şovăiam să mizez, deşi am scos o pungă cu bani ca ei să vadă că nu-mi lipsesc gologanii.

După ce-am mai stat câtva timp în cumpănă, un domn îmi spuse glumind:

— Hai, doamnă, văd că ţi-e frică să mizezi pentru dumneata; eu am avut totdeauna noroc cu cucoanele, mizează dumneata pentru mine, dacă nu vrei să mizezi pentru dumneata.

I-am spus:

— Domnule, nu mi-ar face plăcere să-ţi pierd banii, deşi, am adăugat, sunt şi eu destul de norocoasă; dar domnii ăştia joacă pe sume aşa de mari, încât nu îndrăznesc să-mi pun banii la bătaie.

— Bine, bine, zice el, uite zece guinee, pune-le pentru mine.

Atunci am luat banii şi i-am pus pe masă, în timp ce el privea. Am pierdut guineele, câte una, câte două odată şi când cutia cu zaruri a ajuns la domnul de alături, gentlemanul meu mi-a mai dat zece guinee şi m-a îndemnat să pun de îndată pe masă cinci dintre ele, iar când domnul cu cutia a aruncat zarurile, a câştigat cinci guinee. Când a văzut asta, omul a prins curaj şi m-a îndemnat să iau cutia, ceea ce era o mare îndrăzneală; totuşi, am păstrat cutia până ce i-am câştigat toţi banii şi m-am văzut cu o grămadă de guinee în poală. Norocul cel mare a fost că, atunci când aruncam zarurile, mizam numai pe câte una sau două guinee din cele pe care mi le-a dat el să joc, aşa încât treaba a mers uşor.

Când m-am văzut aci, l-am poftit pe gentleman să ia tot aurul, căci era al lui; şi l-am rugat să joace singur, spunând, chipurile, că nu pricep jocul destul de bine. El a râs şi mi-a spus că, dacă am noroc, nu contează de pricep sau nu jocul,

dar să nu mă las păgubaşă. Totuşi, a luat cele cincisprezece guinee pe care mi le dăduse la început şi m-a poftit să joc cu restul. Eu am vrut să-i arăt câţi bani aveam, dar el a spus:

— Nu, nu, nu-i număra, cred că eşti de bună-credinţă, număratul banilor aduce ghinion; şi atunci eu am jucat mai departe.

Pricepeam jocul destul de bine, măcar că făceam pe proasta şi am jucat cu chibzuială, ceea ce însemna că păstram în poală o grămăjoară frumuşică din care mutam, din când în când, câte ceva în buzunare, dar în aşa fel încât să fiu sigură că nu pot fi văzută.

Am jucat multă vreme şi a fost cu noroc pentru domnul meu; ultima oară când mi-a ajuns cutia cu zaruri în mână, jocul era pe o sumă mare, dar şi eu am aruncat cu îndrăzneala şi am ţinut cutia până ce am câştigat aproape optzeci de guinee, numai că, la ultima aruncătură, am pierdut mai mult de jumătate din ce câştigasem; atunci m-am ridicat, fiindcă mi-era teamă să nu pierd totul şi am spus omului:

— Acuma, domnule, vă rog să jucaţi singur, cred că am făcut ce am putut pentru dumneavoastră.

El ţinea morţiş să joc mai departe, dar se făcuse târziu şi l-am rugat să mă ierte. Când i-am predat banii, i-am spus că acuma sper să-mi dea voie să număr, ca să văd cât câştigase şi cât noroc îi purtasem. La numărătoare, au ieşit şaizeci şi trei de guinee.

— Ei, zic eu, dacă n-ar fi fost aruncătura aia cu ghinion, ţi-aş fi câştigat o sută de guinee. Şi i-am dat toţi banii, dar el n-a vrut să-i ia până ce nu m-a poftit să-mi vâr şi eu mâna în ei şi să iau ceva şi pentru mine. Eu m-am împotrivit, hotărâtă să nu mă servesc singură; dacă avea de gând să fie darnic, n-avea decât s-o facă cu mâna lui.

Ceilalţi domni, văzând cum ne luptam, au strigat:

— Dă-i toţi banii; dar eu am refuzat cu tărie.

Atunci unul a zis:

— Du-te naibii, Jack, împarte-i cu ea, nu ştii că trebuie să tratezi doamnele pe picior de egalitate?

Pe scurt, omul a împărţit cu mine şi eu m-am ales cu treizeci de guinee, în afară de cele patruzeci şi trei furate pe ascuns, lucru de care mi-a părut rău, fiindcă omul s-a arătat atit de mărinimos.

Şi aşa am adus acasă şaptezeci şi trei de guinee şi i-am povestit bătrânei mele îngrijitoare ce norocoasă fusesem la joc. Totuşi, ea m-a sfătuit să nu mă mai încumet iarăşi, iar eu i-am urmat sfatul şi n-am mai dat pe acolo niciodată, căci ştiam la fel de bine ca şi ea că, dacă mă prindea patima jocului, puteam să pierd ce câştigasem şi tot ce aveam pe deasupra.

Avusesem atâta noroc şi mă îmbogăţisem atât de tare împreună cu îngrijitoarea mea, care avea partea ei în tot ce câştigam eu, încât într-adevăr bătrâna începu să spună că ar fi bine să ne lăsăm de meserie, cât o duceam bine, şi să ne mulţumim cu ce agonisisem; dar nu ştiu ce soartă mă îndemna, fiindcă mă împotriveam acum sfatului ei, cum se împotrivise ea, când îi propusesem eu pe vremuri. Şi aşa, până una-alta, am părăsit gândul acesta, într-un ceas rău, şi, ca să nu lungesc vorba, mă înrăisem şi devenisem din cale afară de îndrăzneaţă ba de atâtea succese mi se dusese faima ca nici unui hoţ de teapa mea.

Uneori îmi îngăduiam să repet aceeaşi ispravă, de mai multe ori şi, deşi nu se obişnuieşte aşa ceva, totuşi n-am dat greş dar, mai totdeauna, încercam lucruri noi şi mă osteneam să apar sub înfăţişări noi, ori de câte ori o porneam.

Era în piin sezon de petreceri şi, fiindcă toţi oamenii de soi plecaseră din oraş, Tunbridge şi Epsom şi alte locuri din astea erau pline de lume. Oraşul se cam golise şi cred că meseria noastră, ca

şi altele, se cam resimţea de acest lucru; aşa încât, spre sfârşitul anului, m-am aciuat pe lângă o bandă care pleca în fiecare an la iarmarocul din Stourbridge şi de acolo la cel din Bury în Suffolk. Ne făgăduisem nouă înşine mai-ea şi sarea, dar când văzui cum stau lucrurile m-am şi scârbit; fiindcă, în afară de simpla hoţie de buzunare, n-aveai cu ce să-ţi pierzi timpul pe acolo; şi chiar când puneai mina pe o pradă, nu era chiar atât de uşor s-o transporţi şi apoi, pentru treaba noastră, nu ni se iveau prilejuri atât de bogate ca la Londra din toată călătoria asta nu m-am ales decât cu un ceas de aur cules la iarmarocul din Bury şi o bucată mică de pânză la Cambridge, ceea ce-mi dădu prilejul să-mi iau rămas bun de la locurile acelea. Am folosit o şiretenie veche, fiindcă socotisem că, într-o prăvălie de provincie, o să mai meargă, deşi la Londra nu mai mergea.

În prăvălia unui pânzar, nu la târg, ci în oraşul Cambridge, am cumpărat de vreo şapte lire pânză fină de Olanda şi alte lucruri şi am rugat să-mi fie trimise la cutare han, unde trăsesem în dimineaţa aceea, ca şi cum aş fi avut de gând să înnoptez acolo.

Am poruncit pânzarului să-mi trimită totul la cutare oră, la hanul unde locuiam, spunându-i că-i voi plăti atunci. La ora hotărâtă, pânzarul a trimis marfa, iar eu am pus pe una din bandă la uşa odăii. Când slujnica hangiului l-a adus ia uşă pe băiat, un ucenic, aproape un bărbat, femeia pusă de mine i-a spus că stăpână-sa doarme, dar că, dacă lasă lucrurile şi se întoarce peste un ceas, mă găseşte trează şi primeşte banii. Băiatul a lăsat fără împotrivire pachetul şi a plecat, iar peste vreo jumătate de ceas femeia şi cu mine am şters-o; chiar în seara aceea, am închiriat un cal şi un om care să mă însoţească şi m-am dus la Newmarket, unde mi-am oprit loc într-o diligenţă nu prea plină până la Bury St. Edmunds; aci, după cum spuneam, nu prea era rost să-mi văd de meseria

mea; doar într-un mic teatru de provincie am şterpelit un ceas de la cingătoarea unei doamne, care nu era chiar afumată, ci numai un pic făcută, ceea ce mi-a uşurat mult munca.

Cu prada asta mică, am tulit-o la Ipswich şi de acolo la Harwich, unde am tras la un han, ca şi cum atunci aş fi picat venind din Olanda, neîndoindu-mă că voi face ceva afaceri printre străinii care debarcau aici; am descoperit însă că, în generai, nu prea aveau lucruri de preţ, în afară de ceea ce ţineau în cufere şi coşuri olandeze şi acestea erau tot timpul păzite de valeţii lor. Totuşi, într-o seară, am scos frumuşel un cufăr de felul ăsta din odaia unde locuia stăpânul, fiindcă valetul dormea dus şi bănuiesc ca era beat turtă.

Odaia în care locuiam eu era alături de a olandezului şi, după ce am tras cu mare greutate coşcogeamite cufăr în camera mea, am ieşit în stradă să văd dacă nu găsesc vreun mijloc să-l scot din han. Am umblat destul de mult, dar nu vedeam cum aş putea să scot cufărul sau să car lucrurile dinăuntru, căci oraşul era mic, iar eu cu desăvârşire străină. Şi tocmai mă întorceam hotărâtă sâ-l pun la loc şi să-l las unde-l găsisem, când aud un om strigând altora să se grăbească, fiindcă vasul e gata de plecare şi trebuie să prindă fluxul. I-am spus omului:

— Pe care vas lucrezi dumneata?

— Pe barca de Ipswich, doamnă, zice.

— Când porniţi? întreb eu.

— Chiar acum, doamnă, zice, vreţi să mergeţi într-acolo?

— Da, zic, dacă poţi aştepta până-mi iau lucrurile.

— Unde sunt lucrurile dumneavoastră? întreabă el.

— La hanul cutare, zic eu.

— Bine, vin cu dumneavoastră, zice, foarte politicos, şi vi le car eu.

— Atunci hai, fac eu, şi-l iau cu mine.

La han era mare zăpăceală, fiindcă tocmai venise cursa din Olanda, iar două trăsuri cu pasageri din Londra, care trebuiau să se îmbarce pe alt vas tot spre Olanda, abia picaseră şi ele, urmând să se înapoieze a doua zi cu pasagerii care tocmai debarcaseră. În învălmăşeala asta, m-am apropiat eu de tejghea şi mi-am plătit socoteala, spunând hangiţei că găsisem loc într-o barcă.

Bărcile de soiul ăsta sunt de fapt vase încăpătoare, pentru transportul călătorilor de la Harwich la Londra şi, deşi sunt numite bărci, cum li se spune pe Tamisa unor vase mici cu unul sau doi vâslaşi, totuşi pot transporta douăzeci de pasageri şi zece până la cincisprezece tone de mărfuri, ba sunt în stare să înfrunte chiar marea. Aflasem toate astea, în ajun, când cercetasem pe ce căi pot ajunge la Londra.

Hangiţa a fost foarte politicoasă, mi-a luat banii pentru socoteală şi, numaidecât după aceea, a fost chemată în altă parte, fiindcă în casă totul era valvârtej. Aşa încât eu am lăsat-o, m-am dus cu omul în odaia mea, i-am dat cufărul sau mai bine zis valiza, fiindcă nu era prea mare, după ce am înfăşurat-o într-un şorţ vechi şi omul s-a dus de-a dreptul la vas, iar eu după el, fără ca nimeni să ne întrebe măcar un cuvinţel. Cât despre valetul beat al olandezului, el tot mai dormea, iar stăpmu-său se înveselea jos la masă, cu alţi câţiva străini, aşa încât eu am tulit-o la Ipswich şi, cum afară era noapte, nimeni n-a ştiut altceva decât că am plecat spre Londra cu barca de Harwich, aşa cum îi spusesem hangiţei.

La Ipswich m-au sâcâit vameşii, care mi-au oprit cufărul cum îi ziceau ei, vrând să-l deschidă şi să-l cerceteze. Le spuneam că sunt gata să-l deschid, dar cheia e la soţul meu şi el încă nu se întorsese din Harwich am spus aşa pentru ca. dacă se va descoperi la cercetare că toate lucrurile dinăuntru sunt bărbăteşti mai degrabă decât femeieşti, să nu li se pară oamenilor ciudat. Până

la urmă, văzându-i hotărâţi să deschidă cufărul, i-am lăsat să spargă broasca, adică s-o scoată, ceea ce nu era greu.

N-au găsit nimic din ceea ce căutau, deoarece cufărul mai fusese vămuit înainte, dar au descoperit câteva lucruri care mi-au făcut mie multă plăcere şi, mai ales, un fişic cu galbeni franţuzeşti şi câţiva ducaţi olandezi sau dolari de argint în rest, erau ca lucruri mai importante două peruci, lenjerie de corp, brice, săpun, parfumuri şi alte lucruri trebuincioase unui domn, care au trecut toate drept ale soţului meu şi cu asta am scăpat.

Se crăpase de ziuă, dar încă nu se luminase de-a binelea şi eu nu ştiam ce cale să apuc căci nu mă îndoiam că dimineaţa voi fi urmărită şi poate şi prinsă cu mâţa-n sac aşa încât m-am gândit la noi măsuri. M-am dus, în văzul tuturor, la un han din oraş cu cufărul meu, cum îi spuneam, şi, după ce am scos dinăuntru ce era de preţ, m-am gândit că nu merită să-mi bat capul cu ciurucurile; totuşi, l-am predat hangiţei, spunându-i să-l păstreze cu grijă să mă întorc si am pornit-o pe stradă.

Când am pătruns în oraş, depărtându-mă mult de han, am dat de o bătrână care tocmai deschisese uşa casei şi am început să pălăvrăgesc cu ea, punându-i tot felul de întrebări aiurite şi fără nici o legătură cu scopul meu. Şi aşa, din vorbă în vorbă, am aflat de la ea cum era aşezat oraşul şi că eu mă aflam pe o stradă care duce spre Hadley, în timp ce cutare stradă iese la mare, cealaltă se îndreaptă spre inima oraşului şi, în sfârşit, o alta spre Colchester, adică spre şoseaua care ducea la Londra.

După ce am scos ce voiam de la bătrână, adică am aflat care-i şoseaua spre Londra, am luat-o la picior cât am putut mai iute; nu c-aş fi avut de gând s-o pornesc pe jos, fie la Londra, fie la Colchester, dar voiam s-o şterg fără zarvă din Ipswich.

Am umblat vreo două sau trei mile, când m-am întâlnit cu un om simplu de la ţară, care se îndeletnicea cu o treabă gospodărească, nici eu nu ştiu cu ce. I-am pus tot felul de întrebări mai întâi, vrute şi nevrute, fără să urmăresc nimic, dar, în cele din urmă, i-am spus că mergeam spre Londra, că diligenţa era plină şi nu găsisem nici un loc şi l-am întrebat dacă nu ştie unde aş putea să închiriez un cal care să mă ducă iute şi un om cinstit care să mă însoţească până la Colchester, ca să pot găsi acolo un Ioc în diligenţă. Ţăranul cel de ispravă s-a uitat serios la mine şi n-a scos o vorbă vreme de jumătate de minut, după care a zis, scărpinându-se în cap:

— Un cal, zici, până la Colchester, care să te ducă iute? Păi, cucoană, vai de păcatele mele, cu bani capeţi cai câţi vrei.

— Bine, omule, zic eu, se înţelege de la sine; doar nu m-am aşteptat să capăt cai fără să plătesc.

— Păi, cucoană, zice, cât te gândeşti să plăteşti?

— Păi, zic eu iarăşi, nu ştiu care-s preţurile în ţinutul ăsta, fiindcă-s străină; dar dacă poţi face rost de un cal, vezi să fie cât mai ieftin şi-ţi dau eu ceva pentru osteneală.

— Ăsta-i târg cinstit, zice ţăranul.

"Dac-ai şti tot, n-ai mai zice că-i aşa cinstit", îmi spun eu în gând.

— Păi, cucoană, zice el, am un cal care trage vârtos şi nu-i lucru mare să te însoţesc chiar eu, dacă nu ţi-e cu supărare.

— Vrei? zic eu bine, cred că eşti om cinstit dacă dumneata te prinzi, eu sunt bucuroasă şi te plătesc după cum se cuvine.

— Uite, cucoană, zice, nu vreau să-ţi cer prea mult; dacă te duc până la Colchester, te costă cinci şilingi pentru mine şi cal, fiindcă o să-mi fie greu să mă înapoiez în astă noapte.

Pe scurt, l-am închiriat pe omul ăsta cumsecade cu calul lui cu tot; dar pe drum,

ajungând într-un oraş (nu-mi amintesc numele dar ştiu că era aşezat pe o apă), m-am prefăcut că-mi este foarte rău şi că nu pot merge mai departe în aceeaşi noapte, şi am zis că, dacă vrea să rămână cu mine, care sunt străină prin locurile astea, îi plătesc din toată inima, pentru el şi pentru cal.

Am făcut asta, ştiind că olandezii cu servitorii lor vor fi pe drum în ziua aceea, fie în diligente, fie în trăsura poştei şi s-ar fi putut ca valetul cel beat sau altul care mă văzuse la Harwich să mă recunoască, aşa încât m-am gândit că, în ziua cât voi rămâne eu pe loc vor trece ei.

Am rămas toată noaptea acolo, iar a doua zi de dimineaţă n-am pornit chiar cu noaptea-n cap, aşa încât am ajuns la Colchester pe la zece. A fost o mare plăcere pentru mine să revăd oraşul unde petrecusem atâtea zile frumoase şi m-am interesat în fel şi chip de bunii mei prieteni de odinioară, dar n-am putut afla mare lucru; erau fie morţi, fie plecaţi. Fetele se măritaseră toate sau plecaseră la Londra bătrânul şi bătrâna, binefăcătoarea mea de pe vremuri, muriseră; şi ceea ce m-a tulburat cel mai tare, tânărul care fusese primul meu iubit şi apoi cumnatul meu murise şi el; lăsase doi fii, oameni în toată firea, care se mutaseră la Londra.

Am dat drumul ţăranului şi am rămas, fără să mă dau fn vileag, trei sau patru zile la Colchester, iar după aceea mi-am luat un loc într-o căruţă, fiindcă nu cutezam să mă arăt în diligenţele de Harwich. Dar n-ar fi trebuit să fiu atât de prevăzătoare, fiindcă nu era om în Harwich, în afară de hangiţă, care să mă fi putut recunoaşte şi nici la ea n-avea rost să mă gândesc, ţinând seama că, după graba de atunci, cum nu mă văzuse decât o singură dată şi încă la flacăra lumânării, nu m-ar fi putut descoperi niciodată.

Eram acum înapoi la Londra şi măcar că, din ultima lovitură, mă alesesem cu lucruri de preţ, totuşi nu mai aveam chef să bat drumurile de ţară; şi cred că nu m-aş mai fi încumetat să ies din oraş,

nici chiar dacă m-aş fi ţinut până la moarte de aceeaşi meserie. I-am istorisit îngrijitoarei călătoriile mele; ei i-a plăcut povestea drumului la Harwich şi, vorbind între noi despre lucrurile astea, ea a băgat de seamă că un hoţ, fiind un om care urmăreşte să tragă foioase din greşelile altuia, e cu neputinţă ca o făptură atât de isteaţă şi prevăzătoare ca mine să nu găsească tot felul de prilejuri şi prin urmare, socotea că una atât de meşteră în meserie nu poate da greş oriunde s-ar duce.

Pe de altă parte, orice crâmpei din povestea mea, dacă e judecat aşa cum se cuvine, poate fi de folos oamenilor cinstiţi şi le poate da de gândit asupra felului cum trebuie să se păzească în faţa neprevăzutului şi să deschidă ochii mari, când au de-a face cu străini de orice teapă, fiindcă rar se întâmplă să nu dea de capcane în drumul lor. Fireşte, las pe seama bunului-simţ şi a judecăţii cititorului să tragă morala întregii mele istorii nu-mi stă mie bine să ţin predici. Lasă să fie experienţa unei făpturi ticăloase până în măduva oaselor, şi nefericite pe deasupra, o comoară de învăţăminte folositoare pentru cei ce mă citesc.

Mă apropii acum de un nou fel de viaţă; fiind înăsprită de un lung şir de nelegiuiri şi de biruinţi fără seamăn, nici nu mă gândeam, după cum spuneam, să mă las de o meserie, care, judecind după pilda altora, trebuia totuşi să sfârşească în mizerie şi suferinţă.

Ca să ajung la capătul unei vieţi de ticăloşie, am pornit-o din nou în căutare de pradă. În seara de Crăciun a anului următor, trecând prin faţa unui argintar din Forster Lane, am văzut o momeală într-adevăr ispititoare şi căreia nu i se putea împotrivi una cu o meserie ca a mea: căci în prăvălie nu era nimeni, iar în vitrină şi pe masa negustorului, despre care îmi închipuiam că lucrează într-un colţ al prăvăliei, stăteau împrăştiate o mulţime de tacâmuri.

Am intrat cu îndrăzneală, gata să pun mâna pe nişte tacâmuri, şi aş fi putut să fac treaba asta şi să fug în linişte, scă-pând cu obrazul curat, deoarece cei din prăvălie nici nu se sinchiseau; dar un binevoitor dintr-o casă de peste drum, care mă văzuse intrând în prăvălia goală, trece strada în goană şi fără să mă întrebe cine sau ce sunt, mă înhaţă şi începe să strige pe cei din casă.

Eu nu m-atinsesem încă de nimic şi, zărind pe cineva care se repede încoace, mi-a venit numaidecât în minte să izbesc tare cu piciorul în podea şi să strig, chiar în clipa când omul mă înşfăca.

Şi cum totdeauna curajul cel mai mare l-am avut în cea mai mare primejdie, când a pus omul mâna pe mine, eu am început să spun sus şi tare că intrasem să cumpăr o jumătate de duzină de linguri de argint; şi, spre norocul meu, argintarul ăsta era dintre cei care şi vindea tacâmuri, pe lângă că le lucra pentrvx alţi negustori. Omul a izbucnit în râs când m-a auzit, fiind foarte mândru de serviciul pe care i-l făcuse vecinului şi o ţinea morţiş că nu intrasem să cumpăr ci să fur, iar eu strigam de se adunase lumea şi-i spuneam stăpânului prăvăliei, care fusese adus de alături, că-i degeaba tot tărăboiul, fiindcă nu aci se poate discuta cazul; omul acela îi tot dădea zor că intrasem cu gândul de a fura, dar lucrul trebuia dovedit şi eu doream să ne ducem, fără multă vorbă, înaintea judecătorului, căci simţeam cum mă apucă furiile împotriva celui ce mă înhăţase.

Stăpânul şi stăpâna prăvăliei nu erau chiar atât de înverşunaţi ca omul de peste drum. Şi stăpânul spuse:

— Cucoană, din partea mea se poate să fi păşit în prăvălie cu gând curat, dar pare-se că e primejdios să intri într-o prăvălie ca a mea, când vezi că nu-i nimeni înăuntru. Şi nu pot să-l nedreptăţesc în aşa hal pe vecinul meu, care a fost atât de săritor faţă de mine, încât să nu recunosc că

are şi el dreptatea lui, deşi, în definitiv, nu mi se pare că ai încercat să furi ceva. Zău că nu ştiu cum să mă descurc în treaba asta.

Eu îi tot dădeam ghes să meargă cu mine în faţa judecătorului, spunând că, dacă se va dovedi ceva împotriva mea, chiar şi o intenţie numai, mă voi supune fără să crâcnesc, dar dacă nu, aştept despăgubiri.

În timp ce ne ciorovaiam astfel, în faţa mulţimii strânse la uşă, apare *Sir* T.B., consilier al oraşului şi judecător de pace şi, când giuvaergiul a auzit de asta, a şi rugat pe înălţimea-sa să intre şi să judece cazul.

Ca să fiu dreaptă cu giuvaergiul, el a spus povestea cu multă nepărtinire şi cumpătare, iar omul care venise peste mine şi mă înhăţase şi-a spus-o pe a lui cu tot atâta înverşunare şi patimă prostească, ceea ce nu mi-a stricat de loc. După aceea a venit rândul meu să vorbesc, iar eu am spus înălţimii-sale că sunt străină la Londra, fiindcă mă înapoiasem de curând din nord că locuiam în cutare loc şi că, trecând pe stradă, intrasem în prăvălia argintarului ca să cumpăr o jumătate de duzină de linguri. Spre marele meu noroc, aveam o lingură veche de argint în buzunar pe care am scos-o şi am spus că o purtam la mine ca să găsesc încă şase linguri noi la fel, potrivite cu alte câteva pe care le aveam la ţară, că nevăzând pe nimeni în prăvălie am izbit cu piciorul în podea ca să mă audă cineva şi că am şi strigat cu glas tare; e drept că se aflau tacâmuri împrăştiate primprejur, dar nimeni nu putea spune că m-aş fi atins de ceva că un om a intrat în fugă de pe stradă şi m-a înhăţat cu furie, chiar în clipa când îi strigam pe oamenii din casă; că, dacă într-adevăr s-ar fi gândit să-i facă vecinului său un serviciu, ar fi trebuit să rămână la oarecare depărtare şi să urmărească în tăcere dacă mă ating de ceva sau nu şi numai atunci m-ar fi prins asupra faptului.

— Asta-i adevărat, zice domnul consilier şi, întorcându-se spre omul care mă înhăţase, îl întreabă dacă-i adevărat că am izbit cu piciorul în podea.

Omul a răspuns că da, izbisem, dar s-ar fi putut să fi făcut asta, fiindcă venise el.

— Ba nu, zise consilierul, luându-l de scurt, acum te contrazici, fiindcă adineauri ziceai că stătea în prăvălie cu spatele la dumneata şi nu te-a văzut, până ce n-ai pus mâna pe ea.

E adevărat că eu stăteam cu spatele puţin întors spre uşă, dar fiindcă în meseria mea trebuie să fii cu ochii-n patru, l-am surprins cu privirea când trecea strada, aşa cum am spus mai înainte, deşi el nu-şi dăduse seama.

După ce a ascultat tot ce a fost de ascultat, consilierul şi-a dat cu părerea, anume că vecinul greşeşte şi că eu sunt nevinovată, iar argintarul a încuviinţat şi nevastă-sa la fel, aşa încât mi s-a dat drumul; dar tocmai când mă pregăteam să plec, domnul consilier spune:

— Mai stai puţin, cucoană, de vreme ce doreai să cumperi linguri, nădăjduiesc că n-ai să-l lipseşti pe prietenul meu de un muşteriu, numai pentru că s-a iscat o greşeală.

Eu am răspuns pe loc:

— Nu, domnule, voi cumpăra totuşi lingurile, dacă mi le poate potrivi la lingura cea veche pe care am adus-o ca model.

Argintarul mi-a arătat câteva linguri de acelaşi fel. Le-a cântărit şi făceau 35 de şilingi, aşa încât am scos punga în care se aflau aproape douăzeci de guinee ca să-i plătesc, pentru că nu ieşeam niciodată fără o astfel de sumă la mine, căci nu se ştie ce se poate întâmpla şi lucrul s-a arătat folositor în alte dăţi, ca şi acum.

Când domnul consilier mi-a văzut banii, a spus:

— Doamnă, acum sunt pe deplin sigur că ai fost nedreptăţită tocmai de aceea te-am îndemnat

să cumperi lingurile şi am aşteptat până ce le-ai cumpărat fiindcă dacă n-ai fi avut bani ca să le plăteşti, aş fi bănuit că n-ai intrat în prăvălie cu gândul de a le cumpăra; căci cei ce umblă cu gândul de care ai fost învinuită nu prea au buzunarele pline de aur, cum văd că le ai dumneata.

Am răspuns zâmbind că, în cazul ăsta, datorez ceva din bunăvoinţa domniei-sale banilor mei, dar nădăjduiesc că şi judecata pe care mi-o făcuse înainte avea temei. El spuse că da, dar că acum părerea iui era întărită, iar el era pe deplin încredinţat că fusesem jignită pe nedrept. Şi aşa am scăpat cu obrazul curat dintr-o treabă care mă dusese până la marginea prăpastiei.

Nici trei zile nu trecură şi, fără să mă cuminţesc de pe urma primejdiei prin care trecusem, am început, după obiceiul meu, să-mi văd mai departe de meseria pe care o îmbrăţişasem de atâta vreme. M-am încumetat să intru într-o casă la care am văzut uşile deschise şi m-am aprovizionat, crezând că nu mă vede nimeni, cu două bucăţi de mătase înflorată, din cea fină care se numeşte brocart. Nu era o prăvălie şi nici magazia vreunui negustor de ţesături, ci arăta ca o casă de locuit şi pare-se că era locuită de un om care vindea mărfurile luate de la ţesători negustorilor, un fel de mijlocitor sau misit.

Ca să nu lungesc partea cea mai întunecată a acestei istorii, am fost luată cu asalt de două fetişcane, care au dat buzna peste mine cu gura căscată, tocmai în clipa când ieşeam pe uşă. Una dintre ele m-a împins înapoi în odaie, iar cealaltă a închis uşa. Le-aş fi spus eu câteva, dar n-am avut răgaz, fiindcă nici două zmeoaice n-ar fi putut să fie mai furioase; mi-au smuls hainele, m-au ameninţat, au urlat de parc-ar fi vrut să mă ucidă; pe urmă a venit şi stăpâna casei, în urma ei şi stăpânul şi toţi erau furioşi.

Am încercat să-l îmbunez pe stăpân, spunându-i că uşa era deschisă, că ispita fusese mare, că eram săracă şi nenorocită şi omul rabdă greu sărăcia; l-am rugat cu lacrimi în ochi să aibă milă de mine. Stăpâna casei s-a muiat şi era gata să-mi dea drumul, ba chiar aproape că-l muiase şi pe bărbatu-său, dar fetişcanele acelea înfipte fugiseră, fără să fie trimise, după un comisar şi, când l-a văzut, stăpânul i-a spus nevestei că acum nu mai e chip să dea înapoi, că trebuie să mă duc în faţa judecătorului de pace, fiindcă, dacă mă lasă să plec, intră chiar el în încurcătură. Când am văzut comisarul, am înlemnit şi credeam c-o să cad jos. Mi-am pierdut cunoştinţa şi chiar cei din jurul meu credeau c-o să mor, iar femeia a început din nou să stăruie pentru mine, rugându-l pe bărbatu-său să-mi dea drumul, pentru că tot nu păgubiseră nimic. Eu m-am arătat gata să plătesc cele două bucăţi, oricare le-ar fi fost preţul, deşi nu rămăsesem cu ele şi-i tot cădeam cu gura că, de vreme ce mărfurile i-au rămas şi de pierdut nu pierduse nimic, ar fi o cruzime să mă trimită la moarte şi să mă facă să plătesc cu sângele meu doar încercarea de-a fura. I-am băgat în cap şi comisarului că nu spărsesem uşa, nici nu luasem nimic, iar când am arătat şi în faţa judecătorului că nu făcusem o spargere ca să intru, nici nu iuasem nimic cu mine, judecătorul era cât p-aci să-mi dea drumul; dar când cea dintâi dintre târâturile acelea obraznice, care mă opriseră, a spus că ieşeam pe uşă cu marfa, că ea m-a oprit şi m-a împins înapoi, judecătorul m-a condamnat pe temeiul ăsta şi am fost dusă la Newgate, locul acela îngrozitor! Îmi îngheaţă sângele în vine numai când îi rostesc numele; e locul unde atâţia dintre tovarăşii mei au fost închişi şi de unde au pornit spre pomul fatal locul unde maică-mea a suferit atâta, unde am venit eu pe lume şi de unde nu nădăjduiam să scap decât printr-o moarte ruşinoasă; în sfârşit, locul unde eram de atâta vreme aşteptată şi de care mă

ferisem timp îndelungat, cu atâta iscusinţă şi atâta noroc.

Acum soarta mi-era pecetluită; e cu neputinţă să vă descriu spaima ce m-a cuprins când m-au băgat prima oară înăuntru şi când mi-am aruncat privirile spre grozăviile din locul acela jalnic. Mă socoteam pierdută şi nu mă mai gândeam decât la plecarea din lumea asta, ce avea să se petreacă în felul cel mai ruşinos cu putinţă zgomotul infernal, urletele, înjurăturile şi ţipetele, duhoarea şi murdăria, toate lucrurile groaznice şi copleşitoare pe care le vedeam acolo se uneau pentru a preface locul într-o icoană a iadului, un fel de intrare în iad.

Acum îmi aminteam cu remuşcare că fusesem de nenumărate ori prevenită, după cum am şi spus mai înainte prevenită de mintea mea, de simţul propriei mele bunăstări şi de primejdiile din care scăpasem să mă las de meserie cât mai merge bine, îmi aminteam cum mă împotrivisem acestor semne şi îmi înăsprisem gândurile împotriva oricărei temeri, înţelegeam că fusesem împinsă spre această zi a nenorocirii de o soartă de neînlăturat şi că acum aveam să-mi ispăşesc prin ştreang toate păcatele; că aveam să-mi dau sângele spre împlinirea dreptăţii şi că ajunsesem acum la capătul vieţii şi al ticăloşiei mele. Toate gândurile astea se abăteau peste mintea mea într-un chip nelămurit şi mă lăsau copleşită de tristeţe şi deznădejde.

După aceea m-am căit din toată inima pentru viaţa mea trecută, dar căinţa asta nu-mi aducea nici mulţumire, nici pace, nu, nici urmă de aşa ceva, pentru că, aşa cum îmi spuneam mie însămi, mă căiam după ce mi se luase putinţa de a mai păcătui. Jeleam, pare-se, nu fiindcă făptuisem atâtea nelegiuiri şi pentru că păcătuisem împotriva lui Dumnezeu şi a semenilor mei, ci fiindcă îmi primeam pedeapsa pentru tot ce făptuisem. Mă căiam, după cum îmi spuneam, nu fiindcă

păcătuisem, ci fiindcă aveam să sufăr şi gândul ăsta îmi răpea mângâierea căinţei.

Câteva nopţi şi zile după ce am intrat în locul acela blestemat, n-am putut închide ochii şi câtăva vreme aş fi fost bucuroasă să mor acolo, deşi nici moartea n-o priveam aşa cum s-ar fi cuvenit; într-adevăr, nimic nu putea să fie, pentru închipuirea mea, mai groaznic decât locul unde mă aflam, nimic mai respingător decât tovărăşia în care mă aflam. O, în orice loc din lume, afară de Newgate, aş fi fost trimisă, m-aş fi socotit fericită.

Şi apoi cum se mai bucurau nenorociţii aceia înrăiţi care ajunseseră aci înaintea mea! Ce! Doamna Moll Flanders a sosit în sfârşit la Newgate? Doamna Mary, doamna Molly şi, curând nu mi-au mai spus decât pur şi simplu Moll Flanders! Credeau că mă ajuta însuşi diavolul, de domnisem atâta vreme, mă aşteptau de mulţi ani, ziceau, şi, în sfârşit, iată că în sfârşit venisem! M-au împroşcat cu batjocura lor, mi-au urat bun venit în locul acela, mi-au dorit numai bucurie, m-au poftit să am inima uşoară, să nu mă las doborâtă, fiindcă nu era chiar atât de groaznic cum mă temeam eu că o să fie şi altele de felul ăsta; după aceea, au cerut *brandy* şi au băut în cinstea mea, dar mi-au trecut totul în socoteală, fiindcă ziceau că eu tocmai "picasem", cum se spunea pe acolo, şi cu siguranţă că sunt plină de bani, în timp ce ei sunt lefteri.

Am întrebat-o pe una din liota asta de câtă vreme sta aici. Mi-a spus că de patru luni. Am întrebat-o cum i se păruse locul, când nimerise prima oară aici. Mi-a răspuns că la fel cum mi se părea şi mie acum, groaznic şi înspăimântător, un adevărat iad.

— Şi acum tot aşa cred, a adăugat, dar acum,m-am obişnuit şi nu mă mai frământ.

— Pesemne, zic eu, că nu te aşteaptă nici o primejdie?

— Aici te înşeli, zice, fiindcă sunt osândită, dar am declarat că aştept un copil, măcar că nu sunt mai însărcinată decât judecătorul care m-a judecat, şi voi fi rechemată în sesiunea următoare.

"A fi rechemată" înseamnă pentru o femeie să reintre sub puterea judecăţii, după ce a fost amânată pentru sarcină şi s-a dovedit că nu aşteaptă copil sau, dacă aştepta, că a născut.

— Ei şi, întreb eu, atunci cum poţi să fii atât de liniştită?

— Păi, zice, n-am încotro; la ce ajută să fii trist? Dacă m-or spânzura, s-a sfârşit cu mine şi pace.

Şi începe să se învârtească şi să danseze, cântând acest cântec zămislit de duhul din Newgate:

"De frânghie când oi atârna
Clopotele-oi auzi cum vor suna
Şi s-o sfârşi cu biata Jenny..."

Amintesc de toate astea spre folosinţa oricărei femei care va cădea în aceeaşi nenorocire şi va fi închisă în locul acela înspăimântător, ca să ştie că timpul, nevoia şi legătura cu nenorociţii de aici te fac să te obişnuieşti, că până la urmă te împaci cu ceea ce, la început, părea cea mai mare grozăvie din lume şi ajungi să-ţi recapeţi în mijlocul acestei mizerii neruşinarea, veselia şi voioşia din vremea când erai liber.

Nu pot spune cum fac unii că dracul acesta nu-i chiar atât de negru; căci, într-adevăr, cu nici o culoare nu poţi zugrăvi şi da viaţă acelui loc şi nici un suflet nu-şi poate închipui cu adevărat cum arată, în afară de cei ce au suferit înăuntru. Dar cum e cu putinţă ca iadul să devină, încetul cu încetul, o obişnuinţă cu care nu numai că te împaci, dar îţi devine chiar plăcută, e un lucru de neînţeles pentru toţi cei care au trecut prin câte am trecut eu.

Chiar în noaptea când am fost trimisă la Newgate, am dat de ştire îngrijitoarei mele, care vă închipuiţi că a fost uimită şi a petrecut o noapte aproape la fel de proastă în afara zidurilor închisorii, cum am petrecut eu înăuntru.

În dimineaţa următoare, a venit să mă vadă; a făcut tot ce a putut ca să mă mângâie, dar a văzut ea că n-are nici un rost; totuşi, aşa cum spunea ea, să te laşi doborâtă de povară înseamnă să sporeşti povara. Numaidecât s-a pus pe lucru şi a găsit mijloacele potrivite pentru a împiedica urmările de care ne temeam; mai întâi de toate, le-a găsit pe cele două fetişcane înverşunate care mă prinseseră cu mâţa-n sac. S-a târguit cu ele, le-a pisat, le-a oferit bani; pe scurt, a încercat în fel şi chip sa împiedice acţiunea de urmărire a oferit uneia dintre fete 100 de lire ca să plece de la stăpână-sa şi să nu depună mărturie împotriva mea, dar fata era atât de îndârjită, încât deşi nu era decât o slujnică cu o leafă de 3 lire pe an sau aşa ceva a refuzat şi ar fi refuzat, cum credea îngrijitoarea mea, chiar dacă i s-ar fi dat 500 de lire. Pe urmă, a încercat cu cealaltă fată. Asta nu era chiar atât de nemiloasă ca prima, ba uneori era gata să se moaie, dar cea dintâi o ţinea închisă şi nu-i dădea voie îngrijitoarei mele nici să-i vorbească, ba chiar o ameninţa c-o s-o denunţe pentru încercare de mituire a martorilor.

După aceea, îngrijitoarea mea s-a dus la stăpân, adică la omul căruia îi furasem marfa şi, mai ales, la nevastă-sa, căreia la început i se făcuse milă de mine. Pe femeie o găsi neschimbată, dar omul o ţinea morţiş că trebuie să mă urmărească, fiindcă altfel pierde dreptul de a mai da pe cineva în judecată.

Îngrijitoarea mea i-a propus să găsească prieteni care să-i scoată plângerea din catastife, aşa încât el să nu păţească nimic; dar nu era cu putinţă să-l convingă că poate trăi liniştit pe lumea asta altfel decât dându-mă pe mine în judecată. Aşa

încât trei martori aveau să depună mărturie împotriva mea stăpânul şi cele două slujnice. Cu alte cuvinte, eram la fel de sigură c-o să intru la apă cum eram acum că trăiesc şi n-aveam altceva de făcut decât să mă gândesc la moarte. Şi, cum spuneam mai înainte, pregătirea mea pentru moarte se făcea pe o temelie foarte şubredă, fiindcă toată căinţa de care eram în stare îmi părea că nu-i altceva decât urmarea fricii de moarte. Nici urmă de părere sinceră de rău pentru viaţa ticăloasă pe care o dusesem şi care-mi căşunase atâta nenorocire sau pentru că-l supărasem pe creatorul meu, acel care avea acum să-mi devină dintr-o dată judecător.

Şi am trăit, zile în şir, o viaţă de groază. Moartea îmi stătea în faţă, ca să zic aşa, iar eu nu mă gândeam zi şi noapte la nimic altceva decât la spânzurătoare, ştreanguri, duhuri rele şi diavoli. Nu găsesc cuvinte să spun cât de sfâşiată eram între groaza morţii şi chinurile conştiinţei, care mă mustra pentru viaţa mea păcătoasă din trecut.

Pastorul din Newgate a venit la mine şi mi-a vorbit în felul lui obişnuit, dar toată sfinţenia asta nu urmărea decât să scoată de la mine mărturisirea crimei, cum îi zicea el (măcar că nici nu ştia pentru ce fusesem închisă), să mă facă să dau totul pe faţă şi câte altele, fără de care, spunea el, Dumnezeu nu mă va ierta niciodată; şi ca să mă aducă aici, îşi dădea atât de puţină osteneală, încât nu m-am ales cu nici o mângâiere de la el; şi apoi mi-era atât de silă să-l văd pe bietul om, îndrumându-mă să mă spovedesc şi să mă căiesc dimineaţa şi îmbătându-se cu *brandy* la prânz, încât mi s-a făcut scârbă de el şi, încetul cu încetul, şi de meseria lui, aşa încât l-am rugat să mă lase în pace.

Nu ştiu cum s-a întâmpiat, dar datorită stăruinţei neostenite a îngrijitoarei mele, n-am fost adusă la judecată în prima sesiune, adică în faţa juriului celui mare de la Guildhall; mai aveam deci înaintea mea o lună sau cinci săptămâni şi, fără

îndoială, ar fi trebuit să privesc acest răstimp ca un prilej de a mă gândi la trecut şi de a mă pregăti pentru ceea ce avea să urmeze. Ar fi trebuit să socotesc acest răstimp ca un răgaz dat mie pentru a mă căi şi să-l fi folosit ca atare, dar nu-mi stătea în fire. Îmi părea rău, ca şi înainte, că nimerisem la Newgate, dar dădeam puţine semne de căinţă.

Dimpotrivă, după cum apa din văgăunile munţilor întăreşte şi preface în piatră locurile peste care pică, tot aşa asupra mea statul laolaltă cu o bandă de ticăloşi avu aceeaşi înrâurire ca şi asupra celorlalţi. M-am prefăcut în stană de piatră, mai întâi am devenit proastă şi nesimţită, pe urmă o bestie fără gânduri şi, în cele din urmă, turbată ca oricare dintre cei de aici; pe scurt, locurile acelea mi s-au părut atât de fireşti şi de plăcute şi m-am împăcat atât de bine cu ele, de parcă într-adevăr m-aş fi născut aici.

E greu să-ţi închipui că firea noastră e în stare să decadă în aşa hal, încât să socotească plăcut şi bun ceea ce, de fapt, înseamnă cea mai groaznică mizerie. Aproape că nu cred să existe o situaţie mai proastă decât cea în care mă aflam. Ajunsesem la culmea nenorocirii pe care o poate atinge un om care e în viaţă, sănătos şi având bani cu care să se descurce, aşa cum aveam eu.

Mă apăsa povara unei vini destul de mari ca să strivească orice făptură cât de cât gânditoare şi înzestrată cu simţul fericirii de pe această lume şi al nenorocirii de pe lumea cealaltă. La început, mă încercaseră unele remuşcări, dar căinţă nu simţisem de fel. Acum însă nu simţeam nici remuşcări, nici căinţă. Eram învinuită de o nelegiuire, a cărei pedeapsă era moartea. Dovada era atât de sigură, încât nu mai exista pentru mine nici o putinţă să-mi tăgăduiesc vinovăţia. Aveam renumele unei vechi răufăcătoare, aşa încât nu mă puteam aştepta la nimic altceva decât la moarte şi într-adevăr n-aveam nici o nădejde de scăpare: şi totuşi eram stăpânită de o ciudată amorţeală a

sufletului. Nu eram tulburată, n-aveam temeri, n-aveam griji. Zguduirea surprinderii de la început trecuse; nici eu singură nu ştiu cum să spun că eram; simţurile, mintea, chiar şi conştiinţa mi-erau adormite. Vreme de patruzeci de ani, drumul vieţii mele fusese o împletire groaznică de ticăloşie, dezmăţ, adulter, incest, minciună, hoţie, pe scurt, încercasem totul în afară de omor şi trădare, de la vârsta de optsprezece ani până la şaizeci; şi acum eram covârşită de amarul pedepsei şi o moarte ruşinoasă mă aştepta; şi totuşi nu-mi dădeam seama de starea mea, nu mă gândeam nici la cer, nici la iad, nimic decât doar o simplă înfiorare fugară, ca o înţepătură sau o durere prevestitoare, dar care trece numaidecât. N-aveam inimă să cer îndurare Domnului sau măcar să mă gândesc la ea. Şi cu asta, cred că am zugrăvit, în câteva cuvinte, cea mai cruntă mizerie din câte pot exista pe pământ.

Toate gândurile mele de spaimă trecuseră, cu grozăvia locului mă obişnuisem şi acum nu mă simţeam mai prost, când auzeam gălăgia şi ţipetele închisorii, decât se simţeau cei care ţipau; pe scurt, devenisem o puşcăriaşă la fel de păcătoasă şi de nesuferită ca oricare alta mai mult chiar: de abia dacă mai păstram ceva din deprinderea bunei creşteri şi a purtărilor alese pe care le vădise nu de mult vorbirea mea atât de desăvârşită era stricăciunea care pusese stăpânire pe mine, încât nu mai eram cea care fusesem, de parcă niciodată n-aş fi fost altfel decât cum eram acum.

În toiul acestei vieţi înăsprite, am trăit o întâmplare neaşteptată şi mi-am reamintit puţin de ceea ce se numeşte mâhnire, mâhnire al cărei simţ îl pierdusem. Într-o seară mi s-a spus că, în ajun, noaptea târziu, fuseseră aduşi în închisoare trei hoţi de drumul mare, care se dedaseră la jafuri, undeva, cred că pe Hounslow Heath, şi fuseseră urmăriţi până la Uxbridge de toţi oamenii din ţinut, iar aci fuseseră prinşi, dupi o împotrivire

vitejească, în care mulţi oameni de prin partea locului fuseseră răniţi şi câţiva omorâţi.

Nu-i de mirare că noi, cei închişi, eram dornici să-i vedem pe aceşti viteji clasa întâi, fiindcă se spunea că alţii ca ei nu se mai văzuseră, cu atât mai mult cu cât era vorba ca, a doua zi dimineaţa, să fie mutaţi în partea dinspre curte, căci dăduseră bani directorului închisorii, ca să li se îngăduie să stea în locul acela mai bun. Aşa încât, noi femeile ne-am aşezat în drumul lor, ca să fim sigure c-o să-i vedem dar nu găsesc cuvinte să redau mirarea şi uluirea mea, când am cunoscut în primul bărbat ce se arătă pe soţul meu din Lancashire, acela cu care trăisem atât de bine la Dunstable, acela pe care-l văzusem mai târziu la Brickhill, când eram măritată cu ultimul meu bărbat, după cum am povestit.

Am amuţit când l-am văzut şi nu ştiam nici ce să spun, nici ce să fac; el nu m-a recunoscut şi asta a fost singura mea mângâiere; mi-am părăsit tovarăşele, m-am ascuns, atât cât îţi îngăduie locul acela îngrozitor să te ascunzi şi am plâns cu foc multă vreme. "Făptură îngrozitoare, îmi spuneam, câţi bieţi oameni am nenorocit! Câţi deznădăjduiţi am dat pe mâna diavolului!" Puneam pe socoteala mea toate nenorocirile omului acestuia. El îmi spusese doar la Chester că, din pricina căsătoriei cu mine, se ruinase şi că averea lui era pierdută din cauza mea; numai crezându-mă pe mine bogată, îndrăznise să facă mai multe datorii decât era în stare să plătească; zicea c-o să intre în armată, c-o să poarte flintă, c-o să cumpere un cal şi-o să dea o raită prin ţară; şi, deşi eu nu-i spusesem niciodată că am avere, prin urmare nu-l înşelasem de fapt, totuşi îl lăsasem să creadă că am şi, deci, fusesem prilejul dintru început al nenorocirii lui.

Întâmplarea asta neaşteptată m-a cufundat mai adânc în gândurile mele şi mi-a dat prilejul unor frământări mai aprige decât toate cele dinainte. Jeleam zi şi noapte, mai ales pentru că

auzisem că el era căpitanul bandei, şi că făptuise atâtea jafuri; se zicea că Hind sau Whitney sau Fermierul de Aur erau nişte neghiobi pe lângă el că va fi spânzurat cu siguranţă, orice se va întâmpla; şi că vor fi oameni cu droaia care să depună mărturie împotriva lui.

Eram copleşită de durere din pricina asta; cazul meu nici nu mă mai tulbura, gândindu-mă la al lui, iar remuşcările mă covârşeau. Jeleam nenorocirea mea şi decăderea lui în aşa hal, încât nu mă mai bucura nimic din tot ce mă bucurase înainte şi gândurile de la început cu privire la viaţa înspăimântătoare pe care o trăisem începeau să mă năpădească din nou; şi o dată cu întoarcerea lor, se întoarse şi groaza de locul acela şi de viaţa din închisoare; pe scurt, mă schimbasem cu desăvârşire şi devenisem altă fiinţă.

În timp ce eram apăsată de durere din pricina lui, a venit înştiinţarea că, în sesiunea următoare, voi fi citată în faţa juriului celui mare şi că se va cere pentru mine pedeapsa cu moartea. Cum eram dinainte pleoştită, îndrăzneala pe care o dobândisem pieri şi sentimentul vinovăţiei mă cuprinse din nou. Pe scurt, începui să gândesc şi a gândi este un pas însemnat de la iad spre cer. Împietrirea aceea sufletească, de care am vorbit atâta mai înainte, nu era decât o lipsă de gândire; cel care-şi recapătă gândirea se recâştigă pe sine.

Cum spuneam, de îndată ce începui să cuget, primul gând care-mi trecu prin minte izbucni astfel: "Doamne! ce-o să se întâmple cu mine? Voi fi cu siguranţă osândită şi nu mă poate aştepta decât moartea! Prieteni n-am; ce să fac? Cu siguranţă că voi fi osândită! Doamne, îndură-te de mine! Ce-o să se aleagă de mine?" Veţi spune că e un gând trist, acest prim gând care s-a stârnit în sufletul meu, după atâta amar de vreme, dar nici asta nu însemna mare lucru, căci era doar frica de ceea ce avea să urmeze; nici urmă de căinţă adevărată în toate astea. Totuşi, eram îngrozitor de

doborâtă şi nemângâiată fără seamăn şi, fiindcă n-aveam nici un prieten căruia să-i împărtăşesc aceste gânduri fără nădejde, eram atât de apăsată, încât mă apucau tremurăturile şi îmi pierdeam cunoştinţa de câteva ori pe zi. Am trimis după bătrâna mea îngrijitoare, iar ea, ca să fiu dreaptă, s-a purtat ca o prietenă credincioasă. A întors lumea pe dos ca să împiedice juriul cel mare să-mi judece cazul. S-a dus la câţiva din membrii juriului, le-a vorbit, s-a ostenit să-i înrâurească în favoarea mea, spunând că nu se furase nimic, nu se făcuse nici o spargere şi aşa mai departe, dar nimic n-a folosit; cele două fetişcane au depus jurământul, iar în faţa juriului a ajuns învinuirea de hoţie şi spargere, adică furt şi jaf.

Eu am căzut în nesimţire când mi s-a adus vestea şi, după ce mi-am venit în fire, credeam c-o să mor sub povara ei. Îngrijitoarea mea s-a purtat ca o adevărată mamă îi era milă şi plângea cu mine şi pentru mine, dar de ajutat nu mă putea ajuta. Şi, ca să-mi sporească mie spaima, umbla vorba prin toată închisoarea că voi fi osândită la moarte. Auzeam oamenii vorbind adesea despre asta şi-i vedeam cum clatină din capete şi spun că le pare tare rău şi câte altele, cum se întâmplă prin închisori. Dar nimeni nu venea să-mi spună ce gândeşte, până când, în cele din urmă, un paznic s-a apropiat pe ascuns de mine şi mi-a spus cu un oftat:

— Ei, doamnă Flanders, vineri vei fi judecată (era într-o miercuri) ce-ai de gând să faci?

Eu m-am făcut albă ca varul şi am spus:

— Dumnezeu ştie ce-am să fac, fiindcă eu nu ştiu.

— Păi, zice el, nu vreau să te amăgesc; zic să te pregăteşti de moarte, pentru că mă tem că vei fi osândită; veche răufăcătoare cum eşti, tare mă îndoiesc că ai să afli îndurare. Se zice, a adăugat, că pricina dumitale e foarte simplă şi că martorii

jură atât de înverşunat împotriva dumitale, încât nu va fi chip să scapi.

Înfipsese parcă un pumnal în inima mea şi aşa strivită de povară şi, multă vreme, n-am putut scoate o vorbă, fie ea bună sau rea. În cele din urmă, am izbucnit în lacrimi şi am spus:

— Domnule, dar ce trebuie să fac?

— Ce să faci? zice el, trimite după un pastor şi vorbeşte cu el; fiindcă, zău, doamnă Flanders, dacă n-ai prieteni foarte buni, nu mai eşti de pe lumea asta.

Omul vorbea foarte sincer, dar pentru mine vorbele lui sunau tare aspru cel puţin aşa mi se părea. M-a lăsat într-o stare de neînchipuită tulburare şi, toată noaptea aceea, am stat trează. Şi acum începui să-mi spun rugăciunea, ceea ce nu cred că mai făcusem de la moartea ultimului meu soţ sau chiar mai de mult. Şi zău că e bine zis că-mi spuneam rugăciunea, fiindcă eram atât de tulburată şi cugetul mi-era atât de plin de spaimă, încât deşi plângeam şi repetam cuvintele obişnuite: „Doamne, îndură-te de mine", totuşi nu ajunsesem încă să pricep că sunt o păcătoasă nenorocită, aşa cum eram de fapt, şi să-mi mărturisesc păcatele lui Dumnezeu, cerându-mi iertare în numele lui Cristos. Eram covârşită de gândul la starea mea, de gândul că voi fi judecată şi de siguranţa că voi fi executată şi de aceea am strigat toată noaptea: „Doamne! ce-o să se întâmple cu mine? Doamne! Ce să fac? Doamne, îndură-te de mine!" Şi tot aşa.

Sărmana mea îngrijitoare era tare abătută, tot atât de abătută ca şi mine, iar căinţa ei era mai sinceră, deşi ea n-avea de ce să se teamă că va fi osândită. Nu că n-ar fi meritat-o, la fel ca şi mine, lucru pe care ea de altfel îl recunoştea; dar de mulţi ani nu făcuse altceva decât să primească cele furate de mine şi de alţii şi să ne dea ghes să furăm. Dar acum plângea şi se învinovăţea ca scoasă din minţi, frângându-şi mâinile şi strigând că e pierdută, că blestemul cerului a căzut asupra

ei, c-o să ajungă în iad, că fusese piază-rea pentru toţi prietenii, că pe cutare şi cutare ea îi dusese la ştreang; şi, când ajungea aici, număra vreo zece-unsprezece oameni, dintre care pe unii i-am pomenit şi eu şi care o sfârşiseră rău. Şi zicea că pe mine ea mă nenorocise, fiindcă mă îmboldise să merg înainte, atunci când eu aş fi vrut să mă opresc. Aici eu îi tăiam vorba:

— Nu, mamă, să nu vorbeşti despre asta, fiindcă dumneata ai vrut să mă opreşti, după ce am pus mâna pe banii negustorului de mătăsuri şi când m-am întors de la Harwich, dar eu n-am vrut să te ascult; prin urmare, nu eşti de osândit; eu singură mi-am făcut-o, eu singură m-am adus în halul ăsta de mizerie. Şi petreceam vorbind astfel ceasuri întregi.

Ei, dar nu era nimic de făcut; procesul îşi urma cursul şi joi am fost dusă la Curtea cu juri şi acolo am fost citată, cum se spune, iar procesul a fost hotărât pentru a doua zi. Când am fost citată, am declarat că nu sunt vinovată şi bine am făcut, pentru că am fost învinuită de furt şi spargere; adică am fost învinuită de a fi furat două bucăţi de brocart în valoare de 46 de lire, marfă aparţinând lui Anthony Johnson şi de a fi pătruns prin spargere de uşă; dar reclamanţii, ştiam prea bine, nu puteau susţine că am spart uşa şi nici măcar că am ridicat zăvorul.

Vineri am fost adusă în faţa judecăţii. Eram atât de istovită de cât plânsesem în ultimele două-trei zile, încât în noaptea de joi am dormit mai bine decât m-aş fi aşteptat şi am dovedit mai mult curaj la judecată decât aş fi crezut cu putinţă.

După ce s-a început judecata şi s-a citit actul de acuzaţie, am vrut să vorbesc, dar mi s-a spus că trebuie să fie ascultaţi mai întâi martorii şi după aceea o să-mi vie şi mie timpul să vorbesc. Martorii erau cele două fetişcane, nişte caţe, într-adevăr, fiindcă deşi ce spuneau era în linii mari adevărat, totuşi au sărit peste cal, jurând că luasem

marfa de-a binelea în stăpânire, că o ascunsesem sub haină, că mă pregăteam să plec cu ea, ba chiar că păşisem cu un picior peste prag când s-au arătat ele şi că, după aceea, am păşit şi cu celălalt, aşa încât ieşisem în stradă cu marfa, înainte ca ele să mă fi prins, că de-abia pe urmă mă înhăţaseră ele şi găsiseră marfa la mine. În general, totul era adevărat; eu însă am stăruit că le mă opriseră înainte ca eu să fi păşit pragul. Dar lucrul nu cântărea prea greu în favoarea mea, fiindcă eu luasem marfa şi aş fi plecat cu ea, dacă n-aş fi fost prinsă.

M-am apărat, spunând că eu nu furasem nimic şi ei nu pierduseră nimic, că uşa era deschisă, iar eu intrasem cu gândul să cumpăr. Dacă, nevăzând pe nimeni, mă atinsesem de ceva, nu se putea trage concluzia că aveam de gând să fur; am spus că nu dusesem marfa mai departe de uşă, unde mă aflam; că o făcusem, numai fiindcă voiam să mă uit la ea în lumină.

Curtea n-a vrut cu nici un chip să recunoască asta, ba chiar m-a luat în râs când am spus, că aveam de gând să cumpăr marfa, fiindcă aceea nu era prăvălie şi nu se vindea nimic acolo cât despre faptul că am dus marfa la uşă ca s-o văd mai bine, fetele şi-au bătut joc cu neruşinare de asta şi au făcut tot felul de glume au spus Curţii că m-am uitat bine la marfă, ba chiar mi-a plăcut, de vreme ce am împachetat-o şi mă pregăteam să plec cu ea.

Pe scurt, am fost găsită vinovată de furt, dar de învinuirea de spargere am fost descărcată, ceea ce era slabă mângâiere pentru mine, fiindcă prima învinuire aducea sentinţa de moarte, aşa că a doua nu putea aduce mai mult decât atât. În ziua următoare, am fost dusă să ascult groaznica sentinţă şi când m-au întrebat ce am de spus spre uşurarea pedepsei, o clipă am rămas mută, dar cineva m-a îndemnat cu glas tare să vorbesc judecătorilor, pentru că ei ar putea să pună o vorbă bună pentru mine. Asta mi-a dat curaj şi le-am

spus că n-am nimic de adăugat care să oprească osânda, dar că aş avea multe de spus ca să câştig îndurarea Curţii că nădăjduiesc că vor trece cu vederea unele lucruri, ţinând seama de împrejurări, că nu făcusem nici o spargere, că nu furasem nimic, că nimeni nu se alesese cu vreo pierdere; că omul căruia îi aparţinea marfa dorise să am parte de îndurare (şi spusese acest lucru cu toată sinceritatea) că, în cazul cel mai rău, era prima mea faptă de acest fel, fiindcă nu mai apărusem niciodată în faţa unui tribunal; într-un cuvânt, am grăit cu mai mult curaj decât aş fi crezut că voi fi în stare, cu glas mişcător şi parcă şi cu lacrimi în ochi, dar nu chiar atâtea încât să mă împiedice de la vorbă şi mi-am dat seama că ceilalţi sunt mişcaţi până la lacrimi de spusele mele.

Judecătorii stăteau ţepeni şi muţi, ascultându-mă cu bunăvoinţă şi dându-mi timp să spun tot ce aveam de spus, dar, fiindcă n-au zis nici da, nici nu, s-a rostit sentinţa de moarte şi pe mine m-a îngrozit ca moartea însăşi. Eram zdrobită. Nu mai aveam curaj. Nu mai aveam limbă să vorbesc şi nici ochi să privesc spre Dumnezeu sau spre oameni.

Sărmana mea îngrijitoare, care până atunci fusese sprijinul meu, era nemângâiată şi avea acum ea nevoie de mângâieri; de atâta jale şi turbare îşi ieşise din minţi, ca o nebună din Bedlam. Nu era nemângâiată numai din pricina mea, ci o cuprinsese groaza la gândul vieţii ei ticăloase, spre care privea acum cu alţi ochi decât mine, fiindcă ea se căia amarnic pentru păcatele ei şi-i părea rău de nenorocirea întâmplată. A trimis după o faţă bisericească, un om serios, pios, blând şi, cu ajutorul lui, s-a lăsat cu atâta sinceritate în voia pocăinţei, încât cred la fel ca şi pastorul că era o adevărată pocăită; ba mai mult, nu s-a pocăit numai atunci şi în legătură cu împrejurarea asta, ci a ţinut-o tot aşa, după cum am aflat, până în ziua morţii.

E mai uşor să-ţi închipui decât să zugrăveşti starea în care mă aflam acum. În faţa mea nu era decât moartea; şi cum n-aveam prieteni care să mă ajute, n-aşteptam altceva decât să-mi găsesc numele trecut alături de alte cinci pe ordinul de execuţie pentru vinerea următoare.

Între timp, nefericita mea îngrijitoare mi-a trimis un pastor, care m-a vizitat la cererea ei. El m-a îndemnat cu seriozitate să mă pocăiesc şi să nu-mi mai bat joc de sufletul meu să nu mă mai amăgesc cu nădejdea că voi trăi, fiindcă după câte ştie el, n-aveam de ce să mai sper, ci să privesc fără prefăcătorie şi cu tot sufletul spre Dumnezeu, cerând îndurare în numele lui Cristos. Şi-a întărit vorbele cu citate potrivite din Sfânta Scriptură, în care cei mai mari păcătoşi erau îndemnaţi să se căiască şi să nu mai apuce pe căi rătăcite şi, după toate astea, a îngenuncheat şi s-a rugat alături de mine.

De-abia acum dădeam pentru întâia oară semne de căinţă. Acum începeam să privesc cu groază îndărăt spre viaţa mea trecută şi, fiindcă pătrundeam cu privirea în ceea ce e dincolo, lucrurile vieţii începeau să-mi apară într-o lumină nouă şi sub o înfăţişare cu totul deosebită de cum îmi apăruseră înainte, aşa cum cred că se întâmplă oricui în clipe din acestea. Părerile mele despre fericire, bucurie, durerile vieţii erau acum cu totul schimbate şi în mintea mea era loc numai pentru gânduri mult mai înalte decât tot ceea ce cunoscusem în viaţă, aşa încât mi se părea cea mai mare prostie să pun greutate pe ceva, fie chiar şi pe lucrul cel mai de preţ din lumea asta.

Cuvântul "veşnicie" îmi apărea cu toate adaosurile lui ne-pătrunse şi înţelegerea mea despre el se lărgise într-atât, încât nici nu ştiam cum să-i dau grai. Între altele, cât de lipsite de noimă îmi apăreau toate lucrurile plăcute vreau să spun acelea ce treceau înainte drept plăcute acum

când mă gândeam că, de dragul fleacurilor acestora josnice, ne pierdeam fericirea veşnică.

O dată cu astfel de gânduri mă cuprindeau, în chip firesc, spre mustrări de cuget pentru purtarea mea păcătoasă din trecut; căci pierdusem orice speranţă de a fi fericită în veşnicia în care mă pregăteam să intru dimpotrivă, eram sortită tuturor nenorocirilor; şi la asta se adăuga gândul groaznic că nenorocirea va fi veşnică.

Nu sunt în stare să dăscălesc pe nimeni, dar atât cât mă pricep, vreau să redau lucrurile întocmai cum mi-apăreau atunci, deşi sunt departe de a da grai simţămintelor vii care îmi năpădeau sufletul în clipele acelea într-adevăr, acele simţăminte nu pot fi lămurite prin cuvinte, sau dacă pot fi, atunci nu sunt eu într-atâta stăpână pe cuvinte, încât să le pot împărtăşi. E treaba fiecărui cititor chibzuit să gândească cu rost asupra lor, aşa cum îl vor îndruma propriile lui împrejurări şi, cândva, fiecare om poate simţi ceva asemănător vreau să spun, să aibă o înţelegere mai limpede a lucrurilor viitoare decât a avut până atunci şi o teamă mai adâncă în legătură cu propria sa răspundere.

Dar să mă întorc la povestea mea. Pastorul îmi dădea ghes să-i spun, în măsura în care socoteam de cuviinţă, cum stăteam eu cu credinţa în ceea ce va fi dincolo. Mi-a spus că n-a venit la mine ca un obişnuit al locului, a cărui treabă e să stoarcă mărturisiri de la puşcăriaşi, pentru ca să dea de urma altor răufăcători; că treaba lui este să mă îndemne să-i vorbesc atât de sincer, încât să-mi uşurez cugetul şi să-i îngădui lui să-mi aducă mântuire, atât cât îi stă în puteri; şi m-a încredinţat că orice i-aş spune va închide în el ca pe o taină cunoscută numai de Dumnezeu şi de mine; că nu doreşte să afle nimic decât numai pentru a fi în stare să-mi dea un sfat bun şi să se roage Domnului pentru mine.

Această purtare cinstită şi prietenoasă a rupt zăgazurile patimilor mele. În felul ăsta, omul mi-a pătruns în suflet; iar eu i-am dezvăluit întreaga ticăloşie a vieţii mele. Pe scurt, i-am făcut un rezumat al acestei istorii, i-am zugrăvit, ca într-o miniatură, purtarea mea pe un răstimp de cincizeci de ani.

Nu i-am ascuns nimic, iar el, în schimb, m-a sfătuit să mă căiesc sincer, mi-a explicat ce înţelege el prin căinţă şi, pe urmă, mi-a arătat ce nesfârşită e îndurarea hărăzită de cer păcătoşilor celor mai înverşunaţi, aşa încât eu n-am mai putut rosti nici o vorbă de deznădejde sau de îndoială că mă voi mântui; asta a fost starea în care m-a lăsat după prima noapte.

A doua zi de dimineaţă, a venit din nou şi m-a lămurit mai departe despre felul cum lucrează îndurarea divină; după el, nu trebuia să fac altceva decât să o doresc din toată inima şi să fiu gata s-o primesc nu era nevoie decât de sinceră părere de rău şi ură faţă de acele fapte, care abătuseră, pe bună dreptate, asupra mea răzbunarea cerească. Nu mă simt în stare să repet cuvântările minunate ale acestui om neobişnuit; tot ce pot face este să spun că a dat viaţă nouă inimii mele şi m-a adus într-o stare pe care nu o cunoscusem niciodată înainte. Eram copleşită de ruşine şi durere la gândul vieţii mele trecute şi totuşi plină de o bucurie tainică, uimitoare, la gândul că sunt cu adevărat pocăită şi că primesc mângâierea cuvenită unei pocăite cu alte cuvinte plină de nădejdea iertării. Şi atât de repede îmi umblau gândurile şi atât de mare era înrâurirea lor asupra mea, încât mi se părea că, în clipa aceea, aş fi în stare să păşesc de bunăvoie spre osândă, fără nici o nelinişte, încredinţându-mi ca o pocăită ce eram sufletul întreg îndurării celei nesfârşite.

Pastorul cel bun era atât de mişcat, văzând ce înrâurire au cuvintele lui, încât a binecuvântat numele Domnului, care pogorâse asupra mea, şi s-

a hotărât să nu mă mai părăsească până în ultima clipă.

A durat nu mai puţin de douăsprezece zile de la primirea sentinţei de către mai mulţi dintre noi şi până la venirea ordinului de execuţie, cum i se spune, când am aflat şi numele meu printre numele celor osândiţi. Ce lovitură groaznică pentru nobilele mele hotărâri! Parcă m-a înjunghiat în inimă şi, de două ori, una după alta, mi-am pierdut cunoştinţa, fără să fiu în stare să scot vreo vorbă. Pastorul cel de treabă era adânc mâhnit din pricina mea şi a făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să mă mângâie, cu aceleaşi cuvinte şi cu aceeaşi vorbire mişcătoare de mai-nainte, iar în seara aceea nu s-a mişcat de lângă mine până ce nu l-au poftit paznicii să plece, dacă nu cumva voia să rămână închis cu mine peste noapte, ceea ce n-a vrut.

M-am mirat mult că nu l-am văzut toată ziua următoare, căci era ajunul zilei stabilite pentru execuţie; şi eram descurajată şi abătută, ba n-a lipsit mult să mă prăbuşesc din lipsa acelei mângâieri, pe care el în atâtea rânduri şi cu atâta succes mi-o adusese, ori de câte ori venise. Am aşteptat cu mare nerăbdare şi cu mintea nespus de împovărată până la patru, când s-a arătat şi el în odaia mea căci mi se făcuse hatârul, în schimbul banilor fiindcă acolo nu poţi face nimic fără bani să nu stau în temniţa celor osândiţi, printre ceilalţi prizonieri care aşteptau moartea, ci să locuiesc singură, într-o odăiţă murdară.

Mi-a zvâcnit inima de bucurie, încă înainte de a-l vedea, când i-am auzit glasul la uşă dar să judece oricine ce s-a petrecut în inima mea când, după ce în puţine cuvinte şi-a cerut iertare că nu venise, mi-a arătat că folosise timpul acesta spre binele meu, că făcuse rost de la judecător de un raport favorabil cu privire la cazul meu şi că, pe scurt, mi-adusese o amânare.

Mi-a împărtăşit cu multă prevedere vestea pe care, dac-ar fi ascuns-o, ar fi fost de două ori crud

cu mine. Şi după cum mă lăsase înainte covârşită de durere, tot aşa acum, mă copleşi bucuria şi am căzut într-un leşin mai primejdios decât primul, şi n-a fost uşor să fiu readusă în simţiri.

După ce m-a îndemnat creştineşte să nu alung din cugetul meu amintirea suferinţelor trecute, din pricina bucuriei amânării, şi mi-a spus că trebuie să plece ca să treacă amânarea în registre şi s-o arate judecătorului, bunul pastor s-a ridicat şi, înainte de a pleca, s-a rugat din tot sufletul lui Dumnezeu pentru mine, pentru ca pocăinţa mea să fie neprefăcută şi sinceră şi pentru ca reîntoarcerea mea la viaţă, cum a zis, să nu fie o reîntoarcere la nebuniile unei vieţi pe care luasem atât de solemn hotărârea s-o părăsesc. M-am rugat şi eu din toată inima alături de el şi trebuie să spun că, în noaptea aceea, am fost mai adânc mişcată de îndurarea Domnului care-mi cruţase viaţa şi mai îngrozită de păcatele mele, tocmai din pricina acelei îndurări, decât fusesem vreodată în mijlocul suferinţelor dinainte.

Toate astea pot fi socotite fără rost şi prea depărtate de scopul acestei cărţi; mă gândesc mai cu seamă că mulţi dintre cei cărora le-a plăcut şi pe care i-a distrat povestirea ticăloşiilor din viaţa mea s-ar putea să nu guste partea asta, care e de fapt cea mai frumoasă, cea mai prielnică mie, cea mai bogată în învăţăminte pentru alţii. Totuşi, nădăjduiesc că şi aceştia îmi vor îngădui să-mi spun povestea până la capăt, care poveste ar fi altfel spre ruşinea celor ce spun că nu le place căinţa tot atât cât le-a plăcut nelegiuirea şi cărora le-ar plăcea ca istoria mea să fie o tragedie în lege, aşa cum s-ar fi putut să fie.

Dar să spun mai departe. În dimineaţa următoare a avut loc în închisoare o scenă cu adevărattristă. Am fost trezită dimineaţă de dangătul clopotului celui mare de la biserica Sf. Mormânt vestind ziua execuţiei. De îndată ce se porni să bată, strigăte groaznice se auziră din

temniţa celor osândiţi, unde zăceau şase sărmane fiinţe ce trebuiau să fie executate în ziua aceea, una pentru o pentru o nelegiuire, alţii pentru furt şi doi pentru omor.

Au răsunat apoi srigăte nedesluşite prin toata clădirea, strigăte ce veneau de la cei închişi care-şi arătau, fiecare în felul lui, jalea pentru sărmanele făpturi sortite morţii. Unii plângeau de jale, alţii le strigau vorbe grosolane şi le urau călătorie sprâncenată alţii blestemau şi-i afuriseau pe cei care-i aduseseră aci, mulţi se înduioşau şi câţiva, puţini, foarte puţini, se rugau pentru ei.

Mi-era greu să găsesc stăpânirea trebuincioasă pentru a binecuvânta soarta îndurătoare ce mă smulsese, cum ar veni, din ghearele pierzării. Stăteam, ca să spun aşa, mută, copleşită de gândul acesta, fără să fiu în stare să dau glas simţămintelor din inima mea căci în asemenea împrejurări, simţămintele se învălmăşesc în aşa hal, încât nu eşti în stare nici măcar să le stăpâneşti desfăşurarea.

În tot timpul cât bieţii osândiţi se pregăteau de moarte, iar capelanii, cum sunt numiţi, aveau de lucru cu ei, îndemnându-i să-şi primească osânda cu supunere va să zică în tot timpul ăsta, eu tremuram în aşa hal, de parcă m-aş fi aflat în aceeaşi situaţie ca în ajun mă scuturam de parcă aş fi fost bolnavă de friguri, încât nici de vorbit nu puteam vorbi, iar de arătat, arătam ca o smintită. De îndată ce-au fost cu toţii încărcaţi în căruţe şi duşi, lucru la care totuşi n-am avut inimă să privesc va să zică, de îndată ce plecară, m-am pornit fără voia mea pe plâns, aşa doar din slăbiciune, dar plângeam atât de tare şi m-a ţinut atât de mult, încât nu ştiam ce să fac, căci nu mă puteam opri sau stăpâni, oricât aş fi vrut şi mi-aş fi făcut curaj.

Criza asta de plâns m-a ţinut aproape două ceasuri şi cred că a durat până ce osândiţii au ajuns pe lumea cealaltă, iar după aceea a urmat un fel de

bucurie umilă, pocăită, gravă era o exaltare, un elan de recunoştinţă şi asta a ţinut aproape toată ziua.

Seara, pastorul cel cumsecade a venit din nou şi mi-a spus vorbe frumoase, în felul lui obişnuit. M-a felicitat pentru că mai aveam un răgaz să mă căiesc, în timp ce destinul celor şase nenorociţi era pecetluit, căci le era luată acum putinţa să-şi mântuie sufletele m-a îndemnat să-mi păstrez în faţa vieţii aceleaşi sentimente pe care le avusesem când mă găseam în faţa veşniciei; şi, la urmă de tot, mi-a spus să nu socotesc că am scăpat, fiindcă amânarea nu însemna iertare, iar el nu putea răspunde pentru ce av ea sa se mai întâmple: totuşi, mi se făcuse hatârul de a mi se da un răgaz mai lung şi era treaba mea să mă folosesc de acest răgaz.

Cuvântarea asta a lăsat un fel de tristeţe în mima mea, fiindcă înţelegeam că ma mai pot încă aştepta la un sfârşit nenorocit, lucru de care el însă nu era sigur totuşi, în ziua aceea, nu i-am mai pus întrebări, fiindcă omul spusese că va face tot ce-i va sta în puteri ca să ducă lucrul la bun sfârşit şi crede că va putea să facă asta, dar n-ar putea să-mi garanteze şi urmările au arătat că avea dreptate să vorbească aşa. Vreo două săptămâni după asta, m-a cuprins teama că voi fi trecută în ordinul următor de execuţie şi n-am scăpat decât cu mare greutate, până la urmă făcând o jalbă umilă, în care mă rugam să fiu deportată, într-atât de rău văzută eram şi atât de hotărâtor fusese renumele meu de veche răufăcătoare; deşi, în privinţa asta, nu mi se făcea dreptate, pentru că drept orice aş fi trecut în ochii judecătorului, după litera legii nu eram o veche răufăcătoare, căci nu fusesem niciodată înainte adusă în faţa judecăţii aşa încât judecătorul n-avea temei să mă socotească o veche răufăcătoare, măcar că magistratul oraşului a binevoit să prezinte cazul meu cum i-a plăcut lui.

Acum eram, într-adevăr, sigură că am scăpat cu viaţă, dar asta în împrejurările grele ale condamnării la deportare, care luată în sine era într-adevăr o osândă grea, deşi, judecând prin comparaţie, nu părea să fie; drept care nici nu vreau să vorbesc despre osânda mea şi nici despre alegerea în faţa căreia am fost pusă. Cu toţii suntem gata să alegem orice mai degrabă decât moartea, mai ales când gândul la ceea ce va veni după aceea e neliniştitor, cum era cazul cu mine.

Pastorul cel bun care, deşi un străin pentru mine, se ostenise să capete amânarea, a jelit din toată inima. Trăgea nădejde, după cum spunea, să-mi sfârşesc zilele sub înrâurirea bunelor lui învăţăminte, ca să nu uit de nenorocirile de odinioară, destrăbălându-mă în mijlocul liotei aceleia de nenorociţi trimişi în surghiun, unde, spunea el, trebuie să am parte, în chip neobişnuit, de harul Domnului, ca să nu mă păcătoşesc din nou ca înainte.

N-am mai pomenit de mult de îngrijitoarea mea, care fusese greu bolnavă şi tot atât de aproape de moarte, prin această boală, pe cât fusesem şi eu datorită osândei mele. Se pocăise tare şi n-am mai pomenit de ea, fiindcă într-adevăr, în tot timpul ăsta, n-o văzusem de loc dar acum se însănătoşise şi, putând să iasă din casă, veni să mă vadă.

I-am povestit despre situaţia mea şi despre valurile de teamă şi speranţă care mă năpădiseră; i-am spus de ce scăpaseră şi cu ce preţ; şi a fost de faţă când duhovnicul meu a dat grai temerii de a nu mă vedea cufundându-mă din nou în ticăloşie şi înhăitându-mă cu nemernicii care sunt de obicei deportaţi. Într-adevăr, îmi făceam şi eu gânduri în privinţa asta, pentru că ştiam ce lepădături plecau în surghiun şi i-am spus îngrijitoarei că temerile bunului pastor nu erau fără temei.

— Bine, bine, făcu ea, dar nădăjduiesc că n-ai să te laşi ispitită de pilde atât de îngrozitoare. Şi de

îndată ce ne părăsi pastorul, îmi spuse că nu trebuie să mă descurajez, fiindcă s-ar putea să se găsească pentru mine mijloace deosebite, lucru despre care-mi va vorbi mai târziu.

Am privit-o cu gravitate, mi s-a părut că e mai veselă decât fusese în ultima vreme şi mi-au încolţit în minte mii de gânduri de salvare, dar pentru nimic în lume nu-mi puteam închipui pe ce cale se va întâmpla acest lucru sau ce mijloc ar fi cu putinţă; eram totuşi prea curioasă ca s-o las să plece fără să mă lămurească şi, măcar că nu avea nici un chef s-o facă, totuşi, la stăruinţele mele, mi-a răspuns în puţine cuvinte, cam aşa:

— Ai bani, nu-i aşa? Te întreb eu, fetiţo, ai cunoscut vreodată, în viaţa ta, un om cu 100 de lire în buzunar care să fie deportat?

Eu am înţeles numaidecât, dar i-am răspuns că nu vedeam cum aş putea să nădăjduiesc ceva, altfel decât prin supunere la poruncă şi că, de vreme ce asprimea pedepsei era totuşi socotită un semn de îndurare, fără îndoială că mă voi supune întocmai. Ea n-a zis decât atât:

— O să încerc ce se poate face; şi cu asta a plecat.

După aceea am mai stat în închisoare vreo cincisprezece săptămâni. Nu ştiu ce rost a avut, dar la capătul acestui răstimp am fost îmbarcată pe o corabie de pe Tamisa şi, o dată cu mine, o bandă de treisprezece răufăcători dintre cei mai înrăiţi pe care i-a dat Newgate-ul în vremea mea şi zău că ar fi nevoie de o poveste mai lungă decât a mea ca să istorisesc halul de neruşinare, de îndrăzneală şi ticăloşie la care ajunseseră acei treisprezece oameni, ca şi felul cum s-au purtat în timpul călătoriei; despre toate astea însă am mărturii foarte vesele primite de la căpitanul vasului, mărturii scrise pe larg din porunca acestuia de către secundul său.

Poate că ar fi socotit neserios faptul să descriu toate întâmplările mărunte din acest răstimp al

vieţii mele, adică între momentul când am primit ordinul de deportare şi cel al îmbarcării pe corabie de altfel, sunt prea aproape de sfârşitul istoriei mele ca să mai am răgaz şi pentru asta; totuşi nu trebuie să trec cu vederea ceva în legătură cu mine şi cu bărbatul meu din Lancashire.

După cum am spus mai înainte, el fusese dus din temniţa obişnuită în partea dinspre curte a închisorii, împreună cu trei dintre tovarăşii lui, căci puţin timp după aceea, s-a mai găsit unul care a fost aruncat lângă ei aici, nu ştiu din ce pricină, au fost ţinuţi fără a fi duşi la judecată, vreme de aproape trei luni. Se pare că găsiseră mijlocul de a mitui sau de a cumpăra câţiva martori şi acum era lipsă de mărturii ca să poată fi condamnaţi. După multe încurcături iscate din pricina asta, s-au găsit dovezi destule împotriva a doi dintre ei, care au şi fost duşi dar cu privire la ceilalţi doi şi, între ei, soţul meu din Lancashire, nu se hotărâse încă nimic. Exista, pare-se, câte un martor hotărât împotriva fiecăruia din ei, dar fiindcă legea cerea doi martori, nu se putea face nimic. Totuşi, nu voiau să le dea drumul, fiind siguri că, până la urmă, se vor ivi şi alte mărturii şi cu gândul ăsta, mi se pare că s-a dat de ştire cum că fuseseră prinşi cutare oameni şi că oricine poate veni la închisoare să-i vadă.

M-am folosit de prilejul ăsta ca să-mi potolesc curiozitatea şi am spus că fusesem jefuită în diligenţa de Dunstable şi că vreau să-i văd pe cei doi hoţi de drumul mare. Când am ajuns în curtea dinăuntru, m-am travestit şi mi-am acoperit faţa, aşa încât nu se vedea mai nimic şi nu se putea cunoaşte cine sunt, iar la întoarcere am spus în gura mare că ştiu cine sunt prizonierii.

Îndată s-a răspândit vorba prin toată închisoarea că Moll Flanders va depune mărturie împotriva unuia dintre hoţii de drumul mare şi că, în felul ăsta, voi scăpa de deportare.

Oamenii au auzit şi ei, şi bărbatul meu a dorit numaidecât s-o vadă pe această doamnă Flanders, care-l cunoaşte atât de bine, de e gata să depună mărturie împotriva lui prin urmare, mi s-a dat învoire să-l văd. M-am îmbrăcat elegant, atât -cât îmi îngăduiau cele mai bune haine pe care mă înduram să le port aici, şi cu faţa ascunsă într-o glugă, m-am dus în curtea interioară. La început omul mi-a vorbit puţin, dar m-a întrebat dacă-l cunosc. I-am spus:

— Da, foarte bine; dar după cum îmi ascundeam faţa, tot astfel îmi prefăceam şi glasul, aşa încât n-a putut ghici cine sunt.

M-a întrebat unde-l văzusem şi i-am răspuns că între Dunstable şi Brickhill; apoi, întorcându-mă spre temnicer, care era de faţă, l-am întrebat dacă nu mi se îngăduie să vorbesc cu prizonierul între patru ochi. Omul a zis:

— Da, da, apoi s-a retras cuviincios.

De îndată ce plecă temnicerul, eu am închis uşa, mi-am azvârlit gluga şi am spus izbucnind în lacrimi:

— Dragul meu, nu mă cunoşti?

El a pălit şi a rămas mut, ca un om lovit de trăsnet şi, nefiind în stare să-şi stăpânească uluirea, n-a spus decât atât:

— Dă-mi voie să mă aşez; şi, aşezându-se la masă, şi-a sprijinit capul în palmă apoi şi-a aţintit ochii în pământ ca un neghiob.

Pe de altă parte, eu plângeam atât de tare, încât a trecut o bună bucată de timp înainte să ne putem vorbi; dar după ce m-am răcorit, am repetat aceleaşi cuvinte:

— Dragul meu, nu mă recunoşti? la care el a răspuns:

— Ba da.

Şi iar n-a mai spus nimic câtăva vreme. După un timp, în care tot nu putea să-i treacă uimirea de la început, şi-a ridicat ochii spre mine şi a spus:

— Cum ai putut să fii atât de crudă?

Eu nu prea înţelegeam ce vrea să spună şi am răspuns:

— Cum poţi să mă numeşti crudă?

— Să vii să mă vezi într-un loc ca ăsta nu înseamnă oare să mă jigneşti? Eu nu te-am jefuit, cel puţin nu la drumul mare.

Mi-am dat seama după spusele lui că habar n-avea de starea nenorocită în care mă aflam; el credea că, ştiindu-l aci, venisem să-i imput că mă părăsise. Dar eu aveam prea multe pe inimă ca să mă supăr şi i-am spus, în puţine cuvinte, că era departe de mine gândul de a-l jigni, ci că, mai degrabă, venisem ca să ne mângâiem unul pe altul; că va crede cu uşurinţă că nu ăsta e gândul meu, când îi voi spune că mă aflu într-o situaţie mai proastă ca a lui, şi asta în multe privinţe. A părut îngrijorat când am spus că starea mea e mai proastă ca a lui şi mi-a zis zâmbind uşor:

— Cum e cu putinţă? Când mă vezi în lanţuri, şi încă ia Newgate, şi ştii că doi dintre tovarăşii mei au şi fost executaţi, poţi spune că situaţia ta e mai rea decât a mea?

— Ei, dragul meu, zic eu, ar fi o treabă lungă să mă apuc să-ţi povestesc, şi tu să asculţi, istoria mea nenorocită; dar dacă vrei s-o auzi, ai să socoteşti şi tu că situaţia mea e mai proastă ca a ta.

— Cum se poate una ca asta, când eu aştept să fiu osândit la moarte în prima sesiune?

— Da, zic eu, uite că se poate şi află că eu am fost osândită acum trei sesiuni şi sunt şi acum sub puterea osândei de moarte. Aşa-i că stau mai prost ca tine?

Când a auzit asta, a tăcut iarăşi de parc-ar fi amuţit şi, după câteva clipe, a ridicat capul.

— Nenorocită pereche! zice. Cum e cu putinţă?

Eu l-am luat de mână.

— Hai, dragul meu, zic, să şedem şi să asemuim suferinţele noastre. Sunt închisă aici şi mă aflu într-o situaţie mult mai proastă ca a ta, aşa

încât când ţi-oi istorisi amănuntele, n-o să-ţi mai fie teamă că am venit să te jignesc.

Şi ne-am aşezat amândoi, iar eu i-am spus din povestea mea atât cât am socotit de cuviinţă; am întors-o la urmă în aşa fel, încât el să creadă că ajunsesem în neagră sărăcie şi de aceea mă înhăitasem cu nişte oameni care, vrând să-mi uşureze nenorocirile, mă împinseseră pe o cale necunoscută mie înainte. Am mai spus că, încercând să fur pe un negustor, fusesem prinsă, căci mă aflasem chiar în uşă şi slujnica mă împinsese înăuntru; că nici nu spărsesem broasca, nici nu furasem nimic, dar, cu toate astea, fusesem socotită vinovată şi osândită la moarte; dar că judecătorii, aflând despre împrejurările grele în care mă aflasem, obţinuseră să fiu numai deportată.

I-am spus că cel mai mult pătimisem fiindcă, la închisoare, fusesem luată drept una Moll Flanders, o hoaţă vestită prin loviturile ei, despre care toată lumea auzise, dar pe care n-o văzuse nimeni dar, după cum ştia şi el, pe mine nu mă chema aşa. Puneam totul în seama ghinionului, spunând că sub numele ăsta fusesem tratată ca o veche răufăcătoare, deşi eram la prima faptă de acest fel care se cunoştea despre mine. I-am istorisit pe larg tot ce mi se întâmplase de la ultima noastră întâlnire, dar i-am spus că-l mai întâlnisem o dată, din ziua când credea el că ne văzusem ultima oară pe urmă, i-am povestit cum îl zărisem la Brickhill, cum era urmărit şi cum, în urma declaraţiei mele că-l cunosc şi că e om cinstit, urmărirea fusese oprită iar comisarul plecase.

El a ascultat cu cea mai mare luare-aminte, zâmbind la anumite amănunte, fiindcă loviturile mele erau mult sub cele pe care le condusese el; dar când ajunsei la întâmplarea din Little Brickhill, s-a mirat foarte:

— Va să zică tu erai aceea, draga mea, zise, care ai oprit mulţimea din Brickhill?

— Da, i-am răspuns, sigur că eu eram. Pe urmă i-am dat anumite amănunte care mă izbiseră în ziua aceea la el.

— Dacă-i aşa, zise el, tu ai fost cea care mi-ai salvat atunci viaţa şi mă bucur că ţi-o datorez ţie, căci acum vreau să-mi plătesc datoria şi să te scap din situaţia în care te afli, măcar de m-ar costa şi viaţa.

Eu n-am vrut cu nici un chip; primejdia era prea mare şi nu făcea să-şi pună pielea în joc pentru o viaţă care nu merita să fie salvată. El a spus că nu-i vorba de asta, fiindcă pentru el viaţa mea făcea cât o lume întreagă era o viaţă care îi dăduse lui viaţă nouă.

— Căci, spuse, până în clipa din urmă când am fost prins, nu m-am aflat niciodată în primejdie adevărată decât numai atunci.

Într-adevăr, în împrejurarea aceea, primejdia venea tocmai din siguranţa lui că nu e urmărit pe drumul acela; căci ei plecaseră cu totul pe alt drum din Hockley şi ajunseseră la Brickhill, trecând peste un ţinut de hăţişuri şi fiind siguri că nu-i văzuse nimeni.

Şi aci începu să depene povestea vieţii lui, care ar putea să alcătuiască o istorie foarte ciudată şi nespus de distractivă. Mi-a spus că ieşise la drumul mare cu vreo doisprezece ani înainte de a se însura cu mine; că femeia care-i spunea lui frate nu-i era rubedenie, ci era una din bandă, care păstra legătura cu ei, dar trăia tot timpul la oraş unde avea cunoştinţe în lumea mare; că ea îi înştiinţa cu privire la oamenii care ieşeau din oraş, şi, mulţumită ei, se aleseseră cu câteva prăzi de soi că ea socotea că-i pregătesc o avere mare, când mă adusese la el dar, din întâmplare, se înşelase, lucru pentru care el nu-i putea purta pică că dacă eu aş fi avut avere, aşa cum i se spusese, el era hotărât să se lase de drumul mare şi să înceapă o viaţă nouă, fără să se arate însă în lume înainte de vreo amnistie generală sau înainte de a fi fost în stare să

obţină cu bani graţierea lui, aşa încât să fie cu desăvârşire liniştit dar, fiindcă lucrurile luaseră o altă întorsătură, fusese nevoit să se apuce iar de vechea lui meserie.

Mi-a povestit pe îndelete câteva din păţaniile lui şi mai ales una, când a jefuit diligentele de West Chester lângă Lichfield şi s-a ales cu o pradă grozavă după aceea mi-a povestit cum a jefuit cinci crescători de vite din vest, care se duceau să cumpere oi la bâlciul Burford din Wiltshire. Mi-a spus că în astea două rânduri, se alesese cu atâţia bani, încât, dacă ar fi ştiut unde să mă găsească, cu siguranţă că ar fi primit propunerea mea de a pleca împreună în Virginia sau de a ne statornici pe o plantaţie sau în vreo colonie englezească din America.

Mi-a spus că-mi scrisese trei scrisori, pe care le adresase aşa cum îl învăţasem eu, dar că nu primise nici o veste de la mine. Ştiam că spune adevărul, dar cum scrisorile astea îmi picaseră în mână cât mai trăia ultimul meu bărbat, n-avusesem încotro şi nu-i răspunsesem la ele, tocmai ca să-şi închipuie el că se pierduseră.

Mi-a spus apoi că, descurajat astfel, şi-a văzut mai departe de meseria lui, deşi după ce pusese mâna pe atâţia bani nu se mai arunca atât de orbeşte ca înainte în primejdie. După aceea, mi-a istorisit câteva întâlniri grele şi nebuneşti pe care le avusese la drumul mare cu diferiţi gentlemeni, dintre cei care se despart din cale-af ară de greu de banii lor şi mi-a arătat câteva răni cu care se alesese; şi zău că una sau două erau înspăimântătoare, mai ales una făcută de un glonte care-i sfârtecase braţul şi alta de o sabie care-i străpunsese trupul, dar fiindcă nu pătrunsese în măruntaie, omul se vindecase. Unul din tovarăşii lui rămăsese atunci cu credinţă lângă el şi-l ajutase ca un adevărat prieten să străbată călare cale de aproape optzeci de mile până ce se găsise cine să-i pună braţul în nemişcare şi pe urmă tot tovarăşul

lui îi adusese un chirurg, într-un oraş mare aşezat departe de locul unde căpătase soţul meu rana. Omul spusese că ei sunt nişte gentlemeni care călătoresc spre Carlisle, că pe drum fuseseră atacaţi de tâlhari şi ca unul dintre ei îl împuşcase pe tovarăşul lui în braţ.

Toate astea, zicea, le potrivise prietenul lui atât de bine, încât nimeni nu-i bănuise de nimic şi el avusese astfel răgaz să stea liniştit până ce se vindecase. Mi-a mai istorisit atâtea despre păţaniile lui, încât îmi vine greu să nu le povestesc, dar asta e povestea mea şi nu a lui.

După aceea, l-am întrebat care e situaţia lui în momentul de faţă şi la ce se aştepta când avea să ajungă în faţa judecăţii. El mi-a răspuns că n-aveau dovezi împotriva lui căci din cele trei jafuri care li se puneau în seamă, el nu fusese, spre norocul lui, amestecat decât într-unul şi că un singur martor fusese găsit pentru fapta asta, ceea ce nu era de ajuns dar era de aşteptat că se vor ivi şi alţii şi că atunci când mă văzuse mai întâi, crezuse că pentru asta venisem dar dacă nu se ivea nimeni care să depună împotriva lui, nădăjduia c-au să-i dea drumul prinsese el de ştire că, dacă primeşte să fie deportat, scapă de judecată, dar cu nici un chip nu se putea gândi la una ca asta şi i se părea mai uşor să se lase spânzurat.

Eu l-am certat pentru asta, mai întâi pentru că, dacă-l deportează, se pot găsi nenumărate căi pentru un gentleman ca el şi un om atât de cutezător de a veni înapoi, ba chiar mijloace de a se întoarce încă înainte de a fi plecat. La vorbele astea a zâmbit, spunând că ultima cale îi surâde, fiindcă îl îngrozeşte gândul de a fi trimis pe vreo plantaţie, aşa cum romanii îşi trimiteau sclavii să muncească în mine; că trecerea pe un alt tărâm i se pare mai uşor de îndurat cu ajutorul ştreangului şi asta este părerea tuturor oamenilor de neam, împinşi de nevoi să apuce drumul mare, căci spânzurătoarea înseamnă, cel puţin, sfârşitul

tuturor mizeriilor din viaţa asta; cât despre ceea ce va urma, un om se poate pocăi, după părerea lui, tot atât de sincer în ultimele două săptămâni ale vieţii, îndurând grozăviile temniţei şi ale gropii celor osândiţi, ca şi în pădurile şi în sălbăticia Americii; că supunerea şi munca grea sunt lucruri până la care nu se pot niciodată înjosi nişte gentlemeni că asta nu-i decât un mijloc de a-l sili să se omoare singuri, ceea ce e mult mai groaznic şi ca numai gândul la asta îl scoate din fire.

Eu m-am străduit cât am putut să-i mut gândul şi m-am folosit de binecunoscutul mijloc retoric al femeilor adică de lacrimi. I-am spus că ruşinea unei execuţii publice este, fără îndoială, o povară mai grea asupra cugetului unui gentleman decât orice umilinţă care ar putea să-l întâmpine pe meleaguri străine, că dincolo are măcar putinţa de a rămâne în viaţă, în timp ce aici totul este pierdut că pentru el e lucrul cel mai uşor din lume să se descurce cu căpitanul vasului, fiindcă ăştia sunt de obicei oameni de înţeles şi e un fleac, mai ales dacă-şi face rost de ceva bani, să se răscumpere, după ce va fi ajuns în Virginia.

El m-a privit cu jind şi eu am bănuit că n-are bani; dar mă înşelam căci altceva voia el să spună:

— Adineauri mi-ai dat să înţeleg, draga mea, a zis, că există o cale de a mă întoarce încă înainte de a fi plecat şi eu am înţeles că ar fi cu putinţă să mă răscumpăr aici. Mai bine plătesc 200 de lire ca să nu plec, decât 100 de lire ca să mi se dea drumul, după ce am ajuns acolo.

— Spui asta, dragul meu, i-am răspuns, fiindcă nu cunoşti locurile acelea atât de bine cum le cunosc eu.

— Se poate, a spus el, dar cred totuşi că, deşi le cunoşti, ai face şi tu la fel, dacă n-ai avea, după cum mi-ai spus, o mamă acolo.

I-am răspuns că, în ceea ce o priveşte pe maică-mea, trebuie să fi răposat de mulţi ani; cât despre alte rubedenii, pe care le-aş putea avea pe

acolo, nu le cunosc, caci de când nenorocirile mă aduseseră în starea în care mă aflam de câţiva ani, nu mai păstrasem nici o legătură cu ele; şi că-şi poate închipui uşor că, în calitate de răufăcătoare deportată, aş avea parte de o primire rece, când aş călca prima oară pe la ele, aşa încât eram hotărâtă să nu le văd, în caz că aş ajunge acolo; dar aveam totuşi multe alte planuri, planuri care înlăturau tot ce era neplăcut, iar dacă el ar fi silit să plece, l-aş învăţa fără greutate cum să facă pentru ca să n-ajungă niciodată slugă, cu atât mai mult cu cât înţelesesem că nu duce lipsă de bani şi e ştiut că banul e singurul prieten în astfel de împrejurări.

El zâmbi şi-mi răspunse că nu se lăudase a avea bani. Eu l-am luat de scurt, spunându-i că nu cred să fi înţeles din vorba mea că aştept să mă ajute el cu banii lui; că, pe de altă parte, deşi nici eu n-aveam prea mulţi, totuşi nu duceam lipsă şi, atâta timp cât aveam, eram gata să sporesc avutul lui şi nu să-l micşorez, ştiind că, oricât ar fi avui, în caz de deportare, va avea nevoie de toţi.

El mi-a răspuns la asta foarte drăgăstos. Mi-a spus ca n-are mare lucru, dar că niciodată nu se va ascunde de mine, dacă eu voi avea nevoie, şi m-a încredinţat că nu la asta se gândise vorbind cum vorbise; ci doar că era frământat de ceea ce dădusem eu a înţelege; că ştie el ce are de făcut aici, dar că, dacă va ajunge acolo, va fi omul cel mai neajutorat şi cel mai nenorocit din lume.

I-am spus că se sperie de lucruri care n-au nimic înfricoşător în ele; că dacă are bani, după cum avusesem bucuria de a afla, nu numai că va scăpa de umilinţele socotite a fi legate de deportare, dar va putea să înceapă viaţa pe temelii atât de noi, încât nu se poate să nu izbutească, chiar dacă nu dovedeşte mai mult decât priceperea obişnuită în astfel de împrejurări că-şi aminteşte cu siguranţă cum l-am îndemnat într-acolo cu ani în urmă, pentru ca să ne refacem averile pierdute. Iar acum, pentru a-l încredinţa de temeinicia vorbelor

mele şi de priceperea mea desăvârşită în această metodă, ca şi de credinţa mea desăvârşită în izbândă, îl rog să mă scape întâi pe mine de deportare şi, după aceea, îl voi însoţi de bunăvoie şi în libertate şi poate că voi aduce cu mine destui bani ca să-l mulţumesc şi pe el. I-am spus că nu-i propun toate astea fiindcă, fără ajutorul lui, nu sunt în stare să trăiesc, ci fiindcă socotesc că nenorocirile amândurora au fost de ajuns ca să ne împace pe amândoi cu gândul de a părăsi această parte a lumii şi de a trăi acolo unde nimeni nu ne mai poate imputa trecutul, unde nu va mai exista groaza de groapa osândiţilor, unde vom privi îndărăt spre toate nenorocirile trecute cu nespusă mulţumire, ştiind că duşmanii noştri ne-au dat cu totul uitării şi că putem trăi ca oameni noi într-o lume nouă, căci nimeni nu va avea nimic cu noi, nici noi cu nimeni.

L-am încolţit cu atâtea argumente şi am răspuns la împotrivirea lui înverşunată cu atâta temeinicie, încât omul m-a îmbrăţişat, spunându-mi că i-am vorbit cu o sinceritate care l-a copleşit că-mi va urma sfatul şi se va strădui să se supună soartei, cu speranţa de a găsi mângâiere într-un sfătuitor atât de credincios şi un atât de devotat tovarăş în nenorocire. Dar, totuşi, mi-a amintit de ce pomenisem eu, anume că s-ar putea găsi o cale de a scăpa înainte de plecare şi că ar putea exista mijlocul de a nu mai pleca de loc, ceea ce, spunea el, ar fi mult mai bine. I-am spus c-o să vadă şi o să fie pe deplin mulţumit, fiindcă voi încerca să fac tot ce-mi va sta în puteri şi pe calea asta, dar că dacă nu voi izbuti, o să fie bine şi altfel.

Ne-am despărţit după convorbirea asta lungă, cu dovezi de bunăvoinţă şi dragoste, care cred că nu erau mai prejos de cele prilejuite de despărţirea noastră din Dunstable, dacă nu cumva le şi întreceau şi de abia acum înţelegeam eu limpede pricina pentru care n-a vrut el să mă ducă atunci până la Londra şi pentru care mi-a spus la

despărţire că e mai cuminte să nu vină cu mine, aşa cum ar fi făcut, de n-ar fi stat lucrurile astfel.

Am mai amintit că istoria vieţii lui ar fi alcătuit o poveste mult mai plăcută decât a mea; şi cel mai straniu lucru din povestea asta este că, vreme de douăzeci şi cinci de ani încheiaţi, omul s-a îndeletnicit cu o meserie atât de nebunească fără să fie prins niciodată şi avusese parte de atâtea izbânzi, încât uneori trăia în tihnă şi cu cinste câte un an sau doi, în acelaşi loc, ţinând un valet care să-l servească, ba adesea se ducea prin cafenele şi-i auzea pe cei jefuiţi de el istorisind cum fuseseră jefuiţi, vorbind despre locurile şi împrejurările jafului, aşa încât el îi recunoştea cu uşurinţă.

Pare-se că aşa trăia în apropiere de Liverpool în timpul când, socotindu-mă bogată, avu nenorocul să mă ia de nevastă. Dacă eu aş fi avut averea la care se aşteptase el, cred că într-adevăr s-ar fi statornicit şi ar fi trăit ca un om cinstit.

Pe lângă atâtea ghinioane, avusese însă norocul să nu se afle chiar pe locul unde se petrecuse jaful pentru care fuseseră închişi, şi nici unul dintre cei jefuiţi nu putuse jura împotriva lui. Dar pare-se că atunci când a fost prins cu banda, un om din ţinut, rău de gură, a cerut osândirea lui; şi acum că se dăduse sfoară în ţară, se mai aşteptau şi alte mărturii împotrivă-i şi asta era pricina pentru care-l ţineau închis.

Totuşi, propunerea de deportare se făcuse, după cum am înţeles eu, la stăruinţa unui om sus-pus, care-l îmboldea să primească; şi, fiindcă era de aşteptat că se vor ivi şi alţii care să depună împotriva lui, mi s-a părut că prietenul lui avea dreptate şi mă ţineam de el zi şi noapte ca să nu mai amâne.

În cele din urmă, a primit cu mare greutate; dar, deoarece nu se citise încuviinţarea de deportare în faţa Curţii şi la cererea lui, aşa cum era cazul meu, era greu să scape de îmbarcarea de bunăvoie, cum îi spusesem eu că ar trebui să facă

căci prietenul lui garantase că omul va pleca de bunăvoie şi nu se va întoarce înainte de termen.

Greutatea asta mi-a răsturnat toate planurile, căci măsurile pe care le-am luat după aceea ca să mă eliberez pe mine nu puteau duce la nimic, decât dacă-l părăseam şi-l lăsam să plece singur în America, iar el declara că decât asta mai bine spânzurătoarea.

Să mă întorc acum la povestea mea. Se apropia şi pentru mine ceasul despărţirii; îngrijitoarea mea, care mi-a rămas până la urmă prietenă, încercase să mă scape, dar nu era chip decât cu cheltuieli prea mari pentru punga mea, ţinând seama de faptul că, dacă nu mă gândeam să mă apuc de vechea mea meserie, a rămâne fără leţcaie era mai rău decât deportarea, pentru că acolo aveam din ce trăi şi aici n-aveam. Pe de altă parte, bunul meu duhovnic făcea ce putea pentru a împiedica deportarea dar i s-a răspuns că, în urma primei lui cereri, mi se acordase viaţa şi, prin urmare, n-ar mai trebui să ceară nimic. Era vădit îndurerat de gândul acestei plecări, pentru că, îmi zicea, se temea că înrâurirea bună pe care o avusese gândul morţii asupra mea, înrâurire sporită de învăţămintele lui, se va pierde şi evlaviosul pastor era nespus de îngrijorat din pricina asta.

Pe de altă parte, acum eu nu mai stăruiam atât de tare să rămân, dar îi ascundeam pastorului pricina, aşa încât, până la urmă, omul a ştiut că plec cu nespusă silă şi durere.

În luna februarie, am fost predată împreună cu alţi treisprezece deţinuţi unui negustor care făcea negoţ cu Virginia şi apoi îmbarcată pe bordul unui vas ancorat la Deptford Reach. Ofiţerul închisorii ne-a predat pe bord, iar căpitanul vasului i-a dat în schimb dovadă de primire.

În noaptea aceea, am fost băgaţi în cală şi stăteam atât de înghesuiţi de credeam c-o să ne înăbuşim din lipsă de aer. În dimineaţa următoare, corabia a ridicat ancora şi a coborât pe fluviu până

într-un loc numit Bugby's Hole şi asta în înţelegere cu negustorul, după cum ni s-a spus, ca să ni se ia orice mijloc de scăpare. Totuşi, după ce vasul a ajuns acolo şi a ancorat, ni s-a dat voie să ieşim pe punte, dar nu pe cea de sus, care era păstrată numai pentru folosul căpitanului şi al călătorilor.

Când mi-am dat seama, după zgomotul pe care-l făceau oamenii deasupra capului meu şi după mişcarea vasului, că o pornisem, am rămas uimită. Mă temeam că vom pleca fără a se îngădui prietenilor noştri să ne vadă; dar curând după aceea, când am văzut că ancorăm, m-am liniştit, fiindcă ni s-a dat de ştire că a doua zi de dimineaţă vom fi liberi să ieşim pe punte şi să ne vedem prietenii.

În noaptea aceea am dormit pe tare la fel ca ceilalţi osândiţi, dar pe urmă, cei care aveau ceva aşternut au primit cămăruţe pentru dormit şi un locşor pentru un cufăr sau o lădiţă cu haine sau rufe (trebuie să adaug: dacă aveau, căci unii n-aveau nici cămăşi, nici schimburi, fie ele de pânză sau de lână, ci numai ce era pe ei şi nici măcar un ban, cu care să se descurce; totuşi am văzut că şi ăştia o duceau destul de bine pe vas, mai ales femeile, fiindcă ele primeau de la marinarii cărora le spălau rufele destui bani ca să-şi cumpere tot ce le trebuie).

A doua zi de dimineaţă, când ni s-a dat voie să ieşim pe punte, am întrebat pe unul dintre ofiţeri dacă mi se poate îngădui să trimit o scrisoare pe mal, ca să-mi înştiinţez prietenii unde mă aflu şi să mi se trimită câteva lucruri trebuincioase. S-a nimerit să vorbesc chiar cu şeful de echipaj, un om foarte politicos, curtenitor, care mi-a spus că mi se va îngădui tot ce doresc şi ce mi se poate încuviinţa fără risc. I-am spus că altceva nu doresc, iar el mi-a răspuns că barca se duce la Londra o dată cu fluxul următor, iar el va da poruncă să mi se ia scrisoarea.

Prin urmare, când barca a fost gata de plecare, ofiţerul a venit să-mi spună că pleacă şi el cu barca şi că, dacă scrisoarea mea e scrisă, se îngrijeşte el de ea. Eu îmi pregătisem dinainte pană, cerneală şi hârtie şi aveam o scrisoare gata scrisă către îngrijitoarea mea. Şi am mai băgat în plic şi una pentru tovarăşul meu de odinioară, despre care nu i-am spus nici până la urmă îngrijitoarei că e bărbatul meu. În scrisoare, îi scriam îngrijitoarei unde se află vasul şi stăruiam să-mi trimită lucrurile pe care mi le pregătise pentru marea călătorie.

O dată cu scrisoarea i-am dat şefului de echipaj şi un şiling pentru purtătorul scrisorii, rugându-l să o trimită mai departe de îndată ce coboară pe mal, pentru ca să mai pot primi prin acelaşi om un răspuns şi să aflu ce se întâmplă cu lucrurile mele.

— Căci, domnule, i-am spus, dacă vasul porneşte înainte de le primesc, sunt pierdută.

Am avut grijă, atunci când i-am dat şilingul să-l las să vadă că sunt ceva mai bine înzestrată decât ceilalţi prizonieri că am o pungă cu bani destui; şi mi-am dat seama numaidecât că, de îndată ce i-a văzut, am avut parte de un tratament deosebit de cel pe care l-aş fi avut altfel; căci deşi omul fusese într-adevăr binevoitor înainte, dintr-un soi de milă firească faţă de mine, o biată femeie în suferinţă, totuşi, după aceea, a fost neobişnuit de politicos şi mi-a făcut rost să fiu mai bine tratată pe vas decât aş fi fost altminteri. Lucrul se va vedea la momentul potrivit.

Omul a predat cinstit scrisoarea chiar în mâinile îngrijitoarei mele şi mi-a adus răspunsul ei; şi o dată cu răspunsul, mi-a înapoiat şilingul.

— Uite-ţi şilingul, zice, fiindcă am predat chiar eu scrisoarea.

Eu nu ştiam ce să spun de mirată ce eram, dar după o tăcere am spus:

— Domnule, eşti prea drăguţ; ar fi fost firesc atunci să-ţi plăteşti o trăsură.

— Nu, nu, face el, sunt plătit cu vârf şi îndesat. Cine-i doamna aceea? E sora dumitale?

— Nu, domnule, am răspuns, nu e rudă cu mine, dar e o prietenă scumpă, e singura mea prietenă pe lumea asta.

— Da, zice el, există puţini prieteni de felul ăsta. Plânge după dumneata ca un copil.

— Da, zic eu iarăşi, ar da, cred, 100 de lire ca să mă scape din situaţia asta groaznică.

— Adevărat? întreabă el. Cred că pentru jumătate din banii ăştia te-aş putea îndruma să scapi.

Cuvintele astea le-a rostit însă încet, ca să nu-l poată auzi nimeni.

— Vai, domnule, am spus eu, pesemne că o fi vorba de o scăpare de aşa fel, încât dacă voi fi prinsă din nou, voi plăti cu viaţa.

— Ei, făcu el, odată scăpată de pe corabia asta, trebuie să ai singură grijă de dumneata în privinţa asta, nu-ţi pot făgădui nimic. Şi pentru moment ne-am oprit cu vorba aici.

Între timp, îngrijitoarea mea, credincioasă până-n ultima clipă, a trimis scrisoarea la închisoare bărbatului meu şi a primit răspuns, iar a doua zi a venit chiar ea la mine, adu-cându-mi mai întâi un hamac, împreună cu tot ce ţinea de el. Mi-a adus de asemenea un cufăraş dintre cele ce se fac pentru marinari, cu tot ce trebuia înăuntru şi plin cu tot ce mi-aş fi putut dori; şi, într-un colţ al cufărului, unde se afla o despărţitură tainică, mi-am găsit grămăjoara de bani, adică atât cât mă hotărâsem să iau cu mine, căci am poruncit ca o parte din rezervă să rămână în ţară şi să mi se trimită după aceea în mărfuri dintre cele ce-mi vor fi trebuincioase, când mă voi statornici acolo fiindcă nu prea ai ce face cu banii în ţara aceea, unde cu tutun poţi cumpăra orice; de aceea nici n-are rost să pleci cu bani.

Situaţia mea însă era neobişnuită; nu se cădea să plec fără bani sau lucruri, dar pe de altă parte o biată osândită ce avea să fie vândută la debarcare ar fi atras luarea-aminte, dacă s-ar fi cărat cu un transport de mărfuri şi poate că mărfurile i s-ar fi confiscat; aşa încât am luat cu mine numai o parte din rezerve, iar restul le-am lăsat pe seama îngrijitoarei mele.

Îngrijitoarea mea mi-ar mai fi adus multe alte lucruri, dar nu era chibzuit să apar prea înstărită, cel puţin nu înainte de a şti ce fel de om era căpitanul. Când s-a suit îngrijitoarea mea pe vas, am crezut c-o să moară i s-a strâns inima la vederea mea şi la gândul c-o să se despartă de mine, în astfel de împrejurări; şi a plâns atât de groaznic, încât multă vreme n-am putut vorbi cu ea.

Am folosit acest timp ca să citesc scrisoarea tovarăşului meu de închisoare, care m-a lăsat rău nedumerită. Îmi spunea că-i va fi cu neputinţă să fie scos la timp pentru a pleca cu aceeaşi corabie şi, culmea, se întreba dacă-i vor îngădui să plece cu vasul cu care voia el, deşi se deporta de bunăvoie; spunea că-l vor sui într-o corabie, după alegerea lor, şi că va fi dat în seama căpitanului, la fel ca şi ceilalţi osândiţi aşa încât nu mai spera câtuşi de puţin să mă vadă înainte de vom ajunge în Virginia, ceea ce aproape că-l deznădăjduia; ţinând seama, pe de altă parte, că eu s-ar fi putut să pier de vreun naufragiu sau de vreo molimă, se socotea cea mai nefericită făptură din lume.

Toate astea mă puneau grozav în încurcătură şi nu ştiam ce cale să apuc. I-am spus îngrijitoarei povestea cu şeful de echipaj şi ea a început să-mi dea ghes să mă înţeleg cu el; dar eu nici nu mă gândeam la una ca asta, înainte de a afla dacă bărbatul meu sau tovarăşul meu de închisoare, cum îi spunea ea, va fi slobod să mă însoţească. Până la urmă, am fost silită să-i dezvălui femeii totul, în afară doar de faptul că el mi-era bărbat. I-am spus

că mă înţelesesem lămurit cu el să plece, dacă i se va da voie să se îmbarce pe acelaşi vas şi că descoperisem că omul are bani.

Pe urmă, i-am spus ce ne propusesem să facem când vom ajunge acolo, cum vom lucra pământul şi ne vom statornici şi, pe scurt, cum ne vom îmbogăţi fără să mai încercăm vreo aventură; şi, ca o mare taină, i-am spus că aveam să ne căsătorim, de îndată ce va fi şi el pe bordul vasului.

Când a auzit asta, ea a încuviinţat numaidecât din toată inima plecarea mea şi, din clipa aceea, şi-a pus în cap să mi-l scape şi pe el la timp din închisoare, pentru ca să se poată îmbarca pe aceeaşi corabie cu mine; lucru pe care, până la urmă, l-a izbutit, dar nu fără mari greutăţi, nu fără să fie îndeplinite toate formele ce ţin de îmbarcarea unui osândit la deportare, ceea ce el nu era de fapt, fiindcă încă nu fusese judecat şi de aceea lucrul îl şi umilea nespus.

Şi acum soarta ne era pecetluită şi ne aflam amândoi pe bord, iar ţinta noastră era într-adevăr Virginia, numai că ne îndreptam într-acolo în situaţia nedemnă de osândiţi, sortiţi să fie vânduţi ca sclavi, eu pentru cinci ani, iar el cu garanţia că nu se va mai întoarce toată viaţa lui în Anglia de aceea el era foarte abătut şi dărâmat. Jignirea de a fi adus pe bord aşa cum fusese, adică în chip de prizonier, l-a durut foarte tare; fiindcă la început i se spusese că se va deporta de bunăvoie, aşa încât să poată umbla slobod ca un adevărat gentleman. E drept că nu exista poruncă să fie vândut când va ajunge acolo, aşa cum era cazul cu noi ceilalţi, şi de aceea a şi fost silit să-i plătească pentru călătorie căpitanului, ceea ce noi nu trebuia să facem. Cât despre rest, bietul om era neştiutor ca un copil şi trebuia să i se spună tot timpul ce are de făcut.

Iar eu am stat în nesiguranţă vreme de trei săptămâni încheiate, neştiind dacă bărbatul meu va

veni cu mine sau nu şi deci, neputându-mă hotărî cum şi în ce fel să primesc propunerea acelui ofiţer de treabă, lucru care i-a părut omului cam ciudat.

La capătul acestui răstimp, ce să vezi? Bărbatu-meu se arată pe bord. Privea în jur cu amărăciune şi descurajare, inima lui cea mare era plină de mânie şi dispreţ, fiindcă fusese târât de trei gealaţi din Newgate şi azvârlit pe corabie ca un osândit, când el nici măcar n-apucase să fie judecat. S-a plâns în dreapta şi în stânga prin prietenii lui, căci avea, pare-se, interes s-o facă; dar aceştia fuseseră împiedicaţi în demersurile lor. Li se spusese că omul avusese parte de destule hatâruri, mai ales că, în urmă, de când i se îngăduise deportarea, se primiseră astfel de rapoarte cu privire la el, încât ar face bine să se socotească norocos că nu fusese pus din nou sub urmărire. Răspunsul ăsta l-a mai domolit, fiindcă ştia el prea bine ce s-ar fi putut întâmpla şi la ce s-ar fi putut aştepta vedea el acum ce cuminte fusese sfatul care-l făcuse să primească deportarea. După ce i-a mai trecut necazul împotriva acestor porci de câini, cum le spunea el, a început să se liniştească şi să se înveselească şi când i-am spus cât mă bucur să-l ştiu scăpat din mâinile lor, m-a luat în braţe şi a recunoscut, cu multă duioşie, că-i dădusem cel mai bun sfat cu putinţă.

— Draga mea, a spus, tu mi-ai scăpat de două ori viaţa; de aici înainte ţie îţi va fi închinată şi o să-ţi urmez totdeauna sfatul.

Prima noastră grijă a fost să vedem cum stăm cu gologanii. El a fost foarte cinstit cu mine şi mi-a spus că stătea destul de bine cu banii la intrarea în închisoare, dar că trăind acolo ca un gentleman şi, mai ales, încercând să-şi facă prieteni şi să-şi aranjeze procesul cheltuise mult; pe scurt, rămăsese cu 108 lire, în aur, pe care le avea la el.

Eu i-am dat socoteală cu aceeaşi sinceritate, vreau să zic despre banii pe care-i aveam la mine; căci eram hotărâtă ca, orice s-ar întâmpla, să nu

mă ating de ceea ce lăsasem în ţară ca rezervă; în cazul că aş fi murit, ceea ce aveam la mine ar fi fost de ajuns pentru el, iar ceea ce rămăsese în seama îngrijitoarei mele urma să fie al ei, căci merita pe deplin acest lucru.

Eu aveam la mine 246 de lire şi ceva şilingi; aşa încât împreună aveam 354 de lire, dar de când lumea nu s-au adunat laolaltă bani strânşi prin mijloace mai păcătoase.

Marea noastră nenorocire era că n-aveam asupra noastră decât bani, o marfă care n-aduce profit pe plantaţii. Cred, într-adevăr, că banii lui erau tot ce-i mai rămăsese pe lume, aşa cum îmi spusese dar eu, în afară de cele 700-800 de lire depuse la bancă atunci când dăduse nenorocirea peste mine, şi o prietenă credincioasă cum nu mai era alta pe lume, pricepută să gospodărească bani şi care nu se încurca în principii, mai aveam încă 300 de lire lăsate ei pe mână, în păstrare, după cum am spus; în afară de asta aveam la mine o seamă de lucruri de preţ şi, mai ales, două ceasuri de aur, puţină argintărie şi câteva inele toate de furat. Cu această avere şi aflându-mă în cel de-al şaizeci şi unulea an al vieţii mele, m-am aventurat spre o lume nouă, fie-mi îngăduit să-i zic aşa, ca o sărmană osândită, deportată, după ce scăpasem de spânzurătoare. Aveam haine sărăcăcioase şi de rând, dar nu zdrenţuite, nici murdare şi nimeni de pe vas nu ştia că aveam vreun lucru de preţ la mine.

Totuşi, fiindcă aveam o mulţime de haine foarte bune şi rufărie din belşug, poruncisem să-mi fie împachetate în două lăzi mari şi încărcate pe bord, nu ca lucruri de ale mele ci ca mărfuri trimise în Virginia pe numele meu cel adevărat iar chitanţele de încărcare le aveam în buzunar; în lăzile astea se aflau argintăria şi ceasurile şi tot ce aveam de preţ, în afară de bani, pe care-i ţineam separat, într-o deschizătură tainică din cufărul meu, ce nu putea fi găsită sau deschisă, dacă ar fi

fost descoperită, decât după ce cufărul ar fi fost făcut bucăţele.

Corabia începea acum să se umple; s-au îmbarcat şi câţiva călători care nu erau osândiţi, şi acestora li s-au rezervat locuri în cabina cea mare şi în alte părţi ale vasului, în timp ce noi osândiţii eram azvârliţi jos, nici eu nu ştiu pe unde. Dar când a sosit şi bărbatu-meu pe corabie, am vorbit cu şeful de echipaj care-mi dăduse de la început semne de prietenie. I-am spus că mă servise de mai multe ori, iar eu nu-l răsplătisem cum se cuvine şi, spunând asta, i-am pus o guinee în mână. I-am spus că sosise pe bord şi soţul meu, că deşi acum eram loviţi de nenorocire, totuşi fusesem alt soi de oameni decât nenorociţii în ceata cărora venisem şi doream să ştiu, dacă nu cumva căpitanul ar putea fi înduplecat să ne facă oarecare înlesniri pe vas, în schimbul cărora noi l-am răsplăti după cum va crede dumnealui de cuviinţă, iar pe el, şeful de echipaj, l-am cinsti pentru osteneala de a ne fi mijlocit toate astea. El a luat guineea cu mare mulţumire, după cum mi s-a părut mie, şi mi-a făgăduit tot ajutorul lui.

După aceea, mi-a spus că, în ce priveşte căpitanul, unul dintre oamenii cei mai de treabă din lume, nu se îndoieşte că se vă lăsa uşor convins să ne facă înlesnirile pe care le dorim şi, ca să mă liniştească, mi-a spus că la fluxul următor se duce la el anume ca să-i vorbească despre asta. A doua zi de dimineaţă, după ce am dormit ceva mai târziu decât de obicei, l-am văzut, de îndată ce m-am trezit şi am început să mă uit afară pe punte. Îşi vedea de treabă printre oamenii săi. M-am cam întristat când l-am văzut acolo şi m-am îndreptat către el; omul m-a zărit şi a venit spre mine, dar eu, nelăsându-l să vorbească el mai întâi, i-am spus zâmbind:

— Mă tem, domnule, că m-ai uitat, fiindcă te văd foarte prins.

El mi-a răspuns numaidecât:

— Vino cu mine şi ai să vezi.

M-a luat în cabina mare şt acolo şedea un domn bine, care scria cu un teanc de hârtii în faţă.

— Uite-o, spuse şeful de echipaj către cel care scria, pe doamna, despre care ţi-a vorbit căpitanul. Şi zise, întorcân-du-se spre mine: Sunt atât de departe de a fi uitat de dumneata, încât am fost până la locuinţa căpitanului şi i-am repetat întocmai cele ce mi-ai spus cu privire la dorinţa de a avea parte, dumneata şi soţul dumitale, de unele înlesniri; iar căpitanul l-a trimis pe domnul acesta, care e secundul vasului, anume ca să-ţi arate tot ce trebuie şi să-ţi facă rost de toate înlesnirile dorite şi m-a mai rugat să te încredinţez că nu vei fi privită aşa cum te-ai fi aşteptat, ci cu respectul de care au parte şi ceilalţi călători.

După aceea mi-a vorbit secundul şi, nedându-mi răgaz să mulţumesc şefului de echipaj, a întărit spusele acestuia şi a adăugat că era plăcerea căpitanului de a se arăta binevoitor şi milos, mai ales faţă de cei asupra cărora se abătuseră nenorociri; şi, spunând aşa, mi-a arătat câteva cabine, unele despărţite chiar din cabina mare, altele aparte, dincolo de locul cârmaciului, dar răspunzând în cabina mare şi făcute anume pentru călători şi mi-a dat voie să aleg după voie. Eu am ales cabina de lângă cârmă, în care era loc destul să ne aşezăm cufărul şi lăzile, ba mai era şi o masă pe care puteam să mâncăm.

După aceea, secundul a adăugat că şeful de echipaj vorbise căpitanului atât de frumos despre mine şi despre soţul meu, încât primise poruncă să ne spună că vom lua masa cu el, dacă socoteam cu cale, în tot timpul călătoriei, aşa cum făceau călătorii că, dacă voiam, puteam să ne aducem ceva hrană proaspătă; sau dacă nu, puteam folosi proviziile obişnuite, pe care aveam să le împărţim cu el. Erau veşti foarte înviorătoare pentru mine, după atâtea greutăţi şi necazuri. I-am mulţumit, spunându-i că ar fi bine să ne înţelegem chiar cu

căpitanul şi i-am cerut voie să-i împărtăşesc vestea şi soţului meu, care nu se simţea bine şi încă nu ieşise din cabină. Drept care m-am dus la el, iar soţul meu care mai era încă foarte abătut de jignirea ce i se făcuse (aşa zicea el) şi încă nu-şi venise în fire, se învioră într-atât când auzi de primirea ce ni se va face pe vas, încât părea alt om iar pe faţă i se citea o nouă vlagă şi un nou curaj. Într-atât este de adevărat că atunci când se lasă doborâte de durere, sufletele cele mai mari cad pradă celei mai crunte deznădejdi.

După un scurt răgaz, în care-şi veni în fire, bărbatul meu urcă, împreună cu mine şi-i mulţumi secundului pentru bunăvoinţa ce ne-o arătase şi, tot prin el, trimise şi căpitanului mulţumirile cuvenite, arătându-se gata să plătească înainte costul călătoriei şi toate înlesnirile primite. Secundul i-a răspuns că, în după-amiaza aceea, căpitanul va fi pe bord şi deci va putea să-i împărtăşească chiar el toate acestea. Şi într-adevăr, în după-amiaza aceea, căpitanul se arătă, iar noi ne dădurăm seama că e omul curtenitor şi îndatoritor, pe care ni-l zugrăvise şeful de echipaj. Căpitanul s-a arătat atât de încântat de purtările bărbatului meu încât, fără multă vorbă, nu nc-a lăsat să păstrăm cabina aleasă de noi, ci ne-a dat una care, cum spuneam, dădea în cabina cea mare.

Şi omul nu cerea mare lucru şi nici nu se arăta hulpav şi dornic să ne jupoaie, căci toată călătoria şi masa ne-au costat cincisprezece guinee şi tot în preţul ăsta am mâncat la masa căpitanului şi am petrecut bine.

Căpitanul dormea în cealaltă parte a cabinei mari, căci îşi dăduse "foişorul" cum îi zicea el, unui plantator bogat, cu soţia lui şi cei trei copii, care mâncau separat. Mai erau câţiva călători obişnuiţi, în partea cârmei cât despre vechii noştri tovarăşi, aceştia erau ţinuţi în cală şi urcau foarte rar pe punte.

Nu m-am putut stăpâni să nu-i împărtăşesc îngrijitoarei mele veşti despre tot ce ni se întâmplase; era drept ca ea, care avea atâta grijă de mine, să afle despre norocul meu. În afară de asta, aveam nevoie de ajutorul ei, ca să-mi facă rost de câteva lucruri trebuincioase pe care înainte mă sfiam să arăt că le am acum însă aveam o cabină şi loc unde să mi le ţin, încât am comandat o mulţime de bunătăţi, care să ne îndulcesscă drumul, ca de pildă: *brandy,* zahăr, lămâi şi altele. Ne gândeam să facem *punch* şi să-l ospătăm pe binefăcătorul nostru, căpitanul; am mai cerut nenumărate lucruri de băut şi de mâncat de asemenea un pat mai mare şi aşternut pe măsură; pe scurt, eram hotărâţi să nu ducem lipsă de nimic.

Dar nu făcusem încă rost de nimic care să ne folosească atunci când vom ajunge şi vom începe să ne numim plantatori; iar eu eram departe de a fi neştiutoare cât priveşte cele trebuincioase în astfel de împrejurări mai ales, tot soiul de unelte pentru munca plantatorului şi pentru clădit; tot felul de mobile, pe care, dacă le-am fi cumpărat acolo, la ţară, ne-ar fi costat cu siguranţă dublu.

Am stat de vorbă în privinţa asta cu îngrijitoarea mea, iar ea l-a căutat pe căpitan şi i-a împărtăşit speranţa că nefericiţii ei de veri, cum ne spunea nouă, vor găsi o cale de a-şi recăpăta libertatea, când vor ajunge dincolo, şi aşa a început să pomenească despre mijloace şi condiţii, lucruri despre care va mai fi vorba la locul potrivit; şi după ce l-a iscodit astfel pe căpitan, i-a dat să înţeleagă că, deşi ne îmbarcasem în împrejurări nefericite, totuşi nu eram atât de lipsiţi de cele trebuincioase încât să nu ne putem apuca de lucru acolo, ba chiar i-a spus că eram hotărâţi să ne statornicim şi să trăim ca plantatori. Căpitanul a făgăduit tot ajutorul lui, i-a spus pe ce cale te poţi apuca de astfel de treburi şi cât este de uşor, ba chiar sigur ca nişte oameni harnici să-şi refacă averea în felul ăsta.

— Doamnă, zice, nu-i nici o ruşine ca un om să fie trimis în ţara aceea, chiar în împrejurări mai proaste decât cele în care văd că se află verii dumitale, dacă oamenii se apucă de treabă, cu cap, când ajung acolo.

Pe urmă ea l-a întrebat ce lucruri ar fi potrivite să ducem cu noi, iar el, ca un cunoscător, i-a spus aşa:

— Doamnă, verii dumitale trebuie să găsească întâi pe cineva care să-i cumpere ca servitori, aşa cum glăsuieşte regula deportării şi, pe urmă, în numele omului care i-a cumpărat, pot face ce vor; fie să cumpere o plantaţie cultivată dinainte, fie să cumpere pământul de la cârmuire şi să înceapă ei să lucreze unde le place şi amândouă lucrurile se pot face.

Ea i-a cerut ajutorul pentru primul fel de înjghebare, iar el i-a făgăduit că o să ia totul asupra sa şi, într-adevăr, şi-a ţinut cu credinţă făgăduiala. Cât despre rest, a făgăduit că ne va pune în legătură cu oameni, care ne pot da sfatul cel mai bun fără a ne sili să-l urmăm, ceea ce era mai mult decât ne puteam dori.

După aceea, ea l-a întrebat dacă n-ar fi bine să ne înzestreze cu unelte şi materiale trebuincioase plantatorilor, iar el a zis:

— Sigur, neapărat.

Iar ea i-a cerut ajutorul pentru treaba asta şi a spus că ne va face rost de toate cele trebuincioase, fără să se uite la cheltuială. Drept care, el i-a dat o listă cu cele trebuincioase unui plantator, care se ridica, după socoteala lui, la vreo optzeci sau o sută de lire. Pe scurt, femeia s-a apucat să cumpere totul cu atâta pricepere, de parcă ar fi fost o veche negustoreasă din Virginia. Numai că, la cererea mea, a cumpărat cam de două ori mai mult din fiecare lucru trecut în listă.

Toate astea le-a încărcat pe bord pe numele ei, a scos o chitanţă de încărcare pentru ele, a trecut-o pe numele lui bărbatu-meu şi a asigurat

apoi încărcătura pe numele ei aşa încât orice s-ar fi întâmplat, orice nenorocire s-ar fi abătut asupra noastră, noi eram la adăpost.

Ar fi trebuit să vă spun că bărbatu-meu i-a încredinţat ei toată averea lui de 108 lire pe care o purta la dânsul, după cum am mai spus, pentru ca ea s-o investească, iar eu i-am dat, la rândul meu, o sumă frumuşică pe deasupra; aşa încât n-am intrat de fel în rezerva pe care o lăsasem în seama ei, fiindcă după toate cheltuielile astea tot mai aveam aproape 200 de lire în bani, ceea ce era mai mult decât îndestulător pentru ţelul nostru.

În aceste împrejurări, veseli, ba chiar foarte voioşi de a ne vedea chivernisiţi atât de bine, am ridicat ancora din Bugby's Hole spre Gravesend, unde corabia a mai zăbovit vreo zece zile şi unde căpitanul s-a mutat de-a binelea pe bord. Aci căpitanul s-a dovedit faţă de noi de-o bunăvoinţă la care zău că nu ne puteam aştepta, anume ne-a lăsat să coborâm pe ţărm ca să mai luăm aer, după ce ne-am dat cuvântul că nu vom fugi, ci că ne vom întoarce iarăşi cuminţi pe bordul corăbiei. Aceasta era o asemenea dovadă de încredere, încât bărbatu-meu se simţi copleşit şi îi spuse cu recunoştinţă că, deoarece nu va putea în nici un fel să răsplătească cum se cuvine o atare bunăvoinţă, nu se poate gândi s-o primească şi nici nu i-ar tihni să ştie că, din pricina lui, căpitanul riscă atât. După un ʳchimb de politeţuri, i-am dat soţului meu o pungă cu optzeci de guinee şi el i-a pus-o căpitanului în mână.

— Iată, căpitane, a zis, ceva care să te asigure în parte, de credinţa noastră; dacă ne purtăm necinstit cu dumneata în orice privinţă, a dumitale să fie. Şi după asta, am coborât pe ţărm.

Într-adevăr, căpitanul avea de ce să fie sigur că suntem hotărâţi să plecăm; după ce adunasem atâtea lucruri ca să ne statornicim acolo, n-ar fi fost chibzuit să rămânem în Anglia, punându-ne şi vieţile în primejdie, fiindcă asta ar fi însemnat. Pe

scurt, am coborât cu toţii pe mal împreună cu căpitanul, am cinat împreună la Gravesend, ne-am înveselit, am petrecut toată noaptea, am dormit tot în locul unde am cinat şi ne-am întors frumos pe bord, împreună cu el, a doua zi de dimineaţă. Am adus cu noi zece duzini de sticle cu bere bună, nişte vin, păsări şi alte lucruri din astea, despre care ştiam că nu strică pe corabie.

În tot timpul ăsta, îngrijitoarea mea era mereu cu noi şi ne-a însoţit până la Downs, împreună cu nevasta căpitanului, cu care a plecat după aceea înapoi. N-am jelit când m-am despărţit de mama mea, aşa cum am jelit când m-am despărţit de ea şi de atunci n-am mai văzut-o niciodată. A treia zi, după sosirea la Downs, am avut un vânt bun de răsărit şi am pornit de acolo în ziua de zece aprilie. Nu ne-am mai oprit nicăieri, până când am fost împinşi pe coasta Irlandei de un vânt puternic şi atunci corabia a ancorat într-un golf mic, lângă un râu de al cărui nume nu-mi amintesc, dar oamenii ziceau că apele lui coboară de la Limerick şi că e râul cel mai mare din Irlanda.

Şi, fiindcă aici vremea proastă ne-a oprit câtăva vreme, căpitanul, care rămăsese acelaşi om drăguţ şi vesel de la început, ne-a luat din nou pe amândoi pe ţărm cu el. O făcea acum în semn de bunăvoinţă faţă de bărbatu-meu, care suferea din pricina mării, mai ales când sufla vântul atât de tare. Şi iar am cumpărat din belşug hrană proaspătă, carne de vacă, de porc, de oaie şi păsări, iar căpitanul a aşteptat până ce s-au pus la sărat vreo cinci-şase putini de carne, ca să asigure astfel cu provizii vasul pentru mai multă vreme. După nici cinci zile, vremea s-a liniştit şi, stârnindu-se un vânt prielnic, am ridicat pânzele din nou, iar după patruzeci şi două de zile am debarcat cu bine pe coasta Virginiei.

Când ne-am apropiat de ţărm, căpitanul m-a chemat la el şi mi-a spus că înţelesese din cuvintele mele că am rude prin locurile astea şi că,

deoarece mai fusesem pe aici, îşi închipuie că îmi sunt cunoscute obiceiurile în legătură cu debarcarea celor osândiţi la deportare. I-am spus că nu; şi că în ceea ce priveşte rubedeniile mele din locurile acelea, putea fi sigur că nu mă voi arăta nici uneia, cât timp voi fi prizonieră, iar în ce priveşte restul, ne lăsăm cu totul pe seama lui şi a ajutorului pe care avusese bunăvoinţa să ni-l făgăduiască. Mi-a spus, că trebuie să găsesc pe cineva în locurile acelea, care să vină să mă cumpere ca slugă şi care să răspundă de mine faţă de guvernatorul ţării, dacă acesta îi va cere socoteală. I-am spus c-o să fac aşa cum mă învaţă el aşa încât el a adus un plantator cu care a început, chipurile, să se târguiască pentru cumpărarea mea ca slugă, căci bărbatul meu nu trebuia să fie vândut. Şi aşa am fost vândută de formă şi am plecat pe ţărm cu plantatorul. Căpitanul ne-a însoţit, ne-a dus până la o casă, nu ştiu dacă trebuie să-i spun cârciumă sau nu, şi aici ni s-a dat câte o ceaşcă cu *punch* făcut din rom şi altele şi ne-am înveselit foarte. După câtva timp, plantatorul mi-a dat o hârtie de slobozenie şi o adeverinţă că l-am servit cu credinţă şi, încă de a doua zi, am fost liberă să mă duc încotro îmi place.

Pentru acest serviciu, căpitanul mi-a cerut şase mii de funţi de tutun, pe care spunea că i le datorează armatorului lui şi noi le-am cumpărat numaidecât şi i-am dăruit pe deasupra douăzeci de guinee, cu care el s-a arătat mai mult decât mulţumit.

N-are rost, din mai multe pricini, să spun amănunţit în care parte din colonia Virginia ne-am statornicit ajunge să pomenesc că am intrat pe fluviul cel mare Potomac, fiindcă vasul mergea într-acolo pe acolo aveam de gând la început să ne aşezăm, dar în urmă ne-am schimbat părerea.

Primul lucru pe care l-am făcut, după ce am coborât toate lucrurile pe ţărm şi le-am pus într-o magazie închiriată împreună cu locuinţa în micul

cătun sau sat unde am debarcat, zic, primul lucru pe care l-am făcut a fost să întreb de maică-mea şi de fratele meu (nenorocitul pe care l-am luat de soţ, după cum am povestit pe-ndelete). De la prima cercetare, am aflat că maică-mea murise; că fratele sau bărbatul meu trăia şi, ceea ce era mai neplăcut, am aflat că se 'mutase de pe plantaţia unde locuisem eu şi că acum trăia împreună cu unul din fiii săi pe o plantaţie, chiar în locul unde debarcasem şi închiriasem noi magazia.

La început am rămas cam uimită, dar după ce m-am încredinţat că nu mă poate recunoaşte, nu numai că m-am liniştit de-a binelea, dar am şi simţit imboldul de-a-l vedea, dacă era cu putinţă fără ca el să mă vadă pe mine. Cu scopul ăsta, am întrebat în dreapta şi în stânga până ce-am aflat unde-i plantaţia lui şi, însoţită de o femeie din partea locului, pe care o luasem ca să mă ajute, femeie cu ziua cum se spune la noi, am pornit să cutreier ţinutul, ca şi cum n-aş fi avut alt gând decât să cunosc locurile şi să mă uit în jur. Până la urmă, m-am apropiat atât de tare, încât i-am văzut şi casa. Am întrebat femeia a cui e plantaţia mi-a răspuns că-i al unuia şi, căutând în juru-i cu privirea, mi-a zis:

— Uite-l pe proprietarul plantaţiei împreună cu taică-său.

— Cum le zice pe numele de botez? întreb eu.

— Nu ştiu, zice, cum îl cheamă pe bătrân, dar lui fiu-său îi zice Humphry şi cred, zice, că şi pe taică-său tot aşa îl cheamă.

Vă închipuiţi, dacă puteţi, ce amestec de bucurie şi spaimă a pus stăpânire pe gândurile mele în clipa aceea, căci am înţeles numaidecât, după omul pe care mi l-a arătat femeia şi care era frate-meu, că băiatul nu era altul decât fiul meu. Nu purtam mască, dar mi-am tras gluga peste faţă ca să fiu sigură că, după peste douăzeci de ani şi neaşteptându-se să mă vadă pe meleagurile acelea, n-o să mă poată recunoaşte. Dar nici nu era nevoie

de atâta prevedere, fiindcă omul nu mai vedea limpede din pricina unei boli de ochi şi de-abia era în stare să găsească drumul şi să se ferească de a intra într-un copac sau într-un şanţ. Când s-au apropiat de noi, am spus:

— Pe dumneata te cunoaşte, doamnă Owen? (aşa i se spunea femeii).

— Da, spuse ea, dacă mă aude vorbind, mă recunoaşte; dar de văzut nu vede destul de bine ca să mă recunoască pe mine sau pe oricine o fi şi mi-a spus povestea cu vederea lui, cum v-am spus-o şi eu.

Asta m-a făcut să mă simt în siguranţă şi mi-am dat gluga pe spate, lăsându-i să treacă pe lângă mine. E un lucru groaznic pentru o mamă să-şi vadă fiul, cu chipul unui tânăr frumos, chipeş, înfloritor şi să nu îndrăznească să i se dezvăluie sau să-l recunoască. Le poftesc pe toate mamele cu copii care citesc aceasta să se gândească şi să-şi închipuie cu ce strângere de inimă m-am stăpânit cum tânjea sufletul în mine să-l îmbrăţişez, să plâng pe umărul lui; cum mi se părea că mi se răsucesc măruntaiele, că-mi tremură mădularele, dar nu ştiam ce să fac, tot aşa după cum acum nu ştiu cum să dau grai acelor chinuri! După ce s-a depărtat, am rămas tremurând, cu privirea aţintită, uitându-mă după el, până nu l-am mai văzut după aceea m-am aşezat pe iarbă, pe un loc pe care mi-l alesesem dinainte şi, prefăcându-mă că mă întind ca să mă odihnesc, m-am întors cu spatele la femeie şi am plâns cu faţa în jos, sărutând pământul pe care păşise el.

N-am putut să-mi ascund atât de bine tulburarea, încât femeia aceea să nu-şi dea seama de nimic. Credea că nu mă simt bine şi am fost silită să mă prefac că-i adevărat atunci ea m-a îndemnat să mă ridic, căci pământul fiind jilav era primejdios să stau pe jos, iar eu am ascultat-o şi ne-am depărtat.

Pe drumul de întoarcere, tot vorbind despre domnul acela şi fiul lui, s-a ivit un nou prilej de întristare pentru mine. Femeia a început, ca şi cum ar fi vrut să mă înveselească cu o poveste:

— Se vorbesc lucruri foarte ciudate prin vecini, în locurile unde a trăit înainte domnul ăsta.

— Ce anume? zic eu.

— Păi, zice ea, în tinereţea lui, bătrânul a fost în Anglia şi s-a îndrăgostit acolo de o fată tânără, una dintre femeile cele mai frumoase din câte s-au pomenit pe-aici; s-a însurat cu ea şi a adus-o la maică-sa, care pe atunci mai trăia. A trăit câţiva ani cu ea pe aici şi a avut câţiva copii, dintre care unul e tânărul care-l însoţea acum; dar, după câtva timp, bătrâna, mama lui, povestind lucruri ce o priveau pe ea, de pe timpul cât fusese în Anglia, care lucruri nu erau prea curate, noră-sa a început să se mire şi să se tulbure; pe scurt, când au cercetat lucrurile mai în adâncime, a apărut, fără putinţă de tăgadă, că ea, bătrâna, era mama noră-si şi că prin urmare fiu-său era fratele neveste-si, lucru care a îngrozit familia şi i-a tulburat într-atât, încât aproape că şi-au ieşit din minţi din pricina asta. Femeia cea tânără n-a mai vrut să trăiască cu bărbatu-său, el a umblat câtăva vreme ca smintit şi, în cele din urmă, cea tânără a plecat în Anglia şi de atunci nu s-a mai auzit de ea.

E uşor de ghicit că povestea asta m-a tulburat în chip neobişnuit, dar mi-e cu neputinţă să-mi zugrăvesc tulburarea. Mă prefăceam mirată de poveste şi-i puneam femeii mii de întrebări, cerând amănunte pe care vedeam că le cunoaşte de-a fir a păr. În cele din urmă, am întrebat-o ce s-a întâmplat cu familia, când a murit doamna cea bătrână, adică maică-mea şi ce a rămas de pe urma ei căci maică-mea îmi făgăduise solemn că, înainte de a muri, se va gândi la mine şi va rândui lucrurile astfel încât, dacă voi fi în viaţă, să ajung într-un fel sau altul să am parte de moştenire, fără ca fiu-său, fratele şi soţul meu, să aibă putere să

mă împiedice. Femeia mi-a răspuns că nu ştie prea bine cum fusese totul rânduit, dar i se spusese că maică-mea lăsase nişte bani, care proveneau din ipotecarea plantaţiei în folosul fetei ei, dacă vreodată se va afla de ea, fie în Anglia sau pe alte meleaguri, iar garant rămăsese tocmai acel fiu, pe care îl văzusem alături de taică-său.

Veştile astea erau prea bune pentru mine ca să le trec cu vederea şi vă închipuiţi că m-au năpădit mii de gânduri despre calea pe care trebuie s-o apuc, despre felul cum trebuie să mă dezvălui sau dacă e bine să dezvălui totul.

Era un nod pe care nu mă pricepeam să-l desfac şi nici nu ştiam măcar cum să încep. Trăiam sub o apăsare, zi şi noapte. Nu mai puteam nici să dorm, nici să vorbesc, aşa încât bărbatu-meu a băgat de seamă s-a întrebat ce m-o fi durând şi s-a străduit să mă înveselească, dar nimic nu-mi ajuta. Mă îndemna să-i spun ce mă tulbură, dar eu amânam mereu, până când, ca să scap de cicălelile lui, am fost silită să născocesc o poveste, care nu era lipsită de un miez de adevăr. I-am spus că sunt tulburată, fiindcă descoperisem că trebuie să ne mutăm şi să ne schimbăm planurile de statornicire, căci îmi dădeam seama că voi fi recunoscută dacă vom rămâne prin locurile astea i-am spus că, după moartea mamei, câteva rude de-ale mele se aşezaseră în ţinutul unde ne aflam noi acum şi că trebuie fie să mă descopăr, ceea ce în împrejurările de faţă n-ar fi chibzuit din mai multe pricini, fie să ne mutăm; că nici eu nu ştiam ce să fac şi asta era cauza tristeţii mele.

El a fost de părerea mea, cum că nu e cuminte să mă fac cunoscută, în împrejurările în care venisem, şi, prin urmare, mi-a spus că e gata să se mute în orice parte a ţării şi chiar în altă ţară, dacă socot eu de cuviinţă. Dar acum se ivea altă greutate: anume dacă mă mutam în altă colonie, nu mai aveam cum să pornesc cercetările pentru a pune mâna pe ce-mi lăsase maică-mea. Dar nici

vorbă nu putea fi să-i dezvălui soţului meu de acum taina căsătoriei mele de odinioară. Nu era o istorie ce se putea spune şi nici nu puteam să-mi închipui care ar fi fost urmările acestei dezvăluiri mai ales nu era cu putinţă să nu se împrăştie zvonul prin tot ţinutul şi să nu afle toţi cine eram şi ce eram acum.

Frământarea asta a mai durat multă vreme şi l-a neliniştit tare pe bărbatu-meu fiindcă el credea că nu sunt sinceră cu el şi nu-i dezvălui tot ce mă doare; şi-mi spunea adesea că se întreabă cu mirare ce-o fi făcut el de nu-i încredinţez orice, mai ales ceea ce mă face să sufăr şi să mă întristez. Adevărul e că ar fi trebuit să-i încredinţez orice, căci nu cunoscusem bărbat mai vrednic de încredere; dar lucrul ăsta nu ştiam cum să-l dezvălui şi cum n-aveam pe nimeni faţă de care să-mi uşurez sufletul măcar în parte, povara era prea grea pentru cugetul meu; n-au decât să spună unii cât le-o plăcea că femeile nu-s în stare să păstreze o taină, dar viaţa mea e pentru mine dovada cea mai hotărâtă că nu-i aşa totuşi, fie că-i vorba de femei sau de bărbaţi, o taină trebuie oricând s-o destăinuieşti unui om de încredere, unui prieten apropiat, căruia să-i poţi împărtăşi bucuria sau durerea, oricare ar fi, căci altfel povara e îndoită şi uneori nici n-o mai poţi îndura; şi pentru adevărul spuselor mele cer oamenilor să depună mărturie.

Din această pricină s-a întâmplat adesea ca atât bărbaţi cât şi femei, şi încă bărbaţi dintre cei mai înzestraţi în alte privinţe, să se arate slabi în privinţa asta şi să nu fie în stare să poarte povara unei bucurii sau a unei dureri tainice, ci să fie siliţi s-o împărtăşească, uneori numai ca să se uşureze şi să-şi elibereze cugetul, apăsat de povară. Şi asta nu e nicidecum semn de nesăbuinţă, ci urmarea firească a lucrului; căci dacă oamenii aceştia s-ar fi luptat mai mult timp cu povara, cu siguranţă că ar fi vorbit în somn şi ar fi trădat taina, oricât ar fi fost ea de grozavă, fără să ţină seama de omul faţă

de care o dau la iveală. Nevoia aceasta firească are uneori o înrâurire atât de puternică asupra cugetelor unor oameni vinovaţi de nelegiuiri fioroase, ca de pildă un omor înfăptuit pe ascuns, încât ei s-au văzut siliţi să dezvăluie totul, măcar că urmarea a fost pieirea lor. Acum, deşi e adevărat că gloria acestor dezvăluiri şi destăinuiri trebuie s-o aibă dreptatea cerească, totuşi e sigur că pronia divină, care lucrează de obicei mână în mână cu natura, se foloseşte de fapte fireşti pentru a produce urmări nemaipomenite.

Aş putea să dau multe pilde însemnate spre întărirea celor de mai sus, pilde adunate din convorbirile mele lungi cu răufăcătorii. Am cunoscut unul, în vremea când eram închisă la Newgate, unul dintre cei ce erau numiţi păsări de noapte. Nu ştiu ce cuvânt se întrebuinţează acum pentru asta. Pot însă să vă spun că el se învârtise să plece din închisoare în fiecare noapte şi atunci îşi făcea poznele, dând de lucru pentru a doua zi acelor oameni preacinstiţi ce se numesc prinzători de hoţi şi care înapoiază, în schimbul unei recompense, ceea ce au furat în ajun. Despre omul acesta se ştia sigur că va spune în somn tot ce făcuse, până la ultimul pas, că va mărturisi ce furase şi de unde, ca şi cum ar fi făgăduit să mărturisească, treaz fiind. De aceea el era nevoit, după ce se întorcea din hoinăreala de noapte, să se încuie sau să fie încuiat de unul din paznicii care-l avea în grijă, pentru ca nimeni să nu-l poată auzi; pe de altă parte, după ce turna toate amănuntele şi-şi istorisea pe larg isprăvile şi izbânzile oricărui tovarăş sau frate întru hoţie sau chiar şi patronilor săi, cum ar fi mai potrivit să le spun, totul era în ordine şi omul dormea la fel de liniştit ca oricare altul.

Deoarece supun cititorilor această istorie a vieţii mele de dragul moralei înţelepte ce se desprinde din fiecare părticică, pentru ca ea să poată folosi drept învăţătură, mijloc de prevedere

şi îndreptare oricărui cititor, nădăjduiesc că cele spuse mai înainte nu vor trece drept un ocol fără rost, căci ele privesc pe unii oameni care sunt nevoiţi să dea pe faţă cele mai mari taine, fie ale lor, fie ale altora.

Apăsată de această povară, mă zbăteam în împrejurările pe care le-am pomenit şi n-am găsit uşurare decât când am dezvăluit soţului meu atât cât credeam eu că e trebuincios ca să-l conving că trebuie să ne gândim a ne statornici în altă parte a lumii; şi următoarea întrebare ce se afla în faţa noastră era înspre care dintre aşezările englezeşti să ne îndreptăm. Bărbatul meu era străin de tot în ţara asta şi nici măcar n-avea idee despre situaţia geografică a diferitelor locuri; iar eu care. până ce am scris rândurile astea, nici nu ştiam ce înseamnă cuvântul geografie, n-aveam decât cunoştinţe generale, prinse din convorbirile lungi cu oamenii care veneau sau plecau spre alte locuri; dar atâta ştiam că Maryland, Pennsylvannia, East şi West Jersey, New York şi New England se aflau toate la miazănoapte de Virginia şi că, prin urmare, erau toate ţinuturi cu climă mai rece din pricina asta, nici nu mă ispiteau. Căci fiind din fire iubitoare de vreme călduroasă, acum că înaintam în vârstă, mă feream şi mai tare de frig. De aceea mă gândeam să mă mut în Carolina, care este cea mai sudică dintre coloniile englezeşti de pe continent; şi într-acolo am propus să plecăm, cu atât mai mult cu cât de acolo puteam uşor să mă întorc, oricând aş fi găsit cu cale să cercetez ce s-a întâmplat cu lucrurile maică-mi şi să le cer.

După ce am luat această hotărâre, am propus soţului meu să ne luăm toate lucrurile, să plecăm din locul unde ne găseam şi să ne statornicim în Carolina soţul meu a încuviinţat cu uşurinţă prima parte, anume că nu era potrivit să rămânem pe loc, căci eu îl încredinţasem că aici vom fi recunoscuţi restul i l-am ascuns.

Dar acum altă greutate îmi stătea în cale. Lucrul cel mai de căpetenie îmi apăsa tot mai mult cugetul şi nu puteam să mă gândesc a pleca din acel ţinut, fără să fac, într-un fel sau altul, o cercetare cu privire la ce-mi lăsase maică-mea moştenire; şi nu eram în stare să îndur liniştită gândul că plec, fără să mă dau pe faţă fostului meu bărbat (fratelui meu) sau copilului meu, fiul lui; numai că tare bucuroasă aş fi făcut treaba asta, fără ca noul meu soţ să ia cunoştinţă de ei, şi fără ca ei să ia cunoştinţă de el.

Mi-am bătut capul în fel şi chip cum să duc la îndeplinire treaba asta. L-aş fi trimis cu plăcere pe bărbatu-meu înainte, în Carolina şi aş fi venit în urma lui, dar lucrul nu se putea pune în fapt; el nu voia să se urnească fără mine, fiindcă nu cunoştea meleagurile şi nici mijloacele de a ne statornici în vreun loc. Pe urmă, m-am gândit să plecăm la început amândoi împreună şi, după ce ne vom fi aşezat, să mă întorc eu înapoi în Virginia, dar ştiam că nici aşa n-o să se despartă vreodată de mine şi n-o să rămână singur. Lucrurile erau simple omul era crescut ca un gentleman şi nu numai că nu cunoştea locurile, dar era şi nepăsător. Aşa încât, după ce ne vom fi statornicit, omul mai degrabă avea să se ducă în pădure cu puşca, după vânat, ceea ce este aici îndeletnicirea obişnuită a indienilor; vreau să spun că mai degrabă avea să facă asta decât să-şi vadă de treaba obişnuită de pe plantaţie.

Toate astea erau piedici de neînvins şi, după câte îmi dădeam seama, nu era nimic de făcut în această privinţă. Nu puteam scăpa de dorinţa care-mi apăsa cugetul, anume de a mă arăta vechiului meu soţ, cu atât mai mult cu cât mă bătea gândul că, dacă nu fac asta cât mai este el în viaţă, în zadar mă voi strădui după aceea să-l încredinţez pe fiul meu că eu sunt femeia cu pricina, că eu sunt mama lui, aşa încât voi pierde atât mângâierea şi ajutorul pe care mi le putea aduce această rudenie,

cât şi moştenirea maică-mi; şi totuşi, pe de altă parte, nu mi se părea chibzuit să dau în vileag situaţia mea, cu alte cuvinte că aveam un bărbat şi că ajunsesem aici ca puşcăriaşă deportată; din amândouă aceste pricini, era neapărat nevoie să plec din locurile acelea şi să mă întorc din nou, ca din alt loc şi în alt chip.

Făcându-mi aceste socoteli, îi tot spuneam lui bărbatu-meu că eram siliţi să nu ne statornicim pe fluviul Potomac, fiindcă în curând vom fi descoperiţi; în timp ce, dacă ne mutăm în orice alt loc din lume, ne putem reîntoarce cu un nume tot atât de bun ca orice familie ce ar întemeia o plantaţie că, fiindcă cei din partea locului se bucurau totdeauna când se aşezau printre ei familii cu oarecare avere, venite pentru a lucra pe plantaţii, e sigur că vom avea parte de o primire bună, fără să existe primejdia ca situaţia noastră să fie dată în vileag.

I-am mai spus că, având ceva rubedenii în locurile unde ne aflam dar neîndrăznind să mă arăt lor, pentru că atunci s-ar fi aflat curând cu ce prilej ajunsesem acolo, ceea ce m-ar fi dat cu totul de gol, aveam temei să cred că maică-mea, care-şi dăduse sfârşitul în ţinutul acesta, îmi lăsase vreo moştenire şi nu chiar ceva de lepădat; socoteam că ar fi cu cale să cercetez lucrurile, dar nu puteam face asta, ferindu-mă de ochii lumii, decât după ce vom fi plecat de aici; atunci, oriunde ne vom fi statornicit, mă voi putea întoarce, chipurile, să-mi văd fratele şi nepoţii, voi putea să mă arăt în lume, să cer ce mi se cuvine, să fiu primită cu cinste şi, în acelaşi timp, să-mi fac dreptate în timp ce, dacă încercam să fac toate astea acum, nu mă puteam aştepta decât la necazuri, ca, de pildă, să-mi iau partea cu forţa, să mi se dea ce-i al meu cu silă şi blestem şi câte alte jigniri, pe care el poate că n-o să le îndure că dacă voi fi silită să aduc dovezi legale cum că sunt într-adevăr fiica ei, s-ar putea să intru în încurcătură, să trebuiască să mă adresez

în Anglia şi, cine ştie, poate că până la urmă voi da greş şi voi pierde. Cu astfel de argumente şi dezvăluindu-i soţului meu taina, în măsura în care trebuia ei s-o afle, l-am hotărât să plecăm şi să ne căutăm aşezarea în altă colonie şi, de la început, ne-am oprit asupra Carolinei.

Ne-am apucat, prin urmare, să întrebăm ce vase pleacă spre Carolina şi, în scurt timp, am aflat că, de cealaltă parte a golfului, cum se spunea pe aici, şi anume la Maryland, se afla o corabie, care sosise din Carolina încărcată cu orez şi alte mărfuri şi se întorcea înapoi. Când am primit vestea asta, am închiriat o şalupă pentru lucrurile noastre şi luându-ne, chipurile, un ultim rămas bun de la Potomac River, am trecut dincolo la Maryland cu toată încărcătura.

A fost o călătorie lungă şi neplăcută, iar bărbatu-meu zicea că era mai rea decât călătoria din Anglia încoace, fiindcă vremea era proastă, apa furtunoasă, iar vasul mic şi lipsit de înlesniri. În afară de asta, noi ne aflam la o sută de mile în sus pe Potomac, într-un ţinut numit Westmorland şi cum apa asta e fără îndoială cea mai mare din Virginia, ba chiar am auzit spunându-se că e cea mai mare apă din lume care se varsă în altă apă curgătoare şi nu în mare de-a dreptul, am avut parte de vreme foarte rea şi am trecut adesea prin mari primejdii. Măcar că i se spune râu, Potomacul e adesea atât de lat, încât atunci când ne aflam în mijloc nu vedeam pământ nici într-o parte, nici în alta, pe o distanţă de multe leghe. După aceea a trebuit să străbatem golful cel mare Chesapeake, care, în locul unde se varsă Potomacul, e lat de aproape treizeci de mile, aşa încât călătoria noastră s-a întins pe două sute de mile încheiate şi asta într-o biată şalupă nenorocită, în care ne băgasem toate comorile. Dacă ni s-ar fi întâmplat ceva, am fi putut să rămânem nişte nenorociţi; asta presupunând că ne-am fi pierdut numai averea şi am fi rămas cu viaţă, dar goi şi săraci, în nişte

locuri sălbatice şi străine, neavând un singur prieten sau măcar o singură cunoştinţă în toată partea asta a lumii. Şi acum, când primejdia a trecut, mă cuprinde groaza numai când mă gândesc la ea.

Ei şi am ajuns la capătul călătoriei, după cinci zile; cred că locul se chema Philip's Point şi, ce să vezi, când am ajuns acolo, corabia care trebuia să plece în Carolina terminase de încărcat şi ridicase ancora numai cu trei zile înainte. Vă închipuiţi cât eram de dezamăgiţi totuşi eu, care nu mă lăsam descurajată de nimic, i-am spus bărbatului meu că, de vreme ce tot nu puteam să ajungem în Carolina, iar ţinutul unde ne aflam era bun şi rodnic, să vedem dacă nu găsim ceva potrivit pe loc, iar dacă el e mulţumit ne putem statornici aici.

Am debarcat numaidecât; pe ţărm însă n-am găsit nimic potrivit, nici pentru noi, nici pentru a ne pune lucrurile la adăpost; dar un *quaker* foarte cinstit, peste care am dat acolo, ne-a îndreptat spre un loc aşezat la vreo şaizeci de mile depărtare spre est, adică ceva mai aproape de gura golfului, unde zicea că locuieşte şi el şi unde vom afla înlesniri, fie pentru a ne apuca de plantat, fie pentru a aştepta să găsim un pământ potrivit pentru plantaţii şi omul ne-a poftit cu atâta voie bună, încât am primit să mergem, iar *quakerul* ne-a însoţit chiar el.

În locul acela, ne-am cumpărat două slugi, anume o englezoaică de curând debarcată, de pe un vas sosit din Liverpool, şi un negru, ceea ce e neapărat trebuincios pentru cine are de gând să se statornicească pe meleagurile acelea. *Quakerul* cel cinstit ne-a fost de mare ajutor şi, când am ajuns la locul propus de el, ne-a găsit o magazie pentru lucruri, cât şi o locuinţă pentru noi şi pentru servitori; şi cam vreo două luni după aceea, prin îndrumarea lui, am căpătat o bucată mare de pământ de la cârmuire, ca să întemeiem o plantaţie. Şi aşa am părăsit cu totul gândul de a

pleca în Carolina, căci aici fusesem bine primiţi şi înzestraţi cu locuinţă potrivită până ce vom fi desţelenit pământ destul, vom fi adunat materiale şi vom fi pregătit cele trebuincioase ca să ne clădim o casă. Toate astea le-am îndeplinit sub îndrumarea *quakerului* aşa încât până într-un an ne-am văzut cu cincizeci de acri de pământ desţelenit, o parte din el îngrădit, o parte, deşi nu prea mare, plantat cu tutun; în afară de asta, aveam loc de grădină şi roade destule ca să ne hrănim servitorii cu rădăci-noase, zarzavaturi şi pâine.

Şi atunci l-am convins pe bărbatu-meu să mă lase să trec din nou golful să-mi caut prietenii. Acum era mai uşor să-l fac să încuviinţeze, fiindcă avea cu ce să-şi umple timpul, chiar şi în afară de puşca cu care se distra, ducându-se la ceea ce se numeşte aici vânătoare, o adevărată desfătare pentru el. Şi zău că ne uitam adesea unul la altul, uneori cu multă plăcere, gândindu-ne că e mult mai bine aşa, nu numai decât la Newgate, dar chiar decât în cele mai fericite momente pe care le apucasem în timpul cât ne îndeletnicisem amândoi cu meseria aceea ticăloasă.

Treburile noastre mergeau strună; cumpărasem de la proprietarii coloniei cu 35 de lire, plătite în bani gheaţă, atât pământ cât ne-ar fi fost de ajuns pentru toată viaţa noastră cât despre copii, despre asta nu mai putea fi vorba.

Dar norocul nostru nu s-a oprit aici. Am trecut golful cum spuneam, şi am ajuns în locurile unde trăia frate-meu, fostul meu bărbat dar nu m-am dus în satul unde locuisem mai înainte, ci urmând apa unui alt râu, la răsărit de râul Potomac şi numit Rappahannoc, am ajuns în spatele plantaţiei lui, care era foarte întinsă. Un braţ navigabil de râu, care se vărsa în Rappahannoc, m-a adus până foarte aproape.

Eram hotărâtă să apar pe neaşteptate în faţa fratelui (soţului) meu şi să-i spun cine sunt; dar neştiind în ce ape se scaldă el, sau mai degrabă, cât

de tare o să-l scoată din fire o vizită atât de neaşteptată, m-am gândit să-i scriu mai întâi o scrisoare, ca să-l înştiinţez cine sunt şi să-i spun că nu venisem ca să-l supăr cu privire la vechea noastră legătură, despre care nădăjduiam că uitase de tot. Voiam să-i spun că mă adresez lui ca o soră unui frate, rugându-l să mă sprijine în legătură cu moştenirea pe care o lăsase mama cu limbă de moarte, spre ajutorarea mea, moştenire cu privire la care eram sigură că el îmi va face dreptate, ţinând seama mai ales de faptul că venisem de departe ca s-o caut.

Am mai adăugat câteva cuvinte duioase şi drăguţe cu privire la băiatul pe care îl ştie a fi copilul meu şi am spus că, nefiind vinovată cu nimic pentru că mă măritasem cu fratele meu, după cum nici el nu era vinovat că mă luase pe mine căci nici unul din noi nu ştiam pe atunci că ne înrudim nădăjduiam că-mi va îndeplini dorinţa cea mai arzătoare, aceea de a-mi vedea măcar o dată singurul meu copil şi de a-mi dovedi slăbiciunea de mamă, căci păstrasem o dragoste pătimaşă pentru acela care nu păstra nici o amintire de nici un fel despre mine.

Îmi închipuiam că de îndată ce va primi scrisoarea, o va da să i-o citească fiului său, el având, după câte ştiam, ochii atât de slabi, încât nu putea citi; dar s-a brodit mai bine, fiindcă el având vederea slabă, îi dădea voie fiului său să deschidă toate scrisorile ce veneau pe numele lui. Bătrânul fiind plecat de acasă sau nefiind de faţă când sosi trimisul meu, scrisoarea căzu de-a dreptul în mâinile băiatului, care o deschise şi o citi.

După câteva clipe l-a chemat pe omul trimis de mine şi l-a întrebat unde se află doamna care i-a dat scrisoarea. Omul i-a dat numele locului, care se afla la o depărtare de şapte mile; tânărul l-a rugat să mai stea şi, poruncind să se pregătească un cal şi doi servitori, a pornit-o spre mine împreună cu solul meu. Să judece oricine uimirea mea, când

solul se întoarse spunându-mi că bătrânul nu era acasă, dar că el venise însoţit de fiul acestuia, care se îndrepta acum spre mine. Eram de-a dreptul încurcată, fiindcă habar n-aveam dacă băiatul vine cu gânduri de pace sau de război şi nici nu ştiam cum să mă port; prea mult timp de gândire n-am avut, căci fiu-meu era pe urmele solului şi, intrând în casa unde stăteam eu, a întrebat ceva pe omul de la uşă. Bănuiesc, fiindcă de auzit n-am auzit, că a întrebat care era doamna cu pricina, iar solul meu a răspuns: "Aceasta este, domnule!" după care băiatul vine glonţ la mine, mă sărută, mă ia în braţe, mă îmbrăţişează cu atâta foc, că nici o vorbă nu mai poate scoate, dar eu simţeam cum i se zbate pieptul ca unui copil, care plânge în hohote, dar nu poate ţipa.

Nu găsesc cuvinte să zugrăvesc bucuria care mi-a cuprins sufletul, când mi-am dat seama, fiindcă nu era greu să-ţi dai seama, că băiatul venise nu ca un străin ci ca un fiu la mama lui, ba încă un fiu care nu ştiuse niciodată ce înseamnă să ai o mamă pe scurt, am plâns unul pe umărul celuilalt multă vreme, până când, într-un târziu, a izbucnit el cel dintâi.

— Scumpă mamă, zice, mai eşti încă în viaţă? N-am nădăjduit niciodată să te văd la faţă.

Cât despre mine, eu multă vreme n-am fost în stare să scot un cuvânt.

După ce ne-am mai venit puţin în fire amândoi şi ne-am simţit în stare să vorbim, el mi-a povestit cum stau lucrurile. Mi-a spus că nu-i arătase lui taică-său scrisoarea şi nici nu-i spusese nimic despre ea; că moştenirea pe care mi-o lăsase bunică-sa se afla în mâiniie lui şi că el îmi va face dreptate, spre deplina mea mulţumire; că, în ceea ce-l priveşte pe taică-său, era un om nevolnic şi la minte şi la trup că era arţăgos şi pătimaş, aproape orb şi fără puteri şi băiatul se întreba dacă bătrânul ar şti cum să se descurce într-o treabă atât de gingaşă ca asta de aceea venise chiar el, atât pentru

a-şi potoli dorinţa de a mă vedea, pe care n-o putuse stăpâni, cât şi pentru a-mi da putinţa de a judeca singură, după ce voi fi aflat cum stau lucrurile, dacă trebuie să mă arăt sau nu tatălui său.

Toate astea erau înşirate cu atâta socoteală şi înţelepciune, încât mi-am dat seama că fiu-meu e un om cu cap şi n-are nevoie de îndrumarea mea. I-am spus că nu mă miră să aud că taică-său ajunsese în halul descris, fiindcă încă înainte de plecasem eu, nu era întreg la cap şi boala lui se trăgea mai ales din faptul că nu mă putuse convinge pe mine să trăiesc cu el ca nevastă şi bărbat, după ce aflasem că e fratele meu i-am spus că, de vreme ce el ştie mai bine decât mine în ce stare se află acum taică-său, îl voi sprijini cu dragă inimă în toate măsurile pe care le va lua, că nu ţineam chiar atât să-l văd pe bătrân, acum că îl văzusem pe el mai întâi şi că nici n-ar fi putut să-mi dea o ştire mai bună decât că moştenirea bunicii îi fusese încredinţată lui; nici nu mă îndoiam că el îmi va face, aşa cum spusese, dreptate, ştiind acum cine sunt eu. Pe urmă am întrebat de câtă vreme murise mama şi unde îşi dăduse sufletul şi i-am dat atâtea amănunte despre familie, încât băiatului nu i-a mai rămas loc să se îndoiască că eram cu adevărat mama lui.

Pe urmă, fiu-meu m-a întrebat unde locuiesc şi cum îmi rânduisem viaţa. I-am spus că locuiesc în partea cealaltă a golfului, adică în Maryland, pe plantaţia unui prieten al meu, care venise din Anglia pe acelaşi vas cu mine, fiindcă pe partea astălaltă a golfului n-aveam locuinţă. Ei mi-a propus să viu în casa lui şi să locuiesc împreună cu el, dacă-mi place, cât oi mai trăi; cât despre taică-său, acesta nu mai recunoaşte pe nimeni, aşa încât nici vorbă nu putea fi să ghicească cine sunt. Am rămas puţin pe gânduri şi i-am spus că, deşi nu era uşor pentru mine să trăiesc la o depărtare atât de mare de copilul meu, totuşi n-aş putea spune că m-aş simţi foarte bine locuind în casa bătrânului şi

avându-l tot timpul înaintea ochilor pe nefericitul acela, care dăduse pe vremuri o lovitură atât de dureroasă tihnei mele că, deşi aş fi fost bucuroasă să am parte de tovărăşia lui (a fiului meu) şi să trăiesc cât mai aproape de el, totuşi nu pot să suport gândul de a sta într-o casă, unde aş tremura tot timpul de teamă să nu mă trădez prin vorbă şi unde n-aş putea să mă opresc de a rosti, vorbind cu el, fiul meu, unele cuvinte, care ar putea da totul pe faţă, ceea ce ar fi foarte nepotrivit.

El a recunoscut că, în privinţa asta, am dreptate.

— Dar atunci, scumpă mamă, mi-a spus, ai să locuieşti cât se poate mai aproape de mine. Şi m-a luat călare pe o plantaţie vecină, unde aş fi putut trăi tot atât de bine ca şi pe a lui. După ce m-a lăsat acolo, băiatul a plecat spre casă, spunându-mi că vom sta de vorbă despre treaba cea mai importantă, a doua zi şi zicându-mi mătuşă, dădu poruncă oamenilor de acolo pare-se arendaşii lui să se poarte cât se poate de respectuos cu mine. Vreo două ore după plecarea lui, mi-a trimis o slujnică şi un băiat negru, ca să mă servească şi prin ei mi-a trimis o cină gata pregătită; şi astfel mă simţeam ca într-o lume nouă şi aproape că-mi părea rău că-l adusesem cu mine din Anglia pe bărbatul meu din Lancashire.

Totuşi, simţământul acesta nu venea din fundul inimii, fiindcă îl iubeam pe soţul meu mai mult decât îl iubisem vreodată şi în treacăt fie spus era mai vrednic ca oricare bărbat de iubirea asta.

A doua zi de dimineaţă, aproape îndată după ce mă trezii, fiul meu veni din nou să mă vadă. După ce vorbirăm puţin, a scos o pungă din piele de căprioară cu cincizeci şi cinci de pistoli spanioli înăuntru şi mi-a dat-o, spunându-mi că asta e pentru a face faţă cheltuielilor călătoriei din Anglia, pentru că deşi nu era treaba lui să se amestece, totuşi era de datoria lui să-şi închipuie că nu adusesem prea mulţi bani cu mine, căci nu

era obiceiul să vii în ţara aceea cu bani mulţi. După aceea a scos testamentul bunică-si şi mi l-a citit de la un capăt la altul. Din testament reieşea că ea îmi lăsase o plantaţie pe râul York împreună cu servitorimea şi turmele ce se aflau pe ea şi că o încredinţase acestui fiu al meu ca să-mi fie mie de folosinţă, de îndată ce el va auzi de mine, apoi urmaşilor mei, dacă am copii, şi, în lipsă de moştenitori, oricui voi crede eu de cuviinţă să o las moştenire; iar venitul plantaţiei era lăsat numitului meu fiu, până când se va afla de mine; iar dacă eu nu voi mai fi în viaţă, să-i rămână lui şi moştenitorilor lui.

Plantaţia aceasta, deşi aşezată destul de departe, zicea băiatul că n-o dase în arendă şi o gospodărea cu ajutorul unui administrator, la fel ca şi o altă plantaţie alăturată, care era a lui taică-său; iar el se ducea acolo când şi când, de trei sau patru ori pe an. L-am întrebat cât crede el că face plantaţia. Mi-a răspuns că dacă o arendez pot căpăta 60 de lire pe an, dar dacă locuiesc eu acolo atunci merită mult mai mult şi el crede că-mi va aduce vreo 150 de lire pe an. Având însă în vedere că eu mă voi statornici în cealaltă parte a golfului sau poate mă gândesc să mă întorc în Anglia, dacă-i îngădui lui să fie administratorul meu, o s-o gospodărească pentru mine aşa cum făcuse şi pentru el şi nădăjduia că va fi în stare să-mi trimită tutun strâns de pe plantaţie în valoare de 100 de lire pe an şi poate chiar mai mult.

Toate astea erau veşti ciudate, erau lucruri cu care nu fusesem obişnuită şi într-adevăr, gândul meu începea să se îndrepte cu mai multă seriozitate şi recunoştinţă ca niciodată către pronia divină ce îndeplinise astfel de minuni pentru mine, care fusesem poate cea mai mare minune de păcătoşenie din câte au fost răbdate să trăiască pe lume. Şi trebuie să spun din nou că, nu numai cu acest prilej, ci oricând mă cuprindea recunoştinţa, ticăloşia mea trecută şi viaţa mea păcătoasă nu mi

se păreau niciodată în mijlocul mustrărilor ce mă cuprindeau atât de monstruoase, şi nu le uram cu atâta înverşunare ca atunci când simţeam cum pronia divină este mărinimoasă cu mine, în timp ce eu îi răspundeam cu atâta josnicie.

Dar îl las pe cititor să adâncească singur aceste gânduri, de vreme ce, fără îndoială, le va vedea temeiul iar eu mă întorc la fapte. Purtarea duioasă a fiului meu şi dărnicia lui mi-au stors lacrimi, aproape tot timpul cât mi-a vorbit. Într-adevăr nu puteam scoate un cuvânt decât între două izbucniri totuşi, până la urmă mi-am dat drumul, spunând cu uimire cât sunt de fericită că ceea ce mi-a rămas este încredinţat pe mâna fiului meu iar în privinţa moştenirii, n-aveam alt copil pe lume decât pe el, iar de mă voi mărita, trecusem de vârsta când o femeie mai poate naşte. Şi, prin urmare, îl rugam să facă un zapis, pe care eu îl voi semna şi, prin care, după moartea mea, îi lăsam totul moştenire lui şi urmaşilor săi; în treacăt, l-am întrebat zâmbind cum se face c-a rămas atâta vreme holtei. Mi-a răspuns numaidecât şi cu bunăvoinţă că, deoarece în Virginia nu era belşug de neveste şi fiindcă eu spuneam că mă voi întoarce în Anglia, mă roagă să-i trimit o nevastă din Londra.

Asta am vorbit în prima zi, cea mai plăcută zi ce mi-a fost hărăzit să trăiesc în viaţă, zi care mi-a dat cea mai deplină mulţumire. După asta, băiatul venea să mă vadă zilnic, îşi petrecea o bună parte din timp cu mine, ba chiar m-a dus pe la casele câtorva prieteni, unde am fost primită cu mare respect. De asemenea, am prânzit de câteva ori acasă la el, iar el a avut grijă să-l îndepărteze pe taică-său, cel pe jumătate mort, astfel încât nu l-am văzut niciodată şi nici el pe mine. I-am dat în dar băiatului tot ce aveam mai de preţ, adică unul din ceasurile de aur dintre cele două pe care, cum spuneam, le păstram în cufărul meu. Pe acesta îl aveam din întâmplare la mine şi i l-am dăruit la

cea de-a treia vizită. I-am spus că n-am nimic de preţ să-i dăruiesc în afară de asta şi că doresc să-l sărute din când în când de dragul meu. Fireşte, nu i-am destăinuit că-l furasem de la o doamnă, la o adunare religioasă din Londra. Asta, în trecăt fie spus.

El a stat puţin în cumpănă, ca şi cum s-ar fi îndoit dacă trebuie să-l primească sau nu. Dar eu am stăruit şi l-am făcut să-l primească şi zău că nu preţuia mult mai puţin decât punga lui de piele, plină cu aur spaniol; asta dacă socotim ca la Londra, fiindcă aici merita de două ori pe atât. În cele din urmă, a primit, a sărutat ceasul, şi a spus că se îndatorează astfel pentru toată viaţa faţă de mine.

Câteva zile mai târziu, a adus actele de danie şi un notar, iar eu am semnat hârtiile de bunăvoie şi i le-am dat, sărutându-l de sute de ori; şi cred că niciodată nu s-a încheiat un astfel de târg între o mamă şi fiul ei respectuos cu mai multă dragoste. A doua zi, mi-a adus o hârtie cu semnătura şi pecetea lui, prin care se obliga să gospodărească plantaţia în numele meu şi să-mi predea venitul oriunde m-aş afla şi afară de asta lua asupră-şi să ridice acest venit până la 100 de lire pe an. După aceea, mi-a spus că, deoarece venisem înainte de strângerea recoltei, aveam dreptul la venitul din anul acela şi mi-a plătit 100 de lire în monede spaniole de opt, rugându-mă să-i dau o chitanţă pe anul acela, care se sfârşea la Crăciunul următor asta se întâmpla spre finele lui august.

Am zăbovit în locurile acelea peste cinci săptămâni şi nici atunci nu mi-a fost uşor să plec. Ba băiatul voia să vie cu mine dincolo de golf, dar eu nu voiam să-l las nici în ruptul capului. Totuşi, m-a trimis pe o şalupă de-a lui, construită ca un iaht şi care-i folosea lui şi pentru distracţie şi pentru treburi. Asta am primit şi astfel, după ce şi-a făcut cu vârf şi îndesat datoria şi şi-a arătat

dragostea, m-a lăsat să plec, iar eu am ajuns teafără, după două zile, la prietenul meu *quakerul.*

Am adus cu mine, pentru munca de pe plantaţie, trei cai cu hamuri şi şei, câţiva porci, două vaci şi mii de alte lucruri, daruri ale celui mai bun şi mai drăgăstos copil de care a avut vreodată parte o mamă. I-am istorisit bărbatului meu toate amănuntele călătoriei, atât doar că fiului meu i-am spus văr; şi cel dintâi lucru pe care i l-am spus a fost că mi-am pierdut ceasul, întâmplare pe care el a privit-o ca pe o nenorocire, dar, după aceea i-am spus ce drăguţ a fost vărul meu, fiindcă mi-a păstrat plantaţia lăsată moştenire de mama, cu nădejdea că odată şi odată va afla de mine pe urmă i-am spus. că l-am lăsat să-mi gospodărească plantaţia şi că el îmi va da socoteală întocmai de venitul ei apoi am scos cele 100 de lire de argint, venitul primului an şi pe urmă, arătându-i punga de piele de căprioară cu pistolii, zic:

— Uite, dragul meu, ceasul de aur!

Iar el îmi răspunde:

— Aşa călăuzeşte cerul în bunătatea sa toate minţile înţelepte, acolo unde inima e atinsă de har!

Apoi ridicându-şi amândouă mâinile, a spus beat de bucurie:

— Cum răsplăteşte Dumnezeu, zice, pe un câine nerecunoscător ca mine!

Atunci eu i-am înşirat ce mai adusesem în şalupă adică trei cai, porcii, vacile şi alte lucruri pentru plantaţie; şi mirarea lui sporea iar inima i se umplea de recunoştinţă; şi cred că din clipa aceea a fost cel mai sincer dintre pocăiţi şi cel mai temeinic convertit dintre toţi cei pe care, în bunătatea lui, Dumnezeu i-a întors de pe drumul desfrâului, hoţiei, tâlhăriei. Aş putea să umplu o istorie mai lungă decât asta cu dovezi despre acest adevăr, dar mă tem că partea aceasta nu va fi la fel de distractivă ca cea ticăloasă.

Şi apoi asta trebuie să fie povestea mea, nu a soţului meu. De aceea mă întorc la ceea ce mă

priveşte pe mine. Am lucrat mai departe pe plantaţie şi am gospodărit-o cu ajutorul şi sub îndrumarea prietenilor de prin locurile acelea, mai ales a cinstitului *quaker,* care s-a dovedit un prieten credincios, mărinimos şi statornic; şi ne-a mers din plin, pentru că pornind la drum cu un fond frumuşel, sporit cum am spus de cele 150 de lire în bani, am mărit numărul servitorilor, ne-am clădit o casă foarte bună şi desţeleneam, în fiecare an, o bucată mare de pământ. În cel de-al doilea an, am scris îngrijitoarei mele, împărtăşindu-i bucuria izbânzii şi spunându-i cum să investească banii pe care-i lăsasem, adică cele 250 de lire de care am pomenit mai înainte am rugat-o să ni-i trimită în mărfuri, ceea ce ea a îndeplinit cu bunăvoinţa şi credinţa ei obişnuite şi lucrurile au ajuns toate în bună stare până la noi.

Se aflau printre ele tot felul de haine pentru bărbatul meu şi pentru mine şi am avut o grijă deosebită să-i cumpăr ceea ce ştiam că-i face plăcere să aibă, de pildă: două peruci lungi, două săbii cu mâner de argint, trei sau patru puşti de vânătoare, o şa frumoasă cu tocuri de pistoale şi nişte pistoale foarte frumoase, o pelerină purpurie, într-un cuvânt tot ce-mi închipuiam că o să-l îndatoreze şi o să-l facă să arate ca un gentleman ce era. Am mai comandat o mulţime de lucruri, de care aveam nevoie pentru casă şi rufărie pentru amândoi. Cât despre mine, eu aveam nevoie de foarte puţine haine sau rufe, pentru că eram dinainte bine înzestrată. Restul încărcăturii cuprindea tot felul de obiecte de fier, apoi hamuri pentru cai, unelte, haine pentru servitori, ţesături de lână, stofe, saiale, ciorapi, încălţăminte, pălării şi alte lucruri pe care le poartă servitorii de asemenea haine de gata, spre folosul slugilor; toate acestea le cerusem după sfatul quakerului; întreaga încărcătură a sosit cu bine, fără pagubă, împreună cu trei slujnice, nişte fetişcane vesele, pe care mi le dibuise îngrijitoarea mea, destul de potrivite pentru

locurile acelea şi munca pe care voiam să le-o dăm. Una dintre ele s-a întâmplat că a venit dublă, fiindcă un marinar de pe corabie o lăsase însărcinată înainte ca vasul să fi ajuns la Gravesend, după cum a mărturisit pe urmă. Şi ne-a născut un băiat voinic, vreo şapte luni după debarcare.

Vă puteţi închipui că bărbatul meu a fost cam mirat la sosirea acestui transport din Anglia; şi într-o zi mi-a spus, după ce a văzut totul în amănunţime:

— Draga mea, ce înseamnă toate astea? Mă tem că ai să te înfunzi în datorii. Cum o să fim în stare să le plătim?

Am zâmbit, spunându-i că totul fusese plătit şi, după aceea, i-am mărturisit că neştiind ce ne aşteaptă în această călătorie şi gândindu-mă la tot ce ni s-ar putea întâmpla în situaţia noastră, nu luasem toţi banii la mine, că lăsasem atâta şi atâta în mâna prietenei mele, care bani cerusem să-mi fie trimişi acum când ne aflam în siguranţă şi statorniciţi pentru un anumit fel de viaţă, după cum putea să vadă şi el.

El a rămas uluit şi a început să numere pe degete fără să spună nimic. În cele din urmă, a început aşa:

— Stai, să vedem, zice, tot socotind pe degete şi ridicând mai întâi degetul gros: Va să zică mai întâi 246 de lire în bani, pe urmă cele două ceasuri de aur, inelele cu diamant şi tacâmurile, zice ridicând arătătorul. Pe urmă a ridicat degetul următor: Asta-i plantaţia de pe York River, 100 de lire pe an, pe urmă cele 150 de lire în bani, pe urmă şalupa plină cu cai, vaci, porci şi alte rezerve. Şi începe iarăşi cu degetul gros: Acuma, zice, un transport care costă 250 de lire în Anglia, iar aici face de două ori pe atât.

— Bine, zic eu, ce vrei să spui cu asta?

— Ce vreau să spun? zice. Păi cine mai poate spune c-am fost înşelat când m-am însurat în

Lancashire? Cred că am luat o bogătaşă şi încă o bogătaşă de soi bun, zice.

Într-un cuvânt, o duceam grozav acum şi, cu fiecare an, averea noastră sporea, fiindcă în mâinile noastre plantaţia cea nouă creştea pe nesimţite şi, în cei opt ani cât am trăit acolo, am ajuns la atâta prosperitate, încât am putut scoate 300 de lire sterline pe an; vreau să zic că atât ar fi valorat în Anglia.

După ce am petrecut un an acasă, am trecut iarăşi golful ca să-mi văd fiul şi să încasez venitul altui an de pe plantaţie; şi, chiar în clipa când am debarcat, am aflat cu mirare că fostul meu bărbat murise şi nu trecuseră nici paisprezece zile de la înmormântare. Mărturisesc că vestea nu era rea, fiindcă acum mă puteam arăta aşa cum eram, adică în chip de femeie măritată aşa încât i-am spus fiului meu înainte de plecare că am de gând să mă mărit cu un gentleman de pe plantaţia vecină cu a mea şi că, deşi după lege eram slobodă să mă mărit, fiind liberă de orice legătură dinainte, mă temeam ca nu cumva povestea cea veche să iasă la iveală şi să-l tulbure pe bărbatul meu. Fiul meu, drăguţ, respectuos şi îndatoritor ca totdeauna, m-a primit în casa lui, mi-a plătit cele 100 de lire şi m-a trimis din nou acasă încărcată cu daruri.

Câtva timp după aceea, l-am înştiinţat pe fiul meu că mă căsătoresc şi l-am poftit la noi, iar bărbatul meu i-a scris o scrisoare foarte îndatoritoare, poftindu-l să vină să-l vadă drept care, câteva luni mai târziu, băiatul a venit şi s-a nimerit să fie acolo tocmai când a sosit şi transportul din Anglia, despre care l-am lăsat să creadă că ţine de averea bărbatului meu, nu de a mea.

Trebuie să amintesc că, la moartea sărmanului meu frate (soţ), i-am spus bărbatului meu toată istoria şi i-am mărturisit că văru-meu, cum îi spuneam înainte, e fiul meu din acea căsătorie nepotrivită. El a luat lucrurile foarte uşor şi mi-a

spus că tot aşa le-ar fi luat, dacă bătrânul, cum îi ziceam noi, ar mai fi fost în viaţă.

— Căci, zice el, n-a fost nici vina ta, nici a lui, a fost o greşeală ce nu putea fi împiedicată. Îi imputa numai bătrânului că mi-a cerut s-o ascund şi să trăiesc mai departe cu el ca soţie, după ce aflasem că-mi este frate; asta, spunea, a fost urât. Şi aşa toate greutăţile mărunte s-au netezit şi am trăit împreună în cea mai mare tihnă şi înţelegere ce se pot închipui. Acum suntem bătrâni m-am întors în Anglia la aproape şaptezeci de ani, soţul meu având şaizeci şi opt, după ce am depăşit anii pentru care am fost osândită. Şi, cu toate oboselile şi mizeriile prin care am trecut amândoi, suntem sănătoşi şi cu inima uşoară. Soţul meu a mai rămas în Virginia ca să încheie socotelile şi, la început, mă gândeam să mă întorc şi eu la el, dar, la dorinţa lui, mi-am schimbat gândul şi a venit şi el în Anglia, unde suntem hotărâţi să ne petrecem restul zilelor, căindu-ne sincer pentru viaţa ticăloasă pe care am dus-o.

Scrisă în anul 1683

Table of Contents

Table of Contents